

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

ARXIU DE LA SECCIÓ DE CIÈNCIES, LXVIII

RAMON M. MASALLES I SAUMELL

De la Institució Catalana d'Història Natural

De la Societat Catalana de Biologia

FLORA I VEGETACIÓ
DE LA CONCA DE BARBERÀ

PREMI PIUS FONT I QUER, 1980

BARCELONA *

1983

**FLORA I VEGETACIÓ
DE LA CONCA DE BARBERÀ**

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

ARXIU DE LA SECCIÓ DE CIÈNCIES, LXVIII

RAMON M. MASALLES I SAUMELL

De la Institució Catalana d'Història Natural

De la Societat Catalana de Biologia

FLORA I VEGETACIÓ
DE LA CONCA DE BARBERÀ

PREMI PIUS FONT I QUER, 1980

BARCELONA

1983

L'EXCMA. DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE TARRAGONA
HA CONTRIBUÏT GENEROSAMENT
A L'EDICIÓ D'AQUEST VOLUM

El present treball constitueix la part principal de la tesi
doctoral de l'autor, llegida a la Facultat de Biologia de la
Universitat de Barcelona el dia 11 de desembre de 1979.

ISBN 84-7283-046-2

Dipòsit legal: B. 34.752 - 1983

© R.M. Masalles i Saumell, Barcelona
Dibuixos de J. Nuet

La present edició és propietat de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

A proposta d'una ponència formada pel senyors Oriol de Bolòs, membre de la Secció de Ciències de l'INSTITUT, Creu Casas i Sicart i Josep Vigo i Bonada, agregats de la Secció de Ciències, l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, en sessió plenària tinguda el dia 25 d'abril de 1980, acordà per unanimitat de concedir el Premi Pius Font i Quer de 1980, al senyor Ramon M. Masalles i Saumell pel seu treball *Estudis sobre la flora i la dinàmica de la vegetació de la Conca de Barberà*.

En la sessió plenària del dia 17 de gener de 1981 l'INSTITUT prengué l'acord de publicar la dita obra, la qual, amb el títol *Flora i vegetació de la Conca de Barberà*, és editada a cura del senyor Oriol de Bolòs.

This One

XAWU-UXQ-1EAC

P R E F A C I

Les pàgines que segueixen contenen els fruits de cinc anys d'estudis botànics a la Conca de Barberà. Amb la mirada posada en l'estudi de la dinàmica de la vegetació a partir dels conreus abandonats, escollírem precisament la Conca a causa de les facilitats que podia reportar-nos el fet d'haver-hi nascut, cosa que alhora feia encara més atractiva la feina. El present treball inclou el catàleg florístic de la contrada i una sinopsi de les comunitats vegetals que hi hem reconegut, precedides d'una breu introducció al medi geogràfic.

Per a la redacció del catàleg florístic de la Conca, entesa aquesta en un sentit ampli, hem aplegat les nombroses dades existents, que fan referència majoritàriament als extrems nord-oriental i sud-occidental de la demarcació, i hi hem afegit les nostres observacions personals, dutes a terme principalment a les terres interiors, pràcticament orfes d'estudis botànics. El resultat és un catàleg amb quasi mil dues-centes espècies, per a cadascuna de les quals són indicats els quadrats del reticle U.T.M. de 10 km de costat on ha estat localitzada, la seva fenologia i ecologia, etc. Aquest catàleg, que serà sens dubte enriquit més endavant amb noves aportacions, ja dibuixa d'una manera força neta el contingut florístic de la contrada i el seu sentit biogeogràfic, alhora que representa una aportació al projecte de cartografia de les espècies vegetals que duu a terme el Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb l'Institut Botànic.

Seguint la tradició de l'escola fitocenològica catalana, hem estudiat la vegetació de la Conca segons la metodologia sigmatista. Dins una visió general del paisatge vegetal de la contrada dediquem, però, una atenció especial a les comunitats arvenses, punt de partida de l'estudi que sobre la dinàmica de la vegetació a partir dels conreus abandonats ens ocupa actualment.

Els plecs que hem recollit en les nostres herboritzacions a la Conca han estat dipositats majoritàriament a l'Institut Botànic de Barcelona. La resta dels materials trobaran acollida als Herbaris dels Departaments de Botànica de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona i de la Facultat de Ciències de la Nova Universitat Autònoma de Bellaterra.

Volem agrair a nombroses persones l'ajut que ens han donat:

A Oriol de BOLÒS, que ha volgut dirigir el nostre treball.

A Josep VIGO, que pacientment i contínua ens ha acollit per a buscar solucions a les dificultats que se'ns anaven presentant.

Als col·legues del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia, molts dels quals ens han acompanyat en les sortides al camp. També a Julià MOLERO i Joan PUJADAS, excel·lents companys d'excursió.

Al professor Arturo CABALLERO, que ha volgut aconsellar-nos en allò que fa a les qüestions pedològiques. A Ramon VALLEJO, que ha tingut cura de les anàlisis, en les quals Ferran SUSACH també ha pres part activa.

A Bernard DE RETZ, que ha revisat la major part dels nostres plecs corresponents al gènere *Hieracium*. A José Enrique ARNOLD, que ha fet semblantment amb els *Ophrys*, i a Àngel M. HERNÁNDEZ, amb les *Poa*.

Al personal de l'Institut Botànic de Barcelona, sempre sol·lícit en les nostres visites al centre.

A Jaume CALVET i Francesc GALLART, que han posat al nostre abast interessants materials relatius a la geologia de la comarca.

A la "Fundación Española de la Vocación", que ens atorgà un dels premis "Mérito a la Vocación" de l'any 1976, i al Govern Francès, que ens concedí l'any 1974 una borsa de cooperació tècnica per a un "stage" al "Centre d'Études Phytosociologiques et Écologiques Louis Emberger", de Montpeller, on fórem gentilment atesos per Geneviève DEBUSSCHE i Bernard LACAZE. A ells i a tants d'altres que allà o ací ens han ajudat, va també el nostre sincer agraïment.

La nostra reconeixença, finalment, als senyors Jaume ESPELT i Valentí MASALLES, que han fet possible una part important del treball en posar a la nostra disposició terres de llur propietat.

INTRODUCCIÓ AL MEDI

Generalitats

La Conca de Barberà, entesa segons el dictat de la Ponència de la divisió territorial de la Generalitat de Catalunya, s'estén per una superfície de 647'5 km² que inclou els termes municipals de Barberà de la Conca, Blancafort, Conesa, l'Espluga de Francolí, Forès, Llorac, Montblanc, Montbrió de la Marca, Passanant, les Piles, Pira, Rocafort de Queralt, Santa Coloma de Queralt, Santa Perpètua de Gaià, Sarral, Savallà del Comtat, Senan, Solivella, Vallclara, Vilanova de Prades, Vilaverd i Vimbodí. Molts d'aquests municipis tenen més d'un nucli habitat (vegeu el mapa de la pàgina 10).

La comarca entesa així és una demarcació administrativa i no pas topogràfica o bé biogeogràfica, contestada per una petita part dels municipis que en formen part. No volem judicar l'encert de la ponència en fer nostres les seves conclusions, però la divisió que establí és, fins ara, LA divisió de Catalunya, divisió que ha estat generalment acceptada. Per una simple raó de funcionalisme, doncs, ens calia adoptar-la.

Hidrologia i topografia

La Conca de Barberà inclou les capçaleres dels terrenys feudataris dels rius Francolí (fins a l'estret de la Riba), Gaià (fins al gorg del Camadall), Corb (fins al balneari de Vallfogona de Riucorb) i Montsant, fins a mig camí entre Vilanova de Prades i Ulldemolins.

Les muntanyes de Prades estableixen el límit meridional de la capçalera del Francolí i de la mateixa Conca de Barberà, de la qual detenen el punt més enlairat (Tossal de la Baltasana, 1201 m). Els pendents del vessant septentrional són notables, particularment als termes municipals de l'Espluga i Vimbodí, per on s'escolen les aigües de les torrenteres del Titllar, Torners i Castellfollit. El torrent de la Vall, al terme de Montblanc, també mereix una menció especial. El riu Brugent, afluent també del Francolí, assenyalà parcialment el confí meridional de la comarca.

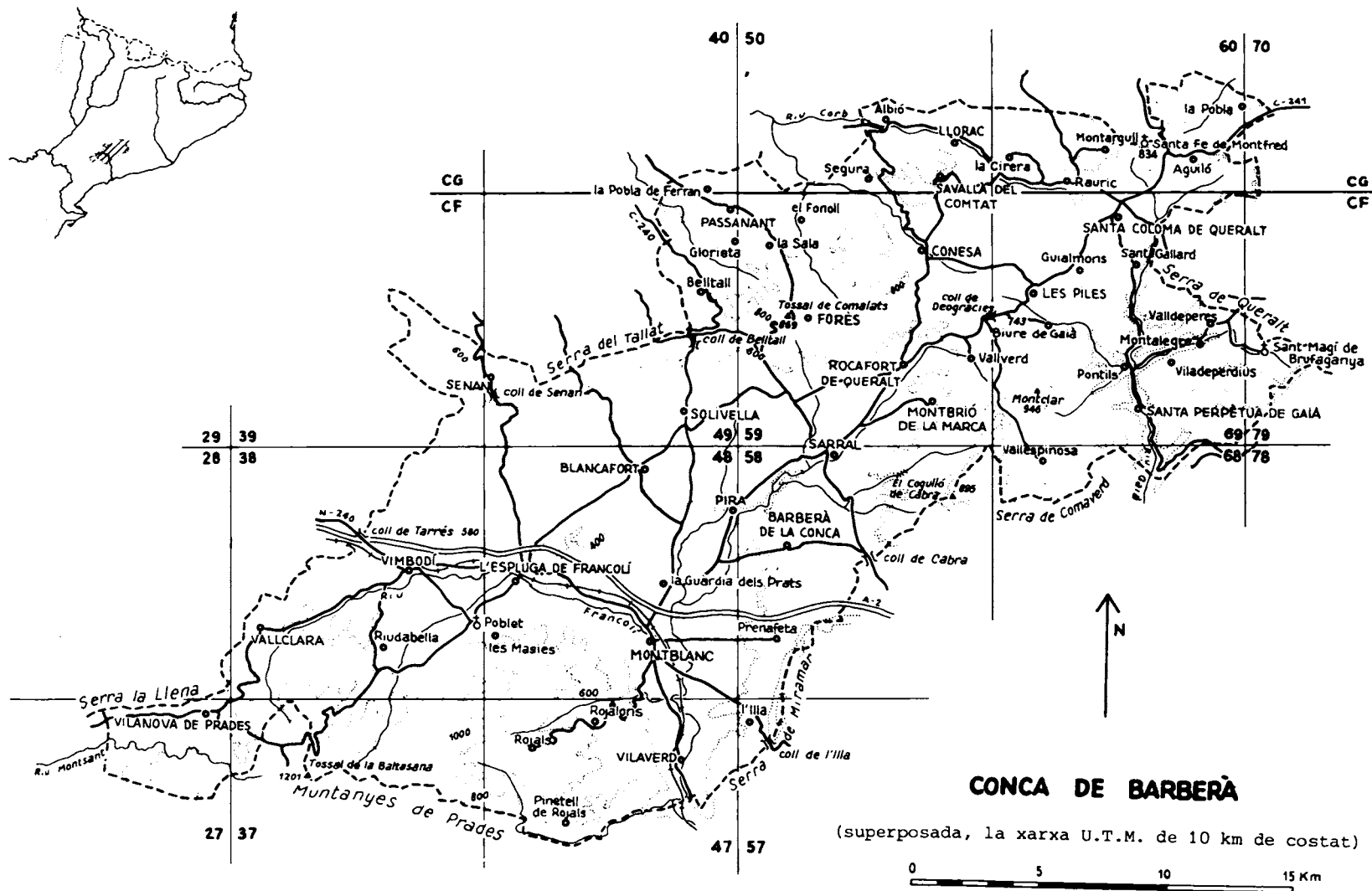
Entre Tarrés i Conesa, la serra del Tallat dibuixa el límit septentrional de la conca del Francolí. El relleu és ací relativament suau.

De Conesa a l'estret de Cabra s'estén la serra de Comaverd, d'on surten tota una colla de rierols que s'uneixen per a constituir l'Anguera, el més notable dels afluents del Francolí. Més cap al sud apareix la serra de Miramar, que arriba fins a l'estret de la Riba.

El vessant meridional de l'extrem oriental de Serra la Llena constitueix, conjuntament amb el vessant septentrional dels Segalars, el terme de Vilanova de Prades, on té naixença el riu Montsant.

El fragment de plataforma segarrenca que forma part de la demarcació, situat a l'extrem nord d'aquesta, és travessat de llevant a ponent pel riu Corb.

De Santa Coloma cap al sud, el riu Gaià s'obre pas enmig de petites serres (Queralt, Brufaganya, Codony, Montclar,...) fins que arriba als congostos que, entre Santa Perpètua de Gaià i Querol, separen la Conca de l'Alt Camp.

El substrat

Els materials geològics

La Conca de Barberà forma part, des d'un punt de vista estructural, de la Depressió Central Catalana. Els seus límits meridional i sud-oriental, tanmateix, corresponen a la Serralada Prelitoral. Els materials d'ambdues unitats tenen orígens ben diferents: mentre que els corresponents a la Depressió Central són bàsicament terciaris, els de la Serralada Prelitoral comporten principalment elements secundaris i primaris. Les roques granítiques apareixen també, de manera exclusiva, a la Serralada Pre-litoral —vegeu el mapa de la pàgina 12, extret de CALVET (1977, tesi doctoral inèdita) i lleugerament modificat—.

Els sediments terciaris representen més del 75% de la superfície comarcal i corresponen a l'oligocè i l'eocè. Són majoritàriament d'origen continental, però afloren els d'origen marí en contacte amb els massissos de Prades i de Miramar, i entre Pontils i Santa Perpètua de Gaià. En el primer cas les margues alternen amb gresos, amb conglomerats i, més localment, amb guixos. En el segon els materials són calcàries i margues. Els conglomerats són particularment resistents als efectes de l'erosió, raó per la qual constitueixen un element enlairat molt característic del paisatge de les serres de la Llena, de Comavert i del Clot, on són especialment abundants. Les calcàries ocupen, a la banda septentrional de la demarcació (serra del Tallat), un nivell pràcticament ininterromput de materials difícilment erosionables que estableixen l'interfluvi entre el Francolí, d'una banda, i el Corb, de l'altra.

Els sediments mesozoics o secundaris ofereixen calcàries, dolomies, argiles, conglomerats i gresos del Triàsic. Són especialment visibles a les muntanyes de Prades els materials silícis del Buntsandstein, constituïts per conglomerats pinyonencs i gresos anomenats "roques roges" al país, i els del Muschelkalk, constituïts per calcàries i dolomies de "cingle blanc" amb un nivell intermedi d'argiles amb guixos. Aquests sediments triàsics, pràcticament horitzontals a les muntanyes de Prades, apareixen notablement plegats a la serra de Miramar.

Els materials paleozoics afloren només a les muntanyes de Prades, corresponen tots al Carbonífer i consten fonamentalment de llicorelles i conglomerats. Ocupen una superfície considerable i són quasi completament de caràcter argilós i silici.

Les roques plutòniques són representades també al massís de Prades. El granit, sovint alterat a causa de l'acció dels meteors, apareix acompanyat de diorita en alguns dels punts. Un i altre han donat lloc a aureòles metamòrfiques poc desenvolupades.

Morfogènesi

La cubeta de la Conca és el resultat d'una regressió de la capçalera del riu Francolí i els seus afluents, reculada que ha estat possible en el seu pas per la Serralada Pre-litoral gràcies a la zona de feblesa produïda per la falla de la Riba i que s'ha trobat afavorida a les terres de la Depressió Central per la presència de materials (argiles) fàcilment erosionables. Només les calcàries de la serra del Tallat, avui convertides en front de monocinal, han oposat resistència al retrocés de la capçalera del riu.

Pràcticament a tota la Conca aflora de manera ben neta el substrat, només emmascarat de tant en tant per una fina capa de materials d'alteració. Al peu de la taula de Prades, però, portats principalment pels torrents que hi menen llurs aigües, s'acumulen elements detrítics al·lòctons en forma de cons de dejecció. Aquest transport de materials, a despit dels forts pendents del vessant septentrional del massís, es manté a un

SEDIMENTS SECUNDARIS

M	A	M. Mesozoic indiferenciat.
	D	D. Calcàries i dolomies.
	A	A. Argiles i gresos.

SEDIMENTS TERCIARIS

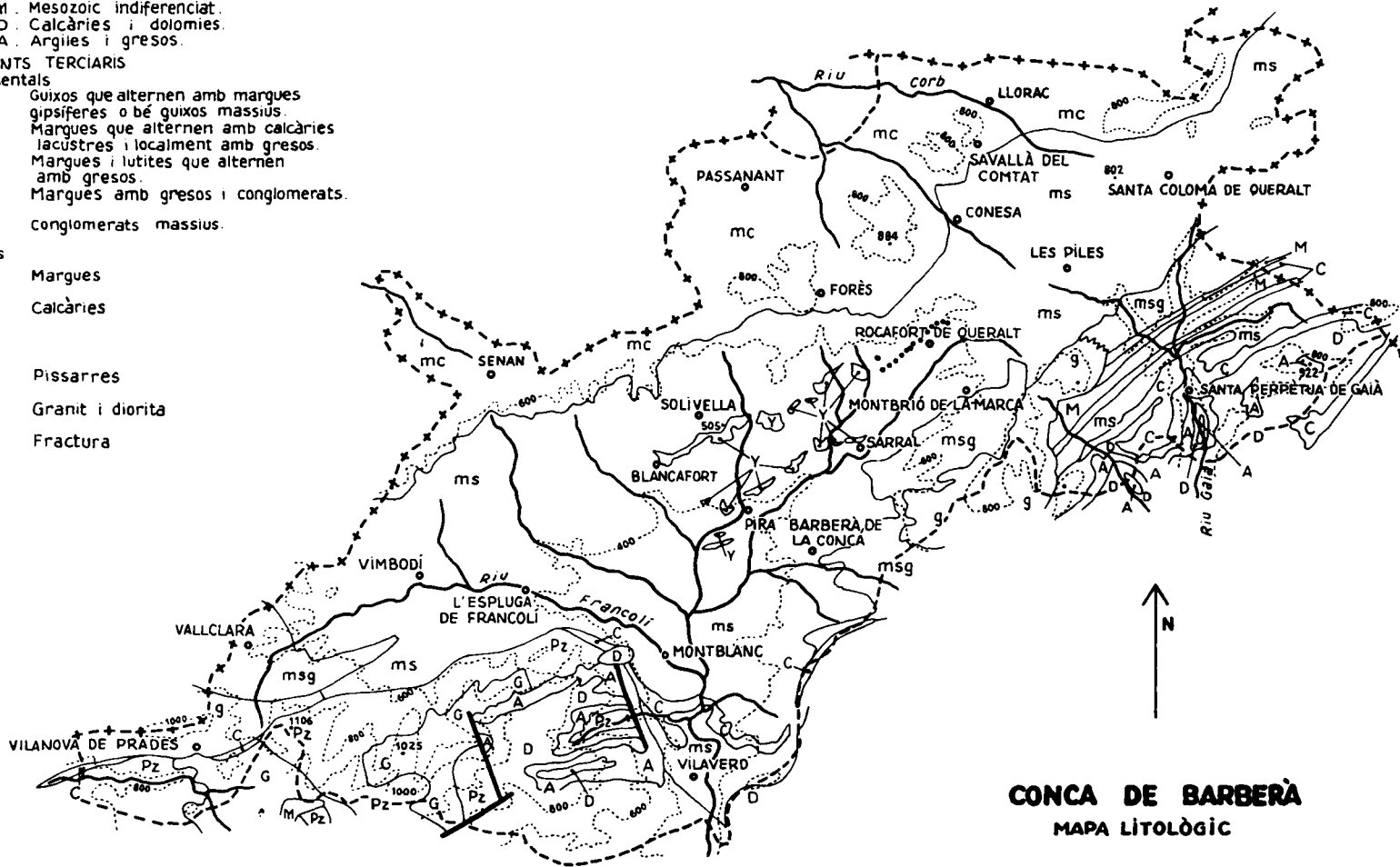
Continental

Y	Guixos que alternen amb margues gipsíferes o bé guixos massius.
mc	Margues que alternen amb calcàries lacustres i localment amb gresos.
ms	Margues i lutites que alternen amb gresos.
msg	Margues amb gresos i conglomerats.
g	Conglomerats massius.

Marins

M	Margues
C	Calcàries

Pz Pissarres
G Granit i diorita
 Fractura

CONCA DE BARBERÀ

MAPA LITOLÒGIC

ritme baix a causa de la importància que hi pren la vegetació natural. L'existència i el manteniment dels boscos ha representat fins al present el factor més important per a la conservació dels sòls a les muntanyes de Prades, conservació avui amenaçada per la neteja indiscriminada del sotabosc i la sobrefreqüentació poc respectuosa i sovint mecanitzada (motos de *trial* principalment).

A la resta de la comarca criden especialment l'atenció les amples bancalades amb marges de pedra existents al fons de les valls i dedicades a l'agricultura. Els marges de pedra, que delimiten també les parcel·les a la resta de la comarca, fan un paper fonamental en l'economia hídrica de les terres agrícoles, alhora que en dificulten notablement l'erosió.

Els sòls

Els sòls de la Conca (vegeu GUERRA et al. 1968, BECH 1976) fan part de dos grans grups, segons quines siguin les característiques de la roca mare.

A les muntanyes de Prades els sòls més evolucionats solen ésser terres brunes àcides, sovint lixivades, o bé senzillament terres brunes a l'estatge inferior del massís. Els indrets amb forts pendents i desforestats, així com les carenes, poden portar xero-rànkers i encara litosòls; només als indrets més assolellats apareix la terra bruna meridional.

A la resta de la demarcació els sòls s'han format sobre materials calcaris, i a causa del clima l'horitzó humífer hi és molt migrat. Els sòls bruns calcaris, de vegades col·luvials, deuen ésser ací els més estesos, afavorits per la relativa suavitat del relleu. Litosòls i xerorendzines poden arribar també a tenir dins el paisatge natural una importància remarcable sobre calcàries dures.

A certs indrets de les valls del Gaià i del riu Corb arriba a aparèixer terra rossa que pot evolucionar cap a sòls roigs ferrosialfítics (abans anomenats mediterranis) de vegades amb crosta calcària.

Climatologia

Generalitats

El clima de la Conca de Barberà és típicament mediterrani, com ho demostren els estius, eixuts i calorosos, les primaveres i tardors amb sengles màxims de precipitacions i els hiverns relativament suaus. Analitzant-lo amb deteniment, però, hom pot apreciar que aquest clima mediterrani no es manifesta de la mateixa manera a tots els indrets. En la realitat el clima és variat, i la seva heterogeneïtat és deguda de manera molt principal a la topografia de la comarca. A causa d'això, les unitats climàtiques que hi podem distingir responen de manera força fidel a les unitats geogràfiques de la demarcació i expliquen d'una manera global els grans tipus de vegetació de la Conca. Els factors climàtics més importants són breument analitzats a continuació.

Les precipitacions

La pluviositat mitjana de la Conca (vegeu ALBENTOSA 1973, inèdit) s'atansa als 600 mm anuals, molt per damunt de la que presenten les terres situades al nord i a l'oest i lleugerament més elevada que la pròpia de l'Alt Camp. Aquest màxim respecte a les terres veïnes és degut a les altures que envolten la demarcació, particularment la serra de Miramar, les muntanyes de Prades i l'altiplà de Santa Coloma. Ho demostra el gradient creixent de precipitacions que s'aprecia en passar del centre de la cubeta a les zones alteroses limítrofes, on la pluviositat és màxima: mentre que a la Pena (900 m s.m.)

en cauen 650 mm i a Santa Coloma (670 m s.m.) quasi 700, la mitjana de Rocafort de Queralt, situat a 560 m, és de 550 mm (vegeu IGLÉSIES, 1974: 257)*.

Aquestes precipitacions es distribueixen d'una manera molt típicament mediterrània, amb dos màxims que corresponen respectivament als bimestres maig-juny i setembre-octubre, i dos mínims anuals situats en els mesos de juliol-agost i febrer. El llevant és el vent que més sovint porta pluges, la freqüència mitjana de les quals oscil·la entre 45 i 60 dies l'any.

Les nevades són poc freqüents, i només a les muntanyes de Prades i a serra la Llena neva una mitjana de més de 5 dies l'any.

El règim tèrmic

Les temperatures mitjanes anuals (vegeu ALBENTOSA, l.c.) oscil·len entre els 9'5 i els 14°C. Aquest valor es concreta a Santa Coloma de Queralt en 9'8°C, a l'Espluga de Francolí (a 414 m s.m.) en 13,3°C i a la casa forestal de la Pena en 11'7°C. Sembla evident, a partir d'aquestes dades, que les influències marítimes arriben fins a la Pena, tot i la seva altitud, mentre que a Santa Coloma s'acumulen els aires freds i densos de l'altiplà segarrenc situat a la vora mateix.

L'hivern, dins el conjunt comarcal, presenta una mitjana d'aproximadament 7°C, amb mínimes absolutes que han arribat als -10°C. Les glaçades, ben freqüents, comencen el novembre i s'allarguen fins a l'abril, amb una mitjana de 70 dies l'any.

L'estiu és relativament calorós. Les mitjanes dels terços meridional i central són superiors als 20°C, mentre que a les altes valls del Corb i del Gaià no arriben als 19°C. Són importants, però, els descensos nocturns de temperatura a les terres més septentrionals, on l'estiu esdevé l'estació amb les oscil·lacions tèrmiques diàries més notables.

La primavera i la tardor són estacions més aviat fresques. Els canvis de temps hi tenen lloc, en general, d'una manera sobtada.

La insolació

Poc considerada, fins avui, en els estudis climàtics, la insolació representa un factor important en allò que fa a la bioclimatologia per tal com la radiació lluminosa fa possible la vida i la producció vegetal. Els valors mitjans d'insolació a Riudabella expressats en hores diàries de sol, segons dades elaborades per NÚÑEZ i PÉREZ el 1976 a partir de 15 anys d'observacions, són aquests:

Gener	5,2	Maig	8,3	Setembre	7,8
Febrer	5,7	Juny	10,1	Octubre	6,6
Març	6,4	Juliol	10,8	Novembre	5,0
Abril	7,9	Agost	10,0	Desembre	4,8

A tall de comparació, i per a situar dins el context català aquestes dades, n'hi haurà prou indicant que les oscil·lacions anuals dels valors de la insolació són significativament més fortes a les terres interiors (Lleida, per exemple) i més suaus a les terres litorals (des de l'observatori de l'Ebre fins a Begur).

* Les dades de què hom disposa referents a les precipitacions de la Comarca provenen bàsicament de l'"Atlas pluviomètric de Catalunya" (J. FEBRER, 1930) i del "Boletín Mensual Meteorológico del Ministerio del Aire". No coincideixen, però, les dades de l'un amb les de l'altre, raó per la qual hem acudit a la tesi d'ALBENTOSA, el més recent dels estudis climàtics a Catalunya, en un desig d'obviar a aquesta dificultat.

Les boires, particularment abundants a les terres més enclotades, intervenen de manera decisiva en la reducció de la insolació. Els vents, d'altra banda, tendeixen a incrementar-la si exceptuem el llevant, que porta pluja.

El serè i la marinada són els vents més freqüents i característics de la Conca. El primer, sec, bufa sobretot els matins, i la marinada, fresca i humida, fa agradables les tardes de l'estiu.

Des d'un punt de vista global i segons J.L. ALLUÉ (1966), la Conca forma part de tres subregions climàtiques situades dins la regió mediterrània o regió IV, les anomenades IV₂, IV₇ i IV₆. La primera inclou la Conca estricta, la segona la plataforma segarrenca i la tercera l'alta vall del riu Gaià. El clima de les tres subregions és, segons el mateix autor, mediterrani semiàrid.

La subregió IV₂ és caracteritzada per l'absència d'un període anual veritablement fred (les mitjanes del mes més fred oscil·len a l'entorn dels 6°C) i el nombre de mesos àrids hi és inferior a tres. Les subregions IV₇ i IV₆ presenten un període anual fred, amb glaçades quasi segures i mitjanes del mes més fred que no ultrapassin els 6°C. La IV₇ és caracteritzada per una pluviositat inferior als 500 mm, mentre que les precipitacions a la IV₆ se situen entre els 500 i els 650 mm.

La subregió IV₂ inclou les terres de clima calent, no gaire sec i amb els hiverns tebis. El clima de la regió IV₆ és moderadament calent i no gaire sec. La IV₇, finalment, té un clima moderadament calent, sec i d'hiverns freds.

El diagrama ombrotèrmic de Riudabella aparegut a WALTER i LIETH (1960), que reproduïm, dona una idea del clima propi del peu de les muntanyes de Prades, més humit que no pas el que caracteritza la major part de la Conca. Alhora, fa possible donar el valor just al treball d'ALLUÉ, basat en el Klimadiagramm-Weltatlas de WALTER i LIETH, que explica d'una manera global els trets característics del clima de la demarcació però no recull, òbviament, fenòmens d'interès puntual que ben sovint la mateixa vegetació s'encarrega de posar en evidència.

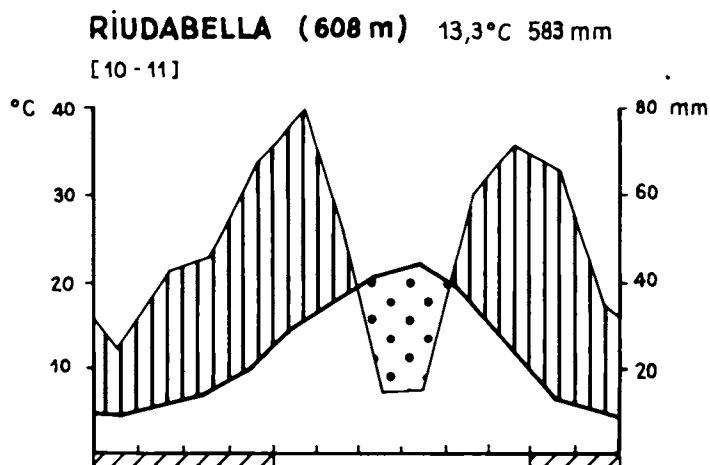

Figura 1. Diagrama ombrotèrmic de Riudabella.

La població i la seva activitat

Els primers testimonis de la presència de l'home a la Conca són del període Neolític (pintures rupestres, tallers de sílex) i assenyalen l'inici conegut de les activitats humanes a la comarca.

Del Neolític ençà, successius pobles i civilitzacions hi han deixat llur empremta: sovintegen les restes de pobladors ibèrics; la Via Aurèlia s'obria pas pel bell mig de la Conca a l'època de la dominació romana; no manquen topònims que parlen de l'estada dels sarraïns...

La reconquesta arriba a la Conca passant per Santa Coloma de Queralt entrat ja el segle XI. La cessió per part de Ramon Berenguer IV als Templers, l'any 1135, del castell de Barberà, sembla assenyalar-ne l'acabament a la contrada i obre el camí a una activitat sedentària ininterrompuda que tindrà en la ramaderia i l'agricultura les dues manifestacions més característiques de l'activitat dels seus habitants.

Demografia

Les primeres dades sobre la població de la Conca estricta (1.617 focs) provenen en sa major part d'un fogatge segurament del 1365. L'any 1378 la Conca comptabilitzava 1.532 focs, una de les densitats més elevades de tot Catalunya.

Els daltabaixos que la pesta i les guerres provocaren durant tota l'Edat Mitjana i l'inici de l'època moderna marcaren el devenir de la població de la Conca només amb 1.081 focs el 1497 i 1.303 el 1553, focs que amb lleugeres oscil·lacions restaren establitzats fins el 1717, amb 1.276 cases.

A partir del 1719 la població de la Conca manifestà un increment espectacular, en passar de 5.192 habitants als 15.199 de l'any 1789. L'acabament de la guerra de Successió afavorí aquest augment, que comportà una notable reculada de sembrats i de vegetació natural per a deixar el pas lliure a la vinya. La densitat de població de la Conca en aquells moments, semblant a la d'avui, era molt superior a la mitjana de Catalunya i es mantingué fins el 1845. Un nou increment de població permeté d'arribar als 22.725 habitants (equivalents a 57'63 per km²) el 1887. Novament la vinya impulsà decididament l'augment, al qual contribuí en bona manera la inauguració del ferrocarril de Reus a Montblanc l'any 1863.

Mentrestant, França i les comarques catalanes del nord del Llobregat han sofert i pateixen els estralls de la fil·loxera, que no ha arribat encara a la Conca ni ho farà fins el 1892 o 1893. A partir d'aquest moment s'inicia una pèrdua de població que continua encara avui, amb intermitències però amb una notable insistència. Una bona part de les terres agrícoles són abandonades, i la població tendeix a concentrar-se a la plana. Dels 20.470 habitants de l'any 1900 es passa a 18.127 el 1930 i 16.128 el 1950. El 1964 la població era de 14.895 habitants (semblantment a l'any 1789), i el 1970 de 14.588.

L'alta vall del riu Gaià, per la seva banda, comptabilitzava 391 focs a la segona meitat del segle XIV, davallava a 249 a la darrerria del XV i ascendia novament fins a 293 a mitjan segle XVI. L'any 1708 tenia 331 cases i el 1719 comptava 1461 habitants.

La població augmentà fins a arribar a 4.361 habitants el 1857, any que veié l'inici d'un descens progressiu degut sobretot a les davallades de les Piles i Santa Perpètua, que portà als 3.336 habitants del 1964 i als 3.197 del 1970. Només Santa Coloma ha mantingut, fins a un cert punt, establitzada la seva població.

La plataforma segarrenca tenia 372 focs a la segona meitat del segle XIV, focs que quedaren reduïts a 144 a l'entrada del segle XVI. L'any 1719 hi vivien 764 habitants i el 1830 un total de 1.067, xifra que passà a 2.732 el 1860. La disminució que seguí ha anat mantenint-se amb lleugeres oscil·lacions fins a arribar als 1.289 (equivalents a 12'18 habitants per km²) del 1964, i als 836 del 1970.

Vilanova de Prades tenia 9 focs a l'acabament del segle XV i passà progressivament als 35 de l'any 1708. El 1719 hi vivien 145 habitants i a la meitat del segle XIX arriba als 762. És aquesta la població màxima que consta. A partir d'ací el procés de despoblament, accelerat sobretot a partir de la darrerria del segle, porta als 222 habitants de l'any 1960, que ja només són 203 el 1970.

La dinàmica demogràfica a les quatre zones és sensiblement idèntica. Pel que fa al conjunt de la demarcació, dels 7.562 habitants de l'any 1719 es passà a 19.606 el 1787 i encara a 30.106 (valor màxim de població a la Comarca) el 1887. La davallada posterior ha portat fins a 18.824 habitants l'any 1970.

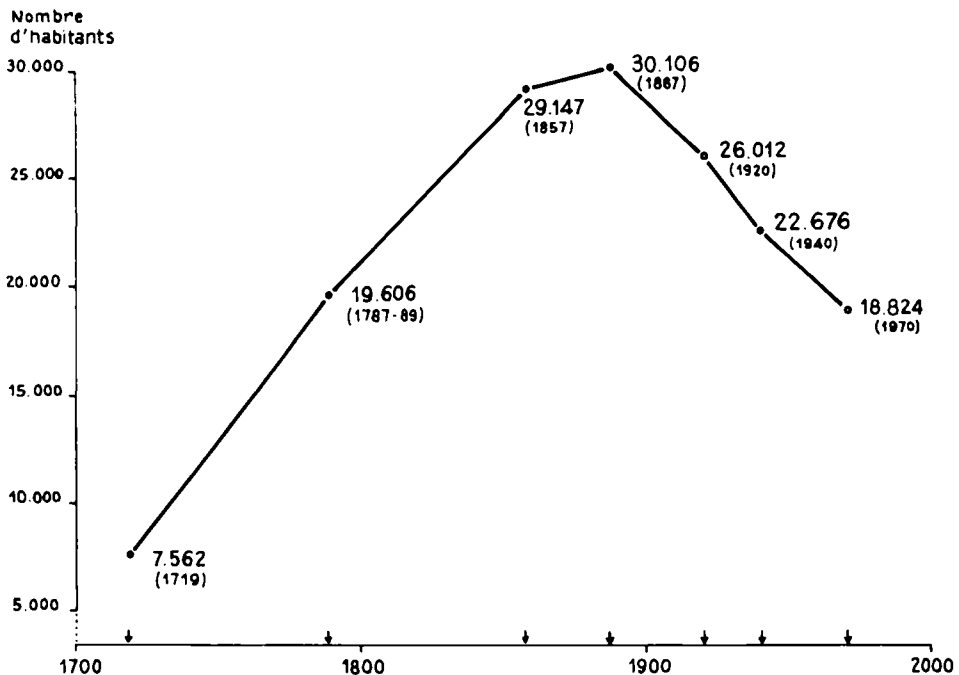

Figura 2. La població de la Conca de Barberà en els tres darrers segles.

Els conreus

L'activitat més característica de la Conca de Barberà ha estat i és l'agricultura, per bé que darrerament les implantacions industrials i els serveis han donat treball a molta gent que, com a conseqüència, ha abandonat la terra totalment o parcial. Les estadístiques entorn de les superfícies conreades són poques. Les dades d'IGLÉSIES (1972), referides a l'any 1963 i extretes del cadastre, són una bona aproximació a la situació actual de l'agricultura a la Comarca.

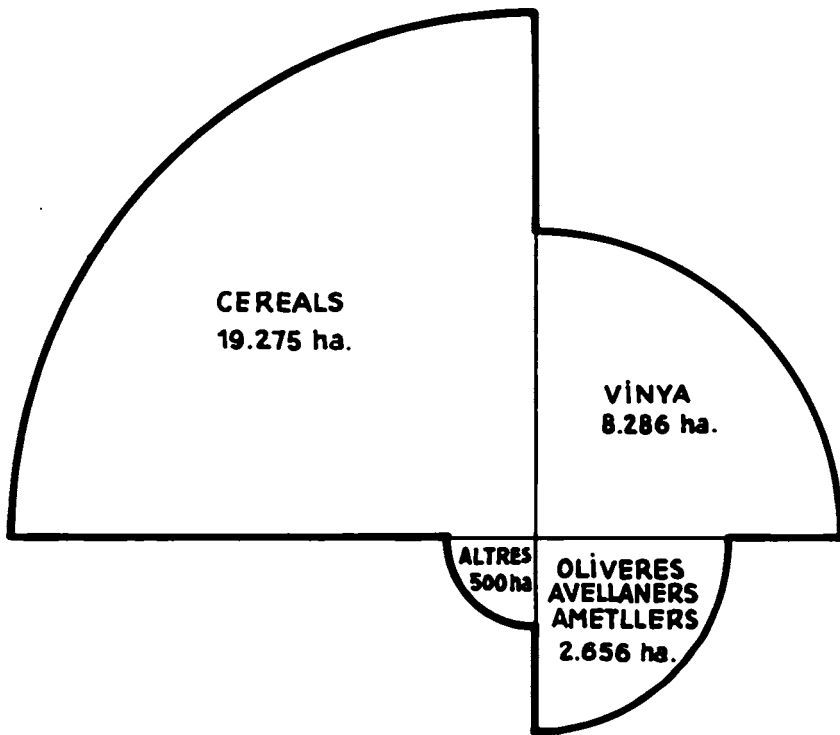

Figura 3. Superfícies ocupades pels diferents tipus de conreus (any 1963) a la Conca de Barberà.

Els conreus representaven l'any 1963 el 51'38% de la superfície total de la Conca estricta, el 40'55% de l'Alt Gaià, el 55'22% de la plataforma segarrenca i el 30'63% de Vilanova de Prades. Globalment, la superfície conreada era de 30.771 ha, és a dir, aproximadament un 45% del total comarcal. Només una part molt petita d'aquesta superfície conreada (unes 582 ha) era de regadiu.

La distribució de la superfície conreada entre els diversos tipus de cultius queda reflectida en les dades que segueixen:

VINYA. 8.286 ha. La conca estricta, amb molta diferència, ofereix la superfície relativa més elevada de vinya en comparació amb la superfície cultivada total: quasi un 41%.

CEREALS. 19.275 ha. És el cultiu més estès a la comarca, on representa el 97'44% de la superfície conreada a l'Alt Gaià, el 93'22% a la plataforma segarrenca i el 45'26% a la Conca estricta.

OLIVERES. 1.071 ha. Només a la Conca estricta, on es troben en franca regressió, representen més del 5% del total dels conreus.

AMETLLERS. 1.152 ha. Abunden particularment a Vilanova de Prades, on representen el 21'74% de la superfície cultivada. Aquests darrers anys ha estat notablement incrementada llur superfície.

AVELLANERS. 433 ha concentrades quasi exclusivament als vessants de les muntanyes de Prades.

CASTANYERS. Apareixen castanyedes fragmentàries al terme municipal de Vimbodí i, sobretot, al de Vilanova de Prades.

HORTA. Ocupa d'una manera quasi contínua les vores del Francolí, i encara del Gaià i de l'Anguera, però només esporàdicament els fons de les altres valls, sobretot a les vores de les poblacions. És fonamentalment un cultiu minifundista de subsistència.

FRUITERS DE GRANA. Les pereres i, sobretot, les pomeres ocupen petites extensions al pla de la Conca estricta.

D'altres espècies vegetals foren conreades a la Conca en temps passats. Del cànem i del lli, com del safrà, encara en parlen els més vells. ALTISENT (1974) suposa que els dos primers eren cultivats als dominis de Poblet ja al segle XII. Els farraginars, avui reduïts a petites superfícies de trepadella i alfals, ocuparen extenses zones en les èpoques de ramaderia florent.

INVESTIGACIONS BOTÀNIQUES PRECEDENTS

Les primeres dades sobre la flora de la Conca de Barberà apareixen a l'herbari dels SALVADOR. Són exemplars que segurament Jaume SALVADOR o bé el seu fill Joan herboritzaren pels volts del 1700. Cap escrit, però, no recull l'activitat botànica dels membres de la família a les nostres terres si no és la crònica que Joan SALVADOR escriví del seu "Viatge d'Espanya i Portugal" acompanyant Antoine de JUSSIEU. Travessaren la Conca des de Montmaneu i Santa Coloma fins a Poblet i Prades, i els únics comentaris de caire botànic fan referència als roures que es veien entre Montmaneu i Santa Coloma, al safrà cultivat a les Piles —on collien la flor en el moment del pas, el 15 d'octubre de 1716— i al bosc de Poblet, descrit com a "...molt desert i espès d'arbres.".

La segona meitat del segle XIX apareixen noves dades, degudes sobretot a l'activitat d'Antoni Cebrià COSTA, Moritz WILLKOMM i Sebastià VIDAL. Les flores dels dos primers, prou conegudes, incorporen el resultat de llurs recerques a la demarcació. Del tercer, tècnic forestal, fou editat per la "Comisión de la Flora forestal española" el resum de l'excursió que dugué a terme als boscos de l'Espluga de Francolí i de Poblet l'estiu del 1869.

Amb l'inici del segle XX sovintegen les visites dels botànics. Nombrosos plecs d'herbari testimonien les visites de Joan CADEVALL a l'alta vall del riu Gaià i de Manuel LLENAS a les muntanyes de Prades. La Flora de Catalunya de CADEVALL conté el resultat d'aquestes expedicions i encara les dades aplegades per alguns del col·laboradors de CADEVALL —J. JOVER, per exemple, descobridor del gitam a Solivella—, antics membres de la Societat Botànica de Barcelona.

L'obra dels botànics tarragonins Agustí M. GIBERT i Antoni NOGUÉS no arribà a formar part de la "Flora de Catalunya" tot i haver vist la llum abans d'acabar-se el primer quart del segle. Conté, entre d'altres, els materials que reuniren en llurs visites a les muntanyes de Prades.

Pius FONT I QUER inicià els anys vint les seves exploracions a la vall del riu Gaià i a les muntanyes de Prades, exploracions que sovintejà al llarg de la seva fèrtil vida botànica. D'aquestes visites provenen moltes de les dades que apareixen a les seves publicacions i una bona colla de plecs avui dipositats a l'Herbari de l'Institut Botànic de Barcelona que donen fe de la incansable activitat que menà. Els darrers fascicles de la "Flora de Catalunya" foren redactats per FONT I QUER i porten molta informació sobre la flora de la Conca.

Josep CUATRECASAS, de primer, i posteriorment Carlos VICIOSO i Pere MONT-SERRAT, herboritzaren a les muntanyes de Prades els anys trenta i quaranta. Més recentment Antoni de BOLÓS, de vegades acompanyat d'Oriol de BOLÓS, visità diversos indrets de la comarca.

Devem a Emili BATALLA i a Francesc MASCLANS els estudis florístics més exhaustius, encara que parcials, realitzats a la Conca de Barberà. La vall del riu Gaià i les muntanyes de Prades, els dos indrets de la demarcació que més interès botànic havien despertat en èpoques anteriors, foren explorades respectivament els anys quaranta i

cinquanta i els resultats publicats a *Collectanea Botanica*. Encara avui, són els treballs més importants i útils relatius a la flora de la Conca.

L'any 1971 H.T. MALAGARRIGA publicà una Flora de la província de Tarragona que no aporta, però, res de nou al coneixement florístic de la comarca. Segurament l'autor no arribà a visitar-la.

Les visites que darrerament han dut a terme Abel BOLDÚ i Julià MOLERO a la Conca, el primer a les terres ponentines i el segon a les muntanyes de Prades, han proporcionat noves dades que són exposades principalment a les respectives tesis doctorals. Francesc TORRELLA i Joan PUJADAS han treballat també a la meitat meridional de la demarcació.

Els estudis fitocenològics comencen a la Conca, com pràcticament a la resta de terres catalanes, amb la ja famosa excursió de la SIGMA (Station Internationale de Géobotanique Méditerranéenne et Alpine) a Catalunya. De l'1 al 10 de abril de 1934 i gràcies a l'interès de Carles FAUST i Pius FONT I QUER, una bona colla de botànics europeus conduïts per Josias BRAUN-BLANQUET visitaren nombroses localitats catalanes. Els expedicionaris travessaren la Conca, i fou precisament a partir d'un inventari aixecat a Montblanc que fou descrit l'*Erico-Thymelaetum tinctoriae* (anomenat per BRAUN-BLANQUET "... association à *Erica multiflora* et *Passerina tinctoria*...").

L'any 1950 el mateix BRAUN-BLANQUET publicà en col·laboració amb Oriol de BOLÓS una visió de les comunitats vegetals de les muntanyes tarragonines —vegeu *Collectanea Botanica*, vol. II—. Foren objecte d'estudi l'alta vall del riu Gaià, visitada l'octubre del 1947, i el massís de Cardó.

Francesc MASCLANS, que havia treballat florísticament a la vall del riu Gaià i acompanyà J. BRAUN-BLANQUET i O. de BOLÓS en la visita del 1947, publicà l'any 1949 unes notes sobre la vegetació de l'alt Gaià al Butlletí de la I.C.H.N.

Amb l'inici de la segona meitat del segle, les freqüents visites d'O. de BOLÓS a les terres catalanes meridionals feren possible l'aparició, l'any 1967, d'una sinopsi exhaustiva de les comunitats vegetals de les comarques pròximes al litoral situades entre el riu Llobregat i el Segura. La Conca de Barberà cau plenament dins l'àrea estudiada, raó per la qual cal considerar l'obra com a punt de partida obligat per a tothom qui vulgui entendre la vegetació de la comarca.

Julià MOLERO inclou en la seva tesi doctoral, llegida l'any 1976, alguns inventaris aixecats a la Conca. De l'any 1976 ençà, si deixem de banda el mapa de vegetació de les muntanyes de Prades dreçat per Ramón FOLCH i Eulàlia VELASCO (1979), no s'han produït novetats en la bibliografia geobotànica de la Conca de Barberà.

LA FLORA

Generalitats

Si diversos són la topografia, el clima i el substrat de la Conca, també la seva flora és variada. Pràcticament uns 1.200 tàxons hi han estat detectats, i és previsible que n'hi siguin detectats encara de nous.

La gran majoria de les espècies de la Conca corresponen a l'element mediterrani. Esteses sobretot per les terres baixes i els indrets més assolellats, llur presència és primordialment determinada per l'eixutesa estival i les temperatures relativament suaus. Són representants d'aquest element a la nostra contrada, entre d'altres, les espècies següents: *Rosmarinus officinalis*, *Pistacia lentiscus*, *Bufonia tenuifolia*, *Astragalus hamosus*, *Lavandula latifolia*, *Quercus coccifera*, *Cistus clusii*, *Santolina chamaecyparissus*, *Arbutus unedo*, etc.

L'element euro-siberià és particularment abundant a les muntanyes de Prades i a la capçalera del riu Gaià. El subelement atlàntic, reclòs a les terres de Prades, és minoritari: *Quercus pyrenaica*, *Sarothamnus scoparius*, *Doronicum plantagineum*, *Carex mairii*, i pocs més, són dignes d'esment. Les espècies eurosiberianes en sentit ampli i les del subelement submediterrani, més nombroses, cerquen els indrets frescals i les terres humides. D'entre la copiosa representació poden servir d'exemple *Pinus sylvestris*, *Coronilla emerus*, *Bilderdykia dumetorum*, *Lonicera xylosteum*, *Salvia pratensis*, *Amelanchier ovalis*, *Viola willkommii*, etc.

Les espècies oròfiles també són presents a la comarca: *Potentilla caulescens*, *Alyssum lapeyrouisianum*, *Erinacea anthyllis*, *Rhamnus pumila*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Lonicera pyrenaica*, *Ligusticum lucidum*,... formen part d'aquest grup.

Els medis cultivats i viaris són rics en espècies cosmopolites i pluriregionals, les anomenades males herbes dels conreus i dels llocs freqüentats. Podem citar, entre d'altres: *Silene vulgaris*, *Amaranthus retroflexus*, *Bilderdykia convolvulus*, *Urtica urens*, *Diplotaxis erucoides*, *Poa annua* i *Oxalis corniculata*. Les plantes aquàtiques, com és ara *Lemna minor*, *Zannichellia palustris*, *Phragmites australis* i *Ranunculus tricophyllus*, també són majoritàriament subcosmopolites.

Catàleg florístic

Introducció

El catàleg florístic que segueix conté els resultats de les nostres prospeccions botàniques a la Conca de Barberà, a més de les dades bibliogràfiques i d'herbari que hem tingut al nostre abast. Aquestes van acompanyades del nom, sovint abreujat, de l'autor o autors del treball o bé, si és el cas, del recol·lector del plec d'herbari. Quan són més d'un els autors que han observat un mateix tàxon en un territori determinat, acostumem a indicar només les localitats més explícites, i encara no reproduïm totes i cadascuna de les citacions si els tàxons són especialment freqüents.

Si mai no pot tenir-se per coneguda la flora d'una contrada, la considerable superfície de la Conca ens dóna més raons encara per a pensar que el treball no ha quedat pas enllestit. El miler llarg d'espècies amb què compta el seu catàleg florístic parla de la riquesa botànica que la demarcació atresora, però no priva d'esperar un futur increment d'aquest nombre, a mesura que noves dreceres i raonades siguin resseguides amb cura.

Les excel·lents flores de BATALLA i MASCLANS sobre la vall del riu Gaià i les muntanyes de Prades incorporen pràcticament tota la bibliografia i dades d'herbari anteriors a llur publicació i referents a la Conca de Barberà. Tant l'una com l'altra han representat un basament de vàlua inapreciable en l'elaboració del present catàleg. Semblantment, bé que ens afecta més marginalment, podem afirmar-ho de la tesi (inèdita) de J. MOLERO sobre el Montsant i encara, en un to menor, la "Flora de la província de Tarragona" de H.T. MALAGARRIGA.

De manera general, les espècies han estat ordenades d'acord amb Flora Europaea. Això és particularment cert pel que fa a les Dicotiledònies, els volums referents a les quals són ja publicats temps ha. Del volum dedicat a les Monocotiledònies només hem pogut consultar-ne alguns dels esborranys.

Per tal de contribuir a l'establiment dels mapes de distribució de les espècies, hem procurat de localitzar amb la més gran exactitud cadascun dels indrets on han estat herboritzats i/o observats els diferents tàxons en funció dels quadrats U.T.M. de 10 x 10 km de superfície. Les dades corresponen totes a la Zona 31 T. De vegades, i això només si les observacions són degudes a d'altres autors, no hem gosat d'adjudicar-les a un quadrat concret perquè corresponen a les terres frontereres entre dos o més quadrats. El cas de Sant Magí de Brufaganya, situat a cavall entre les quadrícules CF69 i CF79, és particularment exemplar.

La Conca de Barberà afecta totalment o parcialment els quadrats següents: CG40, CG50, CG60, CG70, CF27, CF37, CF47, CF57, CF28, CF38, CF48, CF58, CF68, CF39, CF49, CF59, CF69 i CF79 (vegeu el mapa de la pàgina 10).

Signes utilitzats

Els noms, abreujats, dels autors d'observacions florístiques corresponents a la Conca segueixen, entre parèntesis, el territori o bé la localitat per ells esmentats. Si no s'especifica el contrari, el binomi BAT. i MASCL. fa referència al seu "Catálogo de las plantas observadas en la cuenca del Gaia" i el MASCL. i BAT. a la "Flora de los montes de Prades"; O. BOLÒS correspon a dades extretes de "Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura", CAD. a la "Flora de Catalunya", COSTA al "Catálogo razonado..." i MOLERO, com BOLDÚ, a les tesis respectives.

En el cas d'observacions d'altri, un signe d'admiració vol dir que hem comprovat l'existència del tàxon a l'indret esmentat immediatament abans del signe. Si aquest signe apareix entre parèntesi, significa que hem vist el plec d'herbari recol·lectat a la localitat que el precedeix, i que fem nostra la determinació.

PTERIDÒFITS

EQUISETÀCIES

***Equisetum ramosissimum* Desf.**

Força comú als llocs humits (vores de rius i torrents, sèquies de regadiu, etc.) de tota la Conca. Ja era conegut de Vilaverd (CF47), Montblanc i la Pena (MASCL. i BAT.) i de l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), vall de Castellfollit, 750 m (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Blancafort i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), Prenafeta i Sarraí (CF58), Montbrió de la Marca i Rocafort de Queralt (CF59), Pontils, al Riudeboix i Biure de Gaià (CF69), Aguiló (CG60) i Llorac, a les vores del Corb (CG50). Inicia l'esperificació el mes de maig i la continua fins el juliol.

***Equisetum arvense* L.**

Vores de rius i sèquies. Rar. L'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Montblanc i Barberà (CF48), Montbrió de la Marca i Vallverd, als horts de les vores del riu (CF59) i la Cirera, al riu Corb (CG60). Escàs, esporifica els mesos de març i abril.

***Equisetum telmateia* Ehrh.; *E. maximum* auct.**

Rar, apareix només a les vores frescals i ombrívols de rius i sèquies. Ja era conegut de Sant Magí i Santa Coloma de Queralt, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Montblanc, camí de la Font de Llorac (CF48) i Rocafort de Queralt (CF59). Relativament abundant però molt localitzat.

OFIOGLOSSÀCIES

***Ophioglossum vulgatum* L.**

Els Cogullons, als prats humits de les Lloranques (BATALLA in MASCL. i BAT.), localitat única per a les muntanyes de Prades com per a la Conca.

SINOPTERIDÀCIES

***Cheilanthes marantae* (L.) Domin**

Vall de Castellfollit, 700 m (BOLDÚ), localitat única.

ADIANTÀCIES

***Adiantum capillus-veneris* L.**

Raconades ombrívols on regalima l'aigua, fonts. Característic de les *Adiantetea*. BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del riu Gaià. Creix a Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc, a la Vall, l'Espluga, a la Trinitat (CF48), i Sarraí (CF58, CF59). Comú però escàs, esporifica a la darrera de la primavera i durant l'estiu.

GIMNOGRAMMÀCIES

Anogramma leptophylla (L.) Link; *Gymnogramma leptophylla* (L.) Desv.

Vall de Castellfollit, 700 m (BOLDÚ). Localitat única.

HIPOLEPIDÀCIES

Pteridium aquilinum (L.) Kuhn

Sòls frescals de les muntanyes de Prades i la serra de Miramar. Valls de Castellfollit i el Titllar (CF37) i Rojalons, camí de Rojals (CF47); Plans de Rojals (CF48) i barranc de la Variella (MASCL. i BAT.); obacs del Coll Vell de l'Illa (CF57). Abundant a les terres elevades, però localitzat.

ASPLENIÀCIES

Asplenium trichomanes L.

Marges pedregosos i esclètxes de roques, en comunitats de la classe *Asplenieta rupestris*. Ja era conegut de l'Esplugu de Francolí (C. VIC. i P. MONTS. in BC), la Pena (O. BOLÒS, 1967), Tossal de la Baltasana i vall del Titllar (MASCL. i BAT.), Vallespinosa i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Es fa a Vilanova de Prades (CF27), la Moleta, prop del Tossal de la Baltasana (CF37), vall de Castellfollit, cap a Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49) i Prenafeta (CF58). També a Rocallaura, a l'Urgell. Comú però poc abundant.

Asplenium fontanum (L.) Bernh.

Esclètxes de les roques calcàries de Serra la Llena, de Vilanova de Prades a l'Avellà, 900-1000 m (CF27) i a St. Miquel de la Tosca (CF28), ja a les Garrigues. També a St. Magí (BAT. i MASCL.) i a l'obaga d'En Jover, a Pontils (CF69). Rar i localitzat, esdevé relativament abundant.

Asplenium adiantum-nigrum L.

El Tossal de la Baltasana, d'on ja era conegut (FONT QUER in BC, MASCL. in MASCL. i BAT.) i on vàrem retrobar-lo acompanyats de J. VIGO, i la Mola de Roquera (BAT. in MASCL. i BAT.). Molt rar.

Asplenium onopteris L.

Alzinars i brolles frescals. Només ens consta de les muntanyes de Prades, on és comú i d'on l'esmenten O. BOLÒS, 1967 i MASCL. i BAT., i de St. Magí, a l'alt Gaià (vegeu BAT. i MASCL.). L'hem observat a la vall de Castellfollit, dels voltants de la Font de Nerola (CF38) als 850 m (CF37) i a Montblanc, a la Vall (CF48). Relativament abundant.

Asplenium septentrionale (L.) Hoffm.

Esclètxes de les roques silícies del Tossal de la Baltasana (MASCL. in MASCL. i BAT.) i de la Moleta (CF37), no lluny de l'anterior (leg. J. VIGO i C. ASCASO!).

***Asplenium ruta-muraria* L.**

Força comú a les escletxes de les roques calcàries, en comunitats de les *Asplenietea rupestris*. Ja era coneguda de Vallespinosa i Sant Magí (BAT. i MASCL.), com d'entre el Pinetell i Farena (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, a la Pena (CF48), Blancafort, a les Garses (CF49), Sarral i Prenafeta (C58). També ens consta de Sant Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues. Escàs.

***Ceterach officinarum* DC.**

Parets, marges i roques de llocs poc o molt frescals. Molt comú. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (BARNOLA, 1915; MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), valls de Castelfollit i el Titllar, 720-975 m (CF37), Vallclara i Poblet (CF38), Rojals, Rojalons i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Belltall (CF49), Prenafeta (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i St. Magí (CF79). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues. Relativament abundant.

***Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman**

Fondalades ombrívols de la Vall, a Montblanc (CF48) —vegué MASALL. i PUJAD.—. Darrerament J. GOSÀLBEZ l'ha observat a Capafonts, vora la Cova de les Gralles (CF37), nova localitat pel que fa a les muntanyes de Prades bé que situada fora de la Conca. Raríssim i molt localitzat.

ATIRIÀCIES***Cystopteris fragilis* (L.) Bernh.**

Roques del Tossal de la Baltasana (CF37), 1000-1100 m (FONT QUER, 1920; MASCL. i BAT.), localitat única.

ASPIDIÀCIES***Polystichum aculeatum* (L.) Roth; *Aspidium lobatum* (Hudson) Swartz**

Localitzat únicament a les muntanyes de Prades, als obacs ombrívols de la vall del Titllar (CF37), d'on ja MASCL. i BAT. l'havien herboritzat, i a la Pena (CF48), al Torrent de la Roca Roja (P. MONTS. i C. VIC. in BC). Molt rar i poc abundant.

***Dryopteris filix-mas* (L.) Schott**

FONT QUER (in BC) i GIBERT (in CAD: Fl. Cat.) l'han observat a les muntanyes de Prades, al bosc de Poblet (CF37) i a la Pena (CF48) respectivament.

POLIPODIÀCIES***Polypodium australe* Fée; *P. serratum* (Willd.) Sauter**

Força comú als marges pedregosos, parets i roques de llocs frescals. Ja era conegut del Tossal de la Baltasana, Plans de Pagès (CF37) i vall de la Trinitat (CF48), entre els 700 i 1150 m (MASCL. i BAT.) i Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). MONTSERRAT

i C. VICIOSO l'havien herboritzat a la Pena! Creix a la baixa vall de Castellfollit, cap a Riudabella (CF38), Vilaverd i Coll de Rojals (CF47), Blancafort i Montblanc, a la Vall (CF48), Prenafeta (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Esdevé abundant localment.

***Polypodium vulgare* L.**

Terres enlairades de les muntanyes de Prades: Tossal de la Baltasana!, Mola de Roquerola i alta vall de Castellfollit (CF37), 950-1150 m (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.,...); la Pena (CF48), 700-800 m (MONTSERRAT i C. VICIOSO); alta vall de St. Benet, cap al Pic de l'Àguila (CF38). Rar i escàs.

ESPERMATÒFITS

GYMNOSPERMES

PINÀCIES

Pinus pinaster* Soland. subsp. *pinaster

Esponatani a les valls de la Trinitat i St. Benet, des de l'Espluga fins a la Pena (CF38, CF48) i plantat en altres indrets de les muntanyes de Prades, d'on ja MASCL. i BAT. l'havien esmentat.

***Pinus pinea* L.**

Comú però escàs, apareix generalment de manera dispersa. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de l'Espluga a la Pena! (MASCL. i BAT.). Blancafort (CF48), vores del Monestir del Tallat (CF49), Barberà, Ollers i Sarra! (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Sant Gallart (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Esperable en altres indrets de la Comarca, però sempre escàs i localitzat.

***Pinus nigra* Arnold subsp. *salzmannii* (Dunal) Franco; *P. clusiana* Clem.**

Molt comú, particularment als obacs situats per damunt dels 650 m, en comunitats del *Violo-Quercetum fagineae*. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, COSTA, MASCL. i BAT.), la serra del Tallat (O. BOLÒS, BOLDÚ) i l'alta vall del Gaià (FONT QUER in CAD., BRAUN-BLANQUET i O. BOLÒS, 1950, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, per damunt dels 620 m (CF37, CF38), Senan (CF39), Rojals i el Pinetell (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48), Belltall (CF49), Forès (CF59), Segura (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), la Cirera, Aguiló i Montargull (CG60). Esdevé abundant localment.

***Pinus sylvestris* L.**

Molt comú a les terres elevades, en llocs relativament frescals. Forma boscos notables a les muntanyes de Prades —vegeu WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT.— i, més escadusserament, a la meitat septentrional de la Conca. Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfollit i el Titllar (CF37, CF38), Senan (CF39), Rojals (CF47), la Pena (CF48), serra del Tallat, del coll de Montblanquet a Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Pontils (CF69), Aguiló, la Cirera i Montargull (CG60). Abundant.

***Pinus halepensis* Miller**

Molt comú a tota la Conca, especialment a la terra baixa on sol constituir un estrat arbori a l'*Erico-Thymelaeetum tinctoriae*. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (VIDAL, MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort, l'Espluga i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarral i Montbrió de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). Molt abundant.

Dels vivers que hi ha vora la casa forestal de la Pena surten d'altres espècies de pins la repoblació amb les quals, però, mai no arriba a ocupar superfícies notables.

CUPRESSÀCIES***Juniperus communis* L. subsp. *communis*.**

Força corrent a les terres elevades, per damunt dels 650-700 m. Ja era conegut de les muntanyes de Prades a la vall de Castellfollit (CF38), la Pena (CF48), Tossal de la Baltasana!, ... (MASCL. i BAT., O. BOLÒS), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), la Moleta, cap a Plans de Pagès (CF37), Senan (CF38), Rojals (CF47), Belltall i Monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Forès (CF59), Segura i Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Més aviat escàs.

***Juniperus oxycedrus* L.**

Molt comú a les brolles i garrigues de les terres poc elevades. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT.), serra del Tallat (O. BOLÒS) i alt Gaià (BRAUN-BLANQUET i O. BOLÒS). Vimbodí i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta i Ollers (CF58), Savallà del Comtat (CG50) i St. Magí (CG79). Poc abundant. Esperable a la resta dels quadrats U.T.M. de la comarca.

***Juniperus phoenicea* L.**

Comú a les brolles i garrigues dels solells. Sovint es comporta com a fissurícola. MASCL. i BAT. l'esmenten de la serra de les Garrigues, al sud-oest de Vilaverd, i BAT. i MASCL. de Sant Magí! (CF79) i Pontils, a l'alt Gaià. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort i l'Espluga (CF48), Mas d'en Xup i Coll de Senan (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarral i Rocafort de Queralt (CF59), Biure de Gaià, Vallespinosa i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escàs.

TAXÀCIES***Taxus baccata* L.**

Raconades ombrívoles de les terres elevades. Només ens consta de la serra de Prades, d'on ja FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT. l'havien esmentat, i de la serra de Miramar. Vall del Títllar, sota la Moleta i el Tossal de la Baltasana (CF37), vall de St. Benet, sota la Pena (CF38, CF48), Prenafeta, a la clotada de l'Estret (CF58) i encara —com. oral de F. TORRELLA—, al sud-oest de l'Illa (CF57). Rarament forma grups nombrosos.

ANGIOSPERMES

DICOTILEDÒNIES

SALICÀCIES

Salix fragilis L.; incl. *S. neotricha* Görz.

Vores dels corrents d'aigua. Rar i escàs, apareix cultivat i subspontani a Sant Magí i Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Només l'hem trobat a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues.

Salix alba L.

Vores dels rius i torrents, en comunitats de l'ordre *Populetalia albae*, del qual és considerada espècie característica. BAT. i MASCL. l'esmenten de Sant Magí i Santa Coloma, a l'alt Gaià. Creix també a Rojals, cap a Rojalons (CF47) i a Barberà, a les vores de l'Anguera (CF48). Rar i escàs.

Salix atrocinerea Brot. subsp. *catalaunica* R. Görz

Força comú a les vores dels rius i rieres, és espècie característica de l'Ass. *Carici-Salicetum catalaunicae*. Ja era conegut de l'Espluga! i de Montblanc (MASCL. i BAT.), de Pontils (CF69) i de Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), al riu Montsant, vall del Titllar, 750 m (CF37), Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Barberà, a l'Anguera (CF48), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Vallverd, cap a Rocafort (CF59) i Llorac (CG50). Poc abundant o bé escàs, floreix del febrer a l'abril.

Salix elaeagnos Scop.; *S. incana* Schrank

Molt comú a les vores de rius i torrents. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les valls del Titllar! (CF37, CF38) i Castellfollit, de la Vall i la Variella (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades. Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27), Vilaverd (CF47), Barberà, a l'Anguera (CF48), Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt, a la riera de Vallverd (CF59), Llorac (CG50), Viladeperdius, Pontils i Vallespinosa (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60). Força abundant, és en flor els mesos de març i abril.

Salix purpurea L.

Fondals del Vidaubar, a Savallà del Comtat (CG50). Raríssim i summament escàs.

Salix tarraconensis Pau

Escletxes de les roques situades sota del Pic de l'Àliga, a l'extrem occidental de la Pena, 1000 m (CF38), localitat que ens mostraren PUJADAS i MOLERO, els seus descobridors, i que assenyalava el límit septentrional del tàxon. Baixa fins als 900 m.

Populus alba L.

Comú a les vores dels corrents d'aigua, en comunitats de l'aliança *Populion albae*. Forma petits bosquets de Vallclara (CF38) a Montblanc (CF48), seguint el Francolí, a Ollers i Sarraí (CF58) i a Barberà, vora l'Anguera, a Montbrió de la Marca (CF58), al torrent de les Hortetes, a Llorac, vora del Corb (CG50), Santa Coloma de Queralt

(CF69) i Aguiló (CG60). També vora el balneari de Racallaura (CF49), a l'Urgell. Ja era conegut de Poblet! (on hauria pogut donar nom al monestir si Poblet, tal com certs autors sostenen, prové de *Populetum*), de la Vall de la Trinitat! i entre Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.), i de Pontils (BAT. i MASCL.). Escàs.

***Populus tremula* L.**

Fondalades ombrívols de l'alta vall de Castellfollit (CF37), entre els 940 i els 1000 m, localitat ja esmentada per FONT QUER, 1934, O. BOLÒS, 1951, i MASCL. i BAT.

***Populus nigra* L.**

Vores dels corrents d'aigua, de vegades plantat. Comú arreu. Ja era conegut de les muntanyes de Prades, a l'Espluga de Francolí! (CF48), Vallclara! (CF38) i Vimbodí (MASCL. i BAT.), vora del riu Sec (VIDAL) i de Sant Magí de Brufaganya! (CF79), Santa Coloma i Vallespinosa (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Creix a les valls de Castellfollit i el Titllar, 750-800 m (CF37), Ollers (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Pontils i Biure de Gaià (CF69).

***Populus deltoides* Marshall i *Populus x canadensis* Moench**

Entre d'altres espècies del mateix gènere, són cultivats a les vores dels rius i com a arbres ornamentals.

JUGLANDÀCIES

***Juglans regia* L.**

Cultivat i rarament subspontani al fons de les valls.

BETULÀCIES

***Corylus avellana* L.**

Comú als obacs de les terres elevades i a les fondalades frescals de les terres baixes. Ja era conegut de les muntanyes de Prades a Rojals (CF47), altes valls del Torners i el Titllar, i la Pena (MASCL. i BAT., O. BOLÒS). Vilanova de Prades, vora del riu Montsant (CF27), vall de Castellfollit, 600-750 m (CF37, CF38), Font del Deport, a la Pena (CF48), Prenafeta (CF58), Vallverd (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Força escàs, floreix de gener a març.

***Castanea sativa* Miller**

Cultivat a les muntanyes de Prades i Serra la Llena, en terrenys silicis, sobretot a Vilanova de Prades i alta vall del Titllar.

***Quercus coccifera* L.**

Molt comuna i abundant a tota la Conca, sobretot en llocs assolellats. Localment arriba a formar garrigues denses. Ja era coneguda a l'alt Gaià (BRAUN-BLANQUET i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.), a les serres de la Llena i del Tallat (O. BOLÒS) i a les muntanyes de Prades (VIDAL, MASCL. i BAT.). Creix arreu: Vilanova de Prades

(CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarral (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Sant Gallart (CF69), la Cirera (CG60), Sant Magí (CF79), etc. Floreix els mesos d'abril i maig.

Quercus ilex L.

Molt comuna a tota la Conca. La subsp. *ilex* abunda al vessant septentrional de les muntanyes de Prades, on forma densos alzinars: la Variella (CF47), Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar! (CF37), la Pena! (CF48), etc. (MASCL. i BAT.). Arriba també als indrets més ombrívols de la serra de Miramar, al coll vell de l'Illa (CF57) i a Prenafeta (CF58), però no penetra Conca endins. És espècie característica del *Quercetum ilicis galloprovinciale* i del *Quercetum mediterraneo-montanum*. Floreix els mesos d'abril i maig. La subsp. *rotundifolia* (Lam.) T. Morais sol presentar-se isolada o bé formant petits grups als solells i terres baixes situats al nord de les serres de Prades i Miramar. BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del riu Gaià, O. BOLÒS de la serra del Tallat i MASCL. i BAT. de les muntanyes de Prades. S'escampa per Vilanova de Prades (CF27), Riudabella (CF38), Senan (CF39), Rojalons i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarral (CF59), Albió (CG50) i Montargull (CG60). Característica del *Quercetum rotundifoliae*, és poc abundant i floreix els mesos de maig i juny.

Quercus petraea (Mattuschka) Liebl.

Esmentada per nombrosos autors de les muntanyes de Prades (VIDAL, FONT QUER, MASCL. i BAT., ...), abunda particularment a les terres altes de la vall de Castellfolliit (CF37). Reapareix més dispersa a la Pena (CF48), la Mola de Roquerola, el bosc del Guerxet, etc., en comunitats del *Buxo-Quercetum pubescentis*.

Quercus pyrenaica Willd.

Limitat al Tossal de la Baltasana i els seus viltants (CF37), per damunt dels 900 m, on forma bosquets baixos barrejat sovint amb *Pinus sylvestris* en comunitats del *Cephalantho-Quercetum pyrenaicae*. D'ençà dels SALVADOR, que el tenien a l'herbari, nombrosos botànics han testimoniat la seva presència al nostre territori, i fou FONT QUER (vegeu "Flora de Catalunya", vol V, p. 170) qui n'aclarí la distribució a Catalunya. Molt abundant.

Quercus pubescens Willd.

Capçaleres de les valls del Titllar! (CF37), Torners i Castellfolliit! (WILLK., FONT QUER, MASCL. i BAT., ...), en comunitats de l'aliança *Quercion pubescenti-petraeae*. Abunda poc.

Quercus canariensis Willd.

Vall de Castellfolliit, 900 m (CF37), on va descobrir-lo MASCLANS (vegeu MASCL. i BAT.).

Quercus faginea Lam.; Q. faginea subsp. valentina (Cav.) A. et O. Bolòs

Forma notables rouredes a les terres altes de la serra del Tallat i de les valls del Gaià i del Corb. A la terra baixa acostuma a presentar-se en petits grups. Espècie característica del *Violo-Quercetum fagineae* coneguda ja de les muntanyes de Prades (C. VICIOSO, MASCL. i BAT., ...), alt Gaià (BR.-BL. i O. BOLÒS, 1950, BAT. i MASCL.) i de la serra

del Tallat (O. BOLÒS). Vilanova de Prades (CF27), Riudabella (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarra (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià i Santa Coloma (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Abundant localment.

Quercus cerrioides Willk. et Costa

Comú a les muntanyes de Prades, on ocupa una faixa que va de la Pena (CF48) al Tossal de la Baltasana (CF37), entre els 750 i els 1000 m (MASCL. i BAT., i d'altres). A l'alta vall del riu Gaià es presenta, escàs i localitzat, a St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.).

Nombrosos *Quercus* híbridogènics han estat assenyalats a Prades per MASCLANS basant-se en exemplars de vegades revisats per C. VICIOSO i O. SCHWARZ. Remetem el lector interessat a la "Flora de los montes de Prades", on de manera escrupolosa són enumerades, localitzades i descrites les diverses formes.

ULMÀCIES

Ulmus glabra Hudson; *U. montana* With.; *U. scabra* Miller

Molt rar i escàs, només ens consta al bosc caducifoli de la Pena (CF48), vora la Font del Deport. MASCL. i BAT. també l'esmenten del bosc de les Cent Fonts, no lluny de la localitat anterior.

Ulmus minor Miller; *U. carpinifolia* Gled.

Comú a les vores de rius i torrents, esdevé tot sovint el principal (i de vegades l'únic) element del bosc de ribera a les terres baixes. És espècie característica de les *Populeta* *albae* i ja era conegut de la Conca (VIDAL, BAT. i MASCL., MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit (CF37, CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort, l'Espluga i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58), Rocafort de Queralt i Montbrió de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). A Sant Magí, com a l'Illa i a Montblanc, es troba la var. *suberosa* (Moench) Rehd. Poc abundant, floreix el febrer i el març. Plantat de vegades com a arbre viari.

Celtis australis L.

Cultivat i subspontani, apareix sobretot a les vores dels camins i del conreus, ací i allà, a quasi tota la Conca: Riudabella, vora la font de Nerola (CF38), Vilaverd, vora la carretera (CF47), de Blancafort a l'Hostal del Tallat (CF48, CF49), l'Illa, prop del poble (CF57), Prenafeta, a la clotada de l'Estret (CF58), Sarra, vora la riera de la Salada (CF59), Pontils i Sta. Perpètua de Gaià (CF69). Ja era conegut de Vimbodí (MASCL. i BAT.) i de Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Escàs.

MORÀCIES

Broussonetia papyrifera (L.) Vent.

Cultivada i subspontània a l'Espluga de Francolí (CF48), a la vora del nucli urbà.

Morus alba L. i *Morus nigra* L. són cultivats com a arbres ornamentals a la major part dels pobles de la Conca.

Ficus carica L.

Cultivada i subspontània a bona part de la Conca: les Garrigues, al nord de la Riba (MASCL. i BAT.), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, vora del poble i a la partida de les Garses (CF48, CF49), Prenafeta, al castell (CF58), Savallà del Comtat, vora del poble (CG50). Arrela de manera espontània a les esclotxes de les roques i entre les pedres de les edificacions antigues.

CANNABÀCIES

Humulus lupulus L.

Espècie rara que apareix sobretot a les vores dels cursos d'aigua, en comunitats de l'ordre *Populetalia albae*: Vilanova de Prades (CF27), Solivella, a la Rasa del Molí, Barberà, vora l'Anguera, Montblanc, al Francolí (CF48) i Pontils, al Gaià (CF69). Floreix a la tardor: setembre i octubre.

URTICÀCIES

Urtica dioica L.

Indrets sovintejats de sòl humit. BAT. i MASCL. l'esmenten de l'alt Gaià, BOLDU d'entre Vallclara i Vilanova de Prades, i MASCL. i BAT. de l'Espluga de Francolí!. Creix a Vilanova de Prades (CF27), al Tossal de la Baltasana (CF37), Poblet, al riu Sec (CF38), Montblanc (CF48), Rojals i Vilaverd (CF47), Solivella (CF49) i Prenafeta (CF58). Comuna i abundant, floreix de maig a octubre.

Urtica urens L.

Llocs ruderals i hortes ben femades. Comuna. Espècie característica de l'associació *Chenopodietum muralis*. La suposem estesa per tota la Conca, bé que només disposem de dades referents al Tossal de la Baltasana (CF37), Blancafort (CF48), Solivella, afores del poble (CF49), Vimbodí, zones amb deixalles vora el Milans (CF38) i Sarra, a l'Anguera (CF58). Escassa. Esmentada anteriorment de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.).

Parietaria diffusa Mert. et Coch.

Llocs ruderals, parets i murs vells. Molt comuna, particularment en comunitats del *Parietarium murale*. Blancafort, del poble fins al peu de la serra del Tallat (CF48, CF49), Vall de Castellfollit, fins a Poblet (CF37, CF38), Vilaverd (CF47), l'Illa (CF57), Sarra, als Sants Metges (CF58) i Sant Magí (CF79). Ja fora de la Conca, apareix a Vallfogona de Riucorb i Guimerà (CG50, CG40). Abundant i esperable a tots els indrets de la Conca. Floreix de primavera a tardor.

SANTALÀCIES

Osyris alba L.

Fondals, barrancades i vores frescals dels conreus; assenyala sovint el trànsit de l'alzinar cap a la vegetació de ribera. Característica del *Clematido-Osyretum albae*. Coneguda

de l'Espluga de Francolí (VIDAL, MASCL. i BAT.) i de les Garrigues, al sud de Vilaverd (MASCL. i BAT.). La suposem estesa, si més no, per tota la Conca estricta. Apareix a Blancafort i Montblanc (CF48), Vilaverd (CF47), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58, CF59), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí (CF79). Als obacs d'Argençola entra dins les comunitats esclarissades del *Violo-Quercetum fagineae* (CG60). La coneixem també del Vilosell, a St. Miquel de la Tosca (CF28). Poc abundant, és en flor de l'abril al juny. Els fruits maduren el mes de setembre.

***Thesium divaricatum* Jan.**

Força comú a les brolles i prats dels *Rosmarinetalia*. Ja era conegut de Pontils (BAT. i MASCL.), Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Tarrés cap a Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), de l'Hostal del Tallat a Passanant (CF49), Sarraí i Barberà (CF58), Vallverd (CF59), Llorac (CG50), Sant Gallart i Biure de Gaià (CF69), i la Cirera (CG60). Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

LORANTÀCIES

***Viscum album* L. subsp. *austriacum* (Wiesb.) Vollmann**

Rar i localitzat, parasita *Pinus halepensis*. Es fa a la serra del Tallat, als termes municipals de Senan i l'Espluga de Francolí (CF39, CF49). També, ja fora de la Conca, al vessant nord de Serra la Llana (O. BOLÒS, MASALL. i PUJAD.), on és molt abundant. En flor els mesos d'abril i maig.

ARISTOLOQUIÀCIES

***Aristolochia pistolochia* L.**

Força comuna a les brolles i garrigues de la Conca. Ja era coneguda de Vimbodí! (CF38), Vallclara! (MASCL. i BAT.), Solivella i Blancafort! (BOLDÚ). Serra la Llana, de Vilanova de Prades (CF27) a la Pobla de Cérvoles (CF28), Vilaverd (CF47), l'Espluga (CF48), Belltall (CF49), Ollers i Sarraí (CF58), i Llorac (CG50). Escassa, floreix d'abril a juny.

***Aristolochia longa* L.**

Molt rara i escassa: vores del riu Montsant a Vilanova de Prades i a Ulldemolins (CF27). Manifesta unes exigències d'humitat edàfica més elevades que la seva congènere.

RAFFLESIÀCIES

Cytinus hypocistis* (L.) L. subsp. *hypocistis

Parasita *Cistus clusii*. Força rar, creix a Blancafort, cap a l'Espluga (CF48), a Sarraí (CF58) i al Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix d'abril a juny.

***Cytinus ruber* (Fourr.) Komarov; *C. hypocistis* subsp. *kermesinus* Guss.**

Parasita *Cistus albidus*. Raríssim, es fa als Segalassos (CF27), cap a Vilanova de Prades, i a Montblanc, sota l'ermita de Sant Joan (CF48). Floreix els mesos de maig i juny.

POLIGONÀCIES

Polygonum aviculare L.

Molt comú als erms, conreus i zones ruderalitzades, és espècie característica de la Cl. *Rudero-Secalieta*. Ja era conegut de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit (CF37), Poblet (CF38), Blancafort i Solivella (CF48, CF49), Barberà (CF58) i Sarraí (CF59), Savallà del Comtat i Llorac (CG50), Santa Coloma i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). Localment abundant, floreix la primavera, l'estiu i la tardor.

Polygonum persicaria L.

Comú a les vores dels rius, a les sèquies i als indrets de sòl humit. Conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.), es fa a Vimodí (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Vilaverd (CF47) i Rocafort de Queralt (CF59). Escàs, floreix de juny a octubre.

Bilderdykia convolvulus (L.) Dumort.; Polygonum convolvulus L.

Força comuna als camps de conreu, particularment de cereals d'hivern. Característica de l'ordre *Secalietalia*. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades (CF27) i de l'Espluga de Francolí (CF48). Creix a l'Hostal del Tallat (CF49), a Passanant i Vallverd (CF59), Sarraí (CF58), Llorac (CG50) i a la Serra del Clot, cap a Vallespinosa (CF69). Poc abundant, floreix de juny a setembre.

Bilderdykia dumetorum (L.) Dumort.; Polygonum dumetorum L.

Nova per a les comarques tarragonines, creix al fons de la vall de Castellfollit, a uns 750 m d'altitud (CF37), on la recollírem el mes de setembre en flor i fruit. Aquesta troballa representa el límit meridional de l'espècie a Catalunya, límit que fins ara deten-tava Collserola, alhora que enriqueix la ja llarga llista de plantes euro-siberianes que troben refugi a les muntanyes de Prades. Raríssima i molt localitzada.

Rumex acetosella L. subsp. angiocarpus Murb.

Espais oberts i pedregosos (vores de camins, conreus, ...) de sòl silici. Només ens consta de les muntanyes de Prades, on es comú i d'on l'esmenten MASCLANS i BATALLA: Vilanova de Prades! (CF27), la Trinitat, vall del Titllar, mola de Roquelora, ... Ha estat observat a la Vall de Castellfollit, de Riudabella a la capçalera (CF37, CF 38) i al barranc de St. Benet, damunt les Masies (CF48). No és escàs. Floreix de maig a juliol.

Rumex intermedius DC.

Molt rar. És conegut de Sant Joan!, a Montblanc (MASCL. i BAT.) i de la Trinitat, a l'Espluga (CF48), en sòls pedregosos del *Cistion medimediterraneum*. Floreix els mesos de maig i juny.

Rumex crispus L.

Conreus i vores de camins, en sòls preferentment humits. Comú. BAT. i MASCL. l'esmenten de l'alt Gaià i MASCL. i BAT. de Vimodí! (CF38), el Pinetell, Montblanc, la Mola de Roquerola (CF37), etc., a les muntanyes de Prades. Creix als conreus de

Vilaverd (CF47), Blancafort i Solivella (CF48) i Barberà (CF58); a Vallverd (CF59) es fa prop del riu, i a la Pobla de Cérvoles (CF28), ja a la comarca de les Garrigues, a les cunetes. Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Rumex conglomeratus Murray

Vores dels cursos d'aigua i marges humits. Ja era conegut de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de l'alta vall del Titllar i Plans de Pagès (CF37), Vilaverd (CF47), Poblet i l'Espluga (MASCL. i BAT.). A Barberà creix a la vora de l'Anguera (CF48), i a Vallclara (CF38) als marges frescals. Comú però poc abundant, floreix el maig i el juny.

Rumex obtusifolius L.

Raríssim i localitzat a Montblanc (CF48), cap a Sant Joan (BATALLA in MASCL. i BAT.).

Rumex pulcher L.

Molt comú a les estacions nitròfiles de les vores de pobles, camins i conreus. Caractèric de l'ordre *Chenopodietalia*. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), com de Vilaverd (CF47), la Vall i Vimbodí (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Blancafort (CF48), fins a l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58), Forès (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60). Abundant, floreix els mesos de maig i juny.

QUENOPODIÀCIES

Polycnemum majus A. Braun

Raríssim, apareix a la serra del Clot, al nord de Vallespinosa (CF69), als conreus i erms recents. Espècie nova per a la Conca. En fruit el mes d'octubre.

Polycnemum arvense L.

Conegut dels Plans de Pagès (A. BOLÒS in MASCL. i BAT.), localitat fins ara única a la Conca.

Chenopodium botrys L.

Comú als conreus i erms de sòl pedregós de les muntanyes de Prades. Ens consta de Vimbodí i Poblet (CF38), les altes valls del Titllar i Castellfollit (CF37), i de la Pena (CF48). Les citacions precedents, de MASCLANS i BATALLA, afecten l'Espluga de Francolí i el Pinetell (CF47). Poc abundant, floreix de juliol a octubre.

Chenopodium ambrosioides L.

Comunitats ruderals de l'aliança *Chenopodion muralis*. Poc comú. Es fa a Blancafort i Montblanc (CF48) i a Poblet (CF38). També a Vallclara, Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), i a la conca del Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant, floreix d'agost a novembre.

Chenopodium multifidum L.; Roubieva multifida (L.) Moq.

Raríssim i localitzat a l'Espluga de Francolí, als patis de l'eixample (CF48). En flor i fruit el mes d'agost, en el moment d'herboritzar-lo.

Segons les dades de què disposem, les poques localitats catalanes d'aquesta espècie, que més aviat viu en sòls freqüentment trepitjats que no pas ruderalitzats, són aquestes: CADEVALL, a la "Flora de Catalunya", l'esmenta de Tossa (de Mar), segons dades de VAYREDA; A. i O. de BOLÒS, a la "Vegetación de las comarcas barcelonesas", del delta del Llobregat, segons dades de SENNEN; TORRES (1968) de l'Aldea (Baix Ebre). A l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona n'existeixen plecs recollits a Ciutat de Mallorca (PALAU FERRER, BC 118452), Castelló (CALDUCH, BC 128952), St. Feliu de Guíxols (FONT QUER, BC 103310 i 103311) i l'Aldea (TORRES, BC 485774).

Chenopodium multifidum és una adventícia estesa per la regió mediterrània segurament originària d'Amèrica del Sud. A la península Ibèrica es presenta, deixant a part Catalunya i el País Valencià, a Castella i Andalusia (WILLKOMM) i a Estremadura i l'Alentejo (PEREIRA COUTINHO).

Chenopodium vulvaria L.

Sòls nitrogenats, particularment dels conreus i de les vores de cases i camins. És espècie de l'aliança *Chenopodion muralis*, però molt sovint apareix a les comunitats del *Secalio mediterraneum*. Es fa a Montblanc, l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Blancafort (CF48), Vilanova de Prades (CF27), Poblet, vora del riu Sec (CF38), Senan (CF39), Solivella (CF49), Sarral i Ollers (CF58), Conesa i Vallverd (CF59), Savallà del Comtat (CG59), les Piles, cap a la serra del Clot (CF69) i Aguiló i la Círrera (CG60). Força comú i abundant. A causa de la seva fenologia i del seu aspecte, constitueix una de les espècies més abundants als rostolls recents. Floreix de juny a setembre.

Chenopodium murale L.

Comú a les vores dels carrers i enderrocs dels nuclis habitats, en comunitats del *Chenopodietum muralis*. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd (CF47); també creix a Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), l'Illa (CF57) i Prenafeta (CF58), i encara a Vallbona de les Monges (CF49), Verdú i Guimerà (CG40), a l'Urgell. Escàs, floreix de l'abril al novembre.

Chenopodium opulifolium Schrader

Comú als conreus i a les vores de cases i camins. És espècie característica de l'aliança *Chenopodion muralis*, però no manca a les comunitats del *Secalio mediterraneum* i del *Panico-Setarion*, sobretot si el cultiu ha estat ben femat. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 720 m (CF37), Vallclara (CF38), Blancafort (CF48), Sarral i Barberà (CF58), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60). Poc abundant, és en flor del juliol a l'octubre.

Chenopodium album L.

Molt comú als conreus i a les vores de cases i camins, en comunitats de les *Chenopodietalia* i del *Diplocladietum erucoidis*. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades! (CF27), i BAT. i MASCL. de la vall del Gaià. Creix a les valls de Castellfollit i del Titllar (CF37), Vimbodí (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), l'Espluga i Montblanc (CF48), Blancafort (CF49), Barberà (CF58), Sarral i Rocafort de Queralt (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60). Força abundant, floreix d'agost a octubre.

Atriplex hortensis L.

L'Espluga de Francolí (CF48), cap a Poblet (P. MONTERRAT, BC 112473!), localitat única per a la Conca. En fruit el mes de setembre.

Atriplex patula L.

Conreus i vores de camins, en comunitats de les *Rudero-Secalietae*. Força comú arreu. Conegut de Solivella (BOLDÚ) i de Vilaverd! (CF47), l'Espluga i Montblanc (MASCL. i BAT.). Ens consta de Vilanova de Prades (CF27), Senan (CF39), Blancafort (CF48, CF49), valls del Titllar i Castellfollit, fins a Poblet (CF37, CF38), Barberà i Prenafeta (CF58), Rocafort de Queralt i Passanant (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Abundant, floreix de juny a setembre.

Atriplex hastata L.

Llocs ruderalitzats, deixalles, ... Rar i localitzat, només ens consta de Vimbodí (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48) a les vores de les poblacions. En flor agost, setembre i octubre.

Kochia scoparia (L.) Schrader

Vores de camins i llocs habitats. Rara. Coneguda, a la Conca, de Montblanc, a la carretera de Rojals (MOLERO 1977). Es fa a Blancafort i a las vores de Montblanc (CF48), a Vimbodí (CF38) i a Ollers (CF58). Escasseja en general, bé que localment pot arribar a constituir poblacions notables. Floreix d'agost a octubre.

Kochia prostrata (L.) Schrader

Montblanc, al Pla de Santa Bàrbara (CF48), localitat única per a la Conca. És planta freqüent a les comarques interiors de Catalunya (F. MASCLANS) però només ens consta una vaga citació de Tarragona (VAY. in CADEVALL) pel que fa a les comarques tarragonines. En flor agost i setembre.

AMARANTÀCIES**Amaranthus hybridus L.; A. chlorostachys Willd.; A. hypochondriacus L.**

Rar i escàs, apareix a les comunitats del *Diplotaxion* de Vilaverd! (CF47) (MASCL. i BAT.), Montblanc (CF48), Prenafeta (CF58) i Sarraí (CF59). És en flor d'agost a octubre.

Amaranthus cruentus L.; A. patulus Bertol.

Vilaverd (CF47) i l'Espluga (CF48), conreus de regadius dels voltants del Francolí. En flor d'agost a octubre.

Amaranthus retroflexus L.

Conreus d'arbres i arbusts, horts, i més rarament vores de cases i camins. Espècie característica de la classe *Rudero-Secalietae*. Força comú a la Conca: Vilaverd! (CF47) (MASCL. i BAT.), Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Riudabella (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Abundant. En flor d'agost a novembre.

Amaranthus blitoides S. Watson

Conreus i runes de les poblacions. Poc comú. Conegut de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), es fa a Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Solivella (CF49) i Sarraí (CF58). Poc abundant, floreix d'agost a novembre.

Amaranthus albus L.

Espècie característica de l'aliança *Diplotaxion* i relativament comuna als conreus de la Conca. Creix a l'Espluga (MASCL. i BAT.), Vilanova de Prades (CF27), Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Barberà (CF58), Rocafort de Queralt (CF59) i Llorac, a les parades de la vora del riu Corb (CG50). Poc abundant. Floreix d'agost a octubre.

Amaranthus graecizans L.; A. angustifolius Lam.; A. sylvestris Vill.

Comú als conreus d'arbres i arbusts, runes dels pobles, ... Característic de l'ordre *Solano-Polygonetalia*. Es fa a Montblanc (MASCL. i BAT.), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Sarral (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Escàs. Floreix d'agost a octubre.

Amaranthus deflexus L.

Horts, vores de cases, ... És espècie rara a la Conca, on apareix la major part de les vegades en comunitats de l'aliança *Chenopodion muralis*. Creix a Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49) i Sarral (CF58). Escàs. Floreix d'agost a octubre.

Amaranthus lividus L. subsp. ascendens (Lois.) Heukels

L'Espluga de Francolí (CF48), als horts de la vora del riu. Raríssim i força escàs, floreix els mesos d'agost i setembre.

NICTAGINÀCIES**Mirabilis jalapa L.**

Subspontània. Apareix molt rarament enmig de deixalles, com és ara a Blancafort (CF48).

FITOLACÀCIES**Phytolacca americana L.; P. decandra L.**

Observada per MASCLANS i BATALLA a les vores de Poblet, on encara es fa (CF38), s'estén actualment seguint el riu Sec quasi fins a l'Espluga de Francolí (CF48). Floreix durant l'estiu i sembla manifestar unes certes exigències d'humitat i nitrogen edàfics.

AIZOÀCIES**Aizoon hispanicum L.**

L'Espluga de Francolí (LLENAS i CADEVALL in "Flora de Catalunya", II, 418). No hem vist aquesta planta a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona, on són dipositats els plecs que Manuel LLENAS recollí per a la Junta Municipal de Ciències Naturals. Tanmateix, CADEVALL dona fe d'haver vist el plec. Pensem que cal considerar aquesta localitat com a accidental, per tal com la planta no ha estat retrobada posteriorment.

PORTULACÀCIES

Portulaca oleracea L.

Comú als jardins, horts i conreus de regadiu (localment dits d'enregar) de bona part de la Conca. Coneguda de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Es fa a Vimbodí (CF38), Blancafort, l'Espluga de Francolí i Montblanc (CF48), Solivella (CF49) i Sarraí (CF58). Esperable a pràcticament tots els quadrats de la Conca. Escassa, floreix de juliol a octubre.

BASEL·LÀCIES

Boussingaultia cordifolia Ten.; B. baselloides auct.

Cultivada com a planta ornamental als jardins, apareix de vegades enmig dels abocadors d'escombraries o bé a les vores de cases i horts. Naturalitzada a Blancafort (CF48). Floreix a la tardor.

CARIOFIL·LÀCIES

Arenaria tetraquetra L. subsp. capitata (Lamk.) F.Q. in Laínz; A. aggregata (L.) Loisel subs. aggregata

Roques i pedrusques calcàries, a les terres elevades (per damunt dels 700 m). Coneguda de l'Espluga de Francolí (LLENAS), Plans de Rojals i la Pena (MASCL. i BAT.), i Valldeperes, a la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Es fa a la Serra la Llena, des de Vilanova de Prades fins a la Pobra de Cérvoles (CF27, CF28) i al Mirador de la Pena, a les muntanyes de Prades (CF48). Localment esdevé abundant. Floreix de la darrereria de maig al mes de juliol.

Arenaria serpyllifolia L.

Força comuna als prats secs de bona part de la Conca. Coneguda ja de les muntanyes de Prades: els Cogullons, Montblanc, la Pena (CF48), vall del Titllar, ... (MASCL. i BAT.), creix als tallafocs del Tossal de la Baltasana (CF37), baixa vall de Castellfollit (CF38), relleixos de les roques a Vilaverd (CF47), vora del castell de Prenafeta (CF58), Llorac, vora del Corb (CG50), Vallespinosa, cap al Montclar (CF69) i als voltants d'Aguiló (CG60). Relativament abundant, floreix de març a juny.

Arenaria leptoclados (Reichenb.) Guss.

Comuna als prats terofítics, sobretot de les terres baixes. Coneguda de Vimbodí (CF38), Montblanc i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), ens consta de Blancafort i Pira (CF48), Sarraí (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Savallà del Comtat, al castell (CG50). Poc abundant, floreix de la darrereria de març al mes de juny.

Arenaria conimbricensis Brot.

Poc comuna, creix a les terres assolellades i pedregoses. Ja era coneguda de St. Magí de Brufaganya (CADEVALL) i dels Plans de Pagès (CF37) i baixa vall de Castellfollit (CF38), 550 m (MASCL. i BAT.). Es fa també a Vilaverd (CF47), Montblanc, a la Vall (CF48) i Sarraí (CF58). Floreix d'abril a juny.

Arenaria modesta Duf.

Relleixos de roques a l'obaga de les Costes, al nord de Blancafort (CF49). És aquesta la quarta localitat catalana coneguda d'*A. modesta* (vegeu MASALLES i PUJADAS), i la segona (l'altra és Cardó) de les comarques tarragonines. Raríssima i localitzada, floreix els mesos d'abril i maig.

Moehringia trinervia (L.) Clairv.

Obagues de les terres elevades de les muntanyes de Prades: vall de Castellfollit, 950-1000 m, i Tossal de la Baltasana (CF37), 1000-1100 m (MASCL. i BAT.), i vall de la Pena (CF48), al *Buxo-Quercetum pubescentis* (O. BOLÒS). Molt rara i escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Moehringia pentandra Gay

Terres frescals del país de l'alzinar, a les muntanyes de Prades. MASCL. i BAT. l'esmenten de la Pena i de la vall del Titllar. Creix també a la vall de Castellfollit, 750 m (CF37), al barranc de St. Benet (CF38), a Montblanc, a la Vall (CF48) i a Savallà del Comtat (CG50). Rara i escassa, floreix d'abril a juliol.

Minuartia hybrida (Vill.) Schisch. subsp. *hybrida*; *M. tenuifolia* (L.) Hierns; *Alsina tenuifolia* (L.) Crantz

Prats secs de sòl lleuger. Coneguda de Montblanc i Rojals (MASCL. i BAT.), es fa també a Poblet, cap a Riudabella (CF38), a Vilaverd (CF47), a l'Espluga de Francolí, a les vores de l'ermita de la Trinitat (CF48) i a Blancafort (CF49). Comuna però poc abundant, floreix d'abril a juny.

Minuartia dichotoma L.

Espècie que té a les muntanyes de Prades, on fou descoberta per MASCLANS, l'única localitat catalana coneguda. Ultra els Estepars, apareix a Plans de Pagès i Mola de Roquerola (CF37), per damunt dels 1050 m (MASCL. i BAT.).

Bufonia tuberculata Loscos

Planta valenciana que sembla atènyer a Passanant (CF59), als fenassars de les vores del camí del Fonoll, la més septentrional de les seves localitats conegudes. Dins Catalunya només havia estat herboritzada al Montsià (O. BOLÒS, J. VIGO et al. *legerunt*, in BC) i darrerament P. MONTSERRAT l'ha trobada entre Sta. Coloma de Queralt i la Panadella (com. verb.), segurament encara més al N.

Bufonia tenuifolia L.

Prats secs de bona part de la Conca, be que poc comuna i escassa. Es fa a Blancafort, d'on fou ja esmentada per BOLDÚ, a les Eres (CF48) i cap al Mas d'en Llord (CF49); també a Sarraí (CF58). BAT. i MASCL. la citen de St. Magí de Brufaganya. És en flor de juny a octubre.

Stellaria media (L.) Vill.

Molt comuna als horts, conreus i vores de cases i camins de tota la Conca. Només hem vist la subsp. *media*. Es fa a Vilanova de Prades (CF27), Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i l'Espluga (CF48), Blancafort, fins a l'Hostal del Tallat (CF49), al Coll de l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Forès (CF59), Llorac i Vallfogona de

Riucorb (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), Sant Magí de Brufaganya (CF79) i, ja fora de la Conca, a Guimerà (CG49). Abundant. Floreix de març a novembre.

***Holosteum umbellatum* L.**

Comuna als conreus i prats de bona part de la demarcació. Coneguda de la Pena i Sant Joan, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), de Vilanova de Prades (MOLERO) (CF27), i de Senan (MASALL. i PUJAD.) (CF49). Es fa, també, als tallafocs del Tossal de la Baltasana, on la recollírem conjuntament amb J. VIGO (CF37), als prats terofítics de la baixa vall de Castellfollit (CF38), i a Blancafort, als marges argilosos dels camins (CF48). Ja fora de la Conca, ens consta de Guimerà (CG40). Poc abundant. Floreix de març a maig.

***Cerastium fontanum* Baumg. subsp. *triviale* (Link) J alas**

Prats humits de les terres elevades de les muntanyes de Prades: Rojals (CF47), valls del Titllar i Castellfollit (CF37) i Vilanova de Prades (CF27) (MASCL. i BAT.).

***Cerastium brachypetalum* Pers.**

Pradells d'annuals de les muntanyes de Prades, a la Vall del Titllar (CF37), Rojals (CF47), la Pena i Sant Joan (CF48), segons MASCL. i BAT.

***Cerastium gloineratum* Thuill.**

Prats una mica frescals i erms recents. Poc comú, BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del Gaià, BOLDÚ de Montblanc i Vimbodí, i MASCL. i BAT. de Vilaverd (CF47) i la vall del Titllar. Es fa als Segalassos (CF27), cap a Vilanova de Prades, al riu Sec, des de la Mata (CF38) fins a l'Espluga (CF48), i a l'Illa (CF57). Poc abundant, floreix de març a maig.

***Cerastium semidecandrum* L.**

Petits prats d'annuals de les muntanyes de Prades. Conegut de l'ermita de St. Joan (CF48), a Montblanc (MASCL. i BAT.), també es fa a la vall de Castellfollit, no lluny de la carretera de Prades (CF38). Molt escàs. En flor els mesos d'abril i maig.

***Cerastium pumilum* Curtis**

Comuníssim als prats i conreus de tota la Conca. Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37), Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat i Belltall (CF49), Barberà (CF58), Sarral i Conesa (CF59) i Aguiló (CG60). Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de Pontils (CF69) i Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Abunda poc. Floreix entre març i juny.

***Cerastium gracile* Duf.**

Molt rar, la seva presència a les muntanyes de Prades ha estat confirmada recentment per MOLERO. Es fa a les depressions humides cap a Vilanova de Prades, 640 m (CF27).

***Sagina apetala* Ard.**

Rara i localitzada a les muntanyes de Prades: massís de Roquerola (CF37) (MASCL. i BAT.) i entre Tarrés i Vimbodí (CF38) (BOLDÚ).

Scleranthus annuus L. subsp. *polycarpus* (L.) Thell.

Raríssim i localitzat, segons les dades de què disposem, a les muntanyes de Prades: cap als Cogullons, a les Lloranques (MASCL. i BAT.), als prats baixos dels sòls incipients.

Paronychia argentea Lam.

Comuna als sòls lleugers i de poca profunditat. Coneguda dels Plans de Pagès, a la capçalera de la vall dels Torners (MASCL. i BAT.), i de Vilanova de Prades! (CF27) (MOLERO). Creix a la vall de Castellfollit (CF37), a Vimbodí i Poblet (CF38), a Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (CF48). Abunda poc. Floreix d'abril a juny.

Paronychia kapela (Hacq.) Kerner

BATALLA I MASCLANS l'esmenten del cim del Montclar (CF69), entre les roques. Considerem poc probable que pugui fer-se enlloc més de la Conca.

Paronychia capitata (L.) Lamk.; *P. nivea* DC.

Comuna als sòls pedregosos i secs. Vores del riu Montsant, entre Vilanova de Prades i Ulldemolins, on la recollirem conjuntament amb J. MOLERO (CF27); la Trinitat (MASCL. i BAT.), Blancafort (CF48), Poblet i vall de Castellfollit (CF38) i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58). Esperable en altres indrets de la Conca. Poc abundant, floreix de març a maig.

Herniaria glabra L.

Prats esclarissats de sòls lleugers i silicis. Creix a Vilanova de Prades (CF27) i a les altes valls del Titllar, 1100 m i Castellfollit, 750 m (CF37); també a l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.) i a la vall de St. Benet (CF48). Molt escassa. Floreix de maig a juliol.

Herniaria cinerea DC.; *H. hirsuta* L. var. *cinerea* (DC.) Lor. et Barr.

Prats terofítics, erms i conreus de tota la Conca. Molt comuna. Es fa a Rojals (CF47), Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), i a Vilanova de Prades (CF27), Valclara i Riudabella (CF38), la Guàrdia dels Prats (CF48), Blancafort, cap al Tallat (CF49), Sarraí (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60). Ja fora de la Conca, també apareix a Guimerà (CG40). Floreix els mesos de maig i juny.

Polycarpon tetraphyllum (L.) L.

Horts i conreus en general. Conegut de Rojals (CF47) i la Pena (MASCL. i BAT.), i de Montblanc (BOLDÚ), creix als voltants de la font de Nerola (CF38) i a Blancafort i l'Espluga (CF48). Poc abundant, floreix a la primavera i al final d'estiu.

Moenchia erecta (L.) P. Gaertner, B. Meyer et Scherb.

Prats efímers de sòl humit a la Mola de Roquerola (CF37), 1125 m (MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Spergula pentandra L.

Rara i poc abundant. Localitzada exclusivament a les muntanyes de Prades, al Tossal de la Baltasana (CF37) i a Poblet (CF38), als tallafocs i camps d'avellaners respectivament. En flor de març a maig.

Spargularia segetalis (L.) G. Don fil.; *Delia segetalis* (L.) Dumort.

Prats terofítics de la Mola de Roquerola (CF37), 1000-1125 m (MASCL. i BAT.).

Spargularia rubra (L.) J. et C. Presl.

Estacions ruderals. Poc comuna. Es fa a la Mola de Roquerola (CF37) (MASCL. i BAT.), a Montblanc i Blancafort (CF48) i a Solivella (CF49). Escassa. Esperable en altres indrets de la Conca. Floreix d'abril a setembre.

Telephium imperati L.

Prats esclarissats de sòl pedregós. L'Espluga de Francolí (CF48) (COSTA, LLENAS in CADEVALL) i Vilanova de Prades (CF27). Esperable en altres indrets de la Conca, bé que previsiblement força escàs. Floreix el maig i el juny.

Agrostemma githago L.; *Lychnis githago* (L.) Scop.

Comú als sembrats. És espècie característica de l'ordre *Secalietalia*. La selecció de llavors i l'ús d'herbicides han fet disminuir la seva, fins fa poc més que notable, presència. Apareix a Vimbodí (CF38), la Guàrdia dels Prats i l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort i Hostal del Tallat (CF49) i Sarraí (CF58), però cal esperar-lo a d'altres indrets. Esmentat de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Floreix de març a juny. Rep el nom vulgar de niella.

Silene italica (L.) Pers. subsp. *nemoralis* (Waldst. et Kit.) Nyman var. *crassicaulis* (Willk. et Costa) Burn. et Barb.

Boscós de la Serra de Prades, d'on ja era coneguda (FONT QUER, COSTA, P. MONTERRAT i C. VICIOSO, O. BOLÓS, MASCL. i BAT.) i de l'alt Gaià. Es fa a la capçalera del Titllar (CF37), a les valls de Castellfollit i St. Benet (CF38), a la Pena i a l'ermita de la Trinitat (CF48) i a Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escassa, floreix de maig a juliol.

Silene nutans L. subsp. *nutans*

Boscós i llocs frescals del país de l'alzinar muntanyenc i les rouredes. Comuna al Tossal de la Baltasana! (FONT QUER, O. BOLÓS, MASCL. i BAT.) i a l'alta vall de Castellfollit (CF37). Creix també a la Serra la Llena, sota l'Avellà (CF27); a la Pena (MASCL. i BAT.) damunt l'Espluga (CF48); a Belltall i vora l'Hostal del Tallat (CF49), vora Passanant (CF59) i al *Violo-Quercetum fagineae* de Llorac (CG50); a Vallespinosa, Sant Magí (BAT. i MASCL.) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). FONT QUER herboritzà al Tossal de la Baltasana un plec referible a *S. brachypoda* Rouy que, seguint el criteri de MOLERO, considerem que cal incloure dins *S. nutans* subsp. *nutans*. Poc abundant. Floreix els mesos de maig i juny.

Silene viridiflora L.

Molt rara, només ens consta de les capçaleres de les valls del Titllar i Castellfollit (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.).

Silene otites (L.) Wibel

Descoberta per BATALLA a la vall dels Torners (CF37), s'ha retrobat darrerament (MOLERO) als Estepars i Segalars! Creix, també, prop de Vilanova de Prades (CF27).

Silene vulgaris (Moench) Garcke; *S. cucubalus* Wibel; *S. inflata* Sm.

Conreus i herbeis de tota la Conca. Molt comuna. Coneguda ja de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), es fa a Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit (CF37), Vimbodí i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort, Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Belltall i el Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Passanant, Montbrió de la Marca i Sarraí (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa i Santa Coloma de Queralt (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60) i, ja fora de la Conca, a la Pobla de Cérvoles (CF28) i Guimerà (CG40). Relativament abundant, floreix la primavera, l'estiu i la tardor.

Silene saxifraga L.

Escletxes de roques calcàries, als llocs frescals. Rara: Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); la Pena! (MASCL. i BAT.) i Montblanc, a la Vall (CF48), Prenafeta, al castell (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Floreix els mesos de maig i juny. Força escassa.

Silene alba (Miller) Krause subsp. *divaricata* (Reichenb.) Walters

Poc comuna a la Conca, apareix a les clarianes dels boscos i a llocs relativament humits. La Pena! (CF48) (MASCL. i BAT.), Tossal de la Baltasana (BR.-BL. i col.lab.) i vall del Titllar! (CF37) (MASCL. i BAT.), Poblet, al riu Sec i a Riudabella (CF38) i a Llorac, a les vores del *Violo-Quercetum fagineae* (CG50). Més aviat escassa, floreix de l'abril al setembre. Esperable a d'altres indrets de la demarcació.

Silene inaperta L.

Sòls pedregosos i remoguts del vessant septentrional de les muntanyes de Prades, on és poc comuna: valls dels Torners (MASCL., det. F.Q.) i del Titllar (CF37), Riera de Poblet (CF38) i l'Espluga, damunt de les Masies (CF48). Poc abundant, floreix l'estiu i la tardor.

Silene rubella L.

Conreus de Vilaverd (CF47), on fou herboritzada per MASCL. i BAT. Rara i escassa.

Silene muscipula L.

Poc comuna, apareix als conreus i erms recents de Blancafort (CF48 i CF49) i Rocafort de Queralt (CF59) i, ben a la vora de la Conca, a Vallfogona de Riucorb (CG50) (M. GARR., BC 109917) i Fontscaldes (CF57) (MASALL. i PUJAD.). Més aviat escassa, floreix de maig a novembre.

Silene nocturna L.

Conreus, herbassars i prats secs. Comuna. Vimbodí i Poblet (CF38), i Blancafort (CF48); Vilaverd! i la Variella (CF47) (MASCL. i BAT.); Prenafeta (CF58), Forès i Sarraí (CF59); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant. Floreix d'abril a juliol.

Silene gallica L.

Prats de sòl pedregós. Rara. Es fa a la Mola de Roquerola (CF37) i els Plans de Pagès (MASCL. i BAT.), a Blancafort (CF48) i, ja fora de la Conca, a Argençola, vora la carretera (CG60). Escassa. Floreix els mesos d'abril, maig i juny.

Silene conica L.

Vilanova de Prades (CF27), conreus abandonats sobre llicorella al Fondo del Molí. També corresponen a *S. conica* (teste J. VIGO) sengles plecs herboritzats per F. MASCLANS a Plans de Pagès (BC 139813) i per E. BATALLA a Plans de Prades (BC 139814) i determinats com *S. conoidea*. L. MASCL. i BAT. esmenten encara *S. conoidea* de l'Espluga de Francolí. No hem vist el plec corresponent a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona, com tampoc els de cap altra de les localitats que citen a la seva "Flora de los Montes de Prades". Suposem, per totes aquestes raons, que a l'Espluga de Francolí s'hi podria fer *S. conica*.

Silene conoidea L.

Considerem poc probable la seva presència a la nostra comarca per les raons esmentades a propòsit de l'espècie anterior.

Saponaria ocymoides L.

Prats enlairats o bé ombrívols, boscos frescals, etc., sobretot a les comunitats de l'*Aphyllanthion*. Vilanova de Prades, a l'Avellà (CF27); valls de Castellfolli! (PUJAD. in BOLDÚ) i del Titllar! (MASCL. i BAT.) (CF37); baixa vall de Castellfolli! (CF38); la Pena i Montblanc, cap a St. Joan (MASCL. i BAT.) i a la Vall (CF48); Belltall (O. BOLÓS) i Blancafort, al Tallat (CF49), Barberà (CF58), Passanant, cap a la Sala (CF59) i Llorac, a Punta de la Serra (CG50); Vallespinosa! (CF69) i St. Magí de Brufaganya! (BAT. i MASCL.). Prop de la Conca apareix a la Pobla de Cérvoles (CF28). Força comuna i relativament abundant, floreix d'abril a juliol.

Saponaria officinalis L.

Localitzada exclusivament a Vimbodí, en un regall humit de les vores del poble. En flor el mes d'agost. És aquesta una espècie ben rara a la Catalunya meridional, raó per la qual no gosem considerar-la, de moment, sinó com a subspontània a la Conca. Pot haver-se escapat d'algun jardí, on de vegades sol ésser plantada. Caldrà, més endavant, seguir-ne la dinàmica.

Vaccaria pyramidata Medicus; V. segetalis Garcke.

Més aviat rara als camps de cereals de la Conca. Suposem que, conjuntament amb d'altres espècies segetals, es troba actualment en franca regressió degut a l'ús d'herbicides i a la selecció de llavors. Molt comuna, segons BATALLA i MASCLANS, per tota la vall del riu Gaià i comuna a les muntanyes de Prades: l'Espluga de Francolí (CF48), Vallclara (CF38), etc.; nosaltres només hem reeixit a trobar-la a Sarra! (CF59), en uns sembrats d'escaiola que, d'altra banda, cal qualificar d'excepcionals a la Conca. En flor els mesos de maig i juny.

Petrorhagia prolifera (L.) P.W. Ball et Heywood; Dianthus prolifer L.; Tunica prolifera (L.) Scop.; Kohlruschia prolifera (L.) Kunth.

Prats, vores de camins i erms. Força comuna. Vilanova de Prades (CF27); la Mola de Roquerola (MASCL. i BAT.), Tossal de la Baltasana i vall de Castellfolli! (CF37), Vallclara i Riudabella (CF38) i Rojals (CF47); l'Espluga de Francolí (CF48), 250-400 m (MASCL. i BAT.), Sarra! (CF58), Forès i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Pontils (CF69); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant. En flor d'abril a novembre.

***Dianthus monspessulanus* L.**

Més aviat rar, es localitza als ambients frescals, sobretot de les zones altes. Tossal de la Baltasana! (MASCL. i BAT., PUJADAS in BOLDU) (CF37), la Pena! , sobre l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Blancafort (CF48), i Rocafort de Queralt (CF59). Força escàs, bé que esperable a d'altres indrets. La floració és estiuenca, però arriba a prolongar-se fins al mes de novembre.

***Dianthus pungens* L. subsp. *tarraconensis* (Costa) O. Bolòs et J. Vigo; *D. brachyanthus* Boiss. subsp. *tarraconensis* Costa; *D. subacaulis* Vill. v. *tarraconensis* Costa**

Molt rar, apareix als indrets enlairats de la demarcació: Serra la Llena (CF27) (MOLERO), alta vall de Castellfollit (CF37), 1100 m (MASCL. i BAT.), Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.) i Rojals, vora del coll (CF47). La seva floració va del maig a l'agost. Escàs.

***Velezia rigida* L.**

Prats secs, baixos, de llocs àrids i pedregosos. Poc comuna. Plans de Pagès i Mola de Roquerola (CF37) (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Riudabella (CF38); Montblanc (MASCL. i BAT.) i l'Espluga de Francolí (LLENAS in CAD.) i a la Trinitat (CF48). Escassa. Floreix a l'estiu.

RANUNCULÀCIES***Helleborus foetidus* L.**

Força comú, sobretot a la meitat meridional de la Conca, als boscos i raconades frescals. Serrat de la Baltasana i altes valls de Castellfollit (MASCL. i BAT.) i del Titllar (CF37), Vilanova de Prades (CF27) i St. Miquel de la Tosca, a la Pobla de Cérvoles (CF28); Vimbodí (BOLDÚ), Riudabella i Poblet (CF38); les Garrigues, al sud-oest de Vilaverd (MASCL. i BAT.) i Rojalons (CF47); l'Espluga, a la Trinitat i a la Pena (MASCL. i BAT., O. BOLÓS), Montblanc, vora la font de Llorac (CF48), l'Illa, al Coll Vell (CF57) i Prenafeta, damunt del poble (CF58); St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.) i Pontils, al Riudeboix (CF69). Poc abundant, floreix del gener a l'abril.

***Nigella gallica* Jordan**

Raríssima a la Conca de Barberà, es localitza a la Serra del Tallat, als rostolls dels voltants del Monestir i del coll de Montblanquet (CF49). Aquestes citacions són les primeres per a les comarques tarragonines d'aquesta espècie que sembla que ateny al Tallat el seu límit sud-occidental. No gaire lluny, a Vallfogona de Riucorb, havia estat herboritzada per M. GARRIGA (BC 128282!), a la Llacuna (Anoia) per F. MASCLANS (BC 617203) i al Penedès per P. FERRER (BC 103957). La citació de *N. arvensis* a Tarragona que fa GIBERT i que MALAGARRIGA recull a la seva "Flora de la província de Tarragona" podria correspondre en realitat a *N. gallica* o bé a *N. damascena* —és el mateix SENNEN qui, en una nota escrita a mà a l'exemplar del "Catàlech..." de GIBERT que hi ha a l'Inst. Bot. comenta: "Nigella damascena, sans doute"—. En flor de juliol a setembre.

***Nigella damascena* L.**

Comuna als fenassars de les vores de camins i conreus: Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Vimbodí (CF38); Vilaverd (CF47), Montblanc! i l'Espluga de Francolí

(MASCL. i BAT.); Blancafort (CF48), Sarral (CF59) i Sta. Perpètua de Gaià (CF69). Abunda poc. Floreix d'abril a juny.

Consolida pubescens (DC.) Soó; *Delphinium pubescens* DC. (incl. *D. loscosii* Costa)

Més aviat rar als sembrats i rostolls de la Conca. Es fa entre Vilanova de Prades i Ulldemolins (CF27) (MASCL. i BAT.), a Senan, 700 m (CF39), a Blancafort (CF48), vora Solivella i a la carena del Tallat, al coll de Montblanquet (CF49); també a Pontils (CF69) (BAT. i MASCL. sub *Delphinium loscosii* Costa). Sempre escàs, floreix de juny a setembre.

Hepatica nobilis Miller; *H. triloba* Chaix; *Anemone hepatica* L.

Comuna als boscos humits i frescals, sobretot del país de les rouredes. Coneguda de les muntanyes de Prades i de l'alt Gaià (BR.-BL. i O. BOLÒS, MASCL. i BAT., BAT. i MASCL.), creix a la capçalera del Titllar (CF37), a la Pena (CF48), de Blancafort fins al Tallat (CF49), a Llorac (CG50), a Pontils i Vallespinosa (CF69), a la Cirera, no lluny del riu Corb (CG60) i a Sant Magí (CF79). Localment abundant, floreix de març a juny.

Clematis flammula L.

Alzinars i comunitats de substitució, particularment a les terres baixes. Comuna. Poblet (CF38); Vilaverd! (MASCL. i BAT.) i Rojalons (CF47); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), cap a la Pena (CF48), Blancafort, cap al Tallat (CF49), l'Illa, vora la carretera (CF57), Prenafeta (CF58) i Sarral (CF59). Poc abundant. Esperable a d'altres indrets de la demarcació. Floreix del juny a l'agost.

Clematis vitalba L.

Molt comuna als boscos, brolles i fenassars frescals. Coneguda ja de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT., O. BOLÒS) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), ha estat observada a Vimbodí i Riudabella (CF38); Senan (CF39) (BOLDU); Rojalons (CF47), de Blancafort a l'Espluga de Francolí i la Pena (CF48); a Belltall! (O. BOLÒS), i a solell del Tallat (CF49), a l'Illa (CF57), Sarral i Barberà (CF58), a Forès i Vallverd (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), i Montargull (CG60). Fora de la Conca ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF27 i CF28) i de Guimerà (CG40). Força abundant, floreix els mesos de juny i juliol.

Adonis annua L.; *A. autumnalis* L.

Herboritzat per BATALLA i MASCLANS a Pontils i Sant Magí de Brufaganya (CF69), a l'alt Gaià. Segons STEINBERG (in BC) el plec de St. Magí (BC 103938) correspon, com el BC 113118 de Pontils, a la subsp. *annua*, mentre que el BC 608394, també de Pontils, cal referir-lo a la subsp. *cupaniana* (Guss.) Steinberg.

Adonis flammea Jacq.

Comú als sembrats de bona part de la Conca: Vilanova de Prades (CF27), Belltall (CF49), Forès i Conesa (CF59), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69); Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). És planta característica dels *Secalietalia*. Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Ranunculus repens L.

Poc comú. Vores de rius i sèquies. Es fa al riu Montsant i afluents, a Vilanova de Prades i Ulldemolins (CF27). També al Francolí, de Vimbodí fins a la Riba (CF38),

CF48, CF47) (MASCL. i BAT.), i al riu Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant. Esperable a d'altres indrets de la demarcació. Floreix l'abril i el maig.

Ranunculus acris L.

Vall del Titllar, 750 m (CF37). Només l'hem vist a les vores dels cursos d'aigua i sempre escàs. Sembla correspondre a la subs. *friesianus* (Jord.) Rouy et Fouc. (vegeu MASCL. i BAT.).

Ranunculus bulbosus L.

Prats, brolles i boscos frescals. Força comuna, bé que poc abundant. Riu Montsant, cap a Vilanova de Prades (CF27); els Cogullons i la Mola de Roquerola (MASCL. i BAT.) i alta vall de Castellfollit (CF37) (MOLERO, ut subsp. *aleae* (Willk.) Rouy et Fouc.); Riudabella (CF38); la Pena (MASCL. i BAT.) i Montblanc, a la Vall (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58) i Llorac (CG50); Pontils (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). No lluny de la Conca apareix a la Pobla de Cérvoles (CF28). Floreix d'abril a juny.

Ranunculus arvensis L.

Comú als sembrats i erms de tota la Conca. És espècie característica de l'ordre *Secalietalia*. Citada anteriorment de Vimbodí a Vallclara! (MASCL. i BAT.) i de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Ens consta també de Tarrés (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Belltall i Passanant, cap a la Pobla de Ferran (CF49), Vallespinosa (CF69) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Ranunculus monspeliacus L.

Hem herboritzat aquesta rara espècie conjuntament amb J. VIGO als tallafocs del Tossal de la Baltasana (CF37), d'on ja fou donada a conèixer per FONT QUER. Creix també als Segalassos (CF27), cap a Vilanova de Prades. Floreix els mesos d'abril i maig.

Ranunculus gramineus L.

Rar i localitzat, sol fer-se a les brolles. Conegut de la Pena!, cap als Plans de Rojals (MASCL. i BAT.) i de Sant Magí de Brufaganya (CADEVALL). Es fa a Blancafort, dels Plans Punyets fins a les Costes i el monestir del Tallat (CF48, CF49) i a Sarraí, al barranc de la Solana (CF58). Floreix els mesos d'abril i maig.

Ranunculus tripartitus DC.

Aigües estanques de Forès (CF59), a la bassa de la vila, on és molt abundant. En flor el mes de juny. No l'hem vist enlloc més.

Ranunculus trichophyllus Chaix

Cursos d'aigua lents, on és més aviat rar i poc abundant. Riu Montsant, cap a Vilanova de Prades (CF27); l'Espluga de Francolí (CF48) (LLENAS in CADEVALL) i Sant Magí de Brufaganya, a les Fonts (CF79) (MARGALEF in BAT. i MASCL.). En flor el mes de maig.

Ceratocephalus falcatus (L.) Pers.

Sembrats de bona part de la Conca. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO) i l'Espluga de Francolí (CF48) (LLENAS in CADEVALL); Conesa i Passanant (CF59); Santa

Coloma de Queralt (CF69) (BAT. i MASCL.). Ben a prop de la Conca s'estén per Vallbona de les Monges i Ciutadilla (CF49, CG40) (BOLDU), Vallfogona de Riucorb (CG50) (F.Q. i MASCL. in MASCL.) i Montmaneu (CG60). Sempre poc abundant. En flor els mesos d'abril i maig.

Aquilegia vulgaris L.

Boscós i fondalades frescals. Poc comuna. Capçalera de les valls del Titllar! i Castellfollit (CF37) (MASCL. i BAT.); Riudabella (CF38); la Pena! (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.) i ermita de la Trinitat (CF48), Prenafeta i Sarral (CF58). Escassa. En flor els mesos d'abril i maig.

Thalictrum tuberosum L.

Comú a les brolles i als erms vells. El Pinetell (MASCL. i BAT.), Rojalons i Vilaverd (CF47); la Pena! (CF48) (MASCL. i BAT.), Blancafort, a la Costa de ca l'Úrsula, Belltall (CF49) i Sarral, al barranc de la Solana (CF58); Pontils (BAT. i MASCL.) i Serra del Clot, vora la carretera de Vallespinosa (CF69). Poc abundant. Floreix d'abril a juny.

Thalictrum minus L.

Brolles i prats de sòl pedregós però humit. La Pena, del pic de l'Àguila (CF38) fins a les vores del xalet forestal (CF48); la Trinitat i Font del Deport (MASCL. i BAT.); Prenafeta i Sarral (CF58). Els exemplars d'aquestes darreres localitats semblen correspondre a la subsp. *pubescens* (Schleich.) Rouy et Fouc. Escàs. Floreix del juliol a l'octubre.

LAURÀCIES

Laurus nobilis L.

Cultivat a tota la Conca, apareix subspontani a la Trinitat i d'altres indrets frescals (MASCL. i BAT.).

PAPAVERÀCIES

Papaver somniferum L. subsp. *setigerum* (DC.) Corb.

Herboritzat per MOLERO i PUJADAS a la vall de Castellfollit, 640 m (MOLERO, 1977) (CF37). No ens consta d'enlloc més a la Conca.

Papaver rhoeas L.

Comuníssima als sembrats i als fenassars de les vores de conreus i camins. Característica dels *Secalietalia*. Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 700 m (CF37), Vallclara, Vimbodí i Poblet (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Blancafort, la Guàrdia dels Prats i Montblanc (CF48), Hostal del Tallat, Belltall i la Pobra de Ferran, a Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Barberà i Sarral (CF58), Montbrió de la Marca, Forès, Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69) i la Cirera, vora del Corb (CG60). Molt abundant arreu. Floreix de març a octubre.

Papaver dubium L.

El suposem rar al nostre territori perquè només l'hem vist a Vilanova de Prades (CF27), als camps d'avellaners. Ja era conegut de l'Espluga de Francolí (CF48), cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.) i Pontils (CF69) i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.).

Papaver argemone L.

Sembrats i fenassars. Comú. Vilanova de Prades (CF27); Plans de Pagès, a les muntanyes de Prades (CF37) (MASCL. i BAT.); Rojals (CF47); la Pena i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Blancafort (CF48), Belltall (CF49) i Passanant (CF59); Pontils (BAT. i MASCL.), Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69). Poc abundant, floreix d'abril a juny.

Papaver hybridum L.; P. hispidum Lam.

Sembrats i vores de camins. Comú. Vilanova de Prades (CF27) i Vimbodí (MASCL. i BAT.); Poblet i Tarrés (CF38); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Montblanc i Blancafort (CF48), serra del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58) i Sarraí, cap a Forès (CF59); alta vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant. En flor d'abril a juny.

Roemeria hybrida (L.) DC.; R. violacea Medicus

Sembrats de bona part de la Conca. Comuna. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); Vimbodí, cap a Tarrés (CF38); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Blancafort (CF48); solell del Tallat, Belltall (CF49) i Barberà (CF58); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Escassa. Floreix d'abril a juliol.

Glaucium flavum Crantz

Força rar, sembla manifestar unes clares exigències de clima marítim, perquè no s'endinsa gaire cap a la Conca i és en canvi relativament freqüent a l'alt Camp. Es fa a Vilaverd (CF47), a les vores del Francolí (BAT. in MASCL. i BAT.) i a l'Illa (CF57), a les vores de la carretera. Floreix els mesos de maig i juny. Molt escàs.

Glaucium corniculatum (L.) J.H. Rudolph.

Rar, apareix sobretot als talussos i superfícies orfes de vegetació. Vilanova de Prades (CF27) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Poblet, al riu Sec (CF38), Pira, a les guixeres (CF48) i Sarraí, vores de la riera Salada (CF59). Sempre escàs, floreix d'abril a juny (més excepcionalment es pot veure florit a l'octubre).

Chelidonium majus L.

Indrets frescals poc o molt ruderalitzats. Força rar. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vilaverd (CF47) i Rojals, cap al bosc del Guerxet. Nosaltres l'hem herboritzat a Biure de Gaià (CF69), on comença a florir el mes de març. Escàs.

Hypocoum imberbe Sibth. et Sm.; H. grandiflorum Benth.; H. procumbens L. subsp. grandiflorum (Benth.) Briq.

Conreus, sobretot de cereals. Comú però escàs. Vimbodí (MASCL. i BAT.) i Poblet (CF38); Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Blancafort, dels Plan Punyets fins a l'Hostal del Tallat (CF48, CF49); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Floreix de març a juliol.

Sarcocapnos enneaphylla (L.) DC.

Roques calcàries sobretot de les zones altes. Comuna. Les Garrigues, al sud de Vilaverd (CF47) i roques de la Pena, sobre l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Montblanc, a l'entrada de la Vall i a l'ermita de St. Joan (CF48), Prenafeta, a les parets de l'església enrunada del poble vell (CF58); Sant Magí de Brufaganya! (BAT. i MASCL.) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Ja fora de la Conca, no lluny però de Vilanova de Prades, apareix a la serra la Llena (CF27), al nord d'Ulldemolins. Escassa, floreix d'abril a setembre.

Fumaria capreolata L.

Comuna però generalment escassa. Horts, cultius i zones freqüentades. Vall de Castellfollit, 780 m (CF37), Riudabella i Poblet (CF38); Vilaverd! (CF47) (MASCL. i BAT.); Montblanc (CF48), l'Illa (CF57) i Prenafeta (CF58). La floració comença el mes de març i acostuma a durar fins al mes de juny.

Fumaria densiflora DC.; *F. micrantha* Lag.

Rara, es fa als conreus i camins segurament de més indrets dels que enumerem: Montblanc i la Pena (MASCL. i BAT.), Blancafort (CF48) i Aguiló (CG60). La tenim herboritzada també de la banda septentrional de serra la Llena, prop del Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escassa, floreix de març a juny.

Fumaria officinalis L.

Molt comuna i abundant als cultius, marges i camins de la Conca. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); Montblanc! i Plans de Pagès, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i vall del Gaià (BAT. i MASCL.); vall de Castellfollit (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Blancafort, la Guàrdia dels Prats i l'Espluga de Francolí (CF48), Rojals i Vilaverd (CF47), Solivella i Belltall (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarraí, Conesa, Forès i Passanant (CF59), Pontils, Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69), i Aguiló (CG60). Floreix de març a juliol.

Fumaria schrammii (Ascherson) Velen.

Raríssima al territori estudiat i localitzada a Belltall, als sembrats de vora del poble (CF49). En flor els mesos d'abril, maig i juny. No gaire lluny de Belltall, a Vallfogona de Riucorb (CG50), havia estat herboritzada per M. GARRIGA l'any 1917. Pensem que aquestes dues localitats són, per ara, les úniques de la Catalunya estricta.

Fumaria parviflora Lam.

Molt comuna als conreus i prats de bona part de la Conca. Creix a la Trinitat, l'ermita de St. Joan i Poblet (MASCL. i BAT.), i entre Blancafort i Montblanc! (BOLDÚ); a Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48), Solivella (CF49), Sarraí (CF58 i CF59), Savallà del Comtat (CG50), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). Poc abundant, floreix del març a l'agost.

Platycapnos spicata (L.) Bernh.

Més aviat rara i escassa als conreus i erms recents. Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ); Blancafort i Montblanc (CF48). Floreix de març a maig.

CRUCÍFERES

Sisymbrium irio L.

Vores de cases, camins i conreus. Força comú. Poblet i Vimbodí (CF38), Vilaverd i Rojalons (CF47); Montblanc (MASCL. i BAT.); Blancafort, vora del poble i als Ràfols (CF48, CF49), Prenafeta (CF58) i Savallà del Comtat (CG50). També ens consta de Verdú i Guimerà (CG40), a l'Urgell, i de Fonolles (CG51), a la Segarra. Floreix del març a l'agost.

Sisymbrium crassifolium Cav.

Conreus. Poc comú, era conegut ja de Riudeboix, a Santa Coloma de Queralt (CF69) (CADEVALL) i de Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Poblet (CF38), Blancafort i Montblanc (CF48), vores del monestir del Tallat (CF49) i entre Forès i Passanant (CF59). Escàs, floreix d'abril a juny.

Sisymbrium orientale L.; S. columnae Jacq.

Força comú a tota la Conca, on ocupa principalment ambients ruderalitzats. Vall de Castellfollit, 750 m (CF37), Poblet, al riu Sec (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, vora del poble (CF48) i a la Costa del Pastoret (CF49), i Sarral (CF58). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell, i de Vallfogona de Riucorb (CG50) i Fonolles (CG51) a la Segarra. Relativament abundant, floreix de març a maig.

Sisymbrium officinale (L.) Scop.

Conreus i camins. Poc comú. Vall de Castellfollit, 780 m (CF37), Poblet (CF38) i Rojals (CF47); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Montblanc (CF48); Prenafeta, camps d'alfals vora del poble (CF58). Previsiblement més abundant que no poden fer pensar les nostres citacions. Floreix d'abril a juny.

Alliaria petiolata (Bieb.) Cavara et Grande; A. officinalis Andr.

Obacs i llocs humits. Coneguda de la Font del Deport, a les muntanyes de Prades (CF48) (MASCL. i BAT.), l'hem herboritzada a Vilanova de Prades (CF27), a Llorac, al *Violo-Quercetum fagineae* de l'obac de Punta de la Serra (CG50) i ens consta de Vallfogona de Riucorb, a una de les fonts de la vila. Rara i escassa, inicia la floració a l'abril.

Arabis thaliana (L.) Heynh.

Localitzat exclusivament a les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut. Tossal de la Baltasana! (CF37) i vall de Castellfollit (MASCL. i BAT.); Riudabella, als camps d'avellaners (CF38); la Trinitat, a l'Espluga, i vora Sant Joan i a la Vall!, a Montblanc (CF48) (MASCL. i BAT.). Poc abundant. Floreix de març a maig.

Bunias erucago L.

Rar i escàs, apareix als conreus i fenassars dels camins. Vilanova de Prades! (CF27) (MOLERO); Plans de Pagès (CF37) i l'Espluga de Francolí (CF48) (MASCL. i BAT.); Conesa, als conreus (CF59). Floreix d'abril a juny.

Erysimum grandiflorum Desf.; E. longifolium DC.

Brolles de sòls eixuts. Comú. Vilanova de Prades (CF27); Plans de Pagès (CF37), la Pena i la Trinitat (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.); Poblet, al riu Sec

(CF38), hostal del Tallat i Passanant, cap a la Pobla de Ferran (CF49), Barberà (CF58), Sarraí (CF59) i Pontils (CF69). Poc abundant, la floració s'inicia el mes de maig i pot estendre's fins al de novembre.

Matthiola fruticulosa (L.) Maire; *M. tristis* R. Br.

Sòls àrids, ben sovint guixosos, del vessant meridional de la serra del Tallat: Blancafort, a les vores del poble (CF48) i a llevant de la Costa del Pastoret (CF49) (vegeu MASALL. i PUJAD.). Rara i escassa, floreix de l'abril a l'agost.

Barbarea vulgaris R. Br.

Prats de sòl humit de l'extrem sud-occidental de la Conca. Riu Montsant, entre Vilanova de Prades i Uldemolins (CF27); capçalera de la vall de Castellfolit i Plans de Pagès (CF37) (MASCL. i BAT.). Molt rara i escassa, floreix de maig a juliol.

Barbarea verna (Miller) Asch.; *B. praecox* (Sm.) R. Br.

Molt rara i escassa, apareix només a les muntanyes de Prades. Plans de Pagès (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades (CF27) i coll del Bosc, sota del Tossal de la Baltasana (CF37). Abunda als camps d'avellaners de vora Prades, ja fora de la Conca. Floreix d'abril a juny.

Armoracia rusticana P. Gaert., B. Meyer et Scherb.; *Rorippa rusticana* Gr. et Godr.

CADEVALL l'esmenta, fent seva l'antiga citació de SALVADOR, de Santa Coloma de Queralt, segurament subspontània. No ha estat retrobada posteriorment.

Nasturtium officinale R. Br.; *Rorippa nasturtium-aquaticum* (L.) Hayek

Forma part de les comunitats helofítiques de l'*Helosciadietum nodiflori*. Comú però poc abundant. Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27); Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47) i Montblanc (CF48), al Francolí; Sarraí, al riu Vallverd (CF58). Floreix primavera i estiu.

Cardamine hirsuta L.

Prats baixos de sòls frescals i poc profunds. Comuna però poc abundant. Vilanova de Prades (CF27); Tossal de la Baltasana! (CF37) (MASCL. i BAT.); Poblet i Riudabella, als camps d'avellaners (CF38); l'Espluga, a la Pena, i Montblanc, a la Vall (CF48) (MASCL. i BAT.); Prenafeta (CF58). També ens consta de Vallfogona de Riucorb (CG50), a la Segarra, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix durant la primavera.

Arabis glabra (L.) Bernh.; *Turritis glabra* L.

Localitzada a la capçalera de la vall de Castellfolit (CF37) (MASCL. i BAT.), on escasseja i floreix de maig a juliol.

Arabis hirsuta (L.) Scop. s. l.

Herbassars frescals, sovint a les clarianes del bosc. Força comú, encara que poc abundant. Tossal de la Baltasana i l'Espluga, a la Trinitat i la Font del Deport (CF48) (MASCL. i BAT.); a la vall de Castellfolit (CF37) i vora del monestir del Tallat (CF48) la subsp. *sagittata* (DC.) Reichenb.; Riudabella (CF38), Rojals (CF47), Prenafeta (CF58) i Llorac (CG50); Pontils, Sant Magí (BAT. i MASCL.) i Santa Perpètua de Gaià (CF69); Montargull i Aguiló (CG60). Floreix els mesos d'abril i maig.

***Arabis turrita* L.**

Vall de Castellfollit (CF37), 780 m, enmig de boscos poc o molt remenats. Localitat única a la Conca i possiblement la primera de les comarques tarragonines. Floreix els mesos de maig i juny.

***Arabis recta* Vill.; *A. auriculata* sensu DC., non Lam.**

Rar i localitzat a l'extrem sud-occidental de la comarca. Vilanova de Prades (CF27); capçalera de la vall dels Torners (CF37), baixa vall del Titllar (CF38) i la Pena (CF48), cap a St. Joan i cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.). Força escàs, floreix l'abril i el maig.

***Arabis stricta* Hudson; *A. scabra* All.**

Carena de la Pena (CF48), 980 m (MOLERO i PUJADAS in MOLERO 1977). No ens consta altra citació per a la comarca.

***Lunaria annua* L.; *L. biennis* Moench**

Cultivada i subspontània. Vilanova de Prades (CF27) i vall de Castellfollit, 550-800 m (CF37, CF38); les Garrigues (CF47), al sud de Vilaverd (MASCL. i BAT.); Belltall (CF49) (BOLDÚ). Floreix a la primavera.

***Alyssum alyssoides* (L.) L.; *A. calycinum* L.**

Conreus, prats i brolles. Comuníssim i força abundant a tota la Conca. Plans de Pagès, les Garrigues (al sud de Vilaverd), l'Espluga de Francolí, Vimbodí (MASCL. i BAT.) i vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar (CF37), Riudabella (CF38), Blancafort, vores del poble (CF48) i a solell del Tallat (CF49), Vilaverd i Rojals (CF47), Sarral i Prenafeta (CF58), Forès, Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Aguiló i la Cirera, vora del Corb (CG60). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix de març a maig.

***Alyssum granatense* Boiss. et Reut.**

Herboritzat per MASCLANS als Plans de Pagès, a les muntanyes de Prades, l'hem observat dels Segalassos fins a Vilanova de Prades (CF27), en flor i fruit els mesos de maig i juny.

***Alyssum minus* (L.) Rothm.; *A. campestre* auct.**

Prats i vores de camins i conreus. Comú encara que poc abundant. Conegut de l'Espluga de Francolí!, la Pena, Vimbodí (MASCL. i BAT.) i vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Es fa a l'alta vall del Titllar (CF37), a Riudabella (CF38), Blancafort (CF48), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69) i Sant Magí (CF79). També a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix els mesos de març, abril i maig.

***Alyssum lapeyrousianum* Jord. var. *angustifolium* (Willk.) O. Bolòs et J. Vigo; *Hormatophylla lapeyrousiana* (Jord.) Küpfer var. *angustifolia* (Willk.) Küpfer**

Crestes de Serra la Llena (CF27), 950 m (vegeu MASALL. i PUJAD.). Aquesta localitat, posteriorment confirmada per BOLDÚ (in MOLERO, Not. fitog.), representa la primera i única de tota la Conca.

Lobularia maritima (L.) Desv.; *Alyssum maritimum* (L.) Lam.

Còmu a les terres baixes, als conreus, vores de camins, etc. Vilaverd (CF47) i Montblanc! (CF48), a les vores del poble (MASCL. i BAT.); Prenafeta (CF58). Poc abundant. Floreix quasi tot l'any.

Clypeola jonthlaspi L.

Prats terofítics de sòl poc profund. Poc comuna i escassa. Riudabella, conreus d'avellaners recentment abandonats (CF38) i Blancafort (CF48). Segurament estesa per bona part de la Conca. A l'Urgell es fa a Guimerà i Ciutadilla (CG40). Floreix els mesos de març i abril.

Draba muralis L.

Prats de llocs frescals. Rara i escassa. Vilaverd, vora del riu (CF47) i l'Espluga de Francolí, cap a la Pena (MASCL. i BAT.); Montblanc, a la Vall (CF48). Floreix els mesos d'abril i maig.

Erophila verna (L.) Chevall.

Força comuna als prats terofítics de pràcticament tota la Conca. A partir dels exemplars herboritzats sembla manifestar-se un marcat predomini de la subsp. *spathulata* (A.F. Lang) Walters sobre la subsp. típica, que només hem recollit al Tossal de la Baltasana, als tallafocs (CF37). Vilanova de Prades! (CF27), Vimbodí i Montblanc, cap a la Pena (MASCL. i BAT.); Vallclara i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Rojals (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort, cap al monestir del Tallat (CF49), Sarraí (CF58) i Llorac (CG50); Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.). Pontils (CF69) i Aguiló (CG60). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix, sempre poc abundant, de març a juny.

Camelina microcarpa Andrž.

Sembrats i prats secs. Rara i escassa. Coneguda de l'Espluga de Francolí (COSTA), de St. Magí i Santa Coloma de Queralt (CAD.) i dels Plans de Pagès (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Creix a Blancafort (CF48), Passanant (CF59), Vallespinosa (CF69) i, ja a l'Urgell, a Ciutadilla (CG40). Floreix d'abril a juny.

Neslia paniculata (L.) Desv. subsp. *thracica* (Velen.) Bornm.; *N. apiculata* Fischer, Meyer et Avé-Lall.

Sembrats de tota la Conca. Força comuna però poc abundant. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Vimbodí (CF38); Vilaverd! (MASCL. i BAT.) i Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Belltall i l'Espluga, vora Senan (CF49) i Sarraí i Forès (CF59); Sant Magí (CAD., BAT. i MASCL.) i Vallespinosa (CF69). La seva floració comença l'abril i ateny de vegades el mes de juliol.

Capsella bursa-pastoris (L.) Medicus s.l. (incl. *C. rubella* Reuter)

Conreus, vores de camins i poblacions. Comuníssima. Vilanova de Prades (CF27); Montblanc!, l'Espluga de Francolí (CF48) i colònia de Banús (CF38), a les muntanyes de Prades (la subsp. *bursa-pastoris*) i Vilaverd! (CF47) (la subsp. *rubella* (Reuter) Rouy et Fouc. segons MASCL. i BAT.); Belltall (CF49), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Francament abundant. Floreix primavera i estiu.

Hornungia petraea (L.) Reichenb.; *Hutchinsia petraea* (L.) R. Br.

Relleixos de roques i prats terofítics. Força comuna però poc abundant. Vall de Castellfolit, 750 m (CF37), Riudabella (CF38); el Pinetell (MASCL. i BAT.), Vilaverd i Rojals (CF47); l'Espluga de Francolí (WILLKOMM), Montblanc (MASCL. i BAT.) i Blancafort (CF48); Prenafeta (CF58) i Savallà del Comtat (CG50); Pontils i Vallespinosa (CF69) (BAT. i MASCL.). La subsp. *aragonensis* (Losc. et Pardo) Heywood a la Pena (CF48) (MASCL. i BAT.) i a la Serra la Llena (CF27), a les crestes (BOLDÚ). Els exemplars que nosaltres hem recol·lectat a Vilanova de Prades i la Poble de Cérvoles (CF27), en canvi, tot i que manifesten una certa tirada cap a l'espècie de LOSCOS i PARDO, creiem que han d'ésser inclosos dintre de la subspècie típica. Floreix març i abril, i de vegades hi torna a l'agost.

Teesdalia coronopifolia (J.P. Bergeret) Thell.

Prats terofítics dels sòls lleugers i humits de la capçalera de la vall del Titllar, al Tossal de la Baltasana (CF37), d'on MASCL. i BAT. ja l'havien esmentat. Molt rara i escassa. Floreix l'abril i el maig.

Thlaspi perfoliatum L.

Prats i herbassars. Molt comú i relativament abundant. Conegut de les muntanyes de Prades: coll del Bosc, la Pena, Montblanc, Vimbodí i Vilaverd! (MASCL. i BAT.) i de l'alt Gaià, a Pontils! (CF69) i Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37), Poblet i Riudabella (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Belltall (CF49), Sarraí (CF58), Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Aguiló i la Cirera (CG60). També a la Poble de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix de març a maig.

Aethionema saxatile (L.) R. Br.

Prats de sòl pedregós. Rar i poc abundant. Ultra la citació de Serra la Llena (CF27) (vegeu MASALL. i PUJAD.), posteriorment confirmada per BOLDÚ, hem constatat la presència d'aquesta espècie als prats del *Thero-Brachypodium* dels voltants de Riudabella (CF38) i a l'Espluga de Francolí, entre el pedruscall del riu Sec (CF48); també ens consta de la serra de Miramar, entre Prenafeta i Miramar (CF58). En flor maig i juny, encara que sol re florir a la tardor.

Iberis amara L.

Rostolls, clarianes i erms. Força rar i escàs. L'Espluga de Francolí, a mig camí de Senan, a les clarianes obertes sota les línies d'alta tensió (CF48), i al Tallat, als rostolls del coll de Montblanquet (CF49). Floreix de maig a octubre.

Iberis linifolia L. subsp. ciliata (All.) O. Bolòs et J. Vigo; *Iberis ciliata* All.

Erms i prats de sòls pedregosos. Rara. Herboritzada per BATALLA a Montblanc (CF48), creix també a Rojals (CF47), a les vores del monestir del Tallat (CF49), a Sarraí (CF58) i a la Poble de Cérvoles, ja a les Garrigues (CF28). Floreix del maig a l'agost.

Iberis pinnata L.

No ens consta que hagi estat trobada a l'interior de la Conca. Fou herboritzada, però, a Vallfogona de Riucorb (M. GARRIGA in BC), i considerem probable la seva presència a la demarcació.

***Biscutella laevigata* L.**

Comuna a les brolles, prats secs i esclotxes de les roques de tota la Conca. Dels plecs recol·lectats en surten dues subspècies, la subsp. *coronopifolia* (L.) Rouy et Fouc. i la subsp. *cuneata* F.Q.

La subsp. *coronopifolia* (L.) Rouy et Fouc. és la més abundant. P. MONTSE-RRAT i posteriorment MASCL. i BAT. l'herboritzaren a la Pena (CF48) i a la vall de Castellfollit (CF37), 700-1050 m (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Belltall i Hostal del Tallat (CF49) i Sarraí (CF58).

La subsp. *cuneata* F.Q. és present a Vallclara (CF38) i Aguiló (CG60). Anteriorment fou recollida per FONT QUER, per O. BOLÒS i per F. MASCLANS a les Valls del Titllar i Castellfollit (CF37), a les muntanyes de Prades (sub subsp. *font-queri* (Guinea et Heyw.) F. Mascl. in MASCL. i BAT.).

Poc abundant, floreix primavera i estiu.

***Biscutella auriculata* L.; *Iondraba auriculata* (L.) Webb et Berth.; *Iondraba sulphurea* Medic.**

Sembrats de Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i St. Magí de Brufaganya (CAD., BAT. i MASCL.). Poc comuna i escassa, apareix als cultius de Tarrés, cap a Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), vores de l'Hostal del Tallat i Passanant, cap a la Pobra de Ferran (CF49), Forès, cap a Sarraí (CF59) i Llorac, vora del Corb (CG50). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix de març a juny.

***Lepidium campestre* (L.) R. Br.**

Vores de camins a Vilanova de Prades (CF27) i Savallà del Comtat (CG50); Montalegre (CF69), a l'alt Gaià (CADEVALL). Esperable a d'altres indrets de la comarca. Floreix d'abril a juny.

***Lepidium latifolium* L.**

Vores de cases i camins. Rar. L'Illa, vora del poble (CF57) i Rocafort de Queralt, als regalls de les carreteres (CF59). Escàs. En fruit el mes de setembre.

***Lepidium graminifolium* L.**

Vores de camins i conreus. Comú i poc abundant. Poblet i Vimbodí (CF38); Vilaverd! (CF47) (MASCL. i BAT.); la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ), Blancafort i Montblanc (CF48); l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarraí i Montbrí de la Marca (CF59); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Floreix de juny a novembre.

***Cardaria draba* (L.) Desv.; *Lepidium draba* L.**

Conreus, vores de camins, deixalles, ... Comuníssima arreu i abundant. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Llorac (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També a Vallfogona de Riucorb, a la Segarra, Verdú i Guimerà (CG40), a l'Urgell, i el Vilosell (CF28), a les Garrigues. En flor de març a maig.

***Conringia orientalis* (L.) Dumort.**

Sembrats. Molt rara. Sant Magí de Brufaganya (CAD.) i Pontils (CF69) (BAT. i

MASCL.); Forès, voltants de la carretera que duu a Sarraí, 610 m (CF59). Molt escassa, a causa segurament de l'ús d'herbicides i de la selecció de llavors. Floració primaveral.

Moricandia arvensis (L.) DC.

Talussos, espais oberts. Molt rara. Ultra l'Espluga de Francolí (CF48), d'on ja era coneguda (MASCL. i BAT., MASALL. i PUJAD.), creix també al sòls pedregosos del riu Sec, dessota mateix de Poblet (CF38). La floració s'inicia el mes de març i, amb un mínim a l'estiu, es perllonga fins al novembre.

Diploaxis erucoides (L.) DC.

Camins i conreus de tota la Conca. Comuníssim i molt abundant. Vimbodí (CF38); Vilaverd (CF47)! i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Sarraí i Barberà (CF58); Forès i Rocafort de Queralt (CF59), Santa Coloma de Queralt (CF69) i la Cirera (CG60). Cal suposar-lo també present, per bé que no en tenim referències concretes, als altres quadrats de la comarca. En flor pràcticament tot l'any.

Diploaxis viminea (L.) DC.

Montblanc (CF48), vinyes vora del poble sobre els al·luvions del Francolí. En flor el mes de setembre. És aquesta la primera (i fins ara l'única) citació d'aquesta espècie a la Conca, espècie que sembla molt rara a la Catalunya meridional i que té a Salomó (MASCL. in BC), Capafonts (MASALL. i PUJAD.) i a Tarrés i el Vilosell (BOLDÚ) les localitats més properes.

Diploaxis muralis (L.) DC.

Comú a les vinyes i fruiters, Vimbodí i Vallclara (CF38) (MASCL. i BAT.); Vilaverd (CF47); Blancafort (BOLDÚ), a les vores del poble (CF48) i cap al Tallat, com a Solivella (CF49); Barberà (CF58). Poc abundant, la seva floració s'estén de març a setembre.

Brassica rapa L.

Localitzada únicament a Blancafort (CF48), entre uns enderrocs de l'Arravaló. Espècie raríssima a la Catalunya meridional i nova per a les comarques tarragonines. Floreix els mesos de febrer i març.

Sinapis arvensis L.

Herboritzada a Vilaverd, a uns terraplens argilosos prop del Francolí (CF47). Planta molt rara a les comarques meridionals de Catalunya i nova per a les tarragonines. En flor els mesos d'abril i maig.

Eruca vesicaria (L.) Cav. subsp. sativa (Miller) Thell.

Vores de cases i camins. Poc comuna. Solivella, damunt del Mas del Celdoni (CF49), l'Illa (CF57) i Barberà (CF58). Esperable a d'altres indrets de la Conca, sempre escassa. Creix també a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix d'abril a juny.

Erucastrum nasturtiifolium (Poir.) O.E. Schulz

Conreus, erms, camins i vores de les poblacions. Comuníssim i molt abundant. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Riudabella (CF38), Vilaverd i Rojalons (CF47),

Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella i vores del monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Ollers i Sarral (CF58), Rocafort de Queralt, Conesa, Forès i Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), serra del Clot i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). També abunda al Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i a Verdú i Guimerà (CG40), a l'Urgell. La seva presència a la Conca ja era coneguda a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). En flor pràcticament tot l'any.

Hirschfeldia incana (L.) Lagr. - Foss.

Conreus, vores de camins i proximitats de poblacions. Força comuna. Coneguda de Vilanova de Prades! (CF27), Vallclara, Vimbodí!, Vilaverd! (CF47) i Montblanc! (MASCL. i BAT.). Creix, també, a l'alta vall del Titllar, 975 m, vora la carretera de Prades (CF37), a Poblet (CF38), a l'Espluga de Francolí (CF48), a l'Illa (CF57) i a Santa Perpètua de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix de maig a novembre.

Rapistrum rugosum (L.) All.

Conreus, vores de cases i camins, ... Força comú. La subsp. *rugosum* a Vilanova de Prades (CF27) i a Vimbodí, cap a Tarrés (CF38); també a Montblanc (CF48), cap a St. Joan (MASCL. i BAT.). La subsp. *linnaeanum* Rouy et Fouc. a Pontils (CF69) (BAT. i MASCL.). L'espècie en sentit ampli a Vilaverd (CF47), al nord de Blancafort i a Belltall (CF49), a Prenafeta (CF58), a Sarral i Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix de l'abril a l'agost.

Raphanus raphanistrum L.

L'Espluga de Francolí (CF48), als conreus de les vores del poble (MASCL. i BAT.). No ens consta d'enlloc més.

RESEDÀCIES

Reseda luteola L.

Herbassars de les vores de camins i conreus. Poc comuna. Alta vall del Titllar (CF37), 900 m (MASCL. i BAT.); Solivella (CF49), Llorac! (CG50) i Savallà del Comtat! (BOLDÚ); Blancafort (CF48), Conesa (CF59) i la Cirera (CG60); Sant Magí de Brufaganya (CAD., BAT. i MASCL.). Escasseja a la meitat meridional de la Conca, però esdevé abundant a la vall del riu Corb. Floreix del juny a l'agost.

Reseda suffruticosa Loefl.

No ens consta de l'interior de la Conca però sí de la Pobla de Cérvoles, a la vall del Sastre (CF28), on viu en sòls lleugers. La proximitat d'aquesta localitat al nostre territori en fa versemblant la presència a la demarcació.

Reseda phyteuma L.

Conreus de tota la Conca. Molt comuna i abundant. Vallclara, Vimbodí i Poblet (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Barberà (CF58), Forès, Conesa i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), serra del Clot i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). També a Guimerà (CG40), a l'Urgell, i a la Pobla de Cérvoles, a les Garrigues (CF28). Floreix quasi tot l'any.

Reseda lutea L.

Camins, conreus i herbeis en general. Comuníssima. Coneguda de Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Poblet (CF38), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarra! (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), serra del Clot, camí de Vallespinosa (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També es fa a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de març a octubre.

CRASSULÀCIES

Umbilicus rupestris (Salisb.) Dandy; *U. pendulinus* DC.

Marges, parets i roques ombrejats i poc o molt humits. Comuna a la meitat meridional de la Conca. Coneguda de la Pena i el Tossal de la Baltasana! (MASCL. i BAT.) i de Vallclara (BOLDÚ), a les muntanyes de Prades. Vilanova de Prades (CF27), la Moleta i alta vall del Titllar (CF37), Vimbodí i Riudabella (CF38), Montblanc, als murs de Santa Maria i a la Vall (CF48), Prenafeta, a la clotada de l'Estret (CF58) i Santa Coloma, a la teulada d'algunes cases (CF69). Força escassa, floreix a la darrerria de la primavera.

Sedum sediforme (Jacq.) Pau; *S. altissimum* Poiret

Marges i prats de sòl poc profund, en llocs pedregosos i assolellats. Comuníssim i abundant a tota la Conca, d'on ja era conegut: entrada a la vall de Castellfollit! (CF38) i la Pena, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana —amb J. VIGO— i alta vall del Titllar (CF37), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers, a Barberà (CF58), Sarra! (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera, a Llorac (CG60). També es fa a St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garriques, i a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix a l'estiu.

Sedum forsteranum Sm.; *S. elegans* Lej.

Tarteres fixades, sòls pedregosos i roques de l'obac de les muntanyes de Prades, d'on ja era coneguda (LLENAS i CAD., FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.). Tossal de la Baltasana (CF37), ermita de la Trinitat i camí de la Pena (CF38, CF48). Relativament abundant.

Sedum acre L.

Roques, parets i sòls pedregosos. Comú. Conegut de la Mola de Roquerola (CF37), Vimbodí, Vallclara, l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Pontils! i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Riudabella —amb J. VIGO— (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). Poc abundant. Esperable a d'altres indrets de la Conca. En flor maig i juny.

Sedum album L.

Roques i marges pedregosos. Força comú però escàs. Conegut del Montclar, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), i de Vimbodí i Vallclara! (CF38), Plans de Pagès (CF37), el Pinetell i la Pena (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Prenafeta i Sarra! (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També ens

consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Sembla correspondre, en tots els casos, a la var. *micranthum* (Bast.) Syme. Floreix juny i juliol.

***Sedum dasyphyllum* L.**

Escletxes i replans de les roques. Rar i escàs. Vilanova de Prades (CF27); entre Plans de Pagès i la Mola de Roquerola (CF37) (MASCL. i BAT.); la Pena, damunt de l'Espluga de Francolí (CF48). La var. *glanduliferum* Moris a Sant Magí (CF79). Floreix de maig a juliol.

***Sedum caespitosum* (Cav.) DC.**

Vall de Castellfollit (CF38) (BOLDÚ) i Font del Segalar (CF27), cap a Vilanova de Prades. Ja MASCL. i BAT. l'havien esmentat dels Segalars, cap a Albarca.

SAXIFRAGÀCIES

***Saxifraga tridactylites* L.**

Prats de sòl poc profund i lleuger, generalment situats a mitja ombra. Vilanova de Prades, als Pics de la Llena (CF27) i Riudabella, camps abandonats d'avellaners (CF38); Montblanc i la Pena (CF48) (MASCL. i BAT.). Rar i poc abundant. Floreix de març a maig.

***Saxifraga corbariensis* Tim. - Lagr.; *S. paniculata* Cav.**

Roques, tarteres i parets humides. Coneguda temps ha de les muntanyes de Prades, a la vall del Titllar, la Variella (CF47), ... (COSTA, FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), de l'alt Gaià, al Montclar (BAT. i MASCL.), i de Serra la Llena (GONZÀLEZ, COSTA, FONT QUER). Vilanova de Prades (CF27), la Moleta, vora del Tossal de la Baltasana (CF37), Poblet i Vallclara (CF38), la Pena i Montblanc, a la Vall (CF48), Prenafeta, al castell (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Força comú i abundant, floreix d'abril a juliol.

***Saxifraga granulata* L.**

Clarianes dels llocs pedregosos de les muntanyes de Prades i la Serra la Llena. Comuna i poc abundant. Vilanova de Prades! (CF27) i baixa vall de Castellfollit! (BOLDÚ); Poblet (CF38) i vall de Castellfollit, 700 m (CF37); Tossal de la Baltasana! i la Pena (CF48), cap a les Masies (MASCL. i BAT.). Floreix l'abril i el maig.

GROSSULARIÀCIES

***Ribes uva-crispa* L.**

Localitzat a Valldeperes, cap a St. Magí de Brufaganya, vora del mas de Salom, 760 m (segurament CF69), on fou herboritzat per BATALLA i MASCLANS el juny del 1947. No s'ha tornat a trobar.

ROSÀCIES

***Filipendula vulgaris* Moench; *F. hexapetala* Gilib.; *Spiraea filipendula* L.**

Boscós de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). No ens consta de cap altra localitat.

Rubus ulmifolius Schott.

Bardisses i marges humits de tota la Conca. Comuníssim i molt abundant. Conegut de les valls de Castellfollit i els Torners (MASCL. i BAT.) i de la Pena (O. BOLÒS), a les muntanyes de Prades; també de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, de Riudabella (CF38) fins a la casa forestal (CF37), Vilaverd (CF47), Blancafort, Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), vores del monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També es fa a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Floreix entrada la primavera.

Pensem, com MASCLANS i BATALLA, que segurament corresponen a *Rubus ulmifolius* els *R. discolor* Weihe et Nees que primer COSTA i després VIDAL esmenten de l'Espluga de Francolí.

Rubus canescens DC.; *R. tomentosus* Borckh pro parte

Brolles, erms i clarianes de sòl pedregós. Comú. Vilanova de Prades, a l'Avellà i als Segalassos (CF27); Tossal de la Baltasana! (CF37) (F.Q., BR.-BL.); Vallclara (BOLDÚ) i Poblet (CF38), al riu Sec; vall de la Variella (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí! (CF48) (MASCL. i BAT., COMPAÑÓ apud COSTA); vora Senan (CF49) (BOLDÚ); vall del Gaià (BAT. i MASCL.); Sarraí (CF58). Floreix de juny a juliol.

Rubus caesius L.

Fondalades humides de les vores de rius i torrents. Comú però poc abundant. Conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de les vores del Francolí i les valls de Castellfollit, el Titllar i els Torners (MASCL. i BAT.). Vora la casa forestal de la vall de Castellfollit (CF37) i Montblanc, a la Font de Llorac (CF48). Segurament més estès. La floració comença a la darrerria de la primavera i es prolonga fins el setembre.

Han estat assenyalats també al nostre territori *Rubus collinus* DC., als boscos de l'Espluga (COMPAÑÓ apud COSTA) i *Rubus x assurgens* Boul. et Bouv., a Vilaverd, prop del Francolí (BAT. in MASCL. i BAT.).

Rosa sempervirens L.

Alzinars de llocs frescals i ombrívols, marges humits. Rara i escassa. Montblanc, a la Vall (CF48) i baixa vall del Titllar (MASCL. i BAT.); Vimbodí (CF38), Prenafeta (CF58) i Segura (CG50). Floreix la primavera.

Rosa pimpinellifolia L. subsp. myriacantha (DC.) O. Bolòs et J. Vigo.

Molt comuna i abundant a les terres enlairades, als prats i brolles del país de les rouredes. Vilanova de Prades, a l'Avellà (CF27); bosc de Poblet (CF37) (WILLK., COSTA); Senan (CF39) i Rojals (CF47); la Pena (CF48), a l'Espluga (VIDAL, MASCL. i BAT.); serra del Tallat, a Belltall (O. BOLÒS) i al monestir del Tallat (CF49); Forès, cap a Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50); Sant Magí (CADEVALL), Pontils (BAT. i MASCL.) i Vallespinosa (CF69); Aguiló i la Cirera (CG60). Floreix durant la primavera.

Rosa gr. canina L.

Boscos, brolles i marges frescals. Comuna i poc abundant. L'espècie en sentit ampli a Belltall i el Tossal de la Baltasana (O. BOLÒS 1967), coll del Bosc (F.Q., BR. - BL.),

boscós de l'Espluga (VIDAL) i de Poblet (WILLK.), i entre Vimbodí i Vallclara (BOLDÚ).

Rosa canina L. sensu stricto.

Vilanova de Prades (CF27); vall del Titllar! (CF37), dels 700 als 1000 m, i Vimbodí! (CF38) (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (CF48), Passanant (CF49), Sarral (CF59) i Santa Perpètua de Gaià (CF69); St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL. in MASCL. 1961).

Rosa corymbifera Borkh.; R. canina L. subsp. dumetorum (Thuill.) Kell. et Gams.

Solivella, marges de conreus (CF49) i Sarral, als voltants de l'Anguera (CF58). També a Vallfogona de Riucorb (CG50), a la Segarra (M. GARRIGA in MASCL. 1961).

Rosa stylosa Desv.

Sant Magí de Brufaganya i Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL. in MASCL. 1961); Vallclara, prop del Mas d'en Plaça (CF38) i Hostal del Tallat, als marges dels conreus (CF49). Els exemplars d'aquesta darrera localitat manifesten una notable tirada cap a *R. canina* subsp. *canina*. Floreix els mesos de maig i juny.

Rosa pouzinii Tratt.

Bardisses de camins i conreus. Vilanova de Prades, a l'Avellà, 975 m (CF27); Tossal de la Baltasana (CF37) (FONT QUER); barranc de la Variella (MASCL. i BAT.) i Rojalons (CF47); la Pena (CF48), sobre les Masies (MASCL. i BAT.); Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera, vora del Corb (CG60). Més aviat rara i escassa, floreix de maig a juliol.

Rosa agrestis Savi

Molt comuna a les vores de camins i conreus, als erms i a les brolles dels llocs frescals. Sens dubte la més abundant de totes les *Rosa* de la comarca. Coneguda de l'Espluga de Francolí, Montblanc, Vimbodí, Tossal de la Baltasana, ..., a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i de Sant Magí de Brufaganya! (CF79), a la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Riudabella (CF38), alta vall del Titllar (CF37), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Passanant i l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Barberà i Sarral (CF58), Forès (CF59), Biure de Gaià (CF69), i Aguiló (CG60). També fou herboritzada per M. GARRIGA a Vallfogona de Riucorb (CG50), a la Segarra. En flor maig i juny.

Rosa micrantha Borrer ex Sm.

Marges, vores de conreus i camins, i erms recents. Vilanova de Prades (CF27); alta vall del Titllar (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38) i barranc de la Variella (MASCL. i BAT.); Rojals (CF47); l'Espluga de Francolí! (CAD.), cap a la Pena (CF48) (MASCL. i BAT.); Blancafort, cap al mas d'en Xup, i Passanant (CF49), Prenafeta (CF58), Sarral, cap a Forès (CF59), Llorac (CG50), Vallespinosa i Sant Gallart (CF69); St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.).

Sobre exemplars de St. Magí de Brufaganya descriu C. VICIOSO la varietat *erio-phora*, que BATALLA i MASCLANS havien recollit també de Valldeperes i de Santa Coloma de Queralt, cap a Montargull. A Montargull mateix, de les vores dels camins, hem herboritzat també nosaltres una *Rosa* els caràcters de la qual aconsellen de referir-la

a *R. micrantha* var. *eriphora*. Aquesta *Rosa* de Montargull retira a la *R. rubiginosa* L. pels pèls de l'estil i el tamany de l'úrnula, que ateny 15 mm al nostre exemplar. Aquestes formes de trànsit no fan sinó confirmar les afinitats que uneixen *R. micrantha* Borrer i *R. rubiginosa* L. i expliquen els problemes taxonòmics que, de sempre, han envoltat una i altra espècie.

Agrimonia eupatoria L.

Fenassars i prats humits. Comuna però poc abundant. Vall del Titllar i Monestir de Poblet, Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Santa Coloma de Queralt i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), Riudabella (CF38), Senan (CF39), Blancafort (CF48), coll de Montblanquet, al Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Floreix de maig a setembre.

Sanguisorba minor Scop.

Molt comuna arreu. En flor d'abril a juny. Particularment abundant als conreus.

subsp. *minor*; *Poterium sanguisorba* L.

Raríssima a la Conca, i localitzada a la Pena (CF48), vora la Font del Deport, als marges de brolles i boscos. Fructificada ja el juliol, en el moment d'ésser recol·lectada.

subsp. *magnoli* (Spach) Briq.; *Poterium magnoli* Spach

Vores de camins. Vimbodí (CF38), cap a la vall de Castellfolit! (MASCL. i BAT.) i vora Tarrés; Vilaverd (CF47), l'Illa (CF57), i Llorac (CG50), vora del Corb; St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Escassa.

subsp. *muricata* Briq.; *Poterium muricatum* Spach

Coneguda de l'Espluga de Francolí i Vimbodí! (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Riudabella, al riu Sec (CF38), Blancafort (CF48), Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí, cap a Forès, i Conesa (CF59), Llorac (CG50), la Cirera i Aguiló (CG60). També es fa a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Relativament abundant.

Geum sylvaticum Pourr.

Boscos i prats frescals, sobretot als obacs. Comú a la meitat meridional de la Conca, d'on ja era conegut: Tossal de la Baltasana! (CF37) (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), voltants de Rojals i vall de la Variella (MASCL. i BAT.), i vall de la Pena (CF48), a les muntanyes de Prades (O. BOLÒS); els Segalassos, cap a Vilanova de Prades (CF27), carena occidental de la vall de St. Benet (CF38), coll de Rojals (CF47), coll vell de l'Illa (CF57) i Prenafeta (CF58). Poc abundant. Floreix a la darrereria de la primavera.

Geum urbanum L.

Vall de Castellfolit, 730 m (CF37), al *Saniculo-Taxetum* (MOLERO 1977). Localitat única per a les muntanyes de Prades i la Conca.

Potentilla argentea L.

Molt rara i escassa, localitzada a les muntanyes de Prades: vall de Castellfolit, de les

zones baixes! (CF38) als 700-800 m! (MASCL. i BAT.); Tossal de la Baltasana (CF37), entre pedruscall (PUJAD. in MASALL. i PUJAD.). En flor juliol i agost.

Potentilla hirta L.

Brolles i boscos de les zones enlairades de les muntanyes de Prades, on és comuna. Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana i valls dels Torners, Castellfollit! i el Titllar (CF37) (MASCL. i BAT.); carena entre Castellfollit i la vall de St. Benet (CF38); la Pena (MASCL. i BAT.) i la Trinitat (CF48). Poc abundant, floreix la primavera.

Potentilla neumanniana Reichenb.; *P. verna* auct., non L.

Prats de les zones enlairades. Espècie característica de l'aliança *Aphyllanthion*. Molt comuna. Vilanova de Prades! (CF27), Tossal de la Baltasana i Plans de Pagès (CF37) i les Garrigues, al sud de Vilaverd (MASCL. i BAT.); Vallclara, cap a la Tossa de Serra la Llena (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47), Serra del Tallat, del coll de Montblanquet al de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Rocafort de Queralt, cap a Vallverd (CF59) i Llorac (CG59); Pontils! i Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.); Biure de Gaià (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També al Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant. Floreix de març a maig.

Potentilla reptans L.

Prats humits de les vores dels cursos d'aigua i dels regadius. Molt comuna. Vilanova de Prades (CF27), Tarrés, Vallclara i Vimbodí (CF38), i Senan (CF39); Vilaverd! i l'Espluga, vora del Francolí i a la Pena (MASCL. i BAT.). Rojalons (CF47), Blancafort, vora del poble i cap al terme de Pira (CF48), Solivella i Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Barberà i Sarra! (CF58), Conesa i Forès, cap a Sarra! (CF59) i Llorac (CG50); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); Pontils i Biure de Gaià (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). Encara a la Poble de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Abundant. En flor de maig a octubre.

Potentilla caulescens L.

Escletxes de les roques calcàries. Espècie característica de les *Potentilletalia caulescentis*. Més aviat rara. Coneguda de la Pena! i dels Plans de Rojals (MASCL. i BAT.). Es fa a Montblanc, a la Vall (CF48) i a Prenafeta, damunt del poble (CF58). Escassa. Floreix juliol i agost.

Fragaria vesca L.

Paratges selvàtics i ombrosos de les muntanyes de Prades. Rara i escassa. Tossal de la Baltasana!, alta vall de Castellfollit! (CF37) i la Pena! (MASCL. i BAT.); vall de la Pena (O. BOLÓS); carena entre Castellfollit i St. Benet, 875 m (CF38), i Montblanc, a la Vall (CF48). Floreix d'abril a juliol.

Aphanes arvensis L.; *Alchemilla arvensis* (L.) Scop.

Raríssim, localitzat als sembrats dels voltants de Vilanova de Prades (CF27), on ja havia fructificat el mes de juliol. Localitat única per a la Conca de Barberà.

***Cydonia oblonga* Miller.**

Sovint cultivat i subspontani a bona part de la Conca.

Pyrus pyraeaster Burgsd.; *P. communis* auct., non L.

Muntanyes de Prades: la Pena, cap al Pic de l'Àguila (CF38), 900 m. Les anteriors citacions de l'espècie a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) sembla que corresponen, en llur totalitat o bé en bona part, a *Malus sylvestris* (vegeu BC 140350 i BC 140351, leg. BAT., vid. J. VIGO).

Pyrus amygdaliformis Vill.

BATALLA i MASCLANS l'esmenten de Vallespinosa, Pontils (CF69), Santa Coloma i Sant Magí, a l'alt Gaià.

Malus sylvestris Miller; *M. acerba* Mérat

Muntanyes de Prades, als boscos de fulla caduca. Les Masies, al barranc de St. Benet (CF48) —amb F. TORRELLA i J. VIGO—; la Pena i capçalera de la vall de Castellfollit (CF37) (MASCL. i BAT.): valls dels Torners i de Castellfollit (J. VIGO in BC 140350 i BC 140351). Rar i escàs, floreix el mes d'abril.

Sorbus domestica L.

Boscos de les zones altes. Conegut de la Vall del Titllar (CF37), el bosc del Guerxet, les vores del riu Sec, el bosc de Poblet i la Pena (MASCL. i BAT., VIDAL, O. BOLÒS), a les muntanyes de Prades. També de Belltall! , a la serra del Tallat (O. BOLÒS), i de Sant Magí i Pontils (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Rojalons (CF47), Blancafort i Montblanc, a la Vall (CF48), Costa del Pastoret i Hostal del Tallat, a Blancafort (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarral (CF58), Montbrió de la Marca, al Torrent de les Hortetes (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69). Força comú i abundant, floreix abril i maig. Les serves, els seus fruits, són madures a l'agost.

Sorbus torminalis (L.) Crantz

Boscos de les zones altes i dels llocs frescals. Comú i escàs. Conegut de les muntanyes de Prades (F.Q., COMPAÑÓ, MASCL. i BAT., O. BOLÒS, ...) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vall del Titllar, 800-900 m (CF37), Riudabella (CF38), l'Espluga de Francolí, a la Trinitat i a les Masies (CF48), vores del Monestir del Tallat (CF49), l'Illa, al Coll Vell (CF57) Prenafeta (CF58), Passanant, cap a la Sala (CF59), i Vallespinosa, als obacs dels Ràfols (CF69). També a Argençola (CG60), prop de la carretera general. Floreix a la primavera. Els fruits maduren a l'agost i el setembre.

Sorbus aria (L.) Crantz

Rouredes i boscos ombrívols. Comú i escàs. Conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, A. i O. BOLÒS, MASCL. i BAT.). Tossal de la Baltasana, al *Cephalantho-Quercetum pyrenaicae* (CF37) —amb J. VIGO—, carena entre Castellfollit i St. Benet, 900 m (CF38), Rojalons (CF47), l'Espluga de Francolí, a la Trinitat (CF48), Blancafort, damunt del Mas d'en Llord i al Monestir del Tallat (CF49), Sarral, al barranc de la Solana (CF58) i Vallespinosa, a l'obac dels Ràfols (CF69). En flor entrat ja l'estiu.

Amelanchier ovalis Medic.; *A. vulgaris* Moench.

Boscos, brolles i excletxes de roques. Molt comú i abundant. Conegut de Serra la Llena (MOLERO), de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alt Gaià (CAD., BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana —amb J. VIGO— i

vall de Castellfollit (CF37), Vallclara (CF38), Rojalons i Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, vora la carretera de Senan (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret i a la carena del Tallat (CF49). Coll de l'Illa (CF57), Sarra (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Vallespinosa (CF69), la Cirera i Montargull (CG60) i Sant Magí (CF79). També als obacs de Serra la Llena, al Vilosell com a la Pobla de Cérvoles (CF28), on esdevé l'arbut més característic i abundant de les zones enlairades. Floreix l'abril i el maig.

***Crataegus monogyna* Jacq. subsp. *brevispina* (G. Kunze) Franco**

Bosc, brolles i bardisses de llocs frescals. Conegut de les muntanyes de Prades (VIDAL, FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37) —amb J. VIGO—, baixa vall de Castellfollit (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), colls de Montblanquet i Rocallaura, a la serra del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58), Montbrió de la Marca i Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60). També creix a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Molt comú i abundant, floreix d'abril a juny.

***Prunus spinosa* L.**

Bosc, brolles i bardisses de llocs frescals. Molt comú i força abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, O. BOLÒS, MASCL. i BAT., ...), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, a la Font Vella (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37), voltants de Riudabella (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), cap del Coll de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Floreix els mesos de març i abril.

***Prunus avium* L.**

Fondalades ombrívols de bona part del departament. També és cultivat. Rar i escàs. Tossal de la Baltasana (CF37) i bosc de les Cent Fonts (CF48), a la Pena (MASCL. i BAT.), d'on ja era citat per FONT QUER; Rojalons, camí de Rojals (CF47), l'Illa, al Coll Vell (CF57), Sarra, vora l'Anguera (CF58) i la riera de la Salada (CF59), Llorac (CG50), Pontils, a la riera de Riudeboix (CF69) i Aguiló, a les torrenteres (CG60). També a la Pobla de Cérvoles, al vessant nord de Serra la Llena (CF27), a la comarca de les Garrigues. La floració coincideix amb l'inici de la primavera.

***Prunus mahaleb* L.**

Bosc i brolles frescals. Poc comú. Bosc de Poblet (VIDAL); valls de Castellfollit i del Titllar! (MASCL. i BAT.); Mas de Pagès, prop del Tossal de la Baltasana (CF37) i baixa vall de Castellfollit, prop de la creu de Riudabella (CF38); l'Espluga de Francolí (CF48), a la Pena (O. BOLÒS) i a la Trinitat (MASCL. i BAT.); Pontils! (CF69), Sant Magí de Brufaganya i Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Escàs. En flor abril i maig.

PAPILIONÀCIES

***Cytisus sessilifolius* L.**

Rouredes i brolles de llocs frescals. Rar i escàs. La Pena (CF48), a les muntanyes de

Prades (MASCL. i BAT.); Sarraí, al barranc de la Solana (CF58), Forès, camí de Passanant (CF59), Segura i Llorac (CG50); Pontils! (BR.-BL., i O. BOLÒS), Sant Magí (BAT. i MASCL.) i Vallespinosa (CF69). També ens consta de la Poble de Cérvoles, sota l'Avellà (CF28), a la comarca de les Garrigues, i de l'Espelt (CG80), a l'Anoia. En flor abril i maig.

Cytisus villosus Pourr.; *C. triflorus* L'Hér.

Brolles del país del *Quercetum mediterraneo-montanum* i *Quercetum ilicis galloprovinciale*, a les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut (COSTA, O. BOLÒS, MASCL. i BAT., etc.). Creix a les valls de Castellfolit i del Titllar, dels 600 m cap amunt (CF37, CF38), i a l'Espluga de Francolí, de l'ermita de la Trinitat (CF48) fins a la Pena. Floreix els mesos d'abril i maig.

Cytisus scoparius (L.) Link; *Sarothamnus scoparius* (L.) Wimmer

Brolles del barranc de St. Benet, a l'Espluga de Francolí, de la Pena, 600 m (MASCL.) fins ben a prop de les Masies (CF48). Sembla que no es fa enlloc més.

Cytisus patens L.; *Genista patens* DC.

Bosc frescals. Rar a les terres baixes. Conegut de la Serra la Llena (GONZ. i CAD.), de les muntanyes de Prades (VIDAL, CAD., MASCL. i BAT., etc.) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades (CF27) i Vallclara i Riudabella (CF38), a Rojalons (CF47) i Blancafort, al bosc de Cellers (CF48), a Prenafeta i Sarraí (CF58), a Pontils i Vallespinosa (CF69) i a Sant Magí (CF79). Escàs, floreix maig i juny.

Teline monspessulana (L.) C. Koch; *Cytisus monspessulanus* L.; *Genista candicans* L.

La Pena, sobre l'Espluga de Francolí (CF48), on havia estat ja herboritzada per C. VIC. i P. MONT. Localitat única per a la Conca. En flor el mes de maig.

Genista scorpius (L.) DC.

Molt comuna a les brolles, erms i boscos esclarissats de tota la Conca. Ja era coneguda del Tossal de la Baltasana (CF37) i valls de Castellfolit i la Variella, a les muntanyes de Prades (VIDAL, BR.-BL. et al., MASCL. i BAT.), i de l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Sarraí (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). Sempre abundant. Floreix de març a maig.

Genista hispanica L. subsp. *hispanica*

Prats, brolles i boscos dels obacs i llocs elevats. Comuna i abundant. Coneguda de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alt Gaià (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana, cap a la Moleta (CF37) —amb J. VIGO—, Tarrés i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), serra del Tallat, del coll de Senan al de Rocallaura (CF49), Prenafeta, Sarraí i Barberà (CF58), Conesa i Passanant (CF59), Llorac i Segura (CG50), Vallespinosa i Pontils (CF69) i la Cirera (CG60). També al Vilosell i la Poble de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix l'abril i el maig.

***Spartium junceum* L.**

Brolles i prats de llocs assolellats. Rar i escàs. Conegut de la Pena, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de Sant Magí de Brufaganya, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vimbodí i a Poblet, vora la Riera (CF38), a l'Espluga de Francolí (CF48), a Rocafort de Queralt (CF59) i a Rauric, a prop del poble (CG60). És possible que els peus de Rocafort i Rauric, com els que veiérem a Verdú (CG40), a l'Urgell, siguin plantats. La floració s'inicia el mes d'abril i encara dura a l'agost.

***Erinacea anthyllis* Link; *E. pungens* Boiss.**

Brolles baixes, als sòls pedregosos de les carenes i llocs ventejats. Poc comuna, localitzada i poc abundant. Vores del pic de l'Àguila, al barranc de l'Argentada (CF38); bosc de Poblet (VIDAL), plans de Rojals (MASCL. i BAT.), i mirador de la Pena (CF48); Rojals, vores del poble (CF47); Serra de Miramar, dels 800 m (PUJADAS in MASALL. i PUJAD.) als 625 m, damunt de Prenafeta (CF58); Vallespinosa, Pontils i el Montclar (CF69) (BAT. i MASCL.). Floreix a la primavera.

***Ulex parviflorus* Pourr.**

Brolles, garrigues, pinedes i alzinars esclarissats. Comuníssim i abundantíssim, sobretot a les terres baixes de clima més calent. Senan (CF39); les Garrigues, cap a la Riba (MASCL. i BAT.), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort, de les vores del poble fins a l'Hostal del Tallat (CF48, CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Prenafeta (CF58). Conegut també de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Floreix del setembre a l'abril.

***Lupinus angustifolius* L.**

Vores de la carretera al nord-oest del Tossal de la Baltasana (CF37), localitat única de la planta al nostre territori (PUJAD. i MOLERO in MOLERO). Només l'hem vist al terme de Prades i fora, doncs, de la Conca.

***Argyrobium zanonii* (Turra) P.W. Ball; *A. linnaeanum* Walpers; *A. argenteum* (L.) Willk.**

Prats secs, sobretot dels indrets assolellats. Molt comú. Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, vores de la carretera (CF37); Vimbodí (MASCL. i BAT.), Tarrés i Valldara (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, vora del poble (CF48) i al peu del Tallat (CF49), l'Illa (CF57) i Sarral (CF59); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i Sant Magí (CF79). També a St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues. Segurament més estès del que poden fer pensar les nostres dades. Poc abundant, floreix d'abril a juny.

***Robinia pseudacacia* L.**

Cultivada als carrers i jardins d'algunes poblacions, apareix subspontània al barranc de St. Benet, damunt de l'Espluga (CF48), i a la vall del Titllar, 900 m (CF37).

***Colutea arborescens* L.**

Pinedes i brolles de llocs frescals i/o elevats. Comuna però poc abundant. Coneguda ja de la comarca (VIDAL, O. BOLÒS, MASCL. i BAT., MASALL. i PUJAD.). Vilanova de Prades (CF27) i alta vall del Titllar (CF37), Blancafort, al bosc de Cellers i l'Espluga sota la Coma d'en Bon (CF48), Coll de Montblanquet, Mas d'en Llord i Hostal, a la Serra del Tallat (CF49). També apareix als erms de la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix l'abril i el maig.

***Astragalus stella* Gouan**

Prats d'annuals i vores de conreus. Molt rar i escàs. Blancafort i Montblanc (CF48), bé que possiblement estès a més indrets de la comarca. En flor abril i maig.

***Astragalus sesameus* L.**

Fenassars i prats de sòls pedregosos. Comú i poc abundant. Conegut de Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Es fa a Vallclara, Vimbodí i Poblet (CF38), Montblanc i Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins més amunt del Mas d'en Llord, cap al Tallat (CF49), i Sarral, vora la riera Salada (CF59). Tot i que sol florir d'abril a juny, no és rar de trobar-lo en flor ben entrat el mes de novembre.

***Astragalus hamosus* L.**

Vores de camins i conreus. Comú i poc abundant. Vimbodí (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), Sarral (CF58), Conesa i Montbrió de la Marca (CF59), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). En flor d'abril a juny.

***Astragalus purpureus* Lam.**

Brolles i prats, vores de camins, etc. Rar. Vall de la Variella (CF47) i la Pena (CF48), sobre l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Sant Magí de Brufaganya (CAD., BAT. i MASCL.) i Vallespinosa (CF69). També es fa a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escàs. Floreix d'abril a juny.

***Astragalus glycyphyllos* L.**

Boscós ombrívols del vessant septentrional de les muntanyes de Prades. Rar i poc abundant. Donat a conèixer per FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT. Apareix a les meitats superiors de les valls del Titllar i Castellfollit, fins al Tossal de la Baltasana (CF37), a la Pena i, excepcionalment, baixa per sota dels 400 m a la Vall (CF48), a Montblanc. En flor de maig a juliol.

***Astragalus alopecuroides* L.; *A. narbonensis* Gouan**

Herboritzat per M. GARRIGA a Vallfogona de Riucorb, a la vora mateix de la Conca. En considerem molt probable la presència al nostre territori, segurament a la mateixa vall del Corb. A recercar.

***Astragalus monspessulanus* L. var. *chlorocyaneus* (Boiss. et Reut.) Costa**

Brolles i prats. Comú. Conegut de la Pena! (MASCL. i BAT.) i del Tossal de la Baltasana (CF37) (O. BOLÒS in MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, i de l'alta vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Coll de Rojals (CF47), Montblanc, a St. Joan (CF48), Coll de l'Illa (CF57) Prenafeta (CF58), Llorac (CG50) i Aguiló (CG60). Ja fora de la Conca, ens consta d'Argençola, a la comarca d'Anoia. Escàs, floreix abril i maig.

***Astragalus incanus* L.**

Brolles de sòls pobres. Comú però poc abundant. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Vimbodí (CF38), l'Espluga i Montblanc (MASCL. i BAT.). Senan (CF39), Blancafort (CF48), Belltall i Hostal del Tallat (CF49), Sarral (CF58) i Rocafort de Queralt, cap a Vilaverd (CF59) i Savallà (CG50); Valdeperes, Riudeboix, Santa Coloma de Queralt (CADEVALL) i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.); Biure de Gaià (CF69) i

Aguiló (CG60). També a Fonolleres (CG51), a la Segarra, i a Durfort (CG72), a l'Anoia. En flor març i abril.

Psoralea bituminosa L.

Herbeis i fenassars de conreus, erms i vores de camins. Molt comuna. Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 800 m (CF37), Valldara, Vimbodí i Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Llorac (CG50), Aguiló (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). També a la Pobla de Cérvoles i el Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Havia estat citada anteriorment de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Vicia cracca L.

Sembla inexistent al nostre territori perquè no hem vist a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona cap plec que li sigui referible. Més encara, pensem que correspon a l'espècie que segueix l'exemplar herboritzat a la baixa vall del Titllar per BATALLA (BC 124260) amb el nom de *V. cracca* subsp. *vulgaris*.

Vicia tenuiflora Roth.

Fenassars i prats frescals. Comuna i escassa. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); Tossal de la Baltasana (O. BOLÓS) i vall del Titllar (CF37), les Garrigues, cap a Vilaverd, Rojals i vall de la Variella (CF47), Vimbodí (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48), a la Trinitat (!) i a la Pena (!) (MASCL. i BAT.); Belltall (CF49), l'Illa (CF57) i Sarra, vora la Riera Salada (CF59). També a Vallespinosa (leg. BAT. i MASCL., det. O. BOLOS!). Floreix d'abril a juny.

Vicia onobrychioides L.

Vores dels conreus a St. Magí de Brufaganya (CADEVALL, BAT. i MASCL.), única localitat de la Conca per a l'espècie.

Vicia villosa Roth

Herbassars de les vores de conreus i camins. Comuna però generalment escassa. En flor d'abril a juny.

subsp. *pseudocracca* (Bert.) P.W. Ball

Vimbodí, cap a Riudabella (MASCL. i BAT.) i baixa vall de Castellfollit, vora la carretera de Prades (CF38); la Pena, a la vall de la Trinitat (CF48) (MASCL. i BAT.).

subsp. *monantha* (Retz.) O. Bolòs et J. Vigo; *V. calcarata* Desf.

Vilaverd (CF47), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), serra del Tallat, al coll de Rocallaura (CF49) i Barberà (CF58). Els exemplars de Blancafort i Vilaverd tiren sensiblement cap a la subspècie anterior, particularment a causa del nombre de flors per raïms. Aquestes formes de trànsit entre l'una i l'altra esdevenen així font de confusions i explicarien per elles mateixes l'oportunitat de considerar els exemplars d'un i altre tipus com a subspècies de *V. villosa*.

Vicia ervilia (L.) Willd.

De vegades cultivada, apareix subspontània ací i allà. Rara i escassa. Rojals, als sembrats (CF47) i Sarraí, als camps d'ametllers prop de Barberà (CF58), i als sembrats vora la Riera Salada (CF59). MASCLANS i BATALLA ja l'havien esmentat de les muntanyes de Prades i BAT. i MASCL. de la vall del riu Gaià. Floreix maig i juny.

Vicia hirsuta (L.) S.F. Gray

Vores de conreus i camins. Comuna i escassa. Rojals, Mola de Roquerola, coll del Bosc, vall del Titllar i Castellfollit! (CF37), i la Pena (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades (CF27), Poblet, vora Riudabella (CF38) i Montblanc, a la Vall (CF48). En flor de l'abril al juny.

Vicia tenuissima (Bieb.) Schinz et Thell.; V. gracilis Loisel.

Herbeis de la Mola de Roquerola (CF37), 1125 m, Rojals i Vilaverd (CF47), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.); la Guàrdia dels Prats, vora l'ermita (CF48) i Llorac, als voltans del riu Corb (CG50). Rara i poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Vicia pubescens (DC.) Link.

Només ens consta de la Mola de Roquerola (CF37), 1125 m (MASCL. i BAT.). És en flor els mesos de maig i juny.

Vicia sepium L.

Boscosc frescals, sobretot de les terres elevades. Ja era coneguda del Tossal de la Baltasana! i la Pena! (O. BOLÒS 1967, MASCL. i BAT.), entre Rojals i els Cogullons (CF47), Mola de Roquerola i vall del Titllar (MASCL. i BAT.). Creix a la vall de Castellfollit (CF37), alta vall de St. Benet (CF38), la Trinitat, a l'Espluga (CF48) i vora del coll de Montblanquet (CF49), a la serra del Tallat. Escassa i poc comuna, floreix d'abril a juliol.

Vicia sativa L.

Conreus i herbassars. Molt comuna arreu. Floreix d'abril a juliol.

La subsp. *amphicarpa* (Dorthes) Asch. et Graeb creix a Blancafort (CF48) i Forès (CF59).

La subsp. *nigra* (L.) Ehrh. (incl. *V. angustifolia* L., *V. heterophylla* C. Presl.) a Vilanova de Prades (CF27); Mola de Roquerola (CF37), 1125 m, Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Vimbodí (CF38), Montblanc (CF48), Blancafort (CF49), Barberà (CF58), Biure de Gaià i Sant Gallart (CF69).

La subsp. *sativa* a Vimbodí (CF38) i Vilaverd! (CF47), 600 m (MASCL. i BAT.); Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Forès, Sarraí i Conesa (CF59) i Vallespinosa (CF69).

Vicia lathyroides L.

Prats d'annuals, conreus i erms. Força rara i escassa. Coneguda dels Plans de Pagès (MASCL. i BAT.), es presenta als tallafocs del Tossal de la Baltasana (CF37) —amb J. VIGO—, als prats d'annuals de la baixa vall de Castellfollit, vora la carretera (CF38), i a l'Espluga de Francolí, prop de la Trinitat (CF48). En flor abril i maig.

Vicia peregrina L.

Herbassars de conreus i vores de camins. Molt comuna. Vall de Castellfollit, 750 m (CF37); Vimbodí (MASCL. i BAT.), Poblet, Riudabella i Vallclara (CF38); Vilaverd! i Rojals (CF47) i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella i Belltall (CF49), Sarra i Barberà (CF58), Forès, Conesa i Vallverd (CF59); Pontils! , Sant Magí (BAT. i MASCL.), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). També al Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant; la floració presenta un màxim els mesos d'abril, maig i juny, però es perllonga fins a ben entrat l'octubre.

Vicia lutea L. subsp. lutea

Rojals, cap al bosc del Guerxet (CF47) i la Pena! —leg. J.M. MESTRES— (CF48), cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), als conreus abandonats. Floreix els mesos de maig i juny.

Vicia hybrida L.

Força comuna i abundant als conreus i als herbassars de les vores dels camins. Vall de Castellfollit, 750 m (CF37); Vimbodí, Vallclara (MASCL. i BAT.) i Tarrés (CF38); l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i Montblanc (CF48); Vilaverd (CF47), coll de Rocallaura, Belltall, Passanant i Blancafort (CF49), l'Illa (CF57), Sarra i Barberà (CF58), Forès i Montbrió de la Marca (CF59), Albió (CG50) i Aguiló (CG60). Floreix d'abril a juny.

Lens nigricans (Bieb.) Godron; L. culinaris Medicus subsp. nigricans (Bieb.) Thell.

Herboritzada per MASCL. i BAT. entre Rojals i els Cogullons, als prats dels barrancs, 800-900 m, creix també a Vilanova de Prades (CF27), als erms del Fondo del Molí, on floreix els mesos de maig i juny. És molt rara però poc escassa. No es coneix d'enlloc més a la Conca.

Lathyrus niger (L.) Bernh.

Fondalades de les valls del Titllar, dels Torners i de Castellfollit (CF37), on fou herboritzat per MASCLANS i BATALLA. Rar i Escàs.

Lathyrus filiformis (Lam.) Gay; L. canescens (L. fil.) Gren. et Godr.

Herbassars de llocs frescals. Rar i força escàs. Plans de Rojals (CF48), 800 m (BATALLA); voltants del coll de Rocallaura, al Tallat (CF49). En flor els mesos de maig i juny.

Lathyrus montanus Bernh.

Localitzat a l'obac del Tossal i Serrat de la Baltasana (CF37), per damunt dels 950 m, d'on ja era conegut (O. BOLOS i F. MASCLANS in MASCL. i BAT.). Localitat única per a la comarca. En flor els mesos de maig i juny.

Lathyrus pratensis L.

Comú als prats humits de les vores dels cursos d'aigua. Tossal de la Baltasana!, cap al Coll del Bosc (CF37) i Rojals (CF47), a les vores d'una font (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27), Vallclara, al Francolí (CF38), Montblanc, a la Vall (CF48), Sant Gallart, als abeuradors (CF69) i la Cirera, a les vores del Corb (CG60). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Lathyrus cirrhosus Ser. in DC.

Possiblement present a l'Espluga de Francolí, d'on COSTA l'esmenta a la seva "Introducción..." (vegeu també O. BOLÒS i J. VIGO, 1979).

Lathyrus latifolius L.

Herbassars humits de les vores de camins i conreus. Comú però poc abundant. Vilaverd (MASCL. i BAT.) i Rojalons (CF47); l'Espluga de Francolí (CF48) (COSTA, MASCL. i BAT.) i Belltall (O. BOLÒS); Coll de Montblanquet, al Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Conesa i Montbrió de la Marca (CF59), Segura i Llorac (CG50); Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). En flor de maig a juliol.

Lathyrus tingitanus L.

Vilanova de Prades, marges del camí del Fondo del Molí (CF27). Raríssim i escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Lathyrus sphaericus Retz.

Prats secs de les muntanyes de Prades. Rar i escàs. Vall del Titllar, 900 m (CF37) i Plans de Rojals (CF48), 800 m (MASCL. i BAT.); carena entre Castellfollit i St. Benet, 850 m (CF38). En flor maig i juny.

Lathyrus angulatus L.

Vilanova de Prades (CF27), 900 m (MASCL. i BAT.) i baixa vall de Castellfollit (CF38), en pradells terofítics. Floreix d'abril a juny.

Lathyrus inconspicuus L.

Rojals, sembrats vora del poble, 950 m (CF47). En flor i fruit a la darrereria de juny del 1977, en herboritzar-lo. Espècie nova per a les muntanyes de Prades i per a les comarques tarragonines. Molt rara a Catalunya, d'on només en coneixem la troballa a Cabanes (alt Empordà) duta a terme per SENNEN (herb. SENNEN de l'Inst. Bot. Barc.). Per contra, l'exemplar del Tibidabo que recollí el mateix SENNEN sota el nom de *L. inconspicuus* és segons O. BOLÒS un *L. sphaericus*.

Lathyrus setifolius L.

Prats secs i poc o molt assolellats. Rar i localitzat a les muntanyes de Prades, on ja MASCL. i BAT. l'havien herboritzat a la Pena; Vilanova de Prades (CF27), Riudabella, als voltants de la Font de Nerola (CF38) —amb J. VIGO— i Montblanc, a l'entrada de la Vall (CF48). Escàs, floreix d'abril a juny.

Lathyrus cicera L.

Força comú i abundant als camins, conreus i les seves vores. Conegut ja de les muntanyes de Prades, a Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Poblet, Vallclara i Tarrés (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort a les vores del poble (CF48) i a les Garces i Mas d'en Xup, al peu del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa i Forès (CF59) i Vallespinosa (CF69). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor de març a juny.

Lathyrus nissolia L.

Raríssim, localitzat entre els Cogullons i Rojals, cap al Bosc del Guerxet, on l'herboritzà BATALLA (vegeu MASCL. i BAT.).

Lathyrus articulatus L.

L'Espluga de Francolí, del peu de les muntanyes de Prades, a les Masies, fins a mig camí de la Pena, 700 m (CF48). Creix, localment abundant, a les vores dels camins. Floreix els mesos d'abril i maig.

Lathyrus aphaca L.

Molt comú, bé que escàs, als conreus i als herbassars dels marges i de les vores dels camins. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Rojals (CF47), Blancafort, cap al coll del Montblanquet, i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Conesa (CF59), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Ja era conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). També creix a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor maig i juny.

Pisum sativum L. subsp. elatius (Bieb.) Asch. et Graeb.; *P. elatius* Bieb.

La Pena, a les muntanyes de Prades, des d'on baixa seguint el barranc de St. Benet i el comellar de St. Miquel (CF48), i vora la Font de Nerola (CF38). S'escampa, segons MASCL. i BAT., des de les proximitats de Montblanc fins a la vall del Titllar. La seva raresa a Catalunya ha fet que en parlessin quasi tots els botànics que han treballat a casa nostra, començant per COSTA i FONT QUER. En flor d'abril a juny.

Ononis rotundifolia L.

Rar i localitzat a la Pena, a les muntanyes de Prades, on s'estén des de les Cent Fonts fins a la capçalera de la vall de St. Benet (CF38, CF48). Són nombrosos, d'altra banda, els botànics que l'hi han herboritzat o bé n'han parlat anteriorment. Força abundant. Floreix d'abril a juliol.

Ononis tridentata L.

Comú i abundant. Margues guixoses de bona part de la Conca. Conegut ja de l'Espluga de Francolí (LLEN. in CAD.) i Montblanc (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades; de la serra del Tallat (MASALL. i PUJAD., BOLDÚ) i de l'alt Gaià (CAD., BAT. i MASCL.). Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort i Pira (CF48), vessant sud del Tallat (CF49), Ollers i Barberà (CF58), Sarra i Vallverd (CF59), la Cirera i Aguiló (CG60). Floreix de juny a novembre.

Ononis fruticosa L.

Aguiló, no lluny del poble (CG60) i Serra del Clot, a llevant de Vallverd (CF69), en la divisòria d'aigües de les conques del Gaià i del Francolí i vora la carretera de Vallespinosa. Aquestes són les primeres citacions de la planta per a la Conca de Barberà i també per a les comarques tarragonines. Assenyalen, ara com ara i conjuntament amb la Serra Llarga (Cervià de les Garrigues), localitat descoberta per BOLDÚ, el límit meridional de l'espècie a la Catalunya estricta.

Ononis natrix L. subsp. natrix

Rar i escàs, colonitza les vores dels camins i carreteres. Més rarament s'endinsa a les brolles i els prats secs. Conegut de les muntanyes de Prades, al Pinetell, l'Espluga de

Francolí i les Garrigues (MASCL. i BAT.). Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Passanant, cap a la Pobra de Ferran (CF49), Vallverd (CF59), Albió, cap al Corb (CG50) i Sant Magí (CF79). En flor d'abril a juliol.

Ononis reclinata L.

La Guàrdia dels Prats (CF48), sòls guixosos de vora la carretera (vegeu MASALL. i PUJAD.), localitat única per a la Conca.

Ononis pusilla L.; *O. columnae* All.

Brolles esclarissades i prats secs. Més aviat rar i escàs. Conegut ja de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.) i de la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ). Vallclara (CF38), Blancafort (CF48), Sarral (CF58) i Aguiló (CG60). Floreix de maig a setembre.

Ononis minutissima L.

Brolles i prats de tota la Conca. Molt comú. Esmentat ja de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Rocafort de Queralt (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià i Serra del Clot, cap a Vallespinosa (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues. Abundant arreu, floreix de maig a octubre.

Ononis spinosa L.

Molt comú als herbassars, brolles i conreus de la comarca. No sol ésser abundant. Vilanova de Prades, cap a l'Avellà (CF27) i Blancafort, fenassars vora del poble (CF48), la subsp. *spinosa*; Blancafort, al Camp de la Roca i vora del coll de Montblanquet (CF49), la subsp. *antiquorum* (L.) Arcang.; també la subsp. *antiquorum* al Coll del Bosc (CF37), a les muntanyes de Prades (FONT QUER); l'espècie en sentit ampli a Vallclara!, Vimbodí! (CF38) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); també al coll de Rojals (CF47), a Sarral i Vallverd (CF59) i, encara, ja a la comarca de les Garrigues, a la Pobra de Cérvoles (CF28). Floreix de juny a setembre.

Melilotus alba Medic.

Poc comuna, creix als herbassars de les cunetes i de les vores dels camins. Alta vall del Titllar, 800-900 m, vora la carretera (CF37) i Vimbodí (CF38); l'Espluga de Francolí (CF48), cap a Poblet (MASCL. i BAT.); serra del Tallat, prop del coll de Montblanquet (CF49), Barberà (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Escassa. En flor de juliol a novembre.

Melilotus officinalis (L.) Pallas; *M. arvensis* Wallr.

Conreus i herbassars de les vores dels camins. Comuna i poc abundant. Coneguda ja de l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Riudabella, al riu Sec (CF38), Blancafort i Pira (CF48), Solivella i coll de Montblanquet, al Tallat (CF49), Barberà (CF58) i Sarral, camí de Forès (CF59). Floreix de maig a novembre.

Melilotus neapolitana Ten.

Blancafort, prats secs de les Eres (CF48), i Vilanova de Prades, als voltants del riu Montsant. Força escassa, floreix maig i juny.

Melilotus indica (L.) All.; *M. parviflora* Desf.

Prats humits. Rara i escassa. Vilaverd (CF47), entre els conreus (MASCL. i BAT.); Montbrió de la Marca (CF59), a les vores del riu Vallverd. En flor els mesos de juliol i agost.

Melilotus sulcata Desf.

Conreus. Comuna però poc abundant. Esmentada ja dels Cogullons, cap al bosc del Guerxet, a les muntanyes de Prades (MASCLANS i BATALLA) i de la Guàrdia dels Prats (CF48), entre Montblanc i Blancafort (BOLDÚ). Ens consta de Vilanova de Prades (CF27), de Vilaverd (CF47), de Barberà (CF58) i de Llorac (CG50). També de la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix de l'abril al juny.

Trigonella polyceratia L.

Espècie raríssima a les comarques tarragonines, com a la Catalunya estricta, que hem herboritzat a Pira, a les vores dels conreus que hi ha a les Guixeres (CF48). En flor i fruit al principi del mes de juny. A part la troballa a Bitem (SENNEN) que hem comprovat a l'Herbari SENNEN de l'Inst. Bot. de Barcelona i que recullen CAD., H.T. MALAGARRIGA i R. FOLCH, no ens en consta cap altra localitat tarragonina. És en canvi present a les terres interiors lleidatanes i es considera característica de l'aliança *Eremopyro-Lygeion*, pròpia dels sòls guixencs. Pel que fa a la seva distribució dins dels Països Catalans, vegeu MASCL., Fl. Segr. i l'Urg.: 51.

Trigonella monspeliaca L.

Conreus i prats secs. Força comuna però poc abundant. Vilanova de Prades! (CF27), 900 m (MASCL. i BAT.); carena entre les valls de St. Benet i Castellfolnit (CF38), Pira i la Guàrdia dels Prats (CF48), Blancafort i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), i Montargull (CG60). En flor d'abril a juny.

Medicago lupulina L.

Conreus i prats secs de tota la Conca. Molt comuna i relativament abundant. Coneguda de l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), altes valls de Castellfolnit i del Titllar (CF37), Vimbodí, Vallclara i Riudabella (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Belltall i Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarral (CF58), Passanant (CF59), Llorac (CG50), serra del Clot i Vallespinosa (CF69) i Aguiló (CG60). Floreix d'abril a octubre.

Medicago sativa L. (incl. *M. falcata* L.).

Cultivada i subspontània als conreus i als fenassars dels marges i les vores dels camins. La subsp. *falcata* (L.) Arcangeli a Vilaverd (CF47), a l'Espluga de Francolí (CF48), i a Poblet i Vimbodí (CF38), cap a Riudabella (MASCL. i BAT.); també a la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). La subsp. *sativa* a l'Espluga de Francolí (CF48), Vimbodí (MASCL. i BAT.), Vallclara (CF38) i Montblanc (BOLDÚ). L'espècie en sentit ampli a Vilanova de Prades (CF27), Riudabella (CF38), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort, Solivella i Hostal del Taltat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarral (CF58), Forès i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69) i Sant Magí (CF79). Floreix de maig a setembre.

Medicago suffruticosa Ram. subsp. *leiocarpa* (Benth.) P. Fourn.

Poc comuna i força escassa. Coneguda de Vilaverd, 260 m (MASCL. i BAT.). Rojals, vora del coll, 950 m (CF47), l'Illa (CF57) i Barberà (CF58), als conreus i a les vores dels camins. Floreix d'abril a juny, però a la tardor acostuma a fer una segona florida que s'allarga fins al mes de novembre.

Medicago orbicularis (L.) Bartal.

Molt comuna als conreus, camins i prats una mica frescals. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), coll de Rocallaura, Solivella i Passanant (CF49), Sarraí (CF58), Conesa (CF59), Pontils (CF69) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix d'abril a juliol.

Medicago truncatula Gaertn.; *M. tribuloides* Desr.

Conreus i prats secs. Rara i escassa. Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Blancafort (CF48), l'Illa (CF57) i Sarraí (CF59); Pontils (CF69) (BAT. i MASCL.). En flor de l'abril al juny.

Medicago rigidula (L.) All.; *M. gerardii* Waldst. et Kit.

Comuna als conreus, camins i erms. Plans de Pagès (CF37), Vimbodí (CF38), Vilaverd i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ); Pontils (CF69) (BAT. i MASCL.). Rojals (CF47), Blancafort (CF48 i CF49), Sarraí, Conesa i Passanant (CF59) i Montargull (CG60). Escassa, floreix d'abril a juny.

Medicago littoralis Rohde

Molt rara. Prats secs i assolellats. Vilaverd (CF47), la var. *longiseta* DC. (BAT. in MASCL. i BAT.); Blancafort, a l'era del Calvo i a l'Eral (CF48). Escassa. Floreix d'abril a juny.

Medicago aculeata Gaertn.; *M. turbinata* Willd.

Citat per GIBERT de Poblet (vegeu CASELLAS, J. i MALAGARRIGA, H.T.) i per MASCLANS i BATALLA de Vimbodí (CF38).

Medicago arabica (L.) Hudson

Prats sensiblement humits dels marges, vores de cursos d'aigua i conreus d'enregar (de regadiu). Rara i escassa. Vilaverd (CF47) Montblanc i l'Espluga de Francolí (BAT. in MASCL. i BAT.), i vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Poblet (CF38) i a Montblanc, a la Vall i vora del Francolí, i als horts de vora la Trinitat (CF48). En flor d'abril a juny.

Medicago polymorpha L.; *M. hispida* Gaertn.; *M. lappacea* Desr.; *M. polycarpa* Willd.

Comú i relativament abundant als conreus i vores de camins. Vilaverd! (CF47) (MASCL. i BAT.); Montblanc! (CF48) (BOLDÚ); Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Prenafeta (CF58) i Conesa (CF59); Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.); Aguiló (CG60). Floreix d'abril a octubre.

Medicago minima (L.) Bartal.

Comuníssima i abundant a tota mena de conreus, prats secs i vores de camins i poblacions. Vilanova de Prades! (CF27) —la var. *minima* segons MOLERO— i Rojals (MASCL. i BAT.); la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ); vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Vall

del Titllar (CF37), carena entre St. Benet i Castellfollit (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Sarra i Barberà (CF58), Forès i Rocafort de Queralt (CF59), Savallà (CG50) i Montargull (CG60). Floreix l'abril i el maig, i hi torna el mes de setembre.

Trifolium strictum L.; *T. laevigatum* Poir.

Creix a les terres més enlairades de les muntanyes de Prades: Tossal de la Baltasana (O. BOLÒS), Mola de Roquerola i Plans de Pagès (CF37) (MASCL. i BAT.). Rar i escàs.

Trifolium repens L.

Comú als prats i herbassars humits. Conegut de Vimbodí (MASCL. i BAT.), de la Guàrdia dels Prats (BOLDÚ), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vallclara (CF38), Rojals (CF47), vora l'ermita dels Prats (CF48), Sarra i Prenafeta (CF58), Cirera i Aguiló (CG60). De vegades abundant. Floreix de maig a juliol, però el setembre sol tornar-hi.

Trifolium glomeratum L.

Prats una mica frescals. Mola de Roquerola (CF37), i Montblanc (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí, vora les Masies (CF48). Rar i escàs.

Trifolium fragiferum L.

Vores de camins i herbeis frescals. Comú i relativament abundant. Conegut de Vallclara! (CF38), l'Espluga de Francolí i Vilaverd (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Coll de Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Prenafeta (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), la Cirera i Aguiló (CG60). En flor de juny a novembre.

Trifolium campestre Schreb.

Prats no massa secs de les vores de camins i conreus. Comú però poc abundant. Conegut de les muntanyes de Prades a la Variella (CF47), l'Espluga de Francolí, Plans de Pagès, ... (MASCL. i BAT.), i de Vallclara (BOLDÚ). Vilanova de Prades (CF27), valls del Titllar, 800 m (CF37) i de Castellfollit (CF38), Montblanc (CF48), Prenafeta (CF58), Llorac (CG50), Sta. Perpètua de Gaià (CF69) i la Cicera (CG60). Floreix del maig a l'agost.

Trifolium dubium Sibth.

Mola de Roquerola, 1120 m (CF37), als prats temporalment humits de l'altiplà (MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Trifolium striatum L.

Prats humits de la Mola de Roquerola, 1225 m (CF37), sobre gresos (MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Trifolium scabrum L.

Comú i poc abundant. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades, a les valls de Castellfollit (CF38) i del Titllar, Plans de Pagès (CF37), la Vall!, l'Espluga de Francolí i les Garrigues, al sud de Vilaverd (MASCL. i BAT.). Rojals (CF47), Blancafort (CF48) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Floreix de maig a juliol. El suposem més freqüent que no poden fer pensar les nostres dades.

Trifolium arvense L.

Prats frescals de sòls lleugers. Estès de la Mola de Roquerola i Plans de Pagès (CF37) a Montblanc i la Trinitat (CF48), i de Rojals (CF47) a les valls de Castellfollit! (CF38) i del Titllar (MASCL. i BAT., BOLDÚ), a les muntanyes de Prades. Creix també a Vilanova de Prades (CF27), en petits pradells sobre llicorella. Floreix maig i juny.

Trifolium stellatum L.

Prats secs. Comú però poc abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, prop de Riudabella (CF38), Rojals (CF47), Montblanc, a la Vall (CF48) i Prenafeta, a la clotada de l'Estret (CF58). En flor de maig a juliol.

Trifolium pratense L.

Molt comú i abundant als prats humits de la major part de la Conca. Conegut de l'Espluga de Francolí i del Tossal de la Baltasana (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit (CF37), Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), l'ermita dels Prats, a la Guàrdia (CF48), Solivella (CF49), Prenafeta (CF58), Sarraí (CF59), i la Cirera (CG60), a les vores del Corb. En flor de maig a octubre.

Trifolium hirtum All.

Herbeis de les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut: l'Espluga de Francolí (CF48) i Plans de Pagès (MASCL. i BAT.). Vall del Titllar (CF37), no lluny de la Colònia Banús. Rar i poc abundant. En flor maig i juny.

Trifolium cherleri L.

Altes valls de la Trinitat, cap a les Cent Fonts (CF48) i dels Torners, cap a Plans de Pagès (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). També creix a la baixa vall de Castellfollit, 575 m (CF38). Localment abundant.

Trifolium angustifolium L.

Vores de camins, en sòls pedregosos. Més aviat rar i escàs. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), i de Montblanc, Vimbodí, Tossal de la Baltasana, etc. (MASCL. i BAT.) i Vallclara (BOLDÚ), a les muntanyes de Prades. Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, 980 m (CF37), carena entre les valls de St. Benet i Castellfollit, 875 m (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48). En flor maig i juny.

Trifolium smyrnaeum Boiss.; T. lagopus Pourr.; T. sylvaticum Gér.

L'Espluga de Francolí (LLEN. i CAD. in CAD.); Plans de Pagès i massís de Roquerola (CF37), sobre gresos (MASCL. i BAT.). Molt rar.

Trifolium ochroleucon Huds.

Prats mesoxeròfils de les altes valls de Castellfollit i del Titllar! (CF37) per damunt dels 800 m (FONT QUER, MASCL. i BAT., O. BOLÒS). Escàs, floreix de maig a juliol.

Dorycnium hirsutum (L.) Ser.; Bonjeania hirsuta (L.) Reichenb.

Boscós i brolles mediterrànies, en llocs no gaire eixuts. Força comú però poc abundant, Conegut de Rojals, el Pinetell i les Garrigues, al sud de Vilaverd (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de St. Magí, Pontils! i Montclar (BAT. i

MASCL.), a l'alt Gaià. Vessant sud del Tallat, de l'Hostal fins al Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Forès i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60), vora del Corb. En flor maig i juny.

Dorycnium rectum (L.) Ser.; *Bonjeania recta* (L.) Reichenb.

Comú a les vores dels cursos d'aigua. Conegut de Vilaverd! (CF47), l'Espluga de Francolí, Montblanc i vall del Titllar (MASCL. i BAT.). Riudabella, cap a la font de Nerola (CF38), ermita dels Prats i Barberà, a l'Anguera (CF48). Poc abundant i segurament estès que no poden fer pensar les nostres dades. Floreix de maig a juliol.

Dorycnium pentaphyllum Scop.; *D. suffruticosum* Vill.

Comuníssim i força abundant a les brolles i pinedes de tota la Conca. Vilanova de Prades (CF27); Tossal de la Baltasana (CF37) i Vimbodí (MASCL. i BAT.); Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort, vores del poble (CF48) i cap al Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Prenafeta (CF58), Forès i Sarral (CF59), Savallà del Comtat i Llorac (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), i la Cirera (CG60). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. En flor de l'abril al juny.

Lotus tenuis Waldst. et Kit.

Vores dels cursos d'aigua i fenassars frescals. Rar i poc abundant. De Vallclara a Vimbodí i de l'Espluga a Vilaverd (CF38, CF48, CF47), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.); Santa Coloma de Queralt, herbassars de vora la carretera (CF69). En flor el mes de setembre.

Lotus corniculatus L.

Prats frescals. Molt comú. Conegut de les mutanyes de Prades a Vilaverd (CF47), Vimbodí, Tossal de la Baltasana (CF37), la Pena, etc. (MASCL. i BAT., O. BOLÒS), i de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Alta vall del Titllar, 900 m (CF37), carena entre Castellfolit i St. Benet (CF38), Barberà (CF48), Passanant i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59), Segura (CG50) i Montargull (CG60). En flor d'abril a juliol.

Tetragonolobus maritimus (L.) Roth.; *Lotus siliquosus* L.

Prats humits, generalment de les vores dels rierols. Poc comú i escàs. Conegut de Vilaverd i la Variella (CF47), a les vores de l'aigua (MASCL. i BAT.). Els Segalassos (CF27), cap a Vilanova de Prades, Vallclara, a les vores del Francolí (CF38), Montblanc a la Vall (CF48) i Sarral, al barranc de la Solana (CF58). En flor d'abril a juliol.

Anthyllis cytisoides L.

No en podem assegurar la presència a la Conca. No manca, però, del coll de l'Illa cap al camp (CF57) i podria ben ser que s'endinsés a través de l'estret de la Riba fins a atènyer el nostre territori. A recerçar.

Anthyllis vulneraria L. subsp. *font-queri* (Rothm.) A. et O. Bolòs

Brolles i prats secs. Especialment abundant a les zones elevades. La f. *catalonica* (Mascl. et Bat.) O. Bolòs et J. Vigo a la capçalera del barranc dels Torners (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). La f. *font-queri* al massís de Roquerola, cap als Plans de Pagès (CF37) i a la Variella, cap a Rojals (MASCL. i BAT.). Sota el nom d'A.

vulneraria L. l'esmenten BAT. i MASCL. de l'alt Gaià. Serra la Llena, de Vilanova de Prades (CF27) a la Pobla de Cérvoles (CF28), ja a la comarca de les Garrigues, Vilaverd, cap a l'Estret (CF47), Prenafeta (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). Floreix d'abril a juliol.

Ornithopus compressus L.

Tossal de la Baltasana, al Coll del Bosc! (CF37), on és poc abundant (MASCL. i BAT.). Floreix l'abril i el maig.

Coronilla emerus L.

Bosc frescals dels llocs elevats. Comuna. Coneguda de la vall del Titllar! (O. BOLÒS), Montblanc (PUJADAS in BOLDÚ) i vall de la Pena, 700-950 m (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), i St. Magí de Brufaganya! (CF79) (BAT. i MASCL.). Tossal de la Baltasana (CF37), baixa vall de Castellfollit, 560 m (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, damunt de les Masies (CF48), Prenafeta (CF58), Pontils i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Més aviat escassa, floreix d'abril a juny.

Coronilla minima L.

Comuna a les brolles i prats de la Conca. En flor de març a juny.

subsp. *minima*

Prats de l'*Aphyllanthion* a Pontils (CF69), Sant Magí de Brufaganya! (CF79) (BAT. i MASCL.) i la Cirera (CG60), a les vores del Corb.

subsp. *clusii* (Duf.) Murb.; *C. minima* L. subsp. *major* (Beck.) A. et O. Bolòs

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Montblanc, cap al coll de l'Illa (PUJAD. in BOLDÚ); Vimodí, al límit del terme amb Tarrés (CF38) i Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins al coll de Montblanquet (CF49). També a les Garrigues (CF47), al sud de Vilaverd (MASCL. in MASCL. i BAT.). Segurament més comuna que no poden fer pensar les nostres dades.

Coronilla varia L.

Rara. Fenassars de les vores dels camins. Blancafort (CF48) i les Piles (CF69). Conjuntament amb la de Cornudella (vegeu MOLERO 1975) representen les tres primeres localitats tarragonines d'aquesta planta que té l'òptim, en condicions molt semblants a les de la Conca, a les contrades pirinenques continentals i que sembla que es troba al nostre territori en fase d'expansió.

Coronilla scorpioides (L.) Koch

Conreus, erms, prats secs i vores de camins. Molt comuna i força abundant. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vallclara i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades. Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit (CF37), Vimodí, Poblet i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Barberà i Sarra! (CF58), Forès (CF59), Vallespinosa i Santa Perpètua de Gaià (CF69), i la Cirera, vora del Corb (CG60). Floreix de l'abril al juny.

Hippocrepis glauca Ten.; *H. comosa* L. subsp. *glauca* (Ten.) Rouy

Brolles i prats secs de bona part de la Conca. Coneguda de Vilanova de Prades! (CF27) i la Pena (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, i de Blancafort! (CF48), cap a Montblanc (BOLDÚ). Tarrés i Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), marges del Ballador de ca l'Úrsula, a Blancafort (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58) i Forès, cap a Sarra! (CF59). També ens consta de l'Espelt (CG80), a la comarca de l'Anoia. Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Hippocrepis ciliata Willd.

Prats secs. Rar i localment abundant. Valldara i Vimbodí (CF38), Montblanc, Pira i Blancafort (CF48). En flor de l'abril al juny. Segurament més estès que no fan preveure les nostres dades. A recer!car.

Hippocrepis unisiliquosa L.

Valldara (CF38), localitat única per a la Conca (BOLDÚ).

Scorpiurus muricatus L. (incl. *S. subvillosus* L.)

Vores dels conreus i prats no gaire secs. Comú i poc abundant. Conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.); de Vilaverd! (CF47), Vimbodí! i Montblanc (MASCL. i BAT.); de Blancafort! (BOLDÚ). Poblet, al riu Sec (CF38), l'Espluga de Francolí (CF48), Barberà (CF58), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). En flor de l'abril al juny.

Hedysarum humile L.

Poc comú. Brolles esclarissades i talussos argilosos oberts. Vimbodí i Valldara (MASCL. i BAT.); Tarrés, al límit amb el terme de Vimbodí (CF38), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i sota del monestir del Tallat (CF49), Vallverd, al Coll de Deogràcies (CF59); Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant. Floreix de l'abril al juny.

Onobrychis saxatilis (L.) Lam.

Brolles de sòls calcaris. Comuna i relativament abundant. Vimbodí, al límit del terme amb Tarrés (CF38); camí del Pinetell (MASCL. i BAT.) i Vilaverd (CF47), coll de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49) i Sarra! (CF58); Llorac (CG50) (BOLDÚ); Vallespinosa (CF69). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues, i a Argençola (CG70), damunt de cal Foc Encès, a la comarca d'Anoia. En flor de l'abril al juny.

Onobrychis supina (Chaix) DC.

Brolles i prats una mica frescals. Poc comuna i escassa. Coneguda de la Pena (CF48) i Rojals (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Llorac (CG50), Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i Aguiló (CG60). En flor del maig a l'agost.

Onobrychis viciifolia Scop.; *O. sativa* Lam.

Sovint cultivada, apareix subspontània a les vores dels camins del Tallat, entre l'Hostal i el Monestir (CF49), a Conesa (CF59) i a Llorac (CG50). Floreix de l'abril a l'agost.

OXALIDÀCIES

Oxalis corniculata L.

Conreus i vores dels camins, en sòls una mica humits. Rara i escassa. Coneguda de Montblanc! i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Ermita de la Trinitat, sota la Pena (CF48), Vilaverd (CF47) i Sarraí (CF58). La floració pot allargar-se fins al desembre.

Oxalis articulata Savigny

Hortets vora l'ermita de la Trinitat, a l'Espluga de Francolí (CF48), localitat única per a la Conca. En flor el mes de novembre, en el moment d'herboritzar-la.

Oxalis corymbosa D.C.; *O. martiana* Zucc.

Conreus d'arbres i arbusts de la Conca baixa. Ja era coneguda de Vilaverd! (CF47) i de Montblanc! (CF48) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Creiem que també podem incloure dintre d'aquesta espècie els plecs que hem herboritzat a Poblet (CF38) i a Sarraí (CF58). En qualsevol cas, no acaba de satisfer-nos la clau d'*Oxalis* que Flora Europaea inclou en el volum II, sobretot pel que fa als *Oxalis* al·lòctons. Pensem que segurament més endavant caldrà comprovar moltes de les determinacions actuals, a la llum de revisions més recents i acurades.

GERANIÀCIES

Geranium sanguineum L.

Fenassars frescs. Rar i força escàs. Conegut de la Variella (CF47), a Vilaverd (MASCL. i BAT.), entre Vimbodí i Vallclara (CF38) (BOLDÚ), i de Montblanc, a la Vall (CF48) i serra del Tallat, a l'Hostal i als colls de Montblanquet, Rocallaura i Senan (CF49) (vegeu MASSALL. i PUJAD.). Floreix d'abril a juny.

Geranium rotundifolium L.

Conreus i prats esclarissats, sobretot de les vores dels camins. Conegut de l'Espluga de Francolí (MONT. i VICIOSO) i de Montblanc! i baixa vall del Titllar (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, 975 m (CF37), Poblet i Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), les Piles i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També a Vallfogona de Riucorb (CG50), a la comarca de la Segarra. Comuníssim i força abundant, floreix de març a novembre.

Geranium molle L.

Conreus i vores de camins i poblacions. Comú i poc abundant. Conegut dels Plans de Pagès, 1000 m (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Rojalons (CF47), coll de Rocallaura, a la serra del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58) i Sant Magí (CF79). En flor de març a principis de juny.

Geranium columbinum L.

Brolles i fenassars. Rar i poc abundant. Els Cogullons, cap a Rojals (MASCL. i BAT.), Riudabella (CF38) i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58). Floreix del maig a l'agost.

Geranium dissectum L.

Prats humits. Conegut de les vores del Francolí a Vilaverd! (CF47), Montblanc! i l'Espluga (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). També es fa a la Vall (CF48), a les muntanyes de Prades. Més aviat rar i escàs, floreix d'abril a juny.

Geranium lucidum L.

Fenassars frescals i boscos ombrívols. Poc comú. Conegut de la Pena i l'ermita de St. Joan (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), del bosc de la Mata, vora la Font de Nerola, 550 m (CF38) i dels voltants del Monestir del Tallat (CF49), 740 m (MASALL. i PUJAD.). També es fa al Tossal de la Baltasana, camí de la Moleta —amb J. VIGO—, i a la vall de Castellfollit, 780 m (CF37). Escàs, floreix d'abril a juny.

Geranium robertianum L.

Raconades ombrívols, fenassars frescals i entre el pedruscall dels obacs. L'espècie en sentit ampli a Rojalons (CF47) i Prenafeta (CF58). També a Argençola (CG60), a la comarca d'Anoia, i a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Força comú però poc abundant i fins i tot escàs, floreix de l'abril a l'agost.

La subsp. *robertianum* a la vall de Castellfollit, 750 m (CF37); baixa vall del Titllar (MASCL. i BAT.) i entre Vimbodí i Vallclara (BOLDÚ) vall de la Variella (CF47), la Vall! i la Pena! (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT., O. BOLÒS, PUJ. in BOLDÚ); Riudabella (CF38) i voltants del Monestir del Tallat (CF49).

La subsp. *purpureum* (Vill.) Murb. a Vilanova de Prades (CF27); vall del Titllar, 700 m (CF37) i Montblanc, cap a St. Joan (MASCL. i BAT.); baixa vall de Castellfollit (CF38), la Pena (CF48), Belltall (CF49); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); Santa Perpètua de Gaià (CF69).

Erodium chium (L.) Willd.

No penetra a la Conca de Barberà. La citació de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) correspon a *E. malacoides* subsp. *subtrilobum* teste O. BOLÒS (in BC 597591; vegeu, també, O. BOLÒS i J. VIGO, 1979).

Erodium malacoides (L.) L'Hér. (incl. *E. subtrilobum* Jordan)

Molt comú als prats secs i vores de pobles, camins i conreus. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades, a l'Espluga de Francolí (la subsp. *subtrilobum* (Jord.) Maire), Montblanc!, Vilaverd! i Vallclara (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 725 m (CF37), Poblet (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i a les Garses, no lluny de l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Sarra, cap a Forès (CF59), Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i Sant Magí (CF79). Abundant, floreix de març a novembre amb un parèntesi estival.

Erodium ciconium (L.) L'Hér.

Fenassars i conreus. Comú i poc abundant. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); Plans de Pagès, vall del Titllar, l'Espluga de Francolí, Vimbodí! i Montblanc! (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit, 725 m (CF37), Vallclara (CF38), Blancafort (CF48) i Belltall (CF49), l'Illa (CF57) i Savallà del Comtat (CG50); St. Magí! (CAD.) i Vallespi-

nosa (BAT. i MASCL.); Pontils i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). En flor d'abril a juny.

Erodium cicutarium (L.) L'Hér.

Prats d'annuals, conreus i vores de camins. Comuníssim i força abundant. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilanova de Prades! (CF27), Plans de Pagès (CF37), Montblanc i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vimbodí i Riudabella (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, vora del poble (CF48) i més amunt del Mas d'en Xup (CF49), Sarraí, Forès i Conesa (CF59), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). En flor de març a setembre.

ZIGOFIL·LÀCIES

Tribulus terrestris L.

Conreus de sòl pedregós, talussos i vores de camins. Conegut de l'Espluga de Francolí i Montblanc! (CF48) (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Riudabella, als camps d'avellaners (CF38) i Sarraí, vora de l'Anguera (CF58). Rar i escàs, la floració va del juny als mesos de setembre i octubre.

LINÀCIES

Linum narbonense L.

Brolles i fenassars de tota la Conca. Molt comú i relativament abundant. Conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de la vall del Titllar, de Vilaverd!, a les Garrigues (CF47) i de Montblanc (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, vora Tarrés (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Llorac (CG50) i Aguiló (CG60). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues, i d'Argençola, a la comarca d'Anoia. En flor d'abril a juny.

Linum bienne Miller; *L. angustifolium* Huds.; *L. usitatissimum* L. subsp. *angustifolium* (Huds.) Thell.

Molt rar, es coneix de la Pena (CF48), de Rojals, cap als Cogullons, i de la mola de Roquerola (CF37), a les muntanyes de Prades, dels 950 als 1000 m (MASCL. i BAT.). Creix també a Vilanova de Prades (CF27), als pradells de les vores del riu Montsant.

Linum maritimum L.

Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià, localitat única per a la Conca.

Linum trigynum L.; *L. gallicum* L.

Localitzat a les muntanyes de Prades, de Rojals (!) fins a la Mola de Roquerola (CF37, CF47), per damunt dels 1000 m i en prats temporalment humits (MASCL. i BAT.).

Linum suffruticosum L.

Comú a les brolles, garrigues i prats de bona part de la Conca. Localment abundant, floreix els mesos de maig i juny.

subsp. suffruticosum

Pròpia de les brolles i característica de l'aliança *Rosmarino-Ericion* ja era coneguda de Vilanova de Prades! (CF27), Vimbodí, Vallclara i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT., A. BOLÒS). Tarrés (CF38), Senan (CF39), Pira (CF48), Blancafort, cap al Mas d'en Llord (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarral (CF59) i Llorac (CG50). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a la veïna comarca de les Garrigues.

subsp. salsoloides (Lam.) Rouy

És característica de l'aliança *Aphyllanthion*. Ha estat observada a St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), a les brolles dels solells vora Llorac (CG50) i entre Blancafort i Montblanc (CF48) (BOLDÚ). Potser caldria atribuir a aquesta subspècie uns exemplars incomplets herboritzats a Rojals (CF47), però pendents de comprovació.

Linum strictum L.

Prats secs. Comú però força escàs. Conegut de Vilaverd i la Variella (CF47), Montblanc i Vimbodí (MASCL. i BAT.). Vallclara (CF38), Pira (CF48), Blancafort (CF49), Sarral i Forès (CF59). Previsiblement més estès que no poden fer pensar les nostres dades. En flor de maig a juliol.

Linum catharticum L.

Prats frescals, sobretot dels llocs enlairats. Conegut de la baixa vall de Castellfollit (MASCL. i BAT.), i de Vallespinosa i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Esdevé particularment comú a certs indrets de la Pena, per bé que s'estén per tota l'alta vall de St. Benet (CF38, CF48). En flor juny i juliol.

EUFORBIÀCIES**Chrozophora tinctoria (L.) A. Juss.; Croton tinctorum L.**

Rara i escassa, apareix als conreus i llocs de sòl remogut i relativament pedregós. Poblet (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48), a les vores del riu Sec, Blancafort i Solivella, als horts de prop del poble (CF49) i Sarral, entre ametllers i vora l'Anguera (CF58). Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). En flòr de juliol a setembre.

Mercurialis annua L.

Vores de camins, conreus i poblacions, en sòls nitrogenats. Força comuna. Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Prenafeta (CF58). Poc abundant i estesa segurament a tots els quadres U.T.M. de la comarca. La floració dura de primavera a tardor, amb un parèntesi estival de dimensions variables.

Mercurialis tomentosa L.

Comuna a les vores dels camins, als marges dels conreus i entre el pedruscall de les rieres. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Poblet (CF38), Rojals i Rojalons (CF47), Blancafort (CF48) i Vallespinosa (CF69). També creix a St. Miquel de la Tosca i la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues.

***Mercurialis perennis* L.**

Savallà del Comtat (CG50), al bosc del Vidaubar, on és abundant. A la veïna comarca d'Anoia ens consta d'Argençola (CG60), dins del *Violo-Quercetum fagineae*. Floreix el mes d'abril.

***Euphorbia nutans* Lag.; *E. preslii* Guss.**

Conreus a l'entrada de la Vall, a Montblanc (CF48), localitat única per a la Conca (BC607320!, leg F. TORRELLA).

***Euphorbia chamaesyce* L.**

Passanant, rostolls vora del camí del Fonoll (CF59), 760 m. En fruit el mes de setembre. Localitat única per a la Conca.

***Euphorbia prostrata* Ait.**

Conreus, vores de poblacions i prats pedregosos. Vall de Castellfolit, 720 m (CF37), Vallclara i Vimbodí (CF38), Montblanc i l'Espluga de Francolí, vora l'ermita de la Trinitat (CF48). Rara i poc abundant, floreix de juliol a setembre.

***Euphorbia serrata* L.**

Conreus i fenassars de les vores dels camins. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vimbodí i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Comuníssima i molt abundant a tota la Conca: Vilanova de Prades (CF27), Vall del Titllar, 800 m (CF37), Vallclara i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Rojals (CF47), Blancafort, la Guàrdia dels Prats, l'Espluga de Francolí i Montblanc (CF48), Solivella i Blancafort, damunt del Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Ollers (CF58), Forès, Conesa i Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Pontils (CF69) i la Cirera (CG60). Floreix de març a juny.

***Euphorbia flavicoma* DC. subsp. *mariolensis* (Rouy) O. Bolòs et J. Vigo; *E. verrucosa* L. em. Jacq. subsp. *mariolensis* (Rouy) J. Vives; *E. mariolensis* Rouy**

Molt comuna als fenassars i brolles de la Conca. Coneguda de Pontils, Santa Coloma i Montargull (CG60), a l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), i dels plans de Rojals i Vilaverd!, cap a l'estret de la Riba (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), coll de Rocallaura, al Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Barberà i Sarral (CF58), Passanant, cap a la Sala (CF59), Llorac (CG50) i Santa Coloma de Queralt, cap a Sant Gallart (CF69). Poc abundant, floreix de març a juny.

***Euphorbia pubescens* Vahl**

Vores dels rius i rierols. Comuna però poc abundant. Coneguda de l'Espluga i Vilaverd (CF47), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT., O. BOLÒS). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara, al Francolí (CF38), Montblanc, a la Font de Llorac i Barberà, a l'Anguera (CF48), i Sarral, al riu Vallverd (CF58). En flor maig i juny.

***Euphorbia helioscopia* L.**

Molt comuna als conreus i a les vores de camins i poblacions. Coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vall de Castellfolit, 725 m (CF37), Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Conesa (CF59), Pontils i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de març a maig.

Euphorbia exigua L.

Comuna als conreus i prats secs de la Conca. Mola de Roquerola (CF37) i Montblanc! (CF48), camí de Blancafort! (MASCL. i BAT., BOLDÚ); Vilaverd (CF47), l'Illa (CF57) i Sarral (CF58). Escassa, floreix de l'abril a l'agost.

Euphorbia falcata L.

Força comuna als sembrats i rostolls de la Conca. Coneguda de la Variella, 800 m (MASCL. i BAT.), i de Blancafort cap a la Serra del Tallat (BOLDÚ). Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Belltall (CF49), Forès i Conesa (CF59), Vallespinosa, cap a la serra del Clot (CF69), Savallà del Comtat i Aguiló (CG60). Escassa. En flor del maig a l'agost.

Euphorbia sulcata De Lens

Prats terofítics. Rara i escassa. Coneguda dels Plans de Rojals (MASCL. i BAT.). Vilaverd, cap a l'Estret (CF47) i Blancafort, als Plans Punyets (CF48). En flor els mesos de març i abril.

Euphorbia peplus L.

Poc comuna. Conreus i llocs de sòl nitrogenat, sobretot de la baixa Conca. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), de Vilaverd (CF47) (MASCL. i BAT.) i dels voltants de Vimbodí (BOLDÚ). Poblet, a la Riera (CF38), Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48). Segurament estesa a totes les terres baixes de la Conca. Poc abundant, floreix de març a novembre.

Euphorbia segetalis L.

Comuna als conreus i als fenassars de les vores dels camins. Coneguda de Blancafort (BOLDÚ), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 750 m (CF37), Riudabella i Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48) i Prenafeta (CF58). Escassa. Floreix de març a octubre.

Euphorbia nicaeensis All.

Comuníssima a les brolles de tota la Conca. És espècie característica de l'ordre *Rosmarinetalia*. Vilanova de Prades (CF27); vall del Titllar (A. i O. BOLÒS) i Plans de Pagès (CF37), 1000 m (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (COSTA); Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort (CF48), l'Illa (CF57), Ollers, Sarral i Barberà (CF58), Forès i Montbrí de la Marca (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); Pontils i Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). També a St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues, i a Ciutadilla (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Euphorbia minuta Loscos et Pardo; E. pauciflora Dufour

Comuna als talussos argilosos i a les brolles de sòls àrids de bona part de la Conca. Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí (LLEN. in CAD.), de Vimbodí (CF38) (BOLDÚ) i de Solivella, Pira, ... (MASALL. i PUJAD.). Coll de Rojals (CF47), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) al Ballador de ca l'Úrsula (CF49), Barberà (CF58), Sarral (CF59), Sant Gallart i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de març a maig.

Euphorbia nevadensis Boiss. et Reut. subsp. *aragonensis* (Loscos et Pardo) O. Bolòs et J. Vigo; *E. aragonensis* Loscos et Pardo

Rara i escassa, sol aparèixer en comunitats del *Violo-Quercetum fagineae* i de l'*Aphyllanthion*. Coneguda de la Pena, a les muntanyes de Prades (MOLERO) i de Barberà (CF58) i el Tallat (MASALL. i PUJAD.), l'hem herboritzat a Belltall i a la carena de la serra del Tallat, entre l'Hostal i el Monestir (CF49). També a la Pobla de Cérvoles, cap al Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor de l'abril al juny.

Euphorbia amygdaloides L. subsp. *amygdaloides*

Raconades i boscos del país de les rouredes. Poc comuna. Coneguda ja de les muntanyes de Prades (BR.-BL., F.Q., A. i O. BOLÒS, MASCL. i BAT., BOLDÚ) i de la vall del riu Gaià, a St. Magí i Vallespinosa (BAT. i MASCL.). La Moleta, prop del Tossal de la Baltasana, i valls del Titllar i Castellfollit (CF37), no lluny de la Font de Nerola (CF38), Rojalons (CF47), Montblanc, a la Vall, i l'Espluga de Francolí, a la Pena (CF48), Sarraí (CF58) i Pontils (CF69). Localment abundant, floreix de març al començament de juny.

Euphorbia characias L.

Comuna, bé que escassa, a les brolles i prats secs assolellats de la Conca. Coneguda de les muntanyes de Prades i serra la Llena (MASCL. i BAT.) i de la solana del Tallat, a Solivella (O. BOLÒS). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 725 m (CF37), Poblet i Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Blancafort, damunt del Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). En flor de març a maig.

RUTÀCIES

Ruta montana (L.) L.

Força rara. Brolles de sòls pedregosos. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); vores de la font de Nerola, a la baixa vall de Castellfollit (CF38) —amb J. VIGO—, i vores del riu Sec, a l'Espluga de Francolí (CF48). Ja COSTA, de primer, i posteriorment MASCL. i BAT., l'havien esmentada dels voltants de l'Espluga. Poc abundant, floreix juny i juliol.

Ruta angustifolia Pers.

Brolles i prats secs. Comuna. Vall de Castellfollit, 850 m (CF37) i Vilaverd, cap al Puig de les Garrigues (CF47), 350 m (MASCL. i BAT.); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); Vilanova de Prades (CF27), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) al Maset d'en Sala (CF49), Prenafeta i Sarraí (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí (CF79). Escassa. Floreix de maig a juliol.

Ruta chalepensis L.; *R. bracteosa* DC.

Cultivada i de vegades subspontània a l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.).

Dictamnus albus L.

Raríssim, fou herboritzat per FONT QUER a la Pena el 29-VI-1918. No s'ha tornat a trobar.

Dictamnus hispanicus Webb.

Molt rar. Segons FONT QUER 1926 apareix a les muntanyes de Poblet (VIDAL), a Solivella (JOVER) i a les muntanyes pròximes a St. Magí (CADEVALL). BATALLA i MASCLANS l'esmenten també de St. Magí de Brufaganya i MASCL. i BAT. del Puig de les Garrigues, al sud de Vilaverd.

SIMARUBÀCIES**Ailanthus altissima (Miller) Swingle; A. glandulosa Desf.**

Cultivat i naturalitzat, sovint força abundant, a la vall de Castellfollit, dels 725 m (CF37) fins a la font de Nerola (CF38) i a l'Espluga de Francolí (CF48); a Montblanc (MASCL. i BAT.) i entre Vimbodí i Vallclara (BOLDÚ). També es fa a Ciutadilla (CG40), a l'Urgell.

POLIGALÀCIES**Polygala rupestris Pourr.**

Força comuna a les esclertes de les roques, als marges de pedra i als sòls pedregosos en general. Coneguda de la Conca de Barberà, cap al Tallat (BOLDÚ). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Vilaverd i Coll de Rojals (CF47), Blancafort, de l'Era del Galliner (CF48) fins a l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Barberà i Prenafeta (CF58), Sarral (CF59), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí (CF79). També a Vallbona de les Monges, a l'Urgell, i al Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant, floreix de l'abril a l'agost.

Polygala nicaensis Risso subsp. caesalpinii (Bubani) Mc Neill; P. vulgaris L. subsp. pedemontana auct. hisp.

Herboritzada per MASCLANS i BATALLA al Tossal de la Baltasana (CF37), als Cogullons i a la Variella (CF47), sobre Vilaverd. Rara i escassa.

Polygala vulgaris L. subsp. vulgaris

Terres elevades de les muntanyes de Prades, d'on ja era coneguda temps ha (FONT QUER). Rojals (CF47), Bosc del Guèrret, Mola de Roquerola, Serrat de la Baltasana, ... (MASCL. i BAT.). Al Tossal de la Baltasana colonitza els tallafocs (CF37). Floreix maig i juny.

Polygala calcarea F.W. Schultz

Prats i boscos frescals, sobretot a les terres elevades. És característica de l'*Aphyllanthion*, on no sol faltar. Ja era coneguda de Belltall (O. BOLÒS), la Pena (CF48) i la Variella (MASCL. i BAT.), Montblanc (BOLDÚ) i Pontils! (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), del poble fins a la carena de la Llena, Riudabella (CF38), Vilaverd i coll de Rojals (CF47), serra del Tallat, del coll de Montblanquet al de Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Prenafeta (CF58), Segura (CG50), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També al Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Força comuna i abundant, fa una primera florida de març a maig i hi torna de setembre a novembre.

CORIARIÀCIES

Coriaria myrtifolia L.

Comuna als racons frescals del país de l'alzinar. Particularment abundant a les vores dels cursos d'aigua. Coneguda de les muntanyes de Prades (VIDAL, MASCL. i BAT.). Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, a la Trinitat, i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58) i Montbrió de la Marca, al riu Vallverd (CF59). Poc abundant. Floració primaveral.

ANACARDIÀCIES

Pistacia terebinthus L.

Comuna bé que escassa als alzinars esclarissats i a les brolles. Esmentada per WILLKOMM, COSTA, VIDAL i MASCL. i BAT. de les muntanyes de Prades i per CADEVALL i BATALLA i MASCLANS de St. Magí de Brufaganya! (CF79). Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc, a la Vall, i l'Espluga de Francolí, cap a Senan (CF48), Prenafeta i Sarra (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També al Vilosell (CF28) i la Pobla de Cérvoles (CF27), a la comarca de les Garrigues. La floració és primaveral.

Pistacia lentiscus L.

Molt comuna a les brolles i garrigues de tota la Conca. Vilaverd (CF47), de Blancafort (CF48) i Solivella fins a la carena del Tallat (CF49), Vimbodí (CF38), Sarra (CF58) i Sant Magí (CF79). Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí, el Pinetell i Vilaverd! (MASCL. i BAT.), de Solivella i els solells del Tallat (O. BOLÓS, BOLDÚ) i de Santa Coloma de Queralt (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Relativament abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

ACERÀCIES

Acer campestre L.

Molt rar. Fondalades frescals de la vall de Castellfollit (CF37); la Pena (CF48), 800-900 m (MASCL. i BAT.); St. Magí de Brufaganya (CAD., BAT. i MASCL.). També ens consta del *Violo-Quercetum fagineae* d'Argençola (CG60), a l'Anoia. Escàs. En flor el mes d'abril.

Acer opalus Miller; *A. opulifolium* Chaix.

Poc comú. Boscos frescals, particularment de les terres altes. Conegut ja dels boscos de Poblet i l'Espluga (WILLK., COSTA, VIDAL). Sol florir els mesos de març i abril. Al juliol i agost els fruits ja són madurs.

subsp. *opalus*.

A la Pena (CF48) i a la Variella (CF47), entre els 700 i els 850 m (MASCL. i BAT., O. BOLÓS).

subsp. *granatense* (Boiss.) F.Q. et Rothm.

Ja era coneguda de les muntanyes de Prades a la Pena (O. BOLÓS), Tossal de la Baltasana, el Titllar, la Variella, ... (MASCL. i BAT.), i de la vall del Gaià a Pontils

(CF69) i St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Vall de Castellfolli, 700 m (CF37), barranc de St. Benet, camí de la Pena (CF38), Rojalons (CF47), Montblanc, a la Vall, 375 m (CF48) i Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50). És, sens dubte, la subspècie més freqüent i abundant.

Acer monspessulanum L.

Molt comú bé que poc abundant. Boscos caducifolis. És espècie característica de l'aliança *Quercion pubescenti-petraeae*. Conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT., F.Q.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS, BOLDÚ) i de la vall del riu Gaià (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, vora la Font Vella (CF27), la Moleta, prop del Tossal de la Baltasana (CF37), Riudabella (CF38), Senan, al Comellar Gran (CF39), Blancafort, als Poals (CF48), Belltall i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), coll de l'Illa (CF57), Sarral (CF58), Passanant, camí del Fonoll (CF59), Llorac (CG50), Pontils, Santa Perpètua de Gaià i Vallespinosa (CF69).

Alguns plecs poden ésser assimilats a l'*Acer martinii* Jord., auro que MASCL. i BAT. havien recollit del Tossal de la Baltasana i vall de Castellfolli (CF37) i que nosaltres hem observat al barranc de St. Benet, camí de la Pena (CF38), a Blancafort, al bosc de Cellers (CF48) i a Llorac (CG50). També a l'obac de cal Foc Encès, a Argençola (CG70), a la comarca d'Anoia.

Acer platanoides L. i *A. pseudoplatanus* L. apareixen plantats als boscos de la Pena i de les valls de Castellfolli! i a la Trinitat (MASCL. i BAT.).

AQUIFOLIÀCIES

Ilex aquifolium L.

Comú. Fondalades i boscos frescals, dels 380 m als 1150. Conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, F.Q., MASCL. i BAT., O. BOLÒS) i de l'alta vall del riu Gaià, a Vallespinosa, Pontils (CF69) i St. Magí de Brufaganya! (CF79) (BAT. i MASCL.). Apareix a Vilanova de Prades (CF27), a la Font Vella i vora la carena de l'Avellà, al Coll del Bosc, sota del Tossal de la Baltasana (CF37), al barranc de St. Benet, camí de la Pena, 870 m (CF38), a la Vall de Montblanc, 380 m (CF48), al coll de l'Illa (CF57), a Sarral i a Prenafeta (CF58). Força escàs, floreix al principi de l'estiu.

CELASTRÀCIES

Euonymus europaeus L.

Raríssim, habita boscúries ombrívols dels llocs elevats, al país de les rouredes. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (FONT QUER) i de St. Magí de Brufaganya (BR.-BL. i O. BOLÒS), a l'alta vall del riu Gaià. Ens consta de la vall del Titllar, 900-1180 m (CF37), i de Llorac, al *Violo-Quercetum fagineae* (CG50). Molt escàs, té floració primaveral.

BUXÀCIES

Buxus sempervirens L.

Força comú als boscos de les zones enlairades, des d'on baixa cap al pla seguint les

barrancades. Conegut de l'alta vall del riu Gaià, a Comaverd (CF68), St. Magí de Brufaganya! (CF79), Pontils! i Montclar (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Plans de Pagès, al Mas de Pagès, 1150 m (CF37), Vallclara (CF38), la Pena (CF48), Sarra! (CF58), Vallverd i Montbrió de la Marca (CF59), Segura i Llorac (CG50) i Vallespinosa (CF69).

RAMNÀCIES

Rhamnus alaternus L.

Boscós i brolles de les terres no gaire altes. Força comú. Ja era conegut de les muntanyes de Prades –Montblanc, l'Espluga, Rojals– (MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat –Solivella! – (O. BOLÒS) i de l'alta vall del riu Gaià –Vallespinosa, Montclar– (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i baixa vall de Castellfol! (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), del coll de Montblanquet al de Rocallaura, a la serra del Tallat (CF49), l'illa (CF57), Prenafeta i Sarra! (CF58), Forès (CF59), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí (CF79). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues, i a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Els peus que viuen a les roques (Vallclara, Blancafort, ...) sembla que manifestin una certa tirada cap a la var. *myrtifolia* (Willk.) Maire. Pensem, però, que aquests caràcters morfològics van més lligats al condicionant del substrat que no pas a la pròpia composició genètica. En tot cas, ja MASCLANS i BATALLA havien descobert aquestes formes al Pinetell i Puig de les Garrigues, a les muntanyes de Prades, i a St. Magí, a l'alta vall del riu Gaià. Poc abundant, floreix de març a maig.

Rhamnus lycioides L. subsp. *lycioides*

Brolles assolellades de les terres baixes. Rar i escàs. Vilanova de Prades, cap a Vallclara (CF38), Vilaverd, cap a l'Estret (CF47) i Santa Perpètua de Gaià (CF69), en la localitat que segurament esdevé el límit septentrional de l'espècie a la vall del riu Gaià. També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF27) i St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor els mesos d'abril i maig.

Rhamnus saxatilis Jacq. subsp. *saxatilis* (incl. *R. infectorius* L.)

Brolles i bardisses. Rar i escàs. Conegut de serra la Llena (MOLERO, BOLDÚ), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de Pontils (CF69) i St. Magí (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Vilanova de Prades, sota del coll de l'Avellà (CF27), vores del monestir del Tallat (CF49), Sarra! (CF58) i Savallà del Comtat (CG50). El mes de juny ja és en fruit.

Rhamnus pumilus Turra.

Raríssim, ens consta només de Vilanova de Prades, cap a la Tossa (CF27), 840-1000 m. En flor l'abril i el maig.

TILIÀCIES

Tilia platyphyllos Scop.

Fondals i boscós ombrívols de les muntanyes de Prades, on és comuna. Ja hi era coneguda (FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.). Ens consta de la vall de Castellfol! (CF38), dels 600 m cap amunt, resseguint a les zones més baixes el torrent (CF38)

i estenent-se cap als boscos de la vora al país de les rouredes (CF37), i també de la Pena, cap a la Font del Deport (CF48). Escassa. Floreix a l'estiu.

MALVÀCIES

Malva sylvestris L.

Molt comuna als indrets ruderalitzats de tot el territori. Ja era coneguda de la vall del Titllar (CF37), Vimbodí!, Rojals i Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí! (CF48) (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vall de Castellfollit, 550 m (CF38), Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), Barberà (CF58), Sarra! (CF59) i Biure de Gaià (CF69). Abundant només localment, floreix de maig a novembre.

Malva nicaeensis All.

Raríssima a la Conca, només ens consta de Prenafeta (CF58), enmig dels conreus d'alfals. En flor maig i juny.

Malva parviflora L.

Rara i escassa. Vores de cases, conreus i camins. Vallclara (CF38); MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd (CF47) i CADEVALL ap. LLENAS de l'Espluga de Francolí (CF48); també creix a la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Floreix els mesos de juny i juliol.

Malva neglecta Wallr.; *M. rotundifolia* auct., non L.

Rara. Indrets ruderalitzats, prats de sòl poc profund, etc. Vilanova de Prades! (CF27) (MOLERO); vall del Titllar (CF37) (MASCL. i BAT., BOLDÚ); Rojalons (CF47), 700 m (BAT.); Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) als Balladors (CF49), i Ollers (CF58). Poc abundant, floreix d'abril a setembre.

Althaea hirsuta L.

Prats secs, i vores de camins i conreus. Comuna. Vilanova de Prades (CF27) i Vallclara (CF38), no lluny del Francolí; l'Espluga de Francolí (CF48) i vall de la Variella (MASCL. i BAT.); Vilaverd (CF47) i serra del Tallat, entre l'Hostal i el Monestir (CF49). Escassa, floreix d'abril a juny.

Althaea cannabina L.

Prats i marges poc o molt frescals. Rara. Coneguda de l'Espluga de Francolí! (CF48), cap a la Trinitat i cap a Poblet (MASCL. i BAT.) i de la serra del Tallat, vora del Monestir (CF49), 780 m (MASALL. i PUJAD.). Poblet, al riu Sec (CF38), i Sarra!, al barranc de la Solana (CF58). Força escassa.

Althaea officinalis L.

Comuna a les vores dels cursos d'aigua. Ja era coneguda de les vores del Francolí, a Vilaverd! (CF47), Montblanc i l'Espluga (MASCL. i BAT., O. BOLÒS), i de les vores del Gaià a Pontils i Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Es fa a Vimbodí, al Milans i a Vallclara, al Francolí (CF38), a la Guàrdia dels Prats, al barranc del Reguer, a Blancafort, al Torrent, i a Barberà, a l'Anguera (CF48), i a Sant Gallart (CF69), a les vores del riu Gaià. En flor de juny a setembre.

TIMELEÀCIES

Daphne gnidium L.

Brolles i clarianes de bosc de les terres poc elevades. Localitzada principalment a les muntanyes de Prades, d'on ja era coneguda (MASCL. i BAT.). Baixa vall de Castellfollit (CF38), Rojalons i Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (CF48), a prop del riu Sec. En flor d'agost a novembre.

Daphne laureola L.

Bosc frescals, al país de l'alzinar muntanyenc i de les rouredes. Només apareix a les terres baixes resseguint les barrancades. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades, a la Pena (O. BOLÒS) i valls de Castellfollit i el Titllar (MASCL. i BAT.), i de l'alta vall del riu Gaià, a Pontils (CF69) i St. Magí (CF79) (BAT. i MASCL.). Tossal de la Baltasana (CF37), 1150 m, Rojalons (CF47), l'Espluga, sota la Pena, i Montblanc, a la Vall (CF48), 400 m, Segura i Llorac (CG50). També ens consta d'Argençola, a l'obac de cal Foc Encès (CG70), a la comarca d'Anoia. Poc abundant, floreix a l'hivern.

Thymelaea tinctoria (Pourr.) Endl.; Passerina tinctoria Pourr.

Comuníssima a les brolles de les terres baixes. Coneguda de les muntanyes de Prades a Vimbodí, Vilaverd i el Pinetell (CF47), i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella, fins al monestir del Tallat (CF49), Ollers (CF58), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). És espècie característica de l'*Erico-Thymelaeetum tinctoriae*, segurament la més estesa de les comunitats naturals de la Conca. Força abundant, floreix del febrer a l'abril.

Thymelaea passerina (L.) Cosson et Germ.; Passerina annua Wikstr.

Molt rara a la Conca, d'on és coneguda només als plans del Pinetell (CF47), 500-600 m (MASCL. i BAT.) i a Blancafort, al Camp de la Roca (CF49), als marges dels oliverars (MASALL. i PUJAD.). Era en flor al començament de setembre.

HIPERICÀCIES

Hypericum androsaemum L.; Androsaemum officinale All.

Fondalades ombrívols i frescals de les muntanyes de Prades. Conegut de la vall del Titllar i de la Vall, a Montblanc (CF48), entre 700 i 800 m (MASCL. i BAT.). A la vall de Castellfollit apareix per damunt dels 740 m (CF37), seguint el curs de l'aigua. En flor els mesos de juny i juliol. Molt rar i escàs.

Hypericum montanum L.

Bosc i llocs frescals de les zones elevades de les muntanyes de Prades. Rar i escàs. Conegut de la vall de Castellfollit (MASCL. i BAT.) i del Tossal de la Baltasana (CF37), un i altre a 1000 m (O. BOLÒS). El tenim del barranc de St. Benet, cap al Pic de l'Àguila, 870 m (CF38) i de la Pena, vora la Font del Deport, 920 m (CF48). En flor juny i juliol.

Hypericum tomentosum L.

Poc comú als marges i talussos humits de les vores de recs i rieres. Ja era conegut de

Vilaverd! (CF47), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.). També es fa a Montblanc, a la font de Llorac i a la Vall (CF48), i a Sarraí, vora l'Anguera (CF58). Escàs, floreix juny i juliol.

***Hypericum tetrapterum* Fries; *H. acutum* Moench**

Comú a les vores de rius i rieres. Conegut de la baixa vall de Castellfollit i de la Pena (MASCL. i BAT.). Puja seguint el fons de la vall de Castellfollit fins a la Font Negra, 740 m (CF37); a Vallclara (CF38), com a Montblanc, es troba a la vora del Francolí; també es fa a la Vall i a la Trinitat, damunt de l'Espluga de Francolí (CF48). Escàs, floreix a l'estiu.

***Hypericum perforatum* L.**

Molt comú als prats, vores de conreus i de camins i brolles aclarides de tota la Conca. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Poblet i Vimbodí (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), vora l'Hostal del Tallat (CF49), Sarraí i Barberà (CF58), Forès i Conesa (CF59), Llorac, Segura i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També es fa a St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues, i a Guimerà (CG40), a l'Urgell. Relativament abundant, floreix de maig a setembre.

VIOLÀCIES

***Viola alba* Besser**

Boscós, brolles i prats frescals. Força comuna. Coneguda de les muntanyes de Prades a Poblet, Vilaverd! (CF47), vall del Titllar (CF37), la Pena, ... (MASCL. i BAT., O. BOLÒS), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alta vall del riu Gaià, a Pontils!, St. Magí i Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.). Riudabella (CF38) i Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) a l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), voltants de la riera de Vallverd, cap a Rocafort de Queralt (CF59), Llorac i Segura (CG50) i Biure de Gaià (CF69). També ens consta de la Poble de Cérvoles, a la comarca de les Garrigues, des de la Font de Cabré (CF28) fins a la capçalera del barranc del Forn (CF27). Poc abundant o escassa, floreix de març a maig. Sembla que predomina la subsp. *scotophylla* (Jord.) Nyman.

***Viola willkommii* R. de Roemer**

Comuna a les terres elevades, particularment als boscós i prats del país de les roures. Característica del *Violo-Quercetum fagineae*. Coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS, BOLDÚ) i de l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL., BR.-BL. i O. BOLÒS). Rojals, a l'*Aphyllanthion* i Vilaverd (CF47), Blancafort, als Poals (CF48), al mas d'en Llord i a l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Llorac (CG50), Pontils i Vallespinosa (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta del Vilosell (CF28) i la Poble de Cérvoles (CF27), a la comarca de les Garrigues, i d'Argençola (CG70), a l'Anoia. Més aviat escassa, fa una primera florida de març a maig i pot tornar-hi a la tardor.

***Viola rupestris* F.W. Schmidt**

Comuna als boscós, brolles i prats frescals, sobretot dels llocs elevats. Vilanova de Prades (CF27) (BAT., MOLERO), Vilaverd (MASCL.) i coll de l'Illa (CF57), 580 m (A. i

O. BOLÒS in BC 124334); Rojals (CF47), Solivella, del coll de Rocallaura al Monestir del Tallat (CF49) i Blancafort, al Mas d'en Jaume i als Poals (CF48). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF27) i el Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escassa, floreix de març a maig.

Viola sylvestris Lam.; incl. *V. reichenbachiana* Jordan i *V. riviniana* Reichenb.

Bosc frescals i fondalades ombrívoles. Poc comuna. FONT QUER l'herboritzà a l'Espluga de Francolí, O. BOLÒS 1967 l'esmenta de la Pena, i MASCL. i BAT. la citen del vessant septentrional de les muntanyes de Prades. Creix al Tossal de la Baltasana (CF37), al *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae*, a la Vall (CF48) i a Prenafeta, damunt el poble (CF58). Escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Viola kitaibeliana Schultes.

Prats de sòl pedregós de les muntanyes de Prades. Força rara. Ultra a Plans de Pagès i l'Argentada, d'on l'havien esmentada MASCLANS i BATALLA, i BOLDÚ, respectivament, creix als camps d'avellaners de Riudabella (CF38) i al Tossal de la Baltasana (CF37) —amb J. VIGO—. Molt escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Viola arborescens L.

Brolles dels sòls calcaris vora l'Illa (CF57), tocant al camí vell. No es coneixia de l'interior de la Conca, per tal com és planta lligada a la garriga litoral, i no ens consta d'enlloc més. Raríssima, floreix tardor i hivern.

CISTÀCIES

Cistus albidus L.

Brolles i garrigues de la conca meridional. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (VIDAL, MASCL. i BAT., BOLDÚ) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), altes valls de Castellfolit i del Titllar (CF37), de Vallclara a Vilanova de Prades, Poblet (CF38), ermita de la Trinitat, a l'Espluga, i la Vall, a Montblanc (CF48) coll vell de Senan, damunt el Mas d'en Xup (CF49), Rojals, Vilaverd (CF47) i Prenafeta (CF58). Localment abundant, floreix de març a juny.

Cistus monspeliensis L.

Raríssim, només l'hem vist a la clotada de l'Estret, damunt Prenafeta, vora el Coll del Camp (CF58), i no sembla que entrei més cap a l'interior de la Conca. Escàs, floreix durant la primavera.

Cistus salvifolius L.

Rar i abundant, es localitza a les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut (VIDAL, O. BÓLOS, MASCL. i BAT.). Altes valls de Castellfolit i el Titllar (CF37), Riudabella i Poblet (CF38), i Montblanc, a la Vall i vora l'ermita de Sant Joan (CF48). En flor d'abril a juny.

Cistus laurifolius L.

Brolles de les zones poc o molt elevades, sobretot dels sòls àcids. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (WILLK., COSTA, VIDAL, ...) i de Serra la Llena (BOLDÚ). A Vilanova de Prades, tant si és cap a Uldemolins (CF27) com fins a Vallclara (CF38),

creix a les vores de la carretera. Atès que la roca mare és calcària, hom pot pensar que les llavors han arribat amb la grava que és estesa damunt el quitrà, vinguda segurament dels voltants de Prades. També es fa a la baixa vall de Castellfollit, 600 m, a l'alta vall del Titllar (CF37) i seguint el camí de la Pena, damunt de les Masies (CF48). Localment abundant, floreix a la darrereria de la primavera.

Cistus clusii Dunal.

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Força comú però escàs. Ja era conegut de la serra del Tallat (PUJADAS in BOLDÚ). Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) fins a la costa de l'Úrsula i el Mas d'en Xup (CF49) i Prenafeta (CF58). També a la Pobla de Cérvoles (CF27), a la capçalera del barranc del Forn, a la comarca de les Garrigues. En flor d'abril a juny.

Tuberaria guttata (L.) Fourr.; *Helianthemum guttatum* (L.) Miller; (incl. *Tuberaria inconspicua* (Thib.) Willk.)

Prats terofítics humits de les zones enlairades de les muntanyes de Prades. Poc comuna. Citada per MASCLANS i BATALLA del Tossal de la Baltasana, Plans de Pagès, Mola de Roquerola, ... (CF37), sempre en sòls silicis.

Helianthemum syriacum (Jacq.) Dum.-Cours. subsp. *thibaudii* (Pers.) Meikle; *H. lavandulifolium* auct.

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Força comú. Conegut de les muntanyes de Prades a l'Espluga de Francolí (WILLK., VIDAL, LLEN. in CAD.), Vimbodí i Vallclara (CF38) i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Senan (CF39), Rojalons (CF47), Pira i Blancafort, des de les Carreres (CF48) fins al Mas d'en Xup i Coll de Montblanquet (CF49), Ollers i Sarra! (CF58) i Rocafort de Queralt, no lluny del riu Vallverd (CF59). Escàs, floreix a la primavera i més rarament a la tardor (setembre-octubre).

Helianthemum hirtum (L.) Miller

Brolles ben esclarissades i de sòl pedregós. Poc comú i escàs. Ja era conegut de Serra la Llena, a Vilanova de Prades (CF27) i de les muntanyes de Prades, a l'Espluga de Francolí! (WILLK.), Montblanc, Vimbodí, Vallclara! (CF38) i el Monestir de Poblet (MASCL. i BAT.). Pira, a les Guixeres (CF48), i Blancafort, sota de l'Hostal del Tallat (CF49). Esperable, com bona part dels seus congèneres, a d'altres indrets a més dels esmentats. En flor d'abril a juliol.

Helianthemum nummularium (L.) Miller subsp. *tomentosum* (Scop.) Schinz. et Thell.; *H. vulgare* Gaertn.

Brolles poc o molt frescals, sobretot del país dels caducifolis. Comú però poc abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (FONT QUER, BR.-BL., VIDAL, MASCL. i BAT.) i de l'alta vall del Gaià, a Pontils i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vall de Castellfollit, 750 m (CF37), l'illa (CF57), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69) i la Cirera, vora del Corb (CG60). En flor del maig a l'agost.

Helianthemum apenninum (L.) Miller

Brolles i prats de les terres enlairades. Conegut ja de les muntanyes de Prades, a Plans de Pagès!, la Pena (CF48), Coll del Bosc (MASCL. i BAT.) i Vallclara (BOLDÚ), i de l'alt Gaià a Pontils (CF69), Comaverd i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vall del Titllar, damunt la Colònia de Banús (CF37), barranc dels Àlbers, 660 m, a Vallclara (CF38, leg.

M. CAMPDEPADRÓS), Rojals (CF47) i la Cirera, a les vores del Corb (CG60). Més aviat rar i escàs, floreix de l'abril a l'agost.

***Helianthemum pilosum* (L.) Pers.**

Brolles i prats de les terres baixes. Força comú i relativament abundant. Ja era conegut de Serra la Llena i Vilanova de Prades! (CF27), 875 m, i de les muntanyes de Prades i bosc de Poblet (VIDAL) i l'Espluga de Francolí (WILLK.). Vilaverd (CF47), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i Mas d'en Llord amunt (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Aguiló i la Cirera (CG60). En flor del març a l'agost, i més rarament fins al mes de novembre.

***Helianthemum salicifolium* (L.) Miller**

Prats terofítics i brolles esclarissades. Comú però poc abundant. Conegut de les muntanyes de Prades a Plans de Pagès (CF37), 1000-1100 m (A. BOLÒS), Vallclara, l'Espluga de Francolí i Montblanc (MASCL. i BAT.), i de l'alta vall del Gaià, a St. Magí (CADEVALL). Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48 i CF49), Sarraí (CF59) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor de març a maig.

***Helianthemum oelandicum* (L.) DC. subsp. *italicum* (L.) Font Quer et Rothm.; *H. italicum* (L.) Pers.**

Brolles i garrigues de tot el territori. Molt comú i relativament abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (P. MONTS. i C. VIC., MASCL. i BAT.), de Serra la Llena (MOLERO) i de l'alt Gaià, a Pontils (CF69), Comaverd i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), la Moleta (CF37), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Coll de l'Espadella, a la carretera de Rojals (CF47), Blancafort (CF48), coll vell de Senan, damunt el Mas d'en Xup (CF49), Prenafeta (CF58) i Aguiló (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca, a la comarca de les Garrigues (CF28). Floreix de març a juny.

***Helianthemum origanifolium* (Lam.) Pers. subsp. *molle* (Cav.) Font Quer et Rothm.**

Propi de les garrigues i brolles termòfiles, amb prou feines entra a la Conca: les Garrigues, al sud de Vilaverd (CF47), 500-650 m (MASCL. i BAT.). També ens consta de Fontscaldes (CF57), a l'Alt Camp.

***Helianthemum canum* (L.) Baumg. subsp. *piloselloides* (Lapeyr.) M.C.F. Proctor**

Raríssim, fou herboritzat per MASCLANS entre Vimbodí i Vallclara (CF38), a una garriga.

***Fumana procumbens* (Dunal) Gren. et Godr.; *F. vulgaris* Spach**

Brolles i garrigues dels indrets elevats a les muntanyes de Prades: Tossal de la Baltasana, 1000 m (CF37), sobre substrat silici (O. BOLÒS in MASCL. i BAT.) i Rojalons, a les brolles calcàries de prop de la carretera (CF47), 600 m. En flor maig i juny.

***Fumana ericoides* (Cav.) Gand. (incl. *F. spachii* Gren. et Godr.)**

Brolles, garrigues i prats dels sòls calcaris. Coneguda des de Vallclara al Pinetell (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de St. Magí! (CF79) a l'alt Gaià

(BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, damunt el poble (CF27) i cap a Vallclara (CF38), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) fins al Mas d'en Llord i Coll de Montblanquet (CF49), Sarral i Prenafeta (CF58). Segurament més estesa que no poden fer pensar les nostres dades. Força comuna i abundant, floreix de març a maig, i més rarament hi torna el setembre.

Fumana thymifolia (L.) Spach; *F. viscida* Spach; *F. glutinosa* Boiss.

Brolles dels sòls calcaris. Força comuna. Coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de St. Magí de Brufaganya! (CF79), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). De Vimbodí a Tarrés (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort, des de les Carreres (CF48) fins més amunt del Ballador de ca l'Úrsula, 600 m (CF49), l'Illa (CF57) i Ollers (CF58). Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Fumana laevipes (L.) Spach

Brolles i garrigues on arriben les influències climàtiques litorals, raó per la qual amb prou feines entra a la Conca: el Pinetell i les Garrigues (MASCL. i BAT.), i Vilaverd (CF47), vora l'Estret. Comença a florir el mes d'abril. Molt rara i escassa.

TAMARICÀCIES

Tamarix africana Poirét

Vores pedregoses dels rius i basses poc o molt permanents de les extraccions d'argiles guixoses. Era conegut de les vores del Francolí, entre Vimbodí i l'Espluga (MASCL. i BAT.). Semblen correspondre també a *T. africana* els tamarius de les vores del riu Sec, entre Poblet i l'Espluga de Francolí (CF38, CF48), els del Molí de l'Amorós, a Barberà, els de la font de Llorac, al terme de Montblanc (CF47, leg. M. CAMPDEPADRÓS), i els de Vilaverd, a les Guixeres. Rar i escàs, floreix els mesos d'abril i maig.

CUCURBITÀCIES

Ecballium elaterium (L.) A. Richard

Vores de cases i camins, en indrets ben nitrogenats. Comú i escàs. Conegut de Serra la Llena (MOLERO), a Vilanova de Prades, i dels voltants de Vilaverd! (CF47), enmig de deixalles (MASCL. i BAT.). Riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), Poblet, al riu Sec (CF38) i Blancafort, a l'Arravaló (CF48). Floreix d'abril a juny, i més rarament hi torna el setembre i l'octubre.

Bryonia cretica L. subsp. *dioica* (Jacq.) Tutin; *B. dioica* Jacq.

Vores dels cursos d'aigua, siguin aquests sèquies, rius o torrents. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades a Vilaverd (CF47), Poblet! i la Pena (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, al riu Milans (CF38), Blancafort, l'Espluga i Barberà (CF48), Belltall i vores del monestir del Tallat (CF49), Prenafeta, 700 m, Ollers i Sarral (CF58), Montbrió de la Marca i Rocafort de Queralt (CF59), Llorac i Savallà del Comtat, 825 m (CG50), Biure i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Força comú però escàs, floreix del maig a l'agost.

CACTÀCIES

Opuntia ficus-indica (L.) Miller

Subspontània, sempre escassa, als solells de les terres baixes.

LITRÀCIES

Lythrum salicaria L.

Vores de rius i torrents. Comú i localment abundant. Conegut de les vores del Francolí, des de Vilaverd (CF47) fins a l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT., O. BOLÒS). Vimbodí, al riu Milans, i Vallclara (CF38), Montblanc, camí de la font de Llorac, i Barberà a l'Anguera (CF48) i la Cirera, vora del riu Corb (CG60). Segurament present a més quadrats dels ací esmentats. En flor de juny a setembre.

Lythrum thymifolia L.

Herboritzat per MASCLANS i BATALLA a la mola de Roquerola, en sòls humits, a 1100 m (CF37). L'exemplar correspon, segons els mateixos MASCL. i BAT., a la var. *erectum* Lge.

Lythrum portula (L.) D.A. Webb

Herboritzat per MOLERO a la mola de Roquerola, a 1100 m d'altitud (CF37), localitat única per a la Conca.

PUNICÀCIES

Punica granatum L.

Cultivada i subspontània ací i allà, a Blancafort, l'Espluga, Sarral, ...

ONAGRÀCIES

Epilobium hirsutum L.

Comú als rius i torrents de tota la Conca. Conegut de les vores del Francolí, entre Montblanc i l'Espluga (MASCL. i BAT.), i de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Barberà, a l'Anguera i Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59) i la Cirera, a les vores del Corb (CG60). Poc abundant, floreix de juny a octubre.

Epilobium parviflorum Schreb.

Comú a les vores dels cursos d'aigua. Ja era conegut de St. Magí de Brufaganya, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), i de la vall de Castellfollit! (CF37) i l'Espluga, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Montblanc, a la font de la Ceba i camí de la font de Llorac (CF48), Vallverd, a les vores del riu (CF59) i la Cirera, vora del Corb (CG60). Escàs, floreix de juliol a octubre.

Epilobium lanceolatum Seb. et Maur.

Fondalades de la vall de Castellfollit, dels 800 als 950 m (CF37), en sòl silici (MASCL. i BAT.). Localitat única per a la Conca.

***Epilobium tetragonum* L. subsp. *lamyi* (F.W. Schultz) Nyman**

Indrets frescals de les zones elevades. Força rar i summament escàs. Vall de Castellfolli, 850-950 m (CF37), en sòl silici (MASCL. i BAT.); Rojals, vora del Coll, 900 m (CF47). En flor del juny a l'agost.

CORNÀCIES***Cornus sanguinea* L. subsp. *sanguinea*.**

Llocs poc o molt frescals. Es més exigent d'humitat com més baixa és l'altitud. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS) i de l'alt Gaià, a Pontils, Vallespinosa i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), del monestir del Tallat al coll de Rocallaura (CF49), l'Illa, al Coll Vell (CF57), Sarra i Prenafeta (CF58), Rocafort de Queralt, Montbrió de la Marca i Conesa (CF59), Llorac (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera, a les vores del Corb (CG60). Força comú però poc abundant, és en flor maig i juny.

ARALIÀCIES***Hedera helix* L.**

Molt comuna als boscos i llocs una mica frescals de tota la Conca. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades (FONT QUER, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat (O. BOLÒS, BOLDÚ) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana i alta vall del Titllar (CF37), Riudabella, cap a la vall de Castellfolli (CF38), Senan (CF39), Rojals i Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), serra del Tallat, des del coll de Senan fins al de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Sempre abundant, floreix de setembre a novembre.

UMBEL·LÍFERES***Sanicula europaea* L.**

Boscos ombrívols i fondalades frescals dels indrets elevats de les muntanyes de Prades. Baixa fins als 400 m seguint les barrancades de la Vall, a Montblanc (CF48). Ja era coneguda de la Vall, de la Pena!, de la vall del Titllar! i dels Cogullons (MASCL. i BAT., O. BOLÒS). A la vall de Castellfolli s'estén dels 720 m als 1180, sota la Moleta, cap al Mas del Pagès (CF37). Reapareix a la capçalera del barranc de St. Benet, cap al pic de l'Aguila (CF38). Rara i escassa, floreix de maig a juliol.

***Eryngium campestre* L.**

Conreus, erms i prats de tota la Conca. Comuníssim i abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (FONT QUER, MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfolli i del Titllar, 700-850 m (CF37), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) al coll de Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarra (CF58), Conesa i

Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69) i la Cirera (CG60). També ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues, i de Montblanquet i Guimerà (CG40), a l'Urgell. En flor de juliol a setembre.

Scandix pecten-veneris L.

Sembrats de tot el territori; més rarament apareix a d'altres tipus de conreus. Conegut de les muntanyes de Prades a Vilanova de Prades! (CF27), Vilaverd! i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vall de Castellfollit, 700 m (CF37), Valclara i Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Rojals (CF47), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Belltall i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarra i Barberà (CF58), Forès, Passanant i Conesa (CF59), Llorac (CG50) i Vallespinosa (CF69). També ens consta del Vilosell (CF28), a la comarca de les Garrigues, de Guimerà (CG40), a l'Urgell, i d'Argençola (CG60), a l'Anoia. Comuníssim i abundant, floreix de març a juny, i més rarament hi torna el mes de setembre.

Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm.

Capçalera de les valls de Castellfollit i el Titllar, (CF37), per damunt dels 700 m (FONT QUER, BR.-BL. i col., O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), als herbeis dels llocs frescals. També creix a Vilanova de Prades (CF27), a les vores del riu Montsant. Floreix l'abril i el maig.

Bifora testiculata (L.) Roth

Sembrats de l'alta vall del riu Gaià, d'on ja era coneguda a Vallespinosa! i Pontils (BAT. i MASCL.). També es fa a Biure de Gaià (CF69). Més aviat rara i escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Conopodium majus (Gouan) Loret; C. denudatum sensu Cad.

Esmentat per COSTA de les muntanyes de Prades, no se n'havia tornat a parlar fins que O. BOLÒS 1967:246 el donà com a dubtós dins el *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae*. La possibilitat que sigui present a les muntanyes de Prades queda, doncs, dempeus.

Conopodium ramosum Costa

Pinedes, prats i fenassars poc o molt frescals. Comú però poc abundant. Conegut de les muntanyes de Prades, a la vall de Castellfollit i a Rojals! (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià, a Pontils! (BAT. i MASCL.). La Moleta (CF37), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, cap al Mas de l'Agustinet (CF48), Belltall, a l'*Aphyllanthion* (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Passanant, vora la Sala (CF59), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69) i Sant Magí (CF79). Floreix d'abril a juny.

Pimpinella gracilis (Boiss.) H. Wolff

Altes valls de Castellfollit i del Titllar, per damunt dels 750 m (CF37), d'on fou donada a conèixer per FONT QUER i per MASCLANS i BATALLA. Correspon a la var. *puberula* (Loscós et Pardo) F.Q.

Pimpinella saxifraga L.

Boscós i prats al país de les rouredes. Creix a Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i a Llorac, a l'*Aphyllanthion* de l'obac de Punta de la Serra (CG50) —amb A. CARRILLO i J.M. NINOT—. També ens consta d'Argençola, al *Violo-Quercetum fa-*

gineae de l'obac de cal Foc Encès (CG70), a la comarca d'Anoia. Floreix els mesos d'octubre i novembre.

Seseli montanum L. subsp. montanum

Boscós esclarissats, brolles i prats de la meitat septentrional de la Conca. Rar i força escàs. Sant Magí (BAT. i MASCL.); Conesa i Rocafort de Queralt (CF59), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). En flor els mesos d'agost, setembre i octubre.

Seseli elatum L.

Sòls pedregosos i escletxes de roques a les serres de Miramar i del Clot. Rar i escàs. L'Illa, entre el pedruscall del Coll (CF57), Prenafeta, a les escletxes i replans de les roques (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59); Montclar (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Floreix de setembre a novembre.

Foeniculum vulgare Miller

Fenassars de les vores de camins i conreus, erms recents. Molt comú a tota la Conca, i generalment abundant. L'espècie en sentit ampli a Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd (CF47), Blancafort i Solivella (CF48), cap al Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarral (CF58) i Sant Magí (CF79). La subsp. *piperitum* (Ucra) Coutinho a Vilaverd! (CF47), l'Espluga de Francolí! (CF48) (MASCL. i BAT.) i Sarral, vora la riera de la Salada (CF59). La subsp. *vulgare* a Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.), a la vall del Titllar (CF37) i a Sarral (CF59). Floració estival, de juny a setembre.

Anethum graveolens L.

Conreus i erms recents. Comú però poc abundant. Vall del Titllar, 750 m (CF37), Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), Solivella, cap a Sarral (CF49), Barberà (CF58) i Sarral (CF59); BAT. i MASCL. el citen del peu del Montclar (CF69). Floreix de juliol a setembre.

Conium maculatum L.

Força rar, apareix als herbassars dels llocs humits, particularment a les vores de rius i torrents. Espècie nova per a la Conca. Solivella (CF49), Sarral, al riu Vallverd (CF58) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Escàs. Floreix de maig a juliol.

Bupleurum rotundifolium L.

Sembrats, rostolls i vores dels camins i conreus. Rar i escàs. Serra del Tallat, als voltans del Monestir i al coll de Rocallaura (CF49); Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. En flor maig i juny.

Bupleurum baldense Turra

Prats de Vallclara (CF38) (BOLDÚ), St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Rar i escàs.

Bupleurum praealtum L.; B. junceum L.

Alta vall del Titllar, 900-950 m, a les muntanyes de Prades (CF37), localitat única per a la Conca (MASCL. i BAT.).

Bupleurum rigidum L. subsp. *rigidum*.

Brolles del *Rosmarino-Ericion* i prats de l'*Aphyllanthion* principalment. Força comú i poc abundant. Ja era conegut de les muntanyes de Prades a l'Espluga i Vimbodí (MASCL. i BAT.), de la serra del Tallat a Belltall i Solivella (O. BOLÒS), i de l'alt Gaià a Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort, de les vores del poble (CF48) al coll de Montblanquet i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59), Biure de Gaià (CF69) i Albió (CG50). També ens consta de la Pobra de Cérvoles i St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix de juliol a setembre.

Bupleurum frutescens L.

Brolles del *Rosmarino-Ericion* i, en general, comunitats predominantment arbustives. Conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Riudabella i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), coll de Montblanquet i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarral, camí del Cogulló (CF58) i a la Salada (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Molt comú i relativament abundant, floreix de juny a octubre.

Bupleurum fruticosum L.

Alzinars esclarissats i brolles més o menys frescals. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT., O. BOLÒS, BOLDÚ) i de Pontils i St. Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vores de Vimbodí i baixa vall de Castellfolit (CF38), Rojalons i Vilaverd (CF47), l'Espluga i Barberà (CF48), Prenafeta i Sarral (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Comú però poc abundant, floreix del juny a l'agost.

Trinia glauca (L.) Dumort; *T. vulgaris* DC.

Carena de Serra la Llena, entre la Pobra de Cérvoles i Vilanova de Prades (CF27), 900-1050 m (MOLERO), localitat única per a la Conca.

Apium graveolens L.

Herbeis de les vores del Francolí, a l'Espluga (CF48) i Vilaverd (CF47), en comunitats de l'al. *Magnocaricion elatae* (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.).

Apium nodiflorum (L.) Lag.; *Helosciadium nodiflorum* (L.) Koch

Vores dels cursos d'aigua permanents. Força comú i abundant. Conegut de les vores del Francolí, a Vilaverd (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT., O. BOLÒS). Vilanova de Prades (CF27), al riu Montsant, valls del Titllar i Castellfolit, 750 m (CF37), Vimbodí, al riu Milans (CF38), Barberà, a l'Anguera, i Blancafort, al Torrent (CF48), Solivella, a la Rasa del Molí (CF49), Sarral, al riu Vallverd (CF58), Pontils, al Riudeboix (CF69), i la Cirera, al riu Corb (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28) i de la Pobra de Cérvoles, a la capçalera del barranc del Forn, a la comarca de les Garrigues.

Petroselinum crispum (Miller) A.W. Hill; *P. hortense* auct.

Cultivat però molt sovint subspontani als llocs frescals i a les vores de masos i camins. Vall del Titllar, 875 m (CF37), Vimbodí (CF38), l'Espluga de Francolí i Blancafort, de les vores del poble (CF48) al Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Savallà del Comtat (CG50) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També ens consta dels voltants de la Pobra de

Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Sempre escàs, acostuma a fer una floració primaveral (maig i juny) i una altra de setembre a novembre.

Sison amomum L.

Comú als boscos de ribera del vessant nord de les muntanyes de Prades. L'espècie fou descoberta per FONT i QUER als Cellers, a la vall de Castellfolit!, on posteriorment l'ha trobat MOLERO (vegeu MOLERO 1977), en el *Carici-Salicetum catalaunici*. Creix també a la vall del Titllar, 750 m (CF37), a Vimbodí, a les vores del riu de Milans (CF38) i a Montblanc, al torrent de la Vall, 360 m (CF48). Poc abundant, floreix de juliol a setembre.

Ammi majus L.

Sembrats i fenassars de les vores de camins i conreus, en sòls humits. Conreus vora la Rasa del Molí, entre Pira i Solivella, i fenassars vora del barranc del Reguer, a l'Espluga de Francolí (CF48). Espècie que GIBERT cita al seu "Catàlech ..." sense indicar cap localitat concreta. Si fos confirmada la citació, la Conca n'esdevindria la segona localitat tarragonina coneguda. És un tàxon ben rar a les comarques catalanes meridionals. Floreix del juny a l'agost.

Ptychotis saxifraga (L.) Loret et Barrandon; P. heterophylla Koch.

Conreus i erms de sòl pedregós, i marges i fenassars de les vores. Força comuna bé que poc abundant. Coneguda de Vilaverd!, Vimbodí i Vallclara!, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i de l'Illa (CF57), als conreus (F. TORRELLA, BC 607395!). Vilanova de Prades (CF27) i vall del Titllar, vinyes sobre llicorella, 800 m (CF37), Riudabella (CF38), Rojals (CF47), l'Espluga de Francolí, al riu Sec (CF48), Passanant i Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), Prenafeta i Sarraí (CF58), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69) i la Cirera (CG60). En flor de juliol a octubre.

Ligusticum lucidum Miller; L. pyrenaicum Gouan

Brollers de les valls del Titllar i dels Torners (CF37), entre els 900 i els 950 m. (MASCL. i BAT.). L'hem herboritzat a Vilanova de Prades (CF27, CF38) i a la Pobla de Cérvoles (CF28), 800 m, i hem confirmat d'aquesta manera la vella citació de GONZÁLEZ (in CADEVALL, Fl. Cat. III, p. 54). Floreix els mesos de juny i juliol.

Ferula communis L.

Molt rara, apareix a les brolles dels Cellers, a la vall de Castellfolit, 800 m (FONT QUER, MASCL. i BAT.), i a la vall del Titllar, 820-875 m, sota la carretera de Prades (CF37). En flor maig i juny.

Peucedanum officinale L. subsp. stenocarpum (Boiss. et Reut.) Font Quer; P. stenocarpum Boiss. et Reut.

Sòls pedregosos i excletxes de roques. Rar. Valls del Titllar i dels Torners (CF37), 900-950 m (MASCL. i BAT.); Blancafort, a la Cova, i vora l'Hostal del Tallat (CF49), i Prenafeta, cap a la clotada de l'Estret (CF58). Força escàs, floreix de juliol a setembre.

Peucedanum cervaria (L.) Lapeyr.

Pontils, al *Violo-Quercetum fagineae* (CF69) de l'obac d'en Jover (BR.-BL. i O. BOLÒS) i Sant Magí (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. No sabem d'enlloc més on es faci.

***Peucedanum hispanicum* (Boiss.) Endl.**

Conegut del vessant septentrional de les muntanyes de Prades als barrancs de St. Benet i de la Trinitat (MASCL. i BAT.). L'hem herboritzat a les vores de l'ermita de la Trinitat (CF48), en sòls humits de les vores de sèquies i reguerols. La floració, estiuenca, pot allargar-se fins al mes de novembre.

***Pastinaca sativa* L. subsp. *sylvestris* (Miller) Rouy et Camus.**

No l'hem pas vista, per bé que COSTA l'hagi indicada als voltants de l'Espluga de Francolí. Dubtem, doncs, d'acord amb MASCLANS i BATALLA, de la seva presència a la Conca. És en canvi relativament abundant a la Riera de Prades! (CF37), 950 m (MASCL. i BAT.), a poca distància de la Conca però ja a la comarca del Baix Camp.

***Heracleum sphondylium* L. subsp. *pyrenaicum* (Lam.) Bonnier et Layens**

Herboritzat per FONT QUER (BC 78617) i per MONTSERRAT i VICIOSO (BC 597682) als voltants de la Pena, l'hem vist, acompanyats de J. VIGO, J. PUJADAS i J. MOLERO, al bosc de Poblet (CF37), 800 m. J.M. MESTRES l'ha herboritzat darrerament al barranc de l'Argentada, 925 m, no lluny de la localitat anterior. Els exemplars corresponen tots a la var. *font-queri* O. Bolòs et J. Vigo, el tipus de la qual és precisament el plec de FONT QUER. Floreix els mesos de juny i juliol.

***Tordylium maximum* L.**

Herbassars de les vores de camins i conreus. Coneguda de l'Espluga de Francolí (COSTA) i de la baixa vall del Titllar, 650 m (MASCL. i BAT.). Valls de Castellfollit i del Titllar, fins als 975 m (CF37), vores de la Font de Nerola, a Riudabella (CF38), barrancs de St. Benet i de la Trinitat (CF48) i Llorac, no lluny del riu Corb (CG50). Rar i escàs, floreix de maig a juliol.

***Laserpitium gallicum* L.**

Brolles de sòl pedregós i pedrusques. Coneguda entre Vilanova de Prades (CF27) i Vimbodí (MASCL. i BAT., BOLDÚ) i de St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, cap a Vallclara, 800 m (CF38), Rojalons (CF47) i Prenafeta i Sarral (CF58). Rar i escàs, floreix de maig a juliol.

***Thapsia villosa* L.**

Brolles i pinedes del vessant septentrional de les muntanyes de Prades, d'on ja fou citada per COSTA, FONT QUER, etc. Vilanova de Prades, 900 m (CF27), Vimbodí (CF38), Plans de Pagès, Tossal de la Baltasana, vall de Castellfollit i la Pena (MASCL. i BAT.). Valls de Castellfollit i del Titllar, 720-900 m (CF37) i l'Espluga de Francolí, al barranc de St. Benet (CF48). Rara i escassa, floreix els mesos de maig i juny.

***Torilis nodosa* (L.) Gaertner**

Herbassars de les vores de camins i conreus, dins els quals penetra de vegades. Força comú. Conegut de Vilanova de Prades (CF27), 800-900 m (MOLERO), de Rojals (CF47), de l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vallclara (CF38), Blancafort (CF48), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló i la Cirera (CG60). Poc abundant, floreix del maig a l'agost.

Torilis arvensis (Hudson) Link.

Herbeis de bona part del país. Força comuna. En sentit ampli, ens consta de Vimbodí (CF38), Rojals (CF47), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), Llorac (CG50) i la Cirera, no lluny del riu Corb (CG60). Més aviat poc abundant, floreix del juny a l'agost.

subsp. *arvensis* (= subsp. *divaricata* Thell.; *T. helvetica* Gmel.).

A l'Espluga de Francolí (COSTA), a les Cent Fonts (CF48) i sota Rojals, (CF47), a la Vall, 700 m (MASCL. i BAT.); a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). També a Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49) i a Forès (CF59).

subsp. *neglecta* (Schultes) Thell

A l'Espluga de Francolí (COSTA), cap a Montblanc (MASCL. i BAT.) i al Molí de l'Amorós -Barberà-, vora l'Anguera (CF48).

subsp. *purpurea* (Ten.) Hayek (= *T. heterophylla* Guss.)

Als Cogullons, mola de Roquerola i alta vall del Titllar (CF37), dels 900 als 1000 m (MASCL. i BAT.), i a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.).

Torilis japonica (Houtt.) DC.; *T. anthriscus* (L.) Gmel.

Fenassars frescals vora del torrent de la vall de Castellfollit (CF37), 720 m, d'on ja era conegut (vegeu MASCL. i BAT.). Localitat única per a la Conca. En flor agost i setembre.

Torilis leptophylla (L.) Reichenb. fil.; *Caucalis leptophylla* L.

Vores dels conreus a Rojals (CF47), 970 m. Ja era coneguda de Plans de Pagès, cap a la vall de Castellfollit (CF37), 950 m (MASCL. in MASCL. i BAT.). En flor de maig a juliol.

Caucalis platycarpus L.; *C. daucoides* L.; *C. lappula* Grande

Conreus i herbassars. Coneguda de l'alta vall dels Torners, 800 m (CF37), de la Pena (CF48), sobre les Masies (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Rojals (CF47), Blancafort, Solivella i Belltall (CF49), Barberà (CF58), Forès, Conesa i Passanant (CF59), Vallespinosa (CF69) i la Cirera, a les vores del riu Corb (CG60). Força comuna però poc abundant, floreix d'abril a juny.

Turgenia latifolia (L.) Hoffm.; *Caucalis latifolia* L.

Rostolls de Pontils (CF69) i alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Rara.

Orlaya kochii Heywood; *O. platycarpus* Koch pro parte

Conreus, sobretot sembrats. Coneguda a les muntanyes de Prades d'ençà de COSTA, a l'Espluga de Francolí!, Vimbodí i Vallclara (CF38), Rojals (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27); entre la Pena i l'ermita de la Trinitat (CF48), a la vall de St. Benet; Passanant (CF59), vora la carretera. Rar i força escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Orlaya grandiflora (L.) Hoffm.

Força rara, apareix als prats secs i als erms recents. Vilanova de Prades (CF27), 860 m (MOLERO); baixes valls de Castellfollit i el Titllar, Vimbodí i Vallclara! (CF38) i

Montblanc (CF48), cap a St. Joan (MASCL. i BAT.) i l'Espluga (LLENAS in CAD.). Francament escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Daucus durieua Lange; *Durieua hispanica* Boiss. et Reut.

Localitzat al peu de les muntanyes de Prades, als llocs pedregosos sobre l'Espluga de Francolí (CF48), 600-700 m (FONT QUER), i a la baixa vall de Castellfolit (CF38), 550 m (MASCL. i BAT.). Rar i escàs.

Daucus carota L. subsp. *carota*

Conreus, erms i vores de camins. Molt comú arreu. Conegut del Serrat de la Baltasana, a Plans de Pagès (CF37) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), damunt el Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarraí (CF58), Forès i Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69) i la Cirera (CG60). Abundant, floreix de juny a novembre.

PIROLÀCIES

Monotropa hypopitys L.

Raríssima i escassa, parasita les arrels de *P. sylvestris* a la vall de Castellfolit (CF37), 780 m, i a la Moleta, prop del Tossal de la Baltasana. El nostre exemplar de la vall de Castellfolit correspon a la subsp. *hypopitys* mentre que els herboritzats al Tossal de la Baltasana per O. BOLOS i F. MASCL. (BC 129105) i per FONT QUER i F. MASCL. (BC 129106) corresponen a la subsp. *hypophegea* (Wallr.) Soó. Floreix els mesos de maig i juny.

ERICÀCIES

Erica arborea L.

Rara i localment abundant, és pròpia de les brolles dels sòls silícis i característica de la classe *Cisto-Lavanduletea*. Ja era coneguda a les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, O. BOLÒS, MASCL. i BAT., ...) i a l'alta vall del riu Gaià, a Valldeperes (CF69) i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vall de Castellfolit, des de la casa forestal (CF37) fins a la font de Nerola (CF38), coll de l'Espadella, a la carretera de Rojals (CF47), i Montblanc, a la Vall (CF48). En flor de març a maig.

Erica multiflora L.

Força comuna i abundant a les brolles dels sòls calcaris, particularment a les terres baixes. Espècie característica de l'aliança *Rosmarino-Ericion*. Coneguda del Puig de les Garrigues i del Pinetell, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vallclara, cap a Vilanova (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, des de les vores del poble fins a damunt del Mas d'en Xup (CF48, CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58) i Sarraí (CF59). Floreix de l'agost al novembre.

Arbutus unedo L.

Alzinars i comunitats arbustives de substitució. Particularment abundant als indrets

frescals. Comú. Conegut de les muntanyes de Prades a l'Espluga de Francolí, el Pinetell (CF47), bosc de Poblet, ... (WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit, fins més amunt del Pla de l'Os (CF37, CF38), vall de la Trinitat (CF48), Blancafort, a les Garses (CF49) i Sarraí (CF58). Segurament més estès que no poden fer pensar les nostres dades. La floració s'inicia el setembre i acaba els mesos de novembre i desembre.

Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.

Pinedes de *P. sylvestris* i brolles dels indrets elevats. Conegut de Serra la Llena i les muntanyes de Prades (FONT QUER, MASCL. i BAT., O. BOLÒS, BOLDÚ, ...) i de l'alt Gaià (BAT. i MASCL., BR.-BL. i O. BOLÒS). Vilanova de Prades (CF27), fins a la carena de Serra la Llena i encara fins a St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues; vall del Titllar, 900-1150 m (CF37) i la Pena, del Mirador (CF48) fins al Pic de l'Aguila (CF38); coll de Rojals, 950 m (CF47), Rocafort de Queralt, cap al coll de Deogràcies (CF59), Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69). Comú i localment abundant, floreix d'abril a juny. Sembla que correspon en tots els casos a la var. *crassifolia* Br.-Bl.

PRIMULÀCIES

Primula veris L. subsp. columnae (Ten.) Lüdi; *P. officinalis* (L.) Hill subsp. *columnae*; *P. suaveolens* Bertol.

Bosc frescals del país de les rouredes. Coneguda de les muntanyes de Prades (BR.-BL., O. BOLÒS, MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià, a Sant Magí (BAT. i MASCL.). La Moleta, vora del Tossal de la Baltasana (CF37) —amb J. VIGO—, alta vall de St. Benet, 800 m (CF38), l'Espluga de Francolí, a la Pena (CF48), Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50) i Pontils, a l'obac d'en Jover (CF69). Comuna però escassa, floreix de març a maig.

Androsace maxima L.

Camps d'avellaners a Vilanova de Prades (CF27), 870 m (MOLERO), localitat única per a la Conca.

Lysimachia ephemerum L.

Vores de rius i sèquies. Rara i escassa. Coneguda de les muntanyes de Prades (COSTA, MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vallclara, prop del Mas d'en Plaça (CF38), l'Espluga, a la Pena i a la Trinitat, i Montblanc, a l'entrada de la Vall (CF48). Floreix els mesos de juny, juliol i agost.

Asterolinon linum-stellatum (L.) Duby

Prats d'annuals i vores dels conreus de bona part de la Conca. Força comú. Conegut dels Plans de Pagès (CF37), els Cogullons i Montblanc, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Poblet, cap a la font de Nerola (CF38), Rojalons i Vilaverd (CF47), Blancafort, als Plans Punyets (CF48) i a les Ricomes (CF49), Prenafeta (CF58) i Sarraí (CF59). No gaire abundant, floreix de març a maig.

Anagallis tenella (L.) L.

Prats humits de la baixa vall de Castellfollit (CF38), 500 m, i de la Pena (CF48), 600-700 m, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.).

Anagallis arvensis L.

Comuníssima als conreus de pràcticament tota la Conca. Relativament abundant, floreix de març a novembre. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara, Vimbodí i Poblet (CF38), Vilaverd, Rojals i Rojalons (CF47), Belltall i Passanant (CF49), Prenafeta, Barberà i Sarra (CF58), Montbrió de la Marca i Forès (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69) i la Cirera (CG60). A Vilaverd (CF47), Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), com a Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella i la Costa del Pastoret (CF49), i l'Illa (CF57), la subsp. *foemina* (Miller) Schinz et Thell. (= *A. caerulea* Schreb., non L.). A Vilanova de Prades (CF27), la vall del Titllar, 800 m (CF37), Vilaverd (CF47) i Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) a la Bassa la Sala, Costa del Pastoret i Solivella (CF49), la subsp. *arvensis* (= *A. phoenicea* Scop.).

Samolus valerandi L.

Fonts, rierols, basses i, en general, sòls sensiblement humits. Conegut de Vilaverd (O. BOLÒS), el Pinetell (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfolit, 725 m (CF37), Vallclara, al barranc dels Àlbers —leg. M. CAMPDEPADRÓS— (CF38), la Pena, Blancafort i Barberà (CF48), Solivella (CF49), Sarra (CF58) i Montbrió de la Marca (CF59). Comú però poc abundant, és en flor de maig a octubre.

Coris monspeliensis L.

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Molt comú a tota la Conca, bé que poc abundant. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i entre Vimbodí i Vallclara! (CF38), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd (CF47), de Blancafort (CF48) fins a l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarra (CF58), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix de maig a juliol.

PLUMBAGINÀCIES**Plumbago europaea L.**

Indrets pedregosos més o menys frescals. Coneguda de la Conca de Barberà (COSTA), a les baixes valls del Titllar i Castellfolit! (CF38) i a Vilanova de Prades! (CF27) (MASCL. i BAT., MOLERO). Força rara i localment abundant, és en flor de l'agost a l'octubre.

Limonium catalaunicum (Willk. et Costa) Pignatti

Blancafort, des de l'era del Cosumet fins ben a prop de l'Espluga de Francolí (CF48). En flor els mesos de juliol i agost. Espècie pròpia de les comarques de la conca de l'Ebre (l'Urgell, el Segrià, el baix Cinca, la Noguera), que té a Blancafort una de les localitats més orientals de la seva àrea. Poc abundant, a les comarques tarragonines només era conegut de Vespella (PIGNATTI 1962).

Limonium echioides (L.) Miller

Riera pedregosa del riu Sec, prop de Riudabella (CF38). Planta dels prats d'annuals, amb una distribució més àmplia que la seva congènere anterior.

OLEÀCIES

Jasminum fruticans L.

Vores dels alzinars i marges frescals de conreus i camins. Comú i abundant a bona part de la Conca. Conegut de la Pena i la vall de la Trinitat! (VIDAL, MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, i de Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 680 m (CF37), Vimbodí i Riudabella, cap a la Font de Nerola (CF38), Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), i Santa Perpètua de Gaià (CF69). També ens consta de St. Miquel de la Tosca i la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. En flor d'abril a juny.

Fraxinus angustifolia Vahl (Incl. *F. oxycarpa* Bieb. ex Willd.)

Vores dels cursos d'aigua i llocs frescals de tota la Conca. Esmentat per nombrosos autors de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, ...). Vilanova de Prades (CF27), al riu Montsant, vall de Castellfollit, 700 m (CF37), Vallclara i Riudabella (CF38), Vilaverd, al Francolí (CF47), Montblanc, a la Vall, i Barberà, a l'Anguera (CF48), Blancafort, cap al Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt, Vallverd i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac, al Corb (CG50) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Ens consta també de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Molt comú i poc abundant, floreix els mesos de març i abril.

Ligustrum vulgare L.

Boscus i marges frescals, particularment del país de les rouredes. Força comú. Vallclara (CF38), cap a Vimbodí! (BOLDÚ); Valls del Titllar i Castellfollit! (CF37), la Pena! i la Vall (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT., O. BOLÒS); obacs de la serra del Tallat, des de Belltall! (O. BOLÒS) fins al coll de Montblanquet (CF49); Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt (CF59) i Llorac (CG50); Pontils!, St. Magí i Vallespinosa! (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.); Biure de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Olea europaea L.

Cultivada i subspontània a bona part de la comarca. No rarament apareix enmig de brolles i pinedes com a testimoni de conreus temps ha abandonats.

Phillyrea angustifolia L.

Molt rara i localitzada, només ens consta de Vilanova de Prades, al Racó Vell, 800 m, cap a Vallclara (CF38). Possiblement es trobi a d'altres indrets de la Conca. Ja a les Garrigues, en consta dels voltants de St. Miquel de la Tosca (CF28), cap al Vilosell. Més aviat escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Phillyrea latifolia L. (incl. *P. media* L.)

Boscus i màquies frescals. Comuna. Coneguda de les valls de la Trinitat!, del Titllar! i St. Benet! (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, i de Pontils, St. Magí! i Comar Verd (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià. Vilanova de Prades, a la carena (CF27), vall de Castellfollit, 750 m (CF37), Vilaverd (CF47), Montblanc, a la Vall (CF48), Prenafeta i Sarraí (CF58), Vallespinosa i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix de març a maig.

GENCIANÀCIES

Blackstonia perfoliata (L.) Hudson; *Chlora perfoliata* (L.) L.

Prats frescals de tota la Conca. Comuníssima. Coneguda de les muntanyes de Prades, a Vilaverd!, l'Espluga de Francolí i Montblanc! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Rojalons, cap a Rojals (CF47), Pira (CF48), Blancafort, a les Garses (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Ollers (CF58), Sarraí i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix des de la darrereria de maig fins al novembre.

Centaurium erythraea Rafn.

Rar i limitat, en l'estat actual dels nostres coneixements, a les muntanyes de Prades. Brolles i prats frescals. En flor del juny a l'agost.

subsp. *erythraea*; *C. umbellatum* auct.; *Erythraea centaurium* auct., non (L.) Pers.

Tossal de la Baltasana (A. i O. BOLÒS) i valls del Titllar i Castellfolit (CF37), 700-800 m (MASCL. i BAT.).

subsp. *grandiflorum* (Biv.) Melderis; *Erythraea grandiflora* Biv.

Cap a l'Espluga de Francolí (CF48), 550-600 m (MASCL. i BAT.).

subsp. *majus* (Hoffm. et Link) Melderis

L'Espluga de Francolí (CF48), al barranc de Sant Benet, 650 m. Localitat única a la comarca.

Centaurium linariifolium (Lam.) G. Beck.; *Erythraea barrelieri* Dufour

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Comú però poc abundant. Conegut de Vilaverd! i el Pinetell (CF47), 260-550 m (MASCL. i BAT.); de Blancafort cap al Tallat (PUJADAS) i entre Vimbodí i l'Espluga (BOLDÚ). Tarrés (CF38), Blancafort, a les Carreres (CF48) i vora el Mas d'en Sala (CF49), i Prenafeta damunt el poble (CF58). En flor d'abril a juliol, i més rarament setembre i octubre.

Centaurium pulchellum (Sw.) Druce

Prats baixos de sòls temporalment impregnats d'aigua. Conegut de Blancafort! (BOLDÚ) i del barranc de Castellfolit (CF38) (PUJADAS in BOLDÚ). La Guàrdia dels Prats, no lluny de la Masia de Poblet (CF48), Coll de Montblanquet (CF49) i Llorac, a les vores del riu Corb (CG50). Rar però localment abundant, floreix del maig a l'agost.

Centaurium tenuiflorum (Hoffm. et Link.) Fritsch

Raríssim, només el coneixem de Blancafort (CF48) i d'Aguiló (CG60), als sòls margosos de les vores dels rierols. Era en flor el mes de juliol, en herboritzar-lo.

Centaurium maritimum (L.) Fritsch

Podrien correspondre a aquesta espècie uns exemplars joves que A. BOLÒS i F. MASCL. recolliren a Vilaverd, a les vores del Francolí, l'any 1954. Resta, doncs, problemàtica la presència d'aquesta espècie a la Conca.

APOCINÀCIES

Vinca difformis Pourr.

Prats frescals del fons de les valls o del peu de les balmes. Vilaverd (CF47), la Pena i la Vall! (CF48) i Plans de Pagès (CF37) (MASCL. i BAT.); entre Vallclara i Vimbodí (CF38) (BOLDÚ). Ens consta també de la capçalera de la vall del Mas de París (CF28), a la Pobla de Cérvoles —les Garrigues—, i dels voltants del Balneari de Rocallaura (CF49), a l'Urgell. Comuna però poc abundant, és en flor del febrer al juny.

Vinca major L.

Sembla naturalitzada al Mas d'en Llord, a Blancafort (CF49), on era en flor els mesos de març i abril (MASALL. i PUJAD.).

ASCLEPIADÀCIES

Araujia sericifera Brot.

Cultivada i subspontània als jardins i horts de Montblanc (CF48), on era en fruit el mes de desembre.

Cynanchum acutum L.

Fenassars de les vores de camins i conreus, sempre en llocs poc o molt humits. Comú però poc abundant. Conegut de l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat, i de les vores del monestir de Poblet (MASCL. i BAT.), i de Comaverd, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 850 m (CF37), Vimbodí i Riudabella (CF38), Blancafort, al Portalet (CF48), al Ballador del Moix i Coll de Montblanquet (CF49), i Sarraí (CF59). Floreix de juliol a setembre.

Vincetoxicum nigrum (L.) Moench

Voltants de Vimbodí (CF38), 500 m, en una pineda de *P. halepensis* (MASCL. i BAT.).

Vincetoxicum hirundinaria Medic. subsp. *intermedium* (Lor. et Barr.) Mark; *V. officinale* Moench var. *intermedium* Lor. et Barr.

Belltall, 800 m, clarianes d'una pineda de *P. halepensis* (CF49), localitat única per a la Conca. En flor els mesos de maig i juny.

RUBIÀCIES

Sherardia arvensis L.

Comuna, bé que poc abundant, als prats d'annuals i conreus de la Conca. Mola de Roquerola, 1000-1100 m (CF37) i Vimbodí (MASCL. i BAT.); Poblet, a la Riera (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc, als voltants del Pla de Santa Bàrbara (CF48), i Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49). Floreix de març a maig.

Crucianella angustifolia L.

Prats secs de sòl pedregós. Comuna. La Pena, cap a les Masies! i Plans de Pagès, cap

als Torners (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), valls del Titllar i Castellfollit, fins al Coll del Bosc, 1100 m (CF37), Riudabella, cap a la font de Nerola (CF38), l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat (CF48) i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Asperula arvensis L.

Conreus de cereals, en comunitats de l'ordre *Secalietalia*, del qual és espècie característica. Molt comuna però poc abundant. Vilaverd! (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), entre Tarrés i Vimbodí (CF38), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), Belltall, Passanant i vora l'Hostal del Tallat (CF49), Barberà (CF58), Conesa i Sarraí (CF59) i Vallespinosa (CF69). Floreix d'abril a juny.

Asperula cynanchica L.

Prats i brolles calcícoles de tota la Conca. Característica de la classe *Ononido-Rosmarinetea*. Molt comuna. Plans de Pagès, 1000 m (CF37), entre Vimbodí i Vallclara i Vilaverd, cap a la Riba (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades, a la vora del poble (CF27) i camí de Vallclara (CF38), Coll de Rojals (CF47), Blancafort i l'Espluga de Francolí, a la Pena (CF48), sota l'Hostal del Tallat, cap al Mas d'en Llord (CF49), coll de l'Illa (CF57), Sarraí i Barberà (CF58), Forès (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i Aguiló i la Cirera (CG60). Poc abundant, floreix de maig a octubre.

Galium rotundifolium L.

Tossal de la Baltasana (FONT QUER, BC 81811!) i vall de Castellfollit, dels 1000 m (MASCL. i BAT.) als 775, al Pla de l'Os (CF37), on ens acompanyà F. TORRELLA. O. BOLÒS (in BC 104888) també l'herboritza a la vall de Castellfollit, a 800 m d'altitud. Molt rar i escàs, floreix de la darrerria d'abril al mes de juny.

Galium palustre L.

Conegut de Vilaverd (CF47), a les vores del Francolí (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), també apareix al Molí de l'Amorós -Barberà-, a les vores del riu Anguera (CF48). Molt rar però localment abundant, és en flor juny i juliol.

Galium verum L.

Fenassars i prats de llocs frescals. Conegut de Sant Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), de la Pena, sobre l'Espluga, i entre Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.). Vallclara, al Francolí, i Vimbodí, al Milans (CF38), Rojals (CF47), Barberà, a l'Anguera (CF48), les Piles (CF69) i Aguiló (CG60). Comú i relativament abundant, floreix de juny a setembre.

Galium frutescens Cav.

Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins ben a prop de l'Hostal del Tallat (CF49). En flor de maig a setembre. Segurament està a bona part de la Conca.

Galium corrudifolium Vill.

Comú als sòls pedregosos de brolles i talussos. Conegut de la vall del Titllar, 750-800 m (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Vilaverd i el Pinetell (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), i del Cogulló i Montclar (CF69), a l'alta vall del

riu Gaià (BAT. i MASCL.). També creix a Blancafort (CF48), a les vores del Torrent. Escàs però segurament més estès que no poden fer pensar les nostres dades, és en flor de juny a setembre.

Galium lucidum All.; *G. rigidum* Vill.

Fenassars una mica frescals. Comú. Vilanova de Prades (CF27); valls del Titllar (F.Q.) i Castellfollit i Tossal de la Baltasana (CF37), Vilaverd (CF47), 250 m (A. BOLÒS) i l'Espluga de Francolí, a la Pena (MASCL. i BAT.); Blancafort, a la Carrera (CF48); Montclar (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.); Aguiló (CG60). Poc abundant, és en flor del maig a l'agost.

Galium papillosum Lapeyr.

Prats i brolles de llocs poc o molt humits. Força comú. Tossal de la Baltasana! (CF37), 1000 m (O. BOLÒS) i la Pena, 900 m (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí, cap al Mas de l'Agustinet, 400 m (CF48), Blancafort, a la Costa de ca l'Úrsula, i Passanant, sota la Poble de Ferran (CF49); Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.); Sarra! (CF58), Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i la Cirera, no lluny del riu Corb (CG60). Poc abundant, és en flor del maig a l'agost.

Galium brockmannii Briq.; *G. pusillum* L. in Cad.

Escletxes de roques calcàries. Cogulló, Montclar (CF69) i Vallespinosa (BAT. i MASCL.), a l'alt Gaià; Sarra!, sòls pedregosos del barranc de la Solana (CF58). També ens consta de la Poble de Cérvoles, a la vall del Mas de París (CF28), a la comarca de les Garrigues. Rar i escàs, és en flor els mesos de maig i juny.

Galium aparine L. (incl. *G. spurium* L.)

Conreus i herbassars de llocs frescals. Força comú però poc abundant. Vores del monestir de Poblet (MASCL. i BAT.); entre Tarrés i Vimbodí (CF38), Vilaverd i Font de Llorac (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Belltall (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). En flor d'abril a juliol.

Galium tricornutum Dandy; *G. tricorne* Stokes p.p.

Conreus, sobretot camps de cereals, en comunitats de l'ordre *Secalietalia*, del qual és considerada espècie característica. Conegut de l'Espluga de Francolí i entre Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.) i de Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Tarrés, cap a Vimbodí (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella i Belltall (CF49), Barberà (CF58), Forès i Passanant (CF59), Vallespinosa (CF69) i la Cirera, cap al Corb (CG60). Molt comú i relativament abundant, floreix d'abril a juliol.

Galium parisiense L.

Prats terofítics de sòls pedregosos, particularment a les terres baixes. Conegut de Montblanc, baixa vall de Castellfollit, Rojals, Plans de Pagès i Mola de Roquerola (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Riudabella, voltants de la font de Nerola (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, Pira i l'Espluga de Francolí (CF48) i la Cirera, als sembrats de les vores del riu Corb (CG60). Comú però força escàs, és en flor d'abril a juny.

Galium divaricatum Pourr. ex Lam.

Prats frescals de les terres altes de les muntanyes de Prades: Plans de Pagès, Mola de Roquerola (CF37), 1000-1125 m (MASCL. i BAT.). Molt rar i escàs.

Cruciata glabra (L.) Ehrend.; *Galium vernum* Scop.

Boscós i fenassars frescals, sobretot al país de les rouredes. Comuna i poc abundant. Coneguda de la Variella, els Cogullons, alta vall de Castellfollit i la Pena! (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT., O. BOLÒS), i de Pontils (CF69) i St. Magí, a l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Alta vall del Titllar i Tossal de la Baltasana (CF37), coll de Rojals (CF47), i Llorac, obacs vora del Corb (CG50). En flor d'abril a juny.

Rubia peregrina L.

Boscós, garrigues i brolles de tota la Conca. Comuníssima bé que poc abundant. Coneguda de Vilaverd! (CF47), 260 m (MASCL. i BAT.), vall del Titllar! (CF37) i la Pena (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), Solivella i Belltall (O. BOLÒS) i la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort, vora del poble (CF48) i més enllà del Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Forès (CF59), Savallà del Comtat i Llorac (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a la comarca de les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. En flor durant la primavera.

CONVOLVULÀCIES

Cuscuta epithymum (L.) L.

Parasita diverses espècies, sobretot de les brolles del *Rosmarino-Ericion* i els prats de l'*Aphyllanthion*. Força comuna arreu. Tossal de la Baltasana (CF37), 1050 m, Vimbodí i Vilaverd (MASCL. i BAT.); Vallclara (CF38), coll de Rojals (CF47), Blancafort (CF48), coll de Montblanquet (CF49), coll de l'Illa (CF57), Sarral i Prenafeta (CF58), Conesa i Forès (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló i la Cirera (CG60); Montargull (BAT. i MASCL.). Les plantes parasitades són *Genista scorpius*, *Thymus vulgaris*, *Dorycnium pentaphyllum*, *Bupleurum frutescens*, *Santolima chamaecyparissus*, *Ononis tridentata*, *Fumana ericoides* i *Helianthemum oelandicum* subsp. *italicum*. És en flor de juny a setembre.

Calystegia sepium (L.) R.Br.; *Convolvulus sepium* L.

Canyars de les vores dels cursos d'aigua. Comuna i relativament abundant. Vilanova de Prades (CF27), al riu Montsant, i Vallclara, al Francolí (CF38); Vilaverd (CF47), també al Francolí (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i St. Magí (BAT. i MASCL.); la Guàrdia dels Prats i Barberà, a l'Anguera (CF48), Solivella (CF49) i Biure de Gaià (CF69). Floreix de juny a setembre.

Convolvulus lanuginosus Desr.

Brolles, prats esclarissats i talussos argilosos. Comú. Vilanova de Prades (CF27) i Rojalons (CF47); el Pinetell (MASCL. i BAT.); Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins al Mas d'en Xup i l'Hostal del Tallat (CF49), i Sarral, al barranc de la Solana

(CF58). També ens consta de la Vall d'en Cabré, a la Pobra de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escàs, és en flor de l'abril al juliol.

***Convolvulus lineatus* L.**

Vores dels camins i erms, sobretot als sòls nus. Força comú. Conegut de Montargull, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de Blancafort (MASALL. i PUJ.). Vimbodí (CF38), l'Espluga de Francolí i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49), Barberà (CF58), Sarra i Rocafort de Queralt (CF59), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant, floreix d'abril a juliol.

***Convolvulus cantabrica* L.**

Vores de camins i conreus, prats secs, ... Comú però escàs. Conegut de Vimbodí!, Vilaverd!, l'Espluga de Francolí! (CF48) i els Cogullons (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Sarra (CF58) i Biure de Gaià, Pontils i Santa Perpètua (CF69). En flor de maig a octubre.

***Convolvulus arvensis* L.**

Conreus i vores de camins de tota la Conca. Comuníssim i abundant. Conegut de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 780 m (CF37), Vimbodí, Vallclara i Riudabella (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Blancafort, Montblanc i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella, Belltall i Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Sarra i Barberà (CF58), Conesa, Forès i Rocafort de Queralt (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. En flor de l'abril a l'octubre.

***Convolvulus althaeoides* L.**

Fenassars i prats secs i assolellats. Comú a les terres baixes. Conegut de Vilaverd! (CF47), vora la via del tren (MASCL. i BAT.), i entre l'Espluga i Vimbodí (BOLDÚ). Vimbodí i Poblet, al riu Sec (CF38), l'Illa (CF57) i Prenafeta, vora l'església del poble vell (CF58). Escàs, floreix de l'abril al juny.

BORAGINÀCIES

***Heliotropium europaeum* L.**

Conreus i vores dels nuclis habitats. Força comú. Vilanova de Prades! (CF27) (MASCL. i BAT.); Vall del Titllar, 775 m (CF37), Vilaverd (CF47), Blancafort, l'Espluga de Francolí i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarra (CF58), Passanant, cap al Fonoll (CF59) i Llorac (CG50). Poc abundant i localment escàs, floreix de juliol a octubre.

***Lithospermum officinale* L.**

Herbassars humits dels voltants dels cursos d'aigua. Rar. Observat per MASCLANS i BATALLA a la baixa vall de Castellfolit, a Rojalons, cap a la Vall, 650 m (CF47) i a l'Espluga de Francolí. Creix a Riudabella, no lluny de la Font de Nerola (CF38) i a Montblanc, vora del Francolí, a la Font de la Ceba (CF48). Força escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Buglossoides purpureocaerulea (L.) I.M. Johnston; *Lithospermum purpureocaeruleum* L.

Rouredes del *Violo-Quercetum fagineae* i prats de l'*Aphyllanthion*. Rar. Valls de Castellfollit, 780 m (CF37) i de St. Benet, 770 m (CF38); Belltall! (CF49), 770 m (O. BOLOS) i Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50). Poc abundant, floreix d'abril a juliol.

Buglossoides arvensis (L.) I.M. Johnston; *Lithospermum arvense* L.

Conreus de tota la Conca, particularment en comunitats del *Secalio mediterraneum*. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! (CF47), l'Espluga de Francolí i Montblanc (MASCL. i BAT.). Poblet i Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Belltall i peu del Tallat, del Mas d'en Xup a la Costa del Pastoret (CF49), Barberà (CF58), Sarraí, Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i Guimerà (CG40), a l'Urgell. Molt comú i força abundant, és en flor de març a juliol.

Lithodora fruticosa (L.) Griseb.; *Lithospermum fruticosum* L.

Brolles calcícoles de tota la Conca. Molt comuna. Coneguda de Vallclara, 700 m, i Vilaverd (MASCL. i BAT.), i de Montargull i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), cap a Vallclara (CF38) i Rojalons (CF47); Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins al coll de Montblanquet i l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils (CF69) i la Cirera (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues, i d'Argençola, no lluny de cal Foc Encès (CG70), a l'Anoia. Escàs, floreix de març a juny.

Echium aspernum Lam.; *E. italicum* L. subsp. *pyrenaicum* Rouy.

Fenassars de les vores dels camins. Rar i escàs. Vallclara i Poblet (CF38), 600-650 m (MASCL. i BAT.), i Blancafort, a la carretera de l'Espluga de Francolí (CF48). En flor de maig a juliol.

Echium vulgare L. (incl. *E. argenteae* Pau)

Prats, marges i vores dels camins. Vilanova de Prades! (CF27), Montblanc!, Plans de Pagès (CF37), 1000 m, Vilaverd (CF47), 250 m, i entre Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.); Vimbodí cap a Poblet (CF38), Blancafort (CF48), Belltall i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Força comú però escàs, floreix de maig a novembre.

Symphytum tuberosum L.

Vall de Castellfollit, 770 m (CF37), localitat única a la Conca. Força abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Anchusa azurea Miller; *A. italica* Retz.

Sembrats. Força comuna. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Senan (CF39) i Vilaverd (CF47); l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins al Mas d'en Xup i Hostal del Tallat (CF49); l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Forès i Rocafort de Queralt (CF59); Pontils (CF69) i St. Magí (BAT. i MASCL.). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de l'abril a l'agost.

Anchusa arvensis (L.) Bieb.; *Lycopsis arvensis* L.

Conreus de Vilanova de Prades! (CF27), 900-950 m (MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Borago officinalis L.

Vores dels camins, horts i voltants de les poblacions. Rar. Vilaverd (CF47) i Blancafort (CF48); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). També ens consta de Montblanquet (CF49), a l'Urgell. Relativament abundant, fa una primera florida de l'abril al juny, i sol tornar-hi el setembre.

Asperugo procumbens L.

Indrets fortament nitrogenats. Força rara. Vimbodí (CF38) (BOLDÚ) i Senan, entre deixalles a la vora del poble (CF49). En flor els mesos de març i abril.

Myosotis arvensis (L.) Hill; *M. intermedia* Link

Molt rara, creix als sòls humits de les vores dels cursos d'aigua. Rojals, a la Variella (CF47), 800 m (MASCL. i BAT.) i vores del riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), 650 m. Escassa, floreix el maig i el juny.

Myosotis ramosissima Rochel; *M. collina* auct. plur., non Hoffm.; *M. hispida* Schlecht.; *M. gracillima* Losc. et Pardo

Prats d'annuals sobre sòls silicis. Comuna a les muntanyes de Prades. Tossal de la Baltasana (A. i O. BOLÒS), vall del Titllar i Mola de Roquerola (CF37) 700-1000 m, l'Espluga de Francolí i Montblanc (MASCL. i BAT.); Poblet, a la Riera i cap a la Font de Nerola (CF38), i Montblanc, a la Vall (CF48). Poc abundant, floreix de març a juliol.

Myosotis stricta Link; *M. micrantha* auct., non Pallas

Raríssima i localitzada als Plans de Pagès (CF37), 1000 m (MASCL. i BAT.).

Lappula squarrosa (Retz.) Dumort. subsp. *squarrosa*; *L. echinata* Fritsch; *Echinosperrum lappula* (L.) Lehm.

Blancafort, rostolls vells del Camp de la Roca (CF49), 480 m (vegeu MASALL. i PUJAD.), localitat única a la Conca. Floreix de juliol a setembre.

Cynoglossum dioscoridis Vill.

Esmentat per CADEVALL de l'Espluga de Francolí a partir de dades proporcionades per LLENAS, no ha estat trobat posteriorment ni n'hem vist cap plec a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona.

Cynoglossum creticum Miller; *C. pictum* Aiton

Fenassars de les vores de camins i conreus. Poc comú. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), ha estat observat a Vilaverd (CF47) i Blancafort (CF48), a Solivella, fins a l'Hostal del Tallat (CF49) i a Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escàs, floreix de maig a juliol.

Cynoglossum cheirifolium L.

Talussos de sòl pedregós, vores nitrogenades de camps i camins, etc. Comú i poc abundant. Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); entre Vimbodí i Vallclara, i l'Espluga

de Francolí (MASCL. i BAT.); Riudabella, vores de la carretera (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), cap a les Garses i damunt Solivella (CF49) i Prenafeta (CF58); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). En flor de març a maig.

VERBENÀCIES

Verbena officinalis L.

Marges frescals i vores de camins. Molt comuna i escassa. Coneguda de l'Espluga de Francolí i vall del Titllar (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades. Vall de Castellfolit, 720 m (CF37), Vallclara i Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Vilaverd (CF47), Pira i Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera, vora del Corb (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Floreix de maig a octubre.

CAL-LITRICÀCIES

Callitriche gr. *palustris* L.

BATALLA recollí a Montblanc un plec, avui incorporat a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona, la determinació del qual és totalment impossible degut al fet que l'exemplar no té fruits. Només podem afirmar que correspon a alguna de les espècies de *Callitriche* incloses dins el grup *palustris*. A recercar.

LABIADES

Ajuga iva (L.) Schreber

Molt rara, als erms i a les vores dels camins. Entre Vimbodí i Poblet (CF38), als erms (BOLDÚ); Rojalons, cap a la Vall (CF47) i l'Espluga de Francolí (CF48), cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.).

Ajuga chamaepitys (L.) Schreber

Conreus, rostolls, erms i vores dels camins. Força comuna. Vilanova de Prades (CF27) (BOLDÚ); Puig de les Garrigues, i entre Farena i el Pinetell (MASCL. i BAT.); Vimbodí, vora Tarrés, Vallclara i Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga i Montblanc (CF48), Blancafort, cap als Balladors (CF49) —vegeu MASALL. i PUJ.—, Barberà i Sarraí (CF58), Llorac i Savallà del Comtat (CG50) i Sant Magí (CF79); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Poc abundant, és en flor de l'abril a l'agost.

Teucrium scordium L.

Raríssim i localitzat: "segueix el riu Montsant i els barrancs que hi fan cap des de Vilanova de Prades (CF27) ..., en comunitats de l'aliança *Magnocaricion elatae*" (MOLE-RO).

Teucrium botrys L.

Rar. Conreus, erms i prats de les vores dels camins. Conegut de l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat, de San Joan, damunt Montblanc (MASCL. i BAT.), i de la vall del

riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, 850 m (CF37), Riudabella i Poblet (CF38), Montblanc, a la Vall (CF48), Blancafort, al Camp de la Roca (CF49) i Sarraí (CF58). Molt escàs, floreix d'abril a juny.

***Teucrium chamaedrys* L.**

Molt comú i abundant. Alzinars i brolles poc o molt frescals. Conegut de Vilaverd!, Riudabella, Montblanc i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Vilanova de Prades! (CF27), 900 m (A. BOLÒS), la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i Solivella i Belltall (O. BOLÒS). Vimbodí, vora Tarrés (CF38), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins als colls de Senan i de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Barberà, Prenafeta i Sarraí (CF58). Forès i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Aguiló i la Cirera (CG60), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69) i St. Magí (CF79). En flor del juny a l'agost.

***Teucrium pyrenaicum* L.**

Comú a la meitat septentrional de la Conca, d'on ja era conegut a Pontils (CF69) i St. Magí (BAT. i MASCL.). Creix sobretot en comunitats de l'*Aphyllanthion* i del *Violo-Quercetum fagineae*. Coll de Rocallaura (CF49), Forès, cap a Passanant (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera, vora del Corb (CG60), localitats que assenyalen el límit sud-occidental de l'espècie. Escàs, floreix del maig a l'agost.

***Teucrium aragonense* Loscos et Pardo**

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Comú però poc abundant. Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, Vimbodí i Vallclara (CF38) i Vilaverd (CF47), a la Variella (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (LLEN. in CADEVALL) i entre Blancafort i Montblanc (CF48) (BOLDÚ). Blancafort, a la Costa de ca l'Úrsula i fins al coll de Montblanquet (CF49) i la Cirera, prop del riu Corb (CG60). M. GARRIGA l'herboritzà a Vallfogona de Riucorb (CG50), a la comarca de la Segarra, i FONT QUER a Serra la Llena, 750 m. En flor del juny a l'agost.

***Teucrium polium* L.**

Brolles i prats de tota la Conca. Força comú però poc abundant. En flor del maig a l'agost.

subsp. *polium*

A Barberà (CF58), Passanant (CF59) i Aguiló (CG60). També a St. Magí (BAT. i MASCL.).

subsp. *aureum* (Schreb.) Arcang.

A Vilanova de Prades, cap al Coll de l'Avellà (CF27) i cap a Vallclara (CF38); Plans de Pagès (CF37), entre Vimbodí i Vallclara, de Montblanc a la Pena, 600 m (CF48) i de Rojals al Coll de la Mola (MASCL. i BAT.); Coll de Rojals (CF47), Sarraí, al barranc de la Solana (CF58) i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69); Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.).

subsp. *capitatum* (L.) Arcang.

A Vallclara (CF38), 600 m (MASCL. i BAT.); Pira (CF48) i Blancafort, de les vores del poble al Mas d'en Llord (CF49), Ollers (CF58) i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69).

Marrubium vulgare L.

Comuníssim a tota la Conca, als indrets ruderalitzats de les vores de camins i poblacions. Vilanova de Prades! (CF27), Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); Vimbodí (CF38), Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins als Masos d'en Llord i d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarra! (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Segura i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69) i la Cirera (CG60). Relativament abundant, floreix de maig a setembre.

Sideritis hirsuta L.

Molt comuna a prats i brolles de tota la Conca. Coneguda de l'Espluga de Francolí! (CF48), cap a Poblet (MASCL. i BAT.) i de Pontils, Vallespinosa! (CF69) i St. Magí! (CF79) (BAT. i MASCL.). Vimbodí i Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), vores del Monestir i de l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Passanant i Sarra! (CF59), Llorac (CG50), la Cirera i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix de l'abril al setembre.

Sideritis spinulosa Barnades

COSTA l'esmenta de Vimbodí i l'Espluga (sub *S. spinosa* Lamk.), citació que CADEVALL recull a la seva "Flora de Catalunya". En una nota a peu de pàgina, però, FONT QUER assenyala que el nom correcte és el donat per BARNADES i que només són certes les localitats que fan referència als Ports de Tortosa i terres properes; les altres corresponen a *S. ilicifolia* Willd.

Sideritis ilicifolia Willd.

Brolles i timonades esclarissades i de sòl pedregós. Esmentada del nostre territori per COSTA, CADEVALL, FONT QUER, MASCL. i BAT., i MASALL. i PUJAD. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39) i Blancafort, de les Carres, a la vora del poble (CF48), fins als colls de Senan i Rocallaura (CF49). Comuna però poc abundant, floreix de la darrereria de març al juliol.

Sideritis romana L.

Prats secs, sovint als replans de les roques. Conegut de Plans de Pagès (CF37), Vilaverd (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48). Rar i escàs, floreix d'abril a juny i més rarament hi torna l'octubre i el novembre.

Phlomis herba-venti L.

Comú als fenassars frescals de les vores dels camins i conreus. Conegut de Poblet (CF38) (MASCL. i BAT.), de St. Magí! (CF79) i Santa Coloma de Queralt (CAD.) i del Montclar (BAT. i MASCL.). La Guàrdia dels Prats, vora l'ermita (CF48), voltants del coll de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49), Sarra! i Montbrió de la Marca (CF59), Segura i Savallà del Comtat (CG50), les Piles (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60). Poc abundant, és en flor de maig a principis d'agost.

Phlomis lychnitis L.

Força comú als prats secs i brolles esclarissades. Conegut del Puig de les Garrigues, Montblanc, Vimbodí! i Vallclara (MASCL. i BAT.) i de l'Espluga de Francolí! (CF48),

al riu Sec (COSTA). Vilanova de Prades (CF27), Riudabella (CF38), Vilaverd i Rojalons (CF47), voltants del Monestir del Tallat (CF49), Ollers (CF58) i Sarraí (CF59). També ens consta del Vilosell i St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de maig a juliol i més rarament hi torna a l'octubre.

Galeopsis angustifolia Ehrh.; *G. ladanum* L. subsp. *angustifolia* Gaudin

Comú però força escàs. Pedrusques i talussos pedregosos de la Trinitat i Plans de Rojals (CF48), 725-900 m (MASCL. i BAT.). A la meitat septentrional de la Conca l'espècie esdevé fonamentalment arvense, d'erms i rostolls: vores del Monestir del Tallat (CF49), Passanant, camí del Fonoll (CF59), i Vallverd, a la carena de la serra del Clot (CF69). En flor l'estiu i part de la tardor.

Lamium hybridum Vill.

Poc comú, apareix als conreus i vores de camins frescals. Conegut de Vilaverd! (CF47) i la Trinitat (MASCL. i BAT.), i de Pontils! (BAT. i MASCL.). Tallafocs del Tossal de la Baltasana (CF37), Montblanc (CF48) i Biure de Gaià (CF69). També ens consta de Durfort (CG72), a la comarca d'Anoia. En flor de març a maig.

Lamium amplexicaule L.

Comuníssim als conreus de la Conca, en comunitats del *Secalio* i del *Diplotaxion*. Ja era conegut de Vilanova de Prades! (CF27), Vilaverd!, Montblanc!, l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i de Vallclara (BOLDÚ). Riudabella i Vimbodí (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, als Poals (CF48) i fins al Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Conesa, Forès i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta del Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Abundant, és en flor de febrer a novembre, amb un mínim els mesos de juliol i agost.

Ballota nigra L. subsp. *foetida* Hayek

Indrets ruderalitzats i poc o molt humits. Comuna. Coneguda de Solivella! (CF49), a les vores del poble (BOLDÚ), de Vilaverd (CF47) i Montblanc! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Blancafort (CF48), Biure de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). Escassa, és en flor de maig a octubre.

Stachys officinalis (L.) Trevisan; *Betonica officinalis* L.

Boscós i prats frescals, sobretot de les zones elevades. Coneguda de les altes valls de Castellfollit i el Titllar (CF37), 950-1000 m (MASCL. i BAT.), de Pontils (CF69) i de St. Magí (BAT. i MASCL.). Blancafort, 440 m, i la Pena (CF48), Colls de Rocallaura i de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49) i Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50). Comuna però escassa, floreix de juny a setembre.

Nepeta cataria L.

Vall del Titllar, 750 m, a les vores dels rierols (CF37), localitat única per a la Conca. En flor i fruit el mes de novembre, en el moment d'ésser herboritzada.

Prunella laciniata (L.) L.; *P. alba* Pallas

Sòls argilosos i humits. Comuna. Coneguda de la baixa vall del Titllar (CF38), de la

Mola de Roquerola (CF37), 1000 m (MASCL. i BAT.) i de Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Coll de Montblanquet (CF49), a la serra del Tallat, Barberà i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58), Llorac (CG50), Aguiló i la Cirera (CG60). Escassa, floreix del maig a l'agost.

Prunella grandiflora (L.) Scholler subsp. *pyrenaica* (Gren. et Godr.) A. et O. Bolòs

Bosc i raonades frescals, al país del *Quercetum mediterraneo-montanum* i del *Quercion pubescenti-petraeae*. Tossal de la Baltasana! (O. BOLÒS); Vall de Castellfollit, 725 m (CF37) i camí de la Pena, vora la carena que separa les valls de St. Benet i Castellfollit (CF38); Bosc del Guertxet, a la Mola de Roquerola, 1000 m i la Pena! (CF48), 800-900 m (MASCL. i BAT.); St. Magí, a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.).

Prunella vulgaris L.

Prats i jonqueres de les vores dels corrents d'aigua. Coneguda de les valls de Castellfollit i del Titllar (CF37), de la Pena! (MASCL. i BAT.) i de la Vall!, a Montblanc (PUJ. in BOLDÚ). Vallclara, al barranc dels Àlbers (CF38), 660 m —leg. M. CAMPDEPADRÓS! —, Montblanc, camí de la Font de Llorac (CF48), l'Illa, al Coll Vell (CF57), Montbrí de la Marca (CF59) i la Cirera, vora del Corb (CG60). Poc abundant, floreix de maig a setembre.

Melissa officinalis L.

Vores dels rierols. Rara. Vall de Castellfollit, 550 m (CF38) i Montblanc, a la Vall (CF48). Escassa, floreix de la darrerria de maig al juliol.

Satureja montana L.

Força comuna a bona part de la Conca, sobretot a les brolles del *Rosmarino-Ericion*, en sòls calcaris. Coneguda de Vimbodí i Vallclara! (MASCL. i BAT.) i de St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, 850 m (CF37), riu Sec, a Poblet (CF38) i fins a l'Espluga (CF48), Prenafeta i Sarraí (CF58) i St. Gallart (CF69). Generalment escassa, floreix d'agost a novembre.

Satureja acinos (L.) Scheele; *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy; *Calamintha acinos* (L.) Clairv.

Comuna als conreus, erms i vores de camins. La subsp. *acinos* a Vilanova de Prades! (CF27), 840-900 m (MOLERO); carena entre les valls de St. Benet i Castellfollit (CF38); el Pinetell (CF47) i la Pena, 880 m (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (CF48) i Blancafort, fins al Mas d'en Llord i l'Hostal del Tallat (CF49), Passanant (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera, vora del Corb (CG60). La subsp. *meridionalis* (Nym.) O. Bolòs et J. Vigo a les muntanyes de Prades, damunt de Poblet (CF38), 850 m (vegeu O. BOLÒS i J. VIGO, 1979). Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Calamintha sylvatica Bromf. subsp. *ascendens* (Jord.) P.W. Ball; *Satureja calamintha* (L.) Scheele subsp. *ascendens* (Jord.) Briq.

Herbeis humits i boscos frescals. Comuna a la meitat meridional de la Conca. Coneguda de Vilaverd (CF47), l'Espluga, Montblanc i les valls de Castellfollit i el Titllar (MASCL. i BAT.), de la Pena (O. BOLÒS) i de la Vall!, a Montblanc (PUJ. in BOLDÚ). Vores de la casa forestal a la vall de Castellfollit (CF37), Vimbodí, no lluny del Milans (CF38) i Montblanc, a la Font de la Ceba (CF48). Poc abundant, floreix de juliol a novembre.

Clinopodium vulgare L.; *Calamintha clinopodium* Benth.; *Satureja vulgaris* (L.) Fritsch

Bosc frescals dels indrets elevats. Conegut de Vallespinosa, Pontils (CF69) i St. Magí (BAT. i MASCL.), del Tossal de la Baltasana (F.Q., O. BOLÒS), de la Pena, a la Font del Deport! (CF48), i valls del Titllar i Castellfollit! (CF37), 700-900 m (MASCL. i BAT.), i de la Vall, a Montblanc (PUJ. in BOLDÚ). També creix al barranc de St. Benet, cap al pic de l'Àguila (CF38) i a Llorac (CG50), a l'obac de Punta de la Serra. Escàs, és en flor del juny a l'agost.

Micromeria fruticosa (L.) Druce; *Satureja fruticosa* (L.) Béguinot

Esclatxes de les roques, terrenys pedregosos. Rar. MASCL. i BAT. l'esmenten del Puig de les Garrigues i del Pinetell (CF47). Creix a Montblanc, a la Vall (CF48) i a Prenafeta, al castell (CF58). Força escassa, és en flor del juliol a l'octubre.

Micromeria graeca (L.) Benth.; *Satureja graeca* L.

Prats i brolles de Vilaverd, al Puig de les Garrigues (MASCL. i BAT.) i vora del Molí de l'Estret (CF47). En flor els mesos d'abril i maig.

Origanum vulgare L.

Brolles frescals, prats i boscos esclarissats, particularment en comunitats de l'*Aphyllanthion*. Força comú i localment abundant. Conegut del Tossal de la Baltasana, de la Vall i de la Trinitat (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), de Belltall (O. BOLÒS) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vall del Titllar, 875 m (CF37) i de Castellfollit, vora la Font de Nerola (CF38), Vilaverd (CF47), coll de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49), l'Illa, al Coll Vell (CF57), Prenafeta (CF58), Savallà del Comtat (CG50), Pontils i Santa Perpètua de Gaià (CF69). En flor de juliol a setembre.

Thymus vulgaris L.

Comuníssim i abundant a les brolles i prats de tota la Conca. Conegut de Vilanova de Prades (CF27) i Mola de Roquerola (CF37), 1000 m (MASCL. i BAT.). Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort i Pira (CF48), vessant sud del Tallat, del coll de Senan al de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Sarral (CF58), Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Floreix de març a maig.

Thymus loscosii Willk.

Força rar, és conegut d'entre Vimbodí i Vallclara (CF38), 550 m (MASCL. i BAT.), del coll de Rocallaura (CF49), 700 m (MASALL. i PUJ.), i del coll de l'Illa (A. i O. BOLÒS, BC 124332, subsp. *loscosii*) (CF57). Molt escàs, floreix l'abril i el maig.

Lycopus europaeus L.

Vores dels corrents d'aigua. Poc comú. Conegut de Vilaverd (CF47) (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), de Montblanc! i l'Esplugu, a les vores del Francolí, de la vall de la Trinitat! (MASCL. i BAT.), i de St. Magí (BAT. i MASCL.). Vimbodí, al riu Milans (CF38), i Montblanc, a la Vall (CF48). Escàs, floreix de juliol a setembre.

Mentha pulegium L.

Raríssima a la Conca, només es coneix dels Plans de Pagès (CF37), en sòls humits (MASCL. i BAT.).

***Mentha suaveolens* Ehrh.; *M. rotundifolia* auct., non (L.) Hudson**

Molt comuna a les vores de tots els corrents d'aigua de la Conca. Coneguda de Vilaverd (CF47) i Montblanc, a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.). Riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), vall del Titllar, 750 m (CF37), Poblet, a la Riera (CF38), Blancafort, al Torrent i Montblanc, a la Vall (CF48), Solivella, a la Rasa del Molí (CF49), Prenafeta, Sarral i Barberà, a l'Anguera (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera, al riu Corb (CG60). També es fa a la Pobla de Cérvoles, al barranc del Mas de París (CF28), a la comarca de les Garrigues. Abundant, floreix de juny a octubre.

***Mentha x villosa* Huds.**

Herboritzada per MASCLANS i BATALLA a l'Espluga de Francolí (CF48) i cap a Vilanova de Prades (CF27). Molt rara i escassa.

***Mentha longifolia* (L.) Hudson.**

Comuna a les vores de rius i torrents, rareja a les terres baixes. Coneguda de la Vall de Castellfolli! (CF37), 700-900 m, vall del Titllar 500 m, la Pena i vall de la Trinitat!, i de l'Espluga a la Riba (CF47), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.); també de Pontils (CF69) i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27), Vallclara i Poblet (CF38) i Montblanc, a la Vall i camí de la Font de Llorac (CF48). Escassa, floreix de juliol a setembre.

***Rosmarinus officinalis* L.**

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Comuníssim i força abundant. Conegut de les muntanyes de Prades (VIDAL, BRAUN-BLANQUET, MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Poblet (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort i Montblanc (CF48), del Coll de Senan a Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Sarral (CF59), Llorac (CG50), Sant Gallart (CF69) i Sant Magí (CF79). En flor de febrer a juny.

***Lavandula stoechas* L.**

Brolles silíceoles de les muntanyes de Prades, on és comuna i localment abundant. En flor de maig a juliol.

subsp. *stoechas*

Bosc de la Pena i Montblanc!, cap a St. Joan (CF48), bosc del Guerxet, al nord dels Cogullons (MASCL. i BAT.) i baixa vall de Castellfolli! (CF38). Abunda sobretot a les terres poc elevades.

subsp. *pedunculata* (Miller) Samp. ex Rozeira

Coneguda de les muntanyes de Prades d'ençà de COSTA i LLENAS, sembla que penetra molt rarament a la Conca de Barberà, concretament a la Mola de Roquerola, cap al coll de la Mola (CF37), 950-1000 m (MASCL. i BAT.) i als Segalassos (CF27). És la subspècie pròpia dels altiplans superiors.

***Lavandula x sennenii* F.Q.; *L. stoechas* L. subsp. *font-queri* Roz.**

Fou herboritzada per MASCLANS a Rojals, cap al Coll de la Mola. Raríssima i escassa.

Lavandula angustifolia Miller; *L. spica* L.; *L. vera* DC.

MASCLANS i BATALLA l'esmenten dels Plans de Rojals. Deu ésser raríssima a la Conca.

Lavandula latifolia Medicus.

Brolles del *Rosmarino-Ericion* i prats de l'*Aphyllanthion*. Molt comuna. Coneguda del bosc de Poblet (VIDAL) i de Vilaverd!, l'Espluga i Plans de Rojals (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), fins al Mas d'en Xup i l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Montbrió de la Marca, Conesa i Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). Abundant, floreix de juliol a setembre i octubre.

Salvia lavandulifolia Vahl

Comuna a les brolles de llocs una mica frescals i als prats de l'*Aphyllanthion*. La Pena (P. MONT. i VICIOSO); Montblanc (CF48), 400 m, Vallclara (CF38), cap a Vilanova de Prades, 600-800 m, i Plans de Rojals, 1000 m (MASCL. i BAT.); Pontils (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, 1000 m (CF27), Senan (CF39), Vilaverd, 350 m (CF47), Blancafort, des de la Costa del Pastoret i Mas d'en Xup fins a l'Hostal del Tallat (CF49), Sarral (CF58), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i la Cirera, al Corb (CG60). Escassa, floreix de l'abril al mes de juny.

Salvia sclarea L.

L'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat (MASCL. i BAT.). Abunda als conreus abandonats i a les vores dels camins prop de St. Miquel (CF48), a la vall de la Trinitat, en sòl pedregós de llicorella. Floreix durant la primavera, però sol tornar-hi de setembre a novembre.

Salvia pratensis L.

Fenassars de llocs frescals. Poc comuna. Coneguda de Vallclara, a les vores del Francolí (CF38) i de Vilaverd!, 400 m (MASCL. i BAT.). Rojals, 800 m (CF47), Belltall i Blancafort, a les Garses (CF49) i Rocafort de Queralt, vora la carretera de Conesa (CF59). Molt escassa, floreix de maig a juliol.

Salvia verbenaca L.

Vores de camps i camins; conreus. Molt comuna. De Poblet es coneix la subsp. *horminioides* (Pourr.) Pugsl. (vegeu MASCL. i BAT.). La subsp. *verbenaca* de Plans de Pagès, de Vilaverd! (CF47) a les vores del poble (MASCL. i BAT.) i de St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, dels 725 m (CF37) fins als 550 (CF38), Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins als Balladors i al Monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarral (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Força abundant, floreix de març a juny i de setembre a novembre.

SOLANÀCIES

Lycium europaeum L.

Poc comú, forma tanca viva a les vores de camins i de conreus. Montblanc (MASCL. i BAT.) i Blancafort, als voltants del poble (CF48). En flor d'octubre a novembre.

Atropa bella-donna L.

Fondalades frescals del bosc de Poblet (FONT QUER). Raríssima i escassa.

Hyoscyamus niger L.

Voltants dels nuclis habitats, en indrets notablement ruderalitzats. Comú. Vilanova de Prades!, 880 m (MASCL. i BAT., BOLDÚ), Vallclara (CF38) (BOLDÚ), Rojals (CF47) (MASCL. i BAT.); Blancafort, al Mas d'en Xup (CF49); Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Escàs. Floreix de l'abril al juliol.

Hyoscyamus albus L.

Murs vells i voltants de les cases. Comú. La var. *major* (Mill.) Lowe a l'Espluga de Francolí (CF48) (MASCL. i BAT.). El tipus a Vimbodí (BOLDÚ) i Vilaverd (CF47) (MASCL. i BAT.); a Poblet, vora del riu Sec (CF38), Blancafort i l'Espluga, a les torrenteres (CF48) i Sarra (CF58). També a Montblanquet i Rocallaura (CF49) i Ciutadilla (CG40), a l'Urgell. Localment abundant, floreix de març a novembre.

Solanum nigrum L. subsp. nigrum

Conreus i vores ruderalitzades dels camins. Poc comú. Conegut de Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO). Vall de Castellfollit, 720 m (CF37), l'Illa, a les vores del poble (CF57), i Forès, al barranc del Xano (CF59). Escàs, floreix de juliol a novembre.

Solanum luteum Miller (incl. *S. miniatum* Bernh. = *S. alatum* Moench)

Conreus i vores de cases i camins. Força comú. Conegut de l'Espluga de Francolí (CF48) (les subsp. *luteum* i *alatum*) i de la vall del Titllar (la subsp. *luteum*) (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27) (la subsp. *alatum*), vall del Titllar, 750 m (CF37), Riudabella (CF38), l'Espluga i Montblanc (CF48), Blancafort, al Mas d'en Llord, i Solivella (CF49), l'Illa (CF57) i Rocafort de Queralt (CF59). Escàs, floreix de juliol a novembre.

Solanum dulcamara L.

Bardisses i herbassars de llocs humits. Força comú. Conegut de la Pena i de la vall del Titllar! (CF37), 750 m (MASCL. i BAT.) i de Pontils (CF69) i Santa Coloma (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Vallclara (CF38), Rojals (CF47), l'Espluga i Montblanc (CF48), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58) i Savallà del Comtat, al castell (CG50). Poc abundant, és en flor de maig a novembre.

Lycopersicon esculentum Miller

Subspontani als indrets fortament ruderalitzats. L'Espluga i Montblanc (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades (CF27) i Blancafort (CF48). Floreix de juliol a setembre.

Datura stramonium L.

Conreus i vores dels rierols. Vimbodí i Poblet (CF38), l'Espluga, al riu Sec (CF48), i Pontils, a les vores del riu Gaià (CF69). Poc abundant, floreix de juliol a novembre.

ESCROFULARIÀCIES

Verbascum thapsus L.

Erms i llocs àrids, de sòl pedregós. Poc comú. Vall del Titllar, 750 m (CF37);

Vallclara i Vimbodí (CF38), entre l'Espluga de Francolí i Montblanc (CF48), 400 m (MASCL. i BAT.); Blancafort, a la Costa de ca l'Úrsula (CF49) la subsp. *crassifolium* (Lam.) Murb.; Vallespinosa (BAT. i MASCL.). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs, floreix de maig a juliol i més rarament l'octubre i el novembre.

***Verbascum boerhavii* L.**

Erms i brolles de Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar! (F.Q.) i Plans de Pagès (CF37), Rojals (CF47), Montblanc i la Pena (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). En flor maig i juny.

***Verbascum sinuatum* L.**

Molt comú als erms i a les vores de camins i conreus. Conegut de Vilaverd! (CF47), Montblanc, l'Espluga de Francolí i Vimbodí (MASCL. i BAT.). Vallclara (leg. M. CAMP-DEPADRÓS) i Riudabella (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Sarra i Ollers (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Pontils (CF69) i Sant Magí (CF79). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de juliol a setembre.

***Verbascum pulverulentum* Vill.; *V. floccosum* Waldst. et Kit.**

Erms i vores de camins. Comú. Vilanova de Prades (CF27) i Plans de Pagès (CF37), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.); Conesa i Rocafort de Queralt (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Biure de Gaià (CF69); Vallespinosa (BAT. i MASCL.). Escàs, floreix de juny a setembre.

***Verbascum lychnitis* L.**

Coll del Bosc, a les muntanyes de Prades (CF37), a les vores dels camins. Espècie nova per a la flora de la Conca. Floreix els mesos de juny i juliol.

***Verbascum chaixii* Vill.**

Herboritzat per FONT QUER al bosc de Poblet l'any 1932, ha estat posteriorment trobat per MASCLANS i BATALLA a l'alta vall del Titllar (CF37), 1000 m. Molt rar i escàs.

***Scrophularia auriculata* L.; *S. aquatica* auct., non L.**

Vores de rius i sèquies. Comuna. Riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), valls de Castellfolit i del Titllar (CF37) i Barberà, al molí de l'Amorós (CF48); Vimbodí i Vallclara (CF38), Montblanc! i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Montbrió de la Marca (CF59); Pontils (CF69) (BAT. i MASCL.). Poc abundant, floreix d'abril a setembre.

Scrophularia canina* L. subsp. *canina

Vores pedregoses de rius i torrents. Poc comuna. Vilanova de Prades! (CF27), al riu Montsant (MOLERO) i als Segalassos; vores del riu Sec, prop del monestir de Poblet! (CF38) i a l'Espluga!, Montblanc (CF48) i Vilaverd (CF47) (MASCL. i BAT.). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Localment abundant, floreix de l'abril al juny.

Anarrhinum bellidifolium (L.) Willd.

Prats de sòl pedregós a les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut (COSTA, FONT QUER, ... MASCL. i BAT., BOLDÚ). Vilanova de Prades (CF27), altes valls del Titllar i Castellfollit, fins al cim del Tossal de la Baltasana (CF37), voltants de la Font de Nerola, a l'entrada de Castellfollit (CF38) i l'Espluga de Francolí, de les Masies cap a la Pena (CF48). Rar i poc abundant, floreix de maig a juliol i principis d'agost.

Antirrhinum majus L.

Fenassars i herbeis de les vores de camins i conreus. La subsp. *majus* a llocs més aviat frescals de Llorac (CG50) i Pontils (CF69), potser subspontània. En flor de maig a juliol. La subsp. *litigiosum* (Pau) Rothm. a llocs més àrids, fins i tot a les escletxes de les roques. Molt comuna i abundant, ja era coneguda de la Pena (MONTS. i VIC.), vall del Titllar! (CF37), Vimbodí! i Vallclara!, Rojals i Vilaverd! (CF47), l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, cap al Coll de l'Avellà (CF27) i damunt el Racó Vell (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58) i Sarra! (CF59). En flor la primavera i l'estiu fins, excepcionalment, al novembre.

Misopates orontium (L.) Rafin.; *Antirrhinum orontium* L.

Conreus i vores dels camins. Força comú. Conegut de Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vall del Titllar, 750 m (CF37), Poblet i Vallclara (CF38), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49) i Vallverd (CF59). Localment abundant, floreix de l'abril a l'octubre.

Chaenorhinum organifolium (L.) Fourr. subsp. *cadevallii* (O. Bolòs et Vigo) Lainz; *Linaria organifolia* (L.) Cav. subsp. *cadevallii* O. Bolòs et Vigo; *L. flexuosa* Desf. sensu Cad.

Escletxes de les roques calcàries. Comú però només localment abundant. Conegut de Rojals, del Puig de les Garrigues i de la Pena! (MASCL. i BAT.) i del Cogulló, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilaverd, cap a l'Estret (CF47), Montblanc, a la Vall (CF48), Blancafort, al Tossal Gros, 800 m, i Solivella (CF49), Prenafeta (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). En flor de l'abril a l'agost.

Chaenorhinum minus (L.) Lange; *Linaria minor* (L.) Desf.

Conreus de bona part de la Conca. Observada entre Montblanc i Blancafort (BOLDÚ) i a St. Magí (BAT. i MASCL.). Poblet i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins a la Costa del Pastoret i al Monestir del Tallat (CF49), Sarra! i Barberà (CF58), Forès i Passanant (CF59), Vallespinosa (CF69), i la Cirera, als sembrats de les vores del Corb (CG60). Relativament abundant, floreix de maig a novembre.

***Linaria supina* (L.) Chaz.**

Prats terofítics i conreus de sòl pedregós. Comuna. Vall de Castellfollit, 560 m (CF38); Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), cap a St. Joan i la Pena (MASCL. i BAT.); Sarra! (CF58); vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). També ens consta del Vilosell (CF28) i la Pobla de Cérvoles (CF27), a la comarca de les Garrigues. Escassa, floreix de març a juny.

***Linaria arvensis* (L.) Desf.**

Prats de sòl silici a les muntanyes de Prades, on és rara. Els Segalassos (CF27), cap a Vilanova de Prades; baixa vall de Castellfolit! (CF38), 500-560 m (O. BOLÒS); Montblanc, a St. Joan i l'Espluga de Francolí, a la Pena (CF48), 600-700 m (MASCL. i BAT.). Escassa, floreix de l'abril al juny.

***Linaria simplex* (Willd.) DC.**

Conreus i vores de camins. Força comuna. Coneguda de Vilaverd! (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Poblet, al riu Sec (CF38), Blancafort (CF48), Sarra! (CF58) i Forès (CF59). Escassa, floreix de març a maig.

***Linaria micrantha* (Cav.) Hoffm. et Link.**

Conreus i prats terofítics. Vilanova de Prades (CF27), Poblet, al riu Sec (CF38) i Blancafort, als Plans Punyets (CF48). Escassa i molt rara, floreix de març a maig.

***Cymbalaria muralis* P. Gaertn., B. Meyer et Scherb., *Linaria cymbalaria* (L.) Miller**

Subspontània a Blancafort i l'Espluga, a la Trinitat (CF48). També a Rocallaura, no lluny del Balneari (CF49), a l'Urgell.

***Kickxia elatine* (L.) Dumort.; *Linaria elatine* (L.) Miller**

Poc comuna. Creix als conreus, sobretot als rostolls. Blancafort (CF48), Solivella (CF49) i Sarra! (CF58). Poc abundant, és en flor de juliol a octubre.

***Kickxia spuria* (L.) Dumort.; *Linaria spuria* (L.) Miller**

Comuna als conreus de la major part de la Conca. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de l'Espluga de Francolí i Montblanc (MASCL. i BAT.). Rojals, als rostolls (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Costa del Pastoret, a Blancafort (CF49), Sarra!, Forès i Passanant (CF59) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Localment abundant, floreix de juny a setembre.

***Digitalis lutea* L.**

Fondalades frescals i boscos ombrívols. Rara. Coneguda de les muntanyes de Prades (F.Q., A. BOLÒS), es troba a la Pena (O. BOLÒS) i a les valls del Titllar i Castellfolit (MASCL. i BAT.). També a Llorac (CG50), als obacs de les vores del Corb. Escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

***Erinus alpinus* L.**

Vegetació comofítica de les zones elevades de la Conca. Generalment sobre roques calcàries. Poc comú. Conegut de la Vall! i la Pena! (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Roques de la Moleta (CF37), prop del Tossal de la Baltasana —amb J. VIGO—, Coll de Rojals (CF47) i Prenafeta (CF58). Més aviat escàs, floreix de l'abril al juny. Només hem vist la var. *hirsutus* Gr. et Godr.

***Veronica austriaca* L. subsp. *vahlil* (Gaudin) D.A. Webb; *V. teucrium* L. subsp. *orsiniana* (Ten.) Watzl**

Brolles i boscos. Rara. Montargull (CG60) i Sant Magí (BAT. i MASCL.); bosc de

Poblet (A. SALES i FONT QUER); Rojals (CF47), Plans de Pagès (CF37) i la Pena (MASCL. i BAT.); vall de la Trinitat, 750 m (CF48). Escassa, floreix de maig a juliol.

Veronica tenuifolia Asso; *V. assoana* (Boiss.) Willk.

Brolles i marges pedregosos. Rara. Vilanova de Prades (CF27) al coll de l'Avellà i al Gort de la Pobla de Cérvoles (CF27) i vora l'Hostal del Tallat (CF49), damunt l'Era del Terrible (MASALL. i PUJ.); Vilaverd i Rojals (CF47), 350-700 m (MASCL. i BAT.); Savallà del Comtat, al Vidaubar (CG50). Sempre escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Veronica officinalis L.

Boscors i raconades frescals de les muntanyes de Prades. Rara. Coneguda del Tossal de la Baltasana! (F.Q., O. BOLÓS) i dels Plans de Pagès, mola de Roquerola i altes valls de Castellfolit! i del Titllar! (CF37), dels 750 als 1000 m (MASCL. i BAT.). En flor d'abril a principis de juliol.

Veronica beccabunga L.

Vores dels rius i rieres. Comuna. Coneguda de les vores del Francolí, a l'Espluga, Montblanc! (CF48) i Vilaverd (CF47), i de la Vall (MASCL. i BAT.); també del riu Montsant, al peu de Vilanova de Prades! (CF27) (MOLERO). Floreix durant l'estiu.

Veronica anagalloides Guss

Uns plecs herboritzats al riu Montsant, entre Vilanova de Prades i Ulldemolins (CF27) sembla que manifestin una certa tirada cap a aquesta espècie. Els fruits, però, són més grossos que no correspon, raó per la qual no gosem donar com a definitiva la determinació de l'espècimen.

Veronica anagallis-aquatica L.

Vores de rius, rierols i sèquies. Força comuna. Observada per MASCL. i BAT. des de l'Espluga de Francolí fins a la Riba, a les vores del riu. Riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), Sarra, al riu Vallverd (CF58) i Llorac (CG50), al riu Corb. Localment abundant, floreix de maig a setembre.

Veronica praecox All.

Vilanova de Prades, 920 m (CF27), als camps d'ametllers de damunt del poble (MASALL. i PUJ.) i Sarra (CF58), 800 m, a la Collada. En flor març i abril.

Veronica arvensis L.

Conreus i prats terofítics de la major part de la Conca. Observada per MASCL. i BAT. a Plans de Pagès (CF37) i als Cogullons, per BOLDÚ a Blancafort! (CF48) i per BAT. i MASCL. a la vall del riu Gaià. Vallclara i Poblet (CF38), Coll de Rojals (CF47), Belltall (CF49), Prenafeta i Sarra (CF58), Conesa i Forès (CF59), Llorac (CG50) i Aguiló (CG60). Poc abundant, és en flor de març a juny.

Veronica polita Fries.

Molt comuna i abundant als conreus i a les vores de cases i camins. Observada per MASCLANS i BATALLA als Plans de Pagès (CF37), a les muntanyes de Prades. Vallclara i Poblet (CF38), Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Solivella i Blancafort, al

Mas d'en Llord i al Mas d'en Xup (CF49), Prenafeta (CF58), Sarraí, Conesa i Forès (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. En flor de març a juny, i més rarament setembre i octubre.

Veronica persica Poiret

Força comuna als conreus. Esmentada per MASCLANS i BATALLA de Montblanc i l'Espluga de Francolí. Vallclara i Poblet (CF38), Vilaverd i Font de Llorac —leg. M. CAMPDEPADRÓS— (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49) i Forès, cap a Sarraí (CF59). Poc abundant o escassa, floreix de març a juny i més rarament setembre i octubre.

Veronica hederifolia L.

Molt comuna als conreus de tota la Conca. Vilanova de Prades! (CF27), Vimbodí, Montblanc! i Puig de les Garrigues (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades; Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, de les vores del poble (CF48), al Mas d'en Xup i el Ballador de ca l'Úrsula, Belltall (CF49), Sarraí (CF58), Forès i Passanant (CF59) i Llorac (CG50); Pontils! (BAT. i MASCL.); Biure de Gaià i Vallespinosa (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta del Vilosell (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Relativament abundant, és en flor del febrer al maig.

Melampyrum cristatum L.

Havia estat herboritzat a Vallfogona de Riucorb, a la veïna comarca de la Segarra i a pocs quilòmetres de la Conca per M. GARRIGA (vegeu "Flora de Catalunya", vol. IV, p. 290). Creix també a Savallà del Comtat, 700 m (CG50), tocant al camí del Balneari. Era en flor el mes de maig.

Odontites longiflora (Vahl) Webb; Macrosyringion longiflorum (Vahl) Rothm.

Brolles pedregoses i assolellades. Força rara. A la Conca era coneguda de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Sarraí, a llevant de l'ermita dels Sants Metges (CF58) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Força escassa, és en flor a la tardor.

Odontites viscosa (L.) Clairv.

Rara, sol aparèixer a les brolles arbrades. BATALLA l'herboritzà a la Pena, 890 m, vora la Font del Deport (CF48), i MOLERO al barranc de l'Argentada, 860 m, també a les muntanyes de Prades. Creix a la vall del Titllar, 900 m, a la pineda de *P. sylvestris* (CF37), i al *Rosmarino-Ericion* de Blancafort, a la serra del Tallat, prop del Coll de Montblanquet (CF49). Sempre escassa, és en flor de l'agost a l'octubre.

Odontites lutea (L.) Clairv.

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Força comuna. Vilanova de Prades! (CF27), valls dels Torners, del Titllar! i Plans de Pagès (CF37), 750-1100 m, i a la Pena, cap a la Font del Deport (MASCL. i BAT.); Vallclara (BOLDÚ) i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) al Monestir del Tallat (CF49), Forès (CF59) Llorac i Savallà del Comtat (CG50); Sant Magí (BAT. i MASCL.); la Cirera (CG60). Poc abundant, floreix de l'agost a l'octubre.

Odontites kaliformis (Poult.) Pau

Prats i brolles dels sòls calcaris. Força comuna. Coneguda del Pinetell, Rojals i Puig de

les Garrigues (MASCL. i BAT.), de la Vall, a Montblanc (CF48) (TORRELLA, BC 607328!) i de Blancafort! (BOLDÚ). Vilaverd (CF47), Blancafort, al Mas d'en Llord i a l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa, cap a Turlanda (CF59), Llorac (CG50) i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69). Abundant, és en flor d'agost a novembre.

Odontites verna (Bellardi) Dumort; *O. rubra* Besser (incl. *O. serotina* Dumort)

La subsp. *serotina* ha estat observada per MASCL. i BAT. als herbeis del Tossal de la Baltasana i Plans de Pagès (CF37), en sòls humits. De les fondalades de la vall de Castellfolit, 720 m (CF37), n'hem recollit un plec que sembla que correspon a la subsp. *verna* a causa de les seves bràctees més llargues que les flors i l'absència de branques però que, tanmateix, era en flor el mes de setembre. Molt rara i escassa.

Parentucellia latifolia (L.) Caruel; *Bartsia latifolia* (L.) Sibth. et Sm.

Força rara, viu als prats de sòls lleugers i una mica humits. Localitzada a la Mola de Roquerola (CF37) i als Cogullons, 1000-1050 m (MASCL. i BAT.) i a Vilanova de Prades, 925 m (CF27). Força escassa, és en flor de l'abril al juny.

GLOBULARIÀCIES

Globularia vulgaris L.

Brolles i comunitats obertes; intervé notablement en la fixació dels talussos argilosos i margosos. Força comuna. Montblanc, la Pena, entre Vimbodí i Vallclara (CF38), 525 m (MASCL. i BAT.), i Santa Coloma (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd i coll de Rojals (CF47), Blancafort, des dels voltants del poble (CF48) fins al coll de Rocallaura (CF49), Sarra i Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). També ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Abundant, és en flor de març a maig.

Globularia alypum L.

Brolles de les terres baixes, per bé que s'enlaira a les solanes. Força comuna. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38) i Senan (CF39); Vilaverd! (CF47), el Puig de les Garrigues i Montblanc! (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (WILLK.); Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins al Tossal Gros i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57) i Sarra (CF58); solells de l'alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Localment abundant, és en flor del gener a l'abril.

Globularia repens Lam.; *G. nana* Lam.

Roques calcàries, sobretot dels indrets elevats. Vilanova de Prades! (CF27), Rojals (CF47) i la Pena! (MASCL. i BAT., VIDAL); Montblanc, a l'entrada de la Vall (CF48) i Prenafeta, damunt el poble (CF58). Localment abundant, té floració primaveral.

OROBANCÀCIES

Orobanche alba Stephan; *O. epithymum* DC.

Observada per MASCLANS i BATALLA a l'alta vall de Castellfolit (CF37), 1000 m, paràsita de *Thymus vulgaris*. Localitat única per a la Conca.

Orobanche amethystea Thuill. subsp. *amethystea*

Parasita *Eryngium campestre* a Blancafort, a la Carrera (CF48), i *Santolina chamaecyparissus* a Vilanova de Prades (CF27). Nova per a la Conca, floreix de maig a juliol.

Orobanche hederæ Duby

Parasita *Hedera helix* a les muntanyes de Prades (d'on ja l'havien donat a conèixer MASCL. i BAT.) i a la serra de Miramar. La Pena i valls del Titllar i Castellfolliet (MASCL. i BAT.). A la vall de Castellfolliet s'estén des de la casa forestal, 750 m, fins als 900 (CF37); barranc de St. Benet, a les vores del camí de la Pena, dels 650 als 900 m (CF38, CF48) i Prenafeta, a la clotada de l'Estret, 700 m (CF58). Localment abundant, floreix del juny a l'agost.

Orobanche latisquama (F.W. Schultz) Batt.; *Ceratocalyx macrolepis* Cosson.

Parasita *Rosmarinus officinalis*. Força comuna. Entre el Pinetell i Farena (MASCL. i BAT.); Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd (CF47), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i fins al Mas d'en Llord i el Mas d'en Xup (CF49), i Sarra (CF58). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Orobanche gracilis Sm. *O. cruenta* Bertol.

Força comuna, parasita *Dorycnium pentaphyllum*. Mola de Roquerola i Vimbodí (CF38), 500 m (MASCL. i BAT.); vall del Titllar, 900 m (CF37), Rojalons (CF47) i Blancafort, de la Costa del Pastoret a l'Hostal del Tallat (CF49). La var. *citrina* Coss. et Germ. a Vimbodí (CF38) i a Blancafort, a les Garses i a la Costa de ca l'Úrsula (CF49). Escassa, és en flor de l'abril al juliol.

PLANTAGINÀCIES

Plantago major L.

Comú als prats humits de les vores dels corrents d'aigua, sobretot rius i regalls. Vilanova de Prades, 840 m (CF27); vall del Titllar (CF37), Vilaverd (CF47) i l'Esplugu de Francolí (MASCL. i BAT.); Vimbodí i Tarrés (CF38), Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella, des de les vores del poble fins a l'era del Terrible, sota l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Vallverd (CF59), Pontils i Biure de Gaià (CF69). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs, és en flor de l'abril al juny; més rarament torna a florir al setembre.

Plantago coronopus L.

Vores de camins i cases. Comú però escàs. Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd! (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT.); Vimbodí i Tarrés (CF38), Blancafort, Pira i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Barberà, Sarra (CF58) i Montbrí de la Marca (CF59). En flor de maig a juliol, i més rarament setembre i octubre.

Plantago crassifolia Forsk.

Herboritzat per BOLDÚ entre Blancafort i Montblanc (CF48), en sòls gipso-salobrosos. Localitat única per a la Conca.

Plantago media L.

Molt rar i escàs. Ha estat observat per BAT. i MASCL. a St. Magí de Brufaganya; MASCL. i BAT. l'esmenten de Plans de Pagès i alta vall del Titllar (CF37), a les muntanyes de Prades. Creix als Segalassos (CF27), 850 m, cap a Vilanova de Prades.

Plantago holosteum Scop.; *P. carinata* Schrader; *P. recurvata* L.

Brolles i tallafocs de Plans de Pagès, Tossal de la Baltasana!, alta vall del Titllar! i els Cogullons, cap a Rojals (MASCL. i BAT.). També es fa a la Moleta (CF37). Abundant però molt localitzat, és en flor de maig a juliol.

Plantago lanceolata L.

Fenassars de les vores de cases, camins i conreus, en sòls mitjanament humits. Comuníssim. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades: Plans de Pagès, 1100 m, Vilanova de Prades! (CF27), vall del Titllar, l'Espluga de Francolí, Montblanc i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit (CF37), Vimbodí, Tarrés i Riudabella (CF38), coll de Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Sarral i Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50). Abundant, és en flor de maig a juliol.

Plantago lagopus L.

Prats ruderalitzats de sòl relativament sec. Comú. Conegut de les terres baixes de les muntanyes de Prades, "desde Alcover hasta Vimbodí"! (MASCL. i BAT.). Poblet, al riu Sec (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort, no lluny de l'Hostal del Tallat (CF49) i l'Illa (CF57). Força escàs, floreix d'abril a juny.

Plantago albicans L.

Prats secs de les vores de camins i conreus. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! (CF47), Montblanc, l'Espluga de Francolí, Vimbodí i Vallclara (MASCL. i BAT.). Poblet (CF38), Blancafort, des dels Plans Punyets (CF48) fins al Mas d'en Xup (CF49), Ollers (CF58) i Sarral (CF59). També ens consta del Vilosell (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Força abundant, és en flor de l'abril al juliol.

Plantago afra L.; *P. psyllium* L.

Prats secs de les vores dels camins a Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), 300-450 m (MASCL. i BAT.). No ens consta d'enlloc més a la Conca.

Plantago sempervirens Crantz; *P. cynops* L.

Espais oberts, des de vores de conreus fins a brolles del *Rosmarino-Ericion*. Molt comú. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd!, la Pena i el Tossal de la Baltasana (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades, 920 m (CF27), vall de Castellfollit, 700 m (CF37), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins a l'Hostal del Tallat i el coll de Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Conesa (CF59), Llorac (CG50), Santa Coloma i Biure de Gaià (CF69). Abundant, floreix de l'abril al juny.

CAPRIFOLIÀCIES**Sambucus ebulus L.**

Sòls humits i poc o molt ruderalitzats (cunetes, vores de rius, etc.). Comú. Conegut

de les vores de Poblet! (VIDAL), de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i de Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar, 960-1150 m (CF37), Vallclara (CF38), Montblanc, a la Vall i a la Font de la Ceba (CF48), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Relativament abundant, és en flor els mesos de juny i juliol.

***Sambucus nigra* L.**

Vores dels cursos d'aigua. Cultivat a l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.), Blancafort, ... Espontani a les vores del riu Sec (VIDAL) i a la vall dels Torners (CF37), 800 m (MASCL. i BAT.); també a Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), vora del coll de Montblanquet (CF49), Prenafeta (CF58), Montbrió de la Marca, Rocafort de Queralt (CF59), Santa Coloma (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Escàs, floreix de maig a juliol.

***Viburnum lantana* L.**

Rouredes i, més rarament, alzinars frescals i enlairats. Coneguda de Montargull, Santa Coloma, Pontils! i Sant Magí (BAT. i MASCL.), Aguiló! (BOLDÚ), Belltall! (O. BOLÒS), la Pena (CF48) i el Serrat de la Baltasana (CF37), 900-1050 m (MASCL. i BAT.). Colls de Rocallaura i de Montblanquet (CF49), Sarra! (CF58), Forès, cap a Passanant (CF59), Llorac (CG50), Sant Gallart (CF69) i la Cirera (CG60). Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

***Viburnum tinus* L.**

Alzinars i màquies de substitució. Comú. Conegut de la Pena (O. BOLÒS), vall de la Trinitat! i la Vall! (CF48), a Montblanc (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfolit, 720 m (CF37), Vallclara, cap a Vilanova de Prades (CF38), Vilaverd (CF47), Prenafeta i Sarra! (CF58), Albió (CG50), Vallespinosa, als obacs dels Ràfols (CF69) i Sant Magí (CF79). També ens consta de Serra la Llena, bé que ja a la comarca de les Garrigues, a la capçalera del barranc del Forn (CF27), i al Fons del Sastre (CF28), a la Poble de Cérvoles. No gaire abundant, floreix de la darrera de febrer al mes d'abril.

***Lonicera pyrenaica* L.**

Escletxes de roques calcàries, a la zona culminant de les muntanyes de Prades. Ja era coneguda de la vall de la Variella, 800 m, i de la Pena! (CF48), als penya-segats (MASCL. i BAT.) i no lluny de la Font del Deport. Coll de Rojals (CF47), 915 m. Rara i escassa, és en flor els mesos de maig i juny.

***Lonicera xylosteum* L.**

Fondalades frescals i boscos ombrívols. Rara i escassa. Coneguda d'ençà de WILLKOMM de les muntanyes de Prades: la Pena! (CF48), 800-850 m (O. BOLÒS); vall de Castellfolit (CF37), 900 m i la Variella (CF47), 700-750 m (MASCL. i BAT.); bosc de l'Espluga (VIDAL); Montargull, Santa Coloma, Sant Magí i Vallespinosa (BAT. i MASCL.); Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). En flor maig i juny.

***Lonicera implexa* Aiton.**

Alzinars, màquies i brolles dels indrets poc elevats. Molt comuna. Coneguda de les muntanyes de Prades (VIDAL, O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), serra del Tallat (O. BOLÒS) i alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfolit,

700 m (CF37), Vimbodí i Valclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí i Blancafort, de les vores del poble (CF48), fins als colls de Belltall i Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarra (CF59), Pontils i Vallespinosa (CF69) i Sant Magí (CF79). Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Lonicera etrusca G. Santi

Bosc frescals i brolles dels obacs. Força comuna. Coneguda de les muntanyes de Prades (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.), serra del Tallat (O. BOLÒS) i alta vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37), vall de Castellfolit, 560 m (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort, als Poals, i la Pena (CF48), Solivella, Passanant i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Lonicera periclymenum L.

Fondalades ombrívols de les muntanyes de Prades, d'on ja n'havien parlat COSTA i FONT QUER. MASCL. i BAT. l'esmenten de les valls del Titllar i Castellfolit, i del Tossal de la Baltasana, 800-1000 m. O. BOLÒS de la Pena (CF48). A la vall de Castellfolit baixa fins als 720 m (CF37), on vàrem herboritzar-la el mes de setembre i en fruit. Molt rara i escassa.

VALERIANÀCIES

Valerianella coronata (L.) DC.

Conreus, sobretot sembrats. Rara. Observada anteriorment a Plans de Pagès (CF37), 1100 m (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades, als sembrats (CF27) i Belltall, no lluny del poble (CF49). Escassa, floreix de maig al començament de juliol.

Valerianella pumila (L.) DC.

Raríssima, només ens consta de Llorac, als prats una mica frescals dels voltants del riu Corb (CG50). Es una espècie rara a la Catalunya meridional, d'on només ens consten sengles citacions de COSTA i GIBERT a Tarragona i la Mola de Coldejou respectivament. Escassa, floreix els mesos de juliol i agost.

Valerianella discoidea (L.) Loisel.

Sens dubte la més comuna de les *Valerianella* de la Conca, és planta pròpia dels conreus. Ja era coneguda de Pontils (BAT. i MASCL.), del Tossal de la Baltasana, 1050 m (A. BOLÒS) i de Plans de Pagès (CF37), 1100 m, i Plans de Rojals, 800-900 m (MASCL. i BAT.). Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí i Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) fins a la Costa de ca l'Úrsula (CF49), Sarra (CF58), Forès i Passanant (CF59) i Vallespinosa (CF69). Més aviat escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Valerianella carinata Loisel.

Muntanyes de Prades: Vilanova de Prades (CF27), als Segalassos, i vall de Castellfolit, 750-800 m (CF37). Rara i escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Valerianella echinata (L.) DC.

Conreus i erms recents. Comuna. Observada per COSTA a l'Espluga de Francolí i per BATALLA i MASCLANS a Pontils, Valldeperes (CF69) i Vallespinosa. Vilanova de Prades, 950 m (CF27), Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), carena del Tallat, entre l'Hostal i el Monestir (CF49), Passanant (CF59) i la Cirera (CG60). Escassa, floreix de l'abril al juny.

Valerianella eriocarpa Desv. subsp. eriocarpa

Prats secs de la baixa vall de Castellfollit, prop de la Font de Nerola (CF38). En flor els mesos d'abril i maig.

Centranthus ruber (L.) DC. in Lamk. et DC. subsp. ruber

Voltans de l'Espluga de Francolí (CF48), als talussos argilosos dels camins. Sembla molt rar a la comarca.

Centranthus lecoqii Jordan; incl. *C. angustifolius* (Mill.) DC. var. *longealcaratus* Pau

Espècie que no és rara a les muntanyes tarragonines, ja herboritzada per MASCLANS a les muntanyes de Prades, entre Rojals i Farena, 800 m. Creix als talussos pedregosos de les vores de la carretera de Rojals, sota Rojalons (CF47), a una altitud de 625 m. No en sabem d'altres localitats a la Conca. En flor maig i juny.

Centranthus calcitrapae (L.) Dufresne

Prats i conreus. Rar i localitzat. Conegut de la vall de la Trinitat, 600 m, i dels voltants de l'ermita de St. Joan (MASCL. i BAT.). Camps d'avellaners vora Riudabella i la Pena, cap al pic de l'Àguila (CF38), Rojalons (CF47) i Montblanc, a la Vall (CF48). Poc abundant, és en flor de l'abril al juny.

DIPSACÀCIES**Cephalaria leucantha (L.) Roem. et Schult.**

Fenassars i brolles. Força comuna. Coneguda de St. Magí (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd i Rojalons (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), serra del Tallat, al coll de Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Sarra, a les vores de l'Anguera (CF58) i cap a Forès (CF59), i Llorac (CG50). Poc abundant, és en flor de juliol a novembre.

Dipsacus fullonum L.; *D. sylvestris* Hudson.

Prats humits, sovint a les vores dels rius i torrents. Força comú. Conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vimbodí i entre la Riba i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Riu Montsant, cap a Uldemolins (CF27), Riudabella (CF38), Senan (CF39), Rojals (CF47), Blancafort, Montblanc i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), Solivella i el monestir del Tallat (CF49), Sarra i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69). Escàs, floreix els mesos de juliol i agost.

Succisa pratensis Moench.

Sòls humits de la Pena, a les muntanyes de Prades (CF48), on l'observarem

acompanyats de J. VIGO i d'on ja era coneguda (MASCL. i BAT.). No ens consta d'enlloc més. Tenia flor i fruit el mes de setembre.

***Knautia arvensis* (L.) Coulter**

Prats i marges del bosc, en llocs frescals. Força comuna. Vilanova de Prades, al coll de l'Avellà (CF27); entre Vimbodí i Valclara (BOLDÚ); cap al mirador de la Pena (MASCL. i BAT.); vall de St. Benet, no lluny del Pic de l'Aguila (CF38) i a la Font del Deport (CF48); serra del Tallat, als colls de Rocallaura i Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Llorac (CG50), Vallespinosa, St. Gallart i Biure de Gaià (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60); el Montclar (BAT. i MASCL.). Escassa, floreix de maig a juliol.

***Knautia rupicola* (Willk.) F.Q.**

Observada per MASCLANS i BATALLA als Plans de Rojals, 950 m, arriba fins al mirador de la Pena, 990 m (CF48). Viu a les esclotxes de les roques calcàries. Floració estival.

***Scabiosa monspeliensis* Jacq.**

Vilanova de Prades (CF27), 850-900 m i entre Valclara i Vimbodí (CF38), 550-600 m (MASCL. i BAT.); Pontils (CF69), segons BAT. i MASCL. Rara i escassa.

***Scabiosa atropurpurea* L.; *S. maritima* L.**

Fenassars i prats de les vores de camins i conreus. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! (CF47), l'Espluga de Francolí, Montblanc, Poblet i baixa vall de Castellfollit (MASCL. i BAT.). Vimbodí (CF38), Senan (CF39), Blancafort (CF48), Montbrió de la Marca, Forès i Passanant (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Estesa segurament per tota la Conca. Poc abundant, floreix de maig a setembre.

***Scabiosa triandra* L.; *S. gramuntia* L.**

Prats i brolles, particularment a l'estatge muntanyenc. Força comuna. Ja era coneguda de Pontils i St. Magí (BAT. i MASCL.), com de Vilaverd, Vimbodí (CF38), Plans de Pagès (CF37) i l'Espluga de Francolí (CF48), a la Pena (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), coll de Rojals (CF47), Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Forès i Conesa (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). També ens consta d'Argençola, als voltants de cal Foc Encès (CG70), a la comarca d'Anoia. Escassa, és en flor de juliol a novembre.

CAMPANULÀCIES

***Campanula persicifolia* L.**

Boscós i raonades frescals, sobretot de l'estatge muntanyenc. Poc comuna. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades (FONT QUER, BR.-BL., A. i O. BOLÓS, MASCL. i BAT.) i de Pontils (CF69) i St. Magí, a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vall del Titllar, des de la Colònia de Banús, 700 m, fins al Tossal de la Baltasana, 1150 m (CF37); vall de St. Benet, 890 m, sota la carena (CF38) i Rojals (CF47), a les Venes. Els nostres plecs semblen, com l'herboritzat per J.M. MESTRES a la Pena (CF48), de la

subsp. *subpyrenaica* (Timb.-Lagr.) Fedorov (= var. *lasiocalyx* Gren. et Godr.), caracteritzada pel tub del calze setós. Tanmateix, J.M. MESTRES ha recollit sota del Pic de l'Àguila (CF38) uns exemplars de calze que corresponen a la subsp. *persicifolia*. Escassa, floreix de maig a juliol.

Campanula speciosa Pourr.

Sòls pedregosos del vessant septentrional de les muntanyes de Prades. Rara. COSTA l'esmenta de l'Espluga de Francolí i MASCL. i BAT. de la Pena, sobre plecs de F.Q. i A. BOLÒS, de la Font del Deport (CF48) i de l'espai que hi ha entre Rojals i el Coll de la Mola. A les Venes, entre Rojals i Rojalons, hem reeixit d'herboritzar-la (CF47) en plena floració a la segona quinzena de juny. Els exemplars corresponen a la var. *beltranii* (Pau) Font Quer.

Campanula erinus L.

Prats secs, sovint als relleixos de les roques. Comuna. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de diversos punts de les muntanyes de Prades, entre els 260 i els 525 m (MASCL. i BAT.). Vores del riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), Poblet, al riu Sec (CF38), Vilaverd, cap a l'Estret (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), Prenafeta i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58) i vora la riera de la Salada (CF59); Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escassa, floreix de maig a principis d'agost.

Campanula trachelium L.

Indrets frescals, principalment al país de les rouredes. Poc comuna. Observada per BATALLA i MASCLANS a Pontils! (CF69), Vallespinosa i Sant Magí, i per MASCL. i BAT. i O. BOLÒS a les muntanyes de Prades. Valls de Castellfollit i el Titllar, 740-800 m (CF37), vall de St. Benet, 900 m (CF38), la Pena (CF48) i Prenafeta (CF58). Escassa, és en flor de juliol a setembre.

Campanula rapunculoides L.

Nova per a la flora de la Conca. Fenassars frescals de les vores de camins i cunetes. Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50) i les Piles, no lluny del poble (CF69). No lluny de Llorac, a Vallfogona de Riucorb, havia estat herboritzada per M. GARRIGA (BC 39252). Força rara i escassa, floreix del juny a l'agost.

Campanula gr. rotundifolia.

Hem herboritzat a Prenafeta un plec de *Campanula* els exemplars del qual són incomplets. Corresponen a una de les espècies del grup *rotundifolia* però no podem decidir res més sense uns espècimens que permetin estudis més detallats.

Legousia castellana (Lange) Samp.; Specularia castellana Lange

Fenassars de la meitat meridional de la Conca on, tanmateix, és rara i escassa. Plans de Pagès (CF37) cap als Torners, 1000-1100 m, i Riudabella (CF38), 600 m (MASCL. i BAT.). L'Espluga de Francolí, a les vores del poble i camí de la Pena, 420-700 m (CF48). Floreix els mesos de maig i juny.

Legousia hybrida (L.) Delarbre; Specularia hybrida (L.) A. DC.

Característica de l'ordre *Secalietalia*, viu preferentment als sembrats. Força comuna. Vilanova de Prades (CF27); Plans de Pagès (CF37), 1000 m, la Trinitat i Montblanc (CF48), 400-550 m (MASCL. i BAT.); Poblet, als camps d'avellaners (CF38), Sarraí

(CF58), Conesa, en conreus de trepadella (CF59), Llorac (CG50); Pontils i Vallespinosa! (BAT. i MASCL.); Biure de Gaià (CF69) i Savallà del Comtat, cap a la Cirera (CG60). Poc abundant o escassa, floreix de l'abril al juny.

Jasione montana L.

Brolles i prats del vessant septentrional de les muntanyes de Prades, d'on ja era coneguda (P. MONTS. i C. VIC., MASCL i BAT.). Vall de Castellfolli, 750 m (CF37), Riudabella, prop de la Font de Nerola (CF38) i l'Espluga de Francolí, al barranc de St. Benet (CF48). Escassa, floreix de juny a setembre.

Jasione crispa (Poult.) Samp. subsp. sessiliflora (Boiss. et Reut.) Rivas Martínez

Herboritzada a la vall de Castellfolli, 1000 m, a la pineda de *P. sylvestris* (CF37) per MASCLANS. El plec serví al mateix MASCLANS (in MASCL. i BAT.) per a descriure la var. *praelittoralis*.

COMPOSTES

Eupatorium cannabinum L.

Vores de les fonts i dels rius. Rar. Conegut de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de la Vall! i la Pena (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades. Baixa vall de Castellfolli, vora la carretera de Prades (CF38), la Trinitat (CF48) i Sarra, a l'Anguera (CF58). Escàs en general, floreix durant l'estiu.

Solidago virgaurea L.

Prats frescals, sobretot de les terres elevades. Poc comuna. Tossal de la Baltasana (O. BOLÒS), valls del Titllar! i Castellfolli! (CF37), 750-900 m (MASCL. i BAT.); Riudabella i Vallclara, cap a Vilanova de Prades (CF38); la Pena (CF48) (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.); l'Illa, cap al Coll Vell (CF57) i Prenafeta (CF58). També ens consta d'Argencola, a l'Anoia, no lluny de cal Foc Encès (CG70). Escassa, floreix d'agost a novembre.

Bellis perennis L.

Santa Coloma de Queralt (CF69), a les vores de camins i conreus (BAT. i MASCL.), localitat única per a la Conca. No l'hem trobat.

Bellis sylvestris Cyr.

Herbassars una mica frescals. Força rara i escassa. Poblet, no lluny de la Granja (CF38); entre Farena i el Pinetell (BAT. in MASCL. i BAT.); Prenafeta, a les vores del poble (CF58). En flor setembre i octubre.

Aster squamatus (Sprengel) Hieron.

Vores de cases i camins. Força rar. Montblanc, a la carretera de Rojals, 580 m (MOLERO); Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí, vora la vila i a la Trinitat (CF48), Solivella, als afores (CF49) i Sarra (CF59). Força escàs, floreix de setembre a novembre.

Aster sedifolius L.; A. acris L.

Prats i brolles una mica frescals. Força comú. Vilanova de Prades (CF27), al Coll de

l'Avellà; vall dels Torners, 900-950 m (CF37), Vilaverd (CF47) i Montblanc (CF48), cap a Sant Joan (MASCL. i BAT.); Vallclara, cap a Vilanova de Prades (CF38) i Senan, al nord-oest del poble, 680 m (CF39); Belltall (O. BOLÒS); Blancafort, des del Camp de la Roca fins al Monestir del Tallat (CF49), l'Illa, al Coll Vell (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Segura i Savallà del Comtat (CG50); Pontils! (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Localment abundant, floreix de setembre a novembre.

Erigeron acer L.

Prats moltes vegades de conreus abandonats. Comú. Conegut de la vall dels Torners (CF37), 950 m (MASCL. i BAT.) i de Pontils (CF69) i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vallclara (CF38), Blancafort, des de la Costa del Pastoret fins al Monestir del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58) i Llorac, no lluny del riu Corb (CG50). Escàs, floreix de l'agost al novembre.

Conyza canadensis (L.) Cronq.; *Erigeron canadensis* L.

Conreus i vores de camins. Comuna. Observada a Vilaverd (CF47), Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar! i la Trinitat, a les muntanyes de Prades, per MASCL. i BAT. Vimbodí (CF38), vall de Castellfollit, 720 m (CF37), Blancafort, camí de l'Espluga (CF48) i al Mas d'en Llord, Solivella (CF49) i Sarra! (CF59). Localment abundant, floreix de l'agost al novembre.

Conyza bonariensis (L.) Cronq.; *C. ambigua* DC.; *Erigeron bonariensis* L.; *E. crispus* Pourr. (incl. *C. floribunda* Kunth = *C. naudinii* Bonnet)

Vores de camins i cases, en llocs ben nitrogenats. Comuna. Observada per MASCL. i BAT. a Vilaverd, Rojalons (CF47) i l'Espluga de Francolí. Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48) i Solivella (CF49). L'anomenada *C. floribunda* creix a Montblanc, l'Espluga de Francolí (CF48) i vall de Castellfollit (MASCL. i BAT.), vall del Titllar, 750 m (CF37), Solivella (CF49), Sarra! i Prenafeta (CF58) i Serra del Clot, a llevant de Vallverd (CF69). Poc abundant, floreix d'agost a novembre.

Filago lutescens Jordan; *F. apiculata* G.E. Sm.

Prats secs de les vores dels camins i les clarianes del bosc. Poc comuna. Vilaverd (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Vimbodí i Vallclara (CF38) i els Plans de Pagès, 1000-1050 m (MASCL. i BAT.); vall de Castellfollit, 720 m (CF37). Poc abundant i, segons sembla, reclosa a les muntanyes de Prades. Floreix del maig a l'agost.

Filago pyramidata L.; *F. spathulata* C. Presl.

Molt comú als conreus i prats secs. MASCL. i BAT. l'esmenten dels Plans de Pagès, 1100 m (CF37), de Vilaverd (CF47), de Montblanc i de l'Espluga de Francolí!. També creix a Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49), Barberà (CF58), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69), Aguiló i Montargull (CG60). Abundant, floreix de maig a juliol —i més rarament hi torna els mesos d'octubre i novembre—.

Filago congesta Guss.; *F. bianorii* Senn. et Pau

BOLDÚ, en la seva tesi, l'esmenta de les terres baixes, entre Montblanc i Blancafort (CF48). No l'hem retrobat.

Logfia arvensis (L.) J. Holub; *Filago arvensis* L.

Prats baixos de les vores de camins i conreus i les clarianes dels boscos. Localitzat a les muntanyes de Prades, d'on ja COSTA i TEIXIDOR in CAD. l'havien donat a conèixer. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vilanova de Prades (CF27), Plans de Pagès, Poblet, Riudabella, l'Espluga i Montblanc. També creix a la vall de Castellfolit, 720 m (CF37), i a la vall de Sant Benet, des de les Masies (CF48) fins al dessota del Pic de l'Àguila (CF38). Relativament abundant, floreix del juny a l'agost.

Logfia minima (Sm.) Dumort.; *Filago minima* (Sm.) Pers.

Prats una mica humits de les muntanyes de Prades, dels 600 als 1000 m. Vilanova de Prades (CF27), Mola de Roquerola (CF37) i Montblanc, cap a St. Joan (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí, a les vores de la Trinitat (CF48). Poc abundant, floreix els mesos de juny i juliol.

BATALLA herboritzà vora l'ermita de St. Joan, a Montblanc, una *Logfia* que MASCL. i BAT. consideren híbrida entre *Logfia arvensis* i *L. minima* i anomenen *Filago x media* Gagn.

Logfia gallica (L.) Cosson et Germ.; *Filago gallica* L.

Nova per a la Conca de Barberà, ha estat herboritzada a la vall de Castellfolit, 720 m (CF37), i al barranc de St. Benet, camí de la Pena (CF48). Apareix als petits prats de les clarianes i de les vores dels camins. En flor del juny a l'agost.

Bombycilaena erecta (L.) Smolj.; *Micropus erectus* L.

Prats secs. Entre el coll de la Mola i Rojals, 900 m (CF47) i vall de la Trinitat (CF48), 700 m (MASCL. i BAT.); Llorac, voltants del Corb (CG50); Sant Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Més aviat escassa, floreix juny i juliol.

Evax carpetana Lange

Herboritzada per MASCLANS a la Mola de Roquerola, 1000 m (CF37), en la primera localitat coneguda de l'espècie als Països Catalans.

Gnaphalium luteo-album L.

Vores del Francolí, cap a l'Espluga, i Montblanc, a la Vall (CF48), 425-450 m (MASCL. i BAT.). Força rar i escàs.

Helichrysum stoechas (L.) Moench

Brolles i prats secs. Força comú. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (WILLK., VIDAL, MASCL. i BAT.). Vallclara, cap a Vilanova, 660 m (CF38) —leg. M. CAMPDEPADROS—, Vilaverd (CF47), Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins a més amunt del Mas d'en Xup (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarraí (CF58), Montbrí de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i la Cirera (CG60). També ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF27, CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix d'abril a juliol.

Helichrysum italicum (Roth) G. Don fil. subsp. *serotinum* (Boiss.) P. Fourn.

Brolles i prats secs, particularment de les terres una mica elevades i pedregoses. Força comuna. Coneguda d'ençà de COSTA de la Conca de Barberà, ha estat posteriorment esmentada per VIDAL (bé que amb un interrogant), CADEVALL i més recentment per

MASCLANS i BATALLA. Vilanova de Prades (CF27), baixa vall de Castellfollit (CF38), Senan (CF39), Rojalons (CF47), voltans del coll de Montblanquet (CF49), Prenafeta (CF58), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60).

Phagnalon sordidum (L.) Reichenb.

Escletxes de les roques calcàries. Força comú. Conegut del Pinetell i Vilaverd! (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vallclara, cap a Vimbodí (CF38), Blancafort, a les Carreres (CF48), Prenafeta (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí, als cingles de les Coves (CF79). També ens consta del Vilosell (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de l'abril a l'agost.

Phagnalon rupestre (L.) DC.

Roques assolellades de Vilaverd (CF47), on ja l'havien herboritzat MASCLANS i BATALLA. També ens consta del Vilosell, a les Garrigues, al barranc de Pedrinyo (CF28). Molt rar i escàs, floreix de l'abril al juny.

Phagnalon saxatile (L.) Cass.

Brolles de sòl pedregós. Rar. Baixa vall de Castellfollit (CF38); Vilaverd (CF47) i l'Espluga (CF48), a les Masies (MASCL. i BAT.). També ens consta d'Ulldemolins, camí de Vilanova de Prades (CF27), al Priorat. Escàs, floreix de l'abril al juny.

Inula salicina L.

Prats frescals. Força rara. Citada per COSTA de l'Espluga de Francolí, i per MASALLES i PUJADAS de Blancafort (CF48). L'hem herboritzada a Belltall (CF49), a l'*Aphyllanthion* dels voltants del poble, i a Sarraí, al barranc de la Solana (CF58). Sempre força escassa, floreix del juny a l'agost.

Inula helenioides DC.

Sòls frescals, sovint a les vores de regalls i rierols. Rara. Observada per BATALLA i MASCLANS a Riudeboix i Pontils, a l'alt Gaià. MASCLANS i BATALLA en parlen de Poblet (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48) cap a la Trinitat. Creix a Sarraí (CF58), a Biure de Gaià (CF69) i a la Cirera, a les vores del riu Corb (CG60). Escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Inula montana L.

Brolles i prats de llocs frescals. Relativament comuna. Coneguda de St. Magí, Cogulló i Comaverd, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), de mig camí entre Vimbodí i Vallclara, Vilaverd i el Pinetell (CF47) i el Pla de Rojals, sempre per damunt dels 500 m (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades, cap a Vallclara (CF38), l'Espluga de Francolí, cap al Mas de l'Agustinet, 400 m (CF48), Blancafort, vora l'Hostal del Tallat (CF49), Vallverd i Passanant (CF59), Vallespinosa, a la Serra del Clot, i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Inula conyza DC.

Brolles, boscos i marges frescals. Molt comuna. Observada per BATALLA i MASCLANS a Sant Magí! (CF79), per O. BOLÓS a la Pena i per MASCLANS i BATALLA a Montblanc, l'Espluga! i valls del Titllar i Torners. Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 750 m (CF37), Vimbodí i Riudabella (CF38), Senan (CF39), Rojalons

(CF47), Blancafort, a la vora del poble (CF48) i damunt el Mas d'en Llord (CF49), coll de l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Forès (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Montargull i la Cirera (CG60). Poc abundant, floreix de juliol a setembre.

Dittrichia viscosa (L.) W. Greuter; *Inula viscosa* (L.) Aiton

Conreus abandonats i vores de camins i conreus, sobretot dels llocs asolellats. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd!, Rojalons i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vall del Titllar, 750 m (CF37), Vimbodí (CF38), Rojals (CF47), Blancafort i Montblanc (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Ollers i Barberà (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Força comuna i abundant, és en flor de l'agost a l'octubre.

Pulicaria dysenterica (L.) Bernh.

Vores dels cursos d'aigua, en sòls humits. Força comuna. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les valls de Castellfollit! i del Titllar (CF37), Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vimbodí i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Barberà al Molí de l'Amorós i Montblanc (CF48), Solivella i voltants del Monestir del Tallat (CF49), Sarraí (CF58), Montbrió de la Marca (CF59) i Biure de Gaià (CF69). Escassa o bé poc abundant, floreix entre juliol i octubre.

Jasonia glutinosa (L.) DC.

Escletxes de les roques calcàries. Comuna. Coneguda de Vilanova de Prades! (CF27) i el Pinetell (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Ens consta de Vallclara (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Montblanc, a la Vall (CF48), Sarraí i Prenafeta (CF58), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Escassa o bé poc abundant, és en flor de juliol a setembre.

Jasonia tuberosa (L.) DC.

Sòls argilosos humits i poc o molt remoguts, sovint a les vores dels camins. Ja era coneguda de Vilanova de Prades! (CF27), Vallclara! i Vimbodí (CF38), la Pena! (CF48), a l'Espluga de Francolí i Rojals (MASCL. i BAT.), i de Pontils i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Senan (CF39). Rojalons (CF47), Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Sarraí (CF58), Forès (CF59), Llorac, cap a la Cirera (CG50), Serra del Clot, a llevant de Vallverd (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). També ens consta d'Argençola, a l'Anoia, als voltants de cal Foc Encès (CG70). Poc abundant, floreix de juny a setembre.

Pallenis spinosa (L.) Cass.; *Asteriscus spinosus* (L.) Schultz Bip.

Prats de les vores de camins i conreus, erms recents. Coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! (CF47) i l'Espluga (MASCL. i BAT.). Vallclara i Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins al monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Sarraí i Vallverd (CF59) i Llorac (CG50). Segurament present a la resta dels quadrats U.T.M. de la Conca. Poc abundant, és en flor de l'abril al setembre.

Bidens subalternans DC.

Nou per a la Conca de Barberà. Creix a Vimbodí, als conreus de les vores del poble (CF38). Relativament abundant, és en flor els mesos d'octubre i novembre.

Helianthus annuus L.

Rarament apareix com a subspontani a la comarca, i en aquest cas sol refugiar-se als regalls de les carreteres: Blancafort (CF48).

Helianthus tuberosus L.

Cultivat i subspontani a Blancafort (CF48), Prenafeta (CF58) i Forès (CF59), als horts i a les vores de les poblacions.

Xanthium strumarium L. subsp. *italicum* (Moretti) D. Löve; incl. *X. cavanillesii* Schouw.

Conegut de l'Espluga de Francolí, Poblet i Vimbodí (MASCL. i BAT.). Creix al riu Sec, des de Riudabella (CF38) fins a l'Espluga (CF48), i a Blancafort, sota la Costa del Pastoret (CF49). Poc abundant, és en flor del juliol a l'octubre.

Xanthium spinosum L.

Sòls nitrogenats de les vores de cases i camins. Força comú. Observat per MASCL. i BAT. a Vilanova de Prades (CF27). Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí i Blancafort, de les vores del poble (CF48) al Mas d'en Llord (CF49), Ollers (CF58) i Sarraí (CF59). Segurament present a la resta de quadres U.T.M. de la comarca. Poc abundant, floreix de juliol a setembre.

Tagetes minuta L.

Nova per a la flora de la Conca, apareix als conreus i a les vores dels camins. Vilaverd (CF47), Blancafort i Solivella (CF49). Força rara però relativament abundant, floreix de setembre a novembre.

Santolina chamaecyparissus L.

Brolles baixes, erms i talussos de les vores de camins i conreus. Comuníssima. Observada a les muntanyes de Prades per WILLKOMM, VIDAL, i MASCL. i BAT., i a la vall del riu Gaià per BAT. i MASCL. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins als colls de Montblanquet i de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià i Santa Coloma (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Abundant. Floreix del maig a l'agost.

Anthemis arvensis L.

Conreus i vores dels camins. Força comuna. Esmentada per MASCL. i BAT. de Plans de Pagès (CF37), Vilaverd! (CF47) i vall de la Variella. Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), Solivella i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), i Savallà del Comtat (CG50). També ens consta del Vilosell (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de l'abril al setembre, amb un mínim els mesos de juliol i agost.

Anthemis triumphetti (L.) DC.; *Cota triumphetti* (L.) Gay

Brolles i vorades de l'alzinar muntanyenc i de les rouredes a les muntanyes de Prades, on MASCLANS i BATALLA ja l'havien observada. Vall del Titllar, 900 m (CF37) i barranc de St. Benet, dels 870 al 920 m (CF38, CF48). Escassa, floreix de maig a juliol.

***Achillea millefolium* L.**

Prats frescals de les terres elevades. Herboritzada per A. BOLÒS a la vall del Titllar, cap al Coll del Bosc, reapareix a la Moleta (CF37) i a les terres septentrionals: Llorac i Savallà del Comtat (CG50) i Montargull (CG60). Rara i escassa, floreix del juny a l'agost.

***Achillea odorata* L.**

Fenassars de llocs frescals. Observada per MASCLANS i BATALLA al Bosc del Guerxet, 1000 m, al nord dels Cogullons (muntanyes de Prades), i per BATALLA i MASCLANS a St. Magí. Vall de Castellfolit, 750 m (CF37), Passanant (CF59) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escassa. Floreix del maig a l'agost.

***Achillea ageratum* L.**

Entre Rojalons i el Coll de Rojals (CF47), als fenassars de les vores dels camins. Força escassa, floreix els mesos de juliol i agost.

***Anacyclus clavatus* (Desf.) Pers.**

Conreus i vores de camins. Molt comú. Herboritzat per A. BOLÒS i per MASCLANS i BATALLA a les muntanyes de Prades. Voltants del riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, l'Espluga de Francolí i la Guàrdia dels Prats (CF48), Mas d'en Xup i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Barberà (CF58), Montbrió de la Marca i Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix del maig a l'agost.

***Chrysanthemum segetum* L.**

L'Espluga de Francolí (CF48) i les Piles (CF69), als fenassars i als conreus. A la Conca escasseja notablement. A les veïnes terres del Pla de Santa Maria, en canvi, a l'Alt Camp (CF58), esdevé abundantíssim. Floreix del maig al juliol.

***Tanacetum vulgare* L.**

Raríssim, BAT. i MASCL. l'esmenten de Valdeperes (CF69), a l'alt Gaià. No el coneixem d'enlloc més.

***Tanacetum corymbosum* (L.) Schultz Bip.; *Chrysanthemum corymbosum* L.**

Herbassars frescals, prats i boscos de les terres altes. Força comú. Ja era conegut de les muntanyes de Prades, a les valls de Castellfolit i el Titllar (CF37) i a la Pena! (MASCL. i BAT., O. BOLÒS, etc.), del Tallat, a Belltall (O. BOLÒS) i de Pontils (CF69) i Sant Magí (BR.-BL. i O. BOLÒS, BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), l'Espluga de Francolí, cap al Mas de l'Agustinet, 430 m., i sota la Coma d'en Bon (CF48), vores del Monestir i de l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta i Sarral (CF58), Passanant, vora la Sala (CF59), Llorac (CG50) i Montargull (CG60). Escàs, floreix els mesos de juny i juliol.

***Tanacetum parthenium* (L.) Schultz Bip.; *Chrysanthemum parthenium* (L.) Bernh.**

Cultivat i subspontani a Blancafort, al Pou de la Vila (CF48), Savallà del Comtat (CG50) i Biure, al torrent de Falps (CF69). Localment abundant, floreix del maig a l'agost.

Tanacetum cinerariifolium (Trev.) Schultz Bip.; *Pyrethrum cinerariifolium* Trev.

Observada per MASCL. i BAT. a l'Espluga de Francolí, camí de la Trinitat (CF48). També ens consta de la serra del Tallat, al coll de Rocallaura (CF49), Sarral (CF58) i Vallespinosa (CF69), a les vores de camins i conreus. La presència d'aquesta espècie a la Conca testimonia l'existència d'antics conreus de piretre al país.

Leucanthemum vulgare Lam.; *Chrysanthemum leucanthemum* L.

Valldeperes, a l'alt Gaià (CF69), on fou observada per BATALLA i MASCLANS. Aquesta és la primera i fins ara única localitat coneguda a la Conca, i correspon segons els mateixos autors al tàxon que De Candolle descriví amb el nom de *Leucanthemum pallens*.

Artemisia verlotiorum Lamotte

Naturalitzada a les vores de pobles i camins. Vilaverd, prop del Francolí (CF47), Blancafort (CF48) i Solivella (CF49). O. BOLÒS i J. VIGO (1979) l'esmenten de St. Magí (CF79). Rara i escassa, floreix els mesos de setembre i octubre.

Artemisia herba-alba Asso.

Ermots i talussos argiloso-guixosos. Floreix de l'agost al novembre.

subsp. **herba-alba**

Era coneguda de Vimbodí i Vallclara (CF38) i el Pinetell (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de Montargull (CG60), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Blancafort, des de la Costa del Corral Nou i els Poals (CF48) fins al coll de Montblanquet (CF49), a l'Illa (CF57), Ollers i Sarral (CF58) i Savallà del Comtat (CG50). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant.

subsp. **valentina** (Lamk.) F. Masclans

Creix a les vores de Montblanc (MASCL. i BAT) i a Blancafort, prop del Poal del Mundo (CF48). Bé que menys estesa que la subspècie anterior, pensem que pot trobar-se en altres indrets.

Artemisia campestris L. subsp. **glutinosa** (Gay) Batt.

Brolles esclarissades de sòls lleugers, en llocs assolellats. Força comuna. Esmentada per MASCLANS i BATALLA de Vilanova de Prades! (CF27) i Poblet. Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí i Blancafort (CF48), Sarral (CF58) i Santa Coloma (CF69). Escassa, floreix de juliol a setembre.

Tussilago farfara L.

Sòls argilosos humits. Observat per BATALLA i MASCLANS a Pontils, Montargull i Santa Coloma. Creix a la Pena, a les vores dels camins (CF38, CF48), Sarral (CF59), Biure de Gaià (CF69), Aguiló i la Cirera (CG60). GIBERT (1917) l'esmenta de Poblet, camí de la Pena. Poc comú i escàs, és en flor els mesos de març i abril.

Doronicum plantagineum L.

Espècie pròxima a *D. carpetanum* Boiss. et Reut. que R. FOLCH 1975 cità del coll d'Alforja, nou per a Catalunya, tot insinuant la possibilitat que es trobés a les muntanyes de Prades. Alhora, recordà la troballa a l'Espluga per part de COMPANÓ

d'un *Doronicum* que COSTA, en el suplement de la seva flora, considerà veí de *D. carpetanum* sense gosar, però, separar-lo de *D. pardalianches* L. La suposició de FOLCH fou confirmada per MOLERO i PUJADAS —veguéu MOLERO 1977— en herboritzar-lo a la vall de Castellfolí. (CF37). El mateix MOLERO comprovà que les citacions de *D. pardalianches* relatives a les muntanyes de Prades corresponen realment a *D. plantagineum*, si més no pel que fa als plecs dipositats a BC. Només l'hem vist als Segalassos, cap a Vilanova de Prades (CF27). Floreix els mesos de maig i juny.

Senecio doria L.

Herboritzat per MASCL. i BAT. a la Pena (CF48) i a la vall del Titllar (CF37), a les vores de fonts i rierols.

Senecio doronicum (L.) L. subsp. gerardii (Godr. et Gren.) Nyman

La Pena, cap a Rojals (CF48), 975-1000 m (BAT. in MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Senecio erucifolius L.

Prats una mica humits. Esmentada per WILLK. ap. COSTA de l'Espluga de Francolí i Castellfolit sense que ningú, posteriorment, hagi confirmat aquestes localitats —que, d'alta banda, no figuren ni a la flora de Catalunya de COSTA ni a la de CADEVALL—. BATALLA l'herboritzà cap a Vilanova de Prades, 875 m. Ens consta de Prenafeta i Sarraí (CF58), Forès i Montbrí de la Marca (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera (CG60). Localment abundant, floreix de l'agost a l'octubre.

Senecio gallicus Chaix

Prats i conreus del vessant septentrional de les muntanyes de Prades, d'on ja era conegut d'ençà de COSTA. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vilanova de Prades! (CF27), 875 m, i de la Vall i la Pena (CF48), entre els 500 i els 700 m. Coll del Bosc, 1090 m (CF37) i Riudabella, als camps d'avellaners, 560 m (CF38). Rar i escàs, floreix d'abril a juny.

Senecio lividus L.

Rojals, 1000 m (CF47), cap als Cogullons (MASCL. i BAT.), localitat única per a la Conca.

Senecio vulgaris L.

Conreus i vores de cases i camins. Comuníssim arreu. Conegut ja de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Coll del Bosc, sota del Tossal de la Baltasana (CF37), Riudabella (CF38), Rojalons (CF47), Montblanc, l'Espluga de Francolí i la Guàrdia dels Prats (CF48), Blancafort, a les Garses i Aixandres (CF49), l'Illa (CF57), Barberà i Prenafeta (CF58), Sarraí, Forès, Rocafort de Queralt, Conesa i Passanant (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). També ens consta de Guimerà, a l'Urgell (CG40). Relativament abundant, és en flor pràcticament tot l'any.

Calendula officinalis L.

Cultivada i de vegades subspontània a Blancafort (CF48), Solivella (CF49), etc. Poc comuna.

***Calendula arvensis* L.**

Conreus i vores de camins i cases. Comuníssima i coneguda ja de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit, 710 m (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella i Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarra i Barberà (CF58), Forès, Conesa i Montbrió de la Marca (CF59), Serra del Clot, a llevant de Vallverd (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Força abundant, floreix pràcticament tot l'any.

***Carlina corymbosa* L.**

Erms i prats secs de Vilanova de Prades (CF27); vall de Castellfollit (CF37) i Vilaverd! (CF47), 250 m (MASCL. i BAT.); l'Espluga de Francolí (CF48) (COSTA); l'Illa (CF57), Sarra (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Comuna i escassa, floreix de juliol a octubre.

***Carlina vulgaris* L.**

Brolles i prats de les terres altes. Poc comuna. Vilanova de Prades (CF27), 900 m, vall de Castellfollit (CF37), 900 m, i la Pena, cap als Plans de Rojals (CF48), 975 m (MASCL. i BAT.); Tossal de la Baltasana (F.Q. in MASCL. i BAT.); serra del Tallat, vora l'Hostal (CF49); Sant Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Força escassa, floreix els mesos de juliol i agost.

***Atractylis humilis* L.**

Brolles i erms vells ben assolellats, sobretot de les terres baixes. Ja era conegut de les muntanyes de Prades, a la vall de la Variella, entre Vimbodí i Vallclara, etc. (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Conesa (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), i la Cirera (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues, i Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix d'agost a octubre.

***Atractylis cancellata* L.**

Nou per a la Conca, apareix a Blancafort (CF48), als talussos i marges assolellats de les Eres. Raríssim i escàs. Floreix els mesos de juny i juliol.

***Xeranthemum inapertum* (L.) Miller**

Brolles esclarissades i prats secs. Més aviat rar. Conegut dels Cogullons, no lluny de Rojals, 1000 m (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades, de Blancafort (BOLDÚ) i de Sant Magí (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, 940 m (CF27), Montblanc (CF48), cap a Vilasacra, i Llorac (CG50). Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

***Echinops ritro* L.**

Fenassars i prats secs. Molt comú. Observat a la vall del riu Gaià per BAT. i MASCL. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Riudabella (CF38); Vallclara i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Coll de Rojals, 900 m (CF47), Blancafort (CF48), fins als colls de Montblanc i Rocallaura, a la serra del Tallat (CF49), Ollers (CF58), Forès i Sarra (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69) i Sant Magí (CF79). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs o bé poc abundant, és en flor de juny a setembre, i més rarament fins al novembre.

Arctium minus Bernh.

Vores ruderalitzades dels corrents d'aigua. Poc comú. Vall del Titllar, l'Espluga de Francolí i Montblanc! (MASCL. i BAT.). Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48) i Sarra, a l'Anguera (CF58). Escàs, floreix de juliol a setembre.

Stachelina dubia L.

Brolles del *Rosmarino-Ericion*. Molt comuna. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, 970 m (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i fins a l'Hostal del Tallat i el coll de Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Vallverd (CF59) i Aguiló (CG60). També ens consta de St. Miquel de la Tosca (CF28), a les Garrigues, i d'Argençola (CG70), als voltants de cal Foc Encès, a l'Anoia. Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Jurinea humilis (Desf.) DC.

Descoberta a la Conca i herboritzada per CADEVALL l'any 1907 al Coll Blanc, 750 m, vora Santa Coloma de Queralt. BATALLA i MASCLANS la hi han retrobada posteriorment i l'han observada encara a Montargull. Creix també a la Cirera (CG60), on l'hem recol·lectada amb A. FARRAS. Escassa i localitzada, floreix durant l'estiu.

Carduus nigrescens Vill.

Terres remogudes, vores de camins i conreus, etc. Comú. Present a la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.); al Coll del Bosc! (CF37) i als Cogullons, a les muntanyes de Prades, s'hi fa la subsp. *assoi* Willk. segons MASCL. i BAT. Blancafort, a la Carrera (CF48) i al Maset d'en Sala (CF49), i Sarra (CF58 i CF59). Escàs, floreix d'abril a juny.

Carduus tenuiflorus Curtis

Conreus i fenassars de les vores dels camins. Comú. Blancafort (CF48), Prenafeta (CF58), Conesa i Forès, camí de Sarra (CF59) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Carduus pycnocephalus L.

Marges i vores de camins i conreus. Comú però poc abundant. Conegut de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.) i la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Blancafort (CF48) i Belltall (CF49). Previsiblement està per quasi tota la Conca, a despit de les poques dades de què disposem. Floreix els mesos de maig i juny.

Cirsium richteranum Gillot subsp. *costae* (Senn. et Pau) Talav. et Valdés

Vores de conreus i camins. Comú. Rojals (CF47) i Plans de Rojals (CF48), a les muntanyes de Prades (sub *C. eriophorum* (L.) Scop. subsp. *odontolepis* (Boiss.) Rouy in MASCL. i BAT.; vegeu TALAVERA i VALDÉS); Coll de Montblanquet, a la serra del Tallat, 725 m (CF49), i Passanant, vora del camí del Fonoll, 760 m (CF59); BAT. i MASCL. esmenten de Pontils (CF69) un *C. eriophorum* subsp. *risterianum* Rouy que suposem referible a la present subspècie. Escàs, és en flor de l'agost a l'octubre.

Cirsium odontolepis Boiss. ex DC.

BATALLA l'herboritzà a Vilanova de Prades (CF27), 925 m (BC 141230!) i, conjuntament amb MASCLANS, l'esmenten de la Pena (CF48). Molt rar i escàs, nosaltres

només l'hem observat entre el Tossal de la Baltasana i la Moleta (CF37), 1160 m, i dessota Vilanova de Prades (800-875 m), cap a Vallclara (CF27, CF38).

***Cirsium echinatum* (Desf.) DC.**

Brolles i vores de conreus i camins. Poc comú. L'Espluga de Francolí, vora del poble i a la Pena (CF48) i Vallclara (CF38), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.); Sarraí, a la Salada (CF59). Poc abundant, floreix del juny a l'agost.

***Cirsium vulgare* (Savi) Ten.**

Vores de camins i conreus, sobretot als indrets humits. Comú però escàs. Vilanova de Prades (CF27), altes valls de Castellfollit i el Titllar, fins als 900 m (CF37); baixa vall de Castellfollit, 500-600 m (CF38), i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); Blancafort (CF48), Montblanquet i Senan (CF49), Prenafeta (CF58), Sarraí (CF59) i Llorac (CG50); BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del riu Gaià. És en flor de juliol a setembre.

***Cirsium tuberosum* (L.) All.**

Prats de l'*Aphyllanthion* i rouredes de la meitat meridional de la Conca. Rar i escàs. Creix a la vall de la Variella (CF47) i a la Pena! (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). També al Coll Vell de l'Illa (CF57). Floreix del juny a l'agost, i més rarament fins al novembre.

***Cirsium monspessulanum* (L.) Hill**

Prats i jonqueres de les vores dels cursos d'aigua. Força comú. Conegut d'entre Vallclara i Vimbodí (BOLDÚ); Vilaverd (CF47), al Francolí (O. BOLÒS) i l'Espluga de Francolí, vora del riu i a la Pena (MASCL. i BAT.). Vimbodí, al riu de Milans (CF38), la Guàrdia dels Prats i el Molí de l'Amorós (CF48), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Montbrío de la Marca (CF59) i la Cirera, al riu Corb (CG60). Força abundant, floreix de maig a setembre.

***Cirsium palustre* (L.) Scop.**

GIBERT l'esmenta del camí entre Poblet i Prades en les "Notes fitogeogràfiques ...", citació que recull H.T. MALAGARRIGA en la seva "Flora de la Província de Tarragona". Es tracta segurament d'una confusió amb *C. tuberosum* o bé *C. monspessulanum*.

***Cirsium arvense* (L.) Scop.**

Molt comú als conreus, sobretot de cereals. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), Vilanova de Prades! (CF27), Vimbodí!, l'Espluga! i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Blancafort, Montblanc i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella i Belltall (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Forès, Conesa, Sarraí i Rocafort de Queralt (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià i Santa Coloma de Queralt (CF69) i la Cirera (CG60). Força abundant. És en flor de maig a setembre.

***Picnomon acarna* (L.) Cass.; *Cirsium acarna* (L.) Moench**

Vores de camins i conreus, erms pedregosos. Comú. Ja era conegut de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.), i de les muntanyes de Prades: l'Espluga de Francolí, Vallclara ... (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vinyes de la vall del Titllar,

830 m (CF37), Riudabella, cap a Castellfollit (CF38), des de Blancafort (CF48) fins al Coll Vell de Senan (CF49), i Sarraí (CF58). Escàs, és en flor de juliol a setembre.

Galactites tomentosa Moench

Vores de camins, conreus i cases de les terres baixes: Vimbodí (CF38) i l'Espluga (CF48) (MASCL. i BAT.); Vilaverd (CF47). Poc comú i escàs, floreix de l'abril al juliol.

Onopordum acaulon L.

Vores dels camins a les muntanyes de Prades. Força rar i escàs. Conegut de l'Espluga de Francolí (LLENAS in CADEVALL) i dels Plans de Rojals, cap al Coll de la Mola (CF47), 1000 m (MASCL. i BAT.). Vall de St. Benet, sota la Pena, 875 m (CF48). En flor els mesos de juny i juliol.

Onopordum acanthium L.

Sòls nitrogenats i una mica humits, sobretot de les vores dels camins. Poc comú. Vallclara (CF38) (MASCL. i BAT.); Blancafort, a les vores del poble (CF48), Llorac i Savallà del Comtat (CG50). Segurament més estès que no poden fer pensar les nostres dades. Escàs, floreix del juny a l'agost.

Onopordum illyricum L. subsp. illyricum.

Vores de cases i camins, voltants de deixalles. Comú. Conegut de Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, Vallclara i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). També creix a la vall de St. Benet, 840 m (CF38), Blancafort (CF48), Prenafeta (CF58) i segurament en altres indrets de la Conca. Localment abundant, floreix de juny a octubre.

Silybum marianum (L.) Gaertner

Comuníssim a les vores de cases i camins, sobretot si el sòl és poc o molt humit. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Ens consta de Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 740 m (CF37), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins al Mas d'en Xup i Monestir del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Força abundant, floreix de maig a juliol.

Serratula nudicaulis (L.) DC.

Rara i escassa, es fa als prats una mica frescals de les terres elevades. Ja era coneguda dels Plans de Rojals, cap al Coll de la Mola (MASCL. i BAT.), a les muntanyes de Prades. Creix a les vores del riu Corb, prop de la Cirera (CG60) i encara a Serra la Llena, sota del coll de l'Avellà, 900 m (CF28), a la comarca de les Garrigues. Floreix els mesos de maig i juny.

Leuzea conifera (L.) DC.; Centaurea conifera L.

Brolles i prats calcícoles de tota la Conca. Ja era coneguda de Rojals! (MASCL. i BAT.), Blancafort! (BOLDÚ) i la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Ens consta de Vilanova de Prades (CF27), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort, sota l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers i Barberà (CF58), Conesa i Rocafort de Queralt (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69). Molt comuna però escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Mantisalca salmantica (L.) Briq. et Cavillier; *Centaurea salmantica* L.; *Microlonchus salmanticus* (L.) DC.

Vores de conreus i camins, als fenassars. Ja era coneguda de Vallclara i Poblet (CF38) i del Pinetell (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Creix a Montblanc i Blancafort (CF48), vores de l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58), Conesa (CF59), Biure de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). Força comuna però escassa, és en flor de juny a octubre.

Centaurea collina* L. subsp. *collina

Blancafort, a les vinyes de la Costa del Pastoret (CF49). Raríssima i poc abundant, floreix els mesos d'agost i setembre.

***Centaurea scabiosa* L.**

Conreus, erms recents i fenassars de les vores d'uns i d'altres. Comuníssima. Ja era coneguda de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 760 m (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Rojalons i Vilaverd (CF47), Blancafort, Montblanc i la Guàrdia dels Prats (CF48), Belltall i l'Espluga, cap a Senan (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Forès, Passanant i Sarraí (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa i Santa Coloma de Queralt (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Poc abundant, floreix de maig a octubre.

***Centaurea calcitrapa* L.**

Camins i voltants de les cases. Força comuna. Ja era coneguda del Pinetell (CF47) i l'Espluga (MASCL. i BAT.) i d'entre Montblanc i Blancafort (BOLDÚ). Creix a les vores del riu Montsant, a Ulldemolins i a Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), Prenafeta i Sarraí (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50) i Montargull (CG60). Poc abundant, floreix de maig a setembre.

Centaurea aspera* L. subsp. *aspera

Fenassars de les vores de camins i conreus. Molt comuna, sobretot a les terres baixes. Ja era coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), de Vimbodí (CF38) i de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), l'Illa (CF57), Ollers i Sarraí (CF58), Conesa (CF59), Llorac (CG50) i Biure de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix de maig a octubre, i excepcionalment fins al novembre.

***Centaurea x pouzinii* DC.**

Aquest híbrid, resultat de l'encreuament entre *C. aspera* i *C. calcitrapa*, ha estat herboritzat a Vilaverd (BATALLA) i a l'Espluga de Francolí (FONT QUER, MONT. i VICIOSO, BAT. i MASCL.) segons MASCLANS i BATALLA.

***Centaurea solstitialis* L.**

Fenassars dels erms i de les vores de camins i conreus. Rara. Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí (CF48) i de Vallclara (MASCL. i BAT.). Creix també a Vilanova de Prades (CF27), a Poblet, al riu Sec (CF38), i a Llorac (CG50). Força escassa, floreix del juliol al novembre.

***Centaurea melitensis* L.**

Erms i conreus. Comuna. Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí i els Plans de Rojals, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Ens consta també de Riudabella, al riu Sec (CF38), Blancafort (CF48) i encara la Poble de Cérvoles, a les Garrigues (CF28). Poc abundant, és en flor els mesos de maig, juny i juliol; més rarament floreix fins al novembre.

***Centaurea jacea* L.**

Prats frescals, sovint no gaire lluny dels cursos d'aigua. Rara. BATALLA i MASCLANS l'havien observada a Riudeboix (CF69) i Sant Magí. Creix també a Llorac, no lluny del riu Corb (CG50). Escassa, floreix de juliol a octubre.

***Centaurea linifolia* L.**

Molt comuna a les brolles del *Rosmarino-Ericion*. Ja era coneguda de Pontils, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de la Variella, el Pinetell i entre Vimbodí i Vallclara, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Tarrés Vallclara i Vimbodí (CF38), Rojals (CF47), l'Espluga de Francolí i Blancafort, des de les vores del poble (CF48) fins a la Costa de ca l'Úrsula i l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarraí (CF58), Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69), i Sant Magí (CF79). Poc abundant, floreix de l'abril al juliol.

***Centaurea triumphetti* All. subsp. *lingulata* (Lag.) Dostál; *C. lingulata* Lagasca**

COSTA l'esmentà per primer cop de les muntanyes de Prades. FONT QUER l'herboritzà al Tossal de la Baltasana (!) i nosaltres la tenim de la Moleta (CF37), on sembla ben escassa. Floreix de la segona meitat de maig fins al juliol. No ens consta d'enlloc més a la Conca.

***Centaurea cyanus* L.**

Sembrats i, més rarament, fenassars de les vores de camins i conreus. Poc comuna i escassa. Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 700 m (CF37), voltants de l'Hostal i el Monestir del Tallat, Belltall (CF49) i la Cirera, als sembrats de les vores del Corb (CG60). En flor de l'abril al juliol.

***Crupina vulgaris* Cass.**

Prats terofítics, erms i brolles baixes. Comuna. MASCLANS i BATALLA l'herboritzaren a l'Espluga de Francolí (CF48), A. i O. de BOLÒS al Tossal de la Baltasana i BAT. i MASCL. l'esmenten del Cogulló, a la vall del riu Gaià. És present a Vilanova de Prades (CF27), a la vall del Titllar, 850 m (CF37) i a Sarraí (CF58). També ens consta de la Poble de Cérvoles, camí del coll de l'Avellà (CF28), a la comarca de les Garrigues. Més aviat escassa, floreix del maig a l'agost.

***Carthamus lanatus* L.; *Kentrophyllum lanatum* (L.) DC.**

Vores de camins i conreus, en terres seques i pedregoses. Força comú. Conegut de St. Magí (BAT. i MASCL.), Vilaverd! (CF47), Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), riu Sec, cap a Riudabella (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Prenafeta (CF58), Llorac (CG50) i la Cirera (CG60). Poc abundant, és en flor de juny a octubre.

Carthamus tinctorius L.

Fou cultivat a Valdeperes, cap a St. Magí (vegeu BAT. i MASCL.). No ens consta, però, que s'hi hagi naturalitzat.

Carduncellus monspeliensis All.

Brolles i prats de les terres elevades, en comunitats de l'*Aphyllanthion*. Força comú. Vilanova de Prades (CF27), la Moleta (CF37) i Rojalons (CF47); la Pena (CF48), entre la Font del Deport i el Mirador, 860 m (MASCL. i BAT.); l'Illa (CF57), Conesa i Forès (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50); Pontils (BAT. i MASCL.); Biure de Gaià (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Escàs, floreix del juny a l'agost.

Scolymus hispanicus L.

Entre Blancafort i Montblanc (CF48), on l'herboritzà BOLDÚ (BCF 18389). Molt rar i escàs.

Cichorium intybus L.

Herbassars de sòl poc o molt humit de les vores de camins i conreus. Ja era conegut de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Vimbodí (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, al Torrent, i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), Prenafeta (CF58), Sarral i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Santa Coloma de Queralt (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí (CF79). Força comú i abundant, és en flor de juny a setembre.

Catananche caerulea L.

Brolles i prats de les terres elevades, sobretot en les comunitats de l'*Aphyllanthion*. Ja era coneguda de la Pena (CF48), 925 m, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i de Pontils (CF69), Vallespinosa, Sant Magí i Comaverd, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Rojals i Rojalons (CF47), serra del Tallat, del coll de Montblanquet al de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58) i Llorac (CG50). També ens consta d'Argençola, a l'obac de cal Foc Encès (CG70), a l'Anoia. Comuna i escassa, floreix del juny a l'agost.

Hedypnois cretica (L.) Dum.-Courset; *H. polymorpha* DC.

Conreus i prats secs. Poc comuna. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vilaverd! (CF47) i BOLDÚ de la Guàrdia dels Prats. Ens consta de Blancafort, a les Carreres (CF48) i del Mas d'en Xup (CF49). Escassa o bé poc abundant, floreix de març a juny.

Rhagadiolus stellatus (L.) Gaertner

Comú als conreus. Ja era conegut de Sant Magí (BAT. i MASCL.), de Vilaverd i vall de la Variella (CF47), l'Espluga de Francolí i Vallclara (MASCL. i BAT.). Riudabella, cap a Castellfolit (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), Belltall i Passanant (CF49), l'Illa (CF57), Forès i Vallverd (CF59). Escàs, és en flor de l'abril al juny.

Urospermum dalechampii (L.) Scop.

Vores de camins i conreus. Força comú. Ja era conegut de Vilaverd! (CF47), Montblanc i l'Espluga (MASCL. i BAT.), d'entre Blancafort i Solivella (BOLDÚ) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vimbodí (CF38), Blancafort, des de les vores del poble

(CF48) fins a més enllà del Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Barberà (CF58), Sarral (CF59) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Urospermum picroides* (L.) Scop.**

Conreus i prats de les vores dels camins. Nou per a la flora de la Conca. Creix a Blancafort (CF48), Belltall (CF49) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Poc comú i escàs, floreix d'abril a juny.

***Hypochoeris radicata* L.**

Molt comuna als prats humits, sovint de les vores dels rius i rierols. MOLERO l'esmenta de Vilanova de Prades (CF27), BAT. i MASCL. de St. Magí, a l'alt Gaià, i ha estat herboritzada nombroses vegades (A. BOLÒS, P. MONT. i C. VIC., O. BOLÒS, MASCL. i BAT.) a les muntanyes de Prades. Creix a la vall de Castellfollit, 730 m (CF37), Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Blancafort, Barberà, al Molí de l'Amorós i l'Espluga de Francolí, a la Pena, 850 m (CF48), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59) i Aguiló (CG60). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escassa, floreix de maig a octubre.

***Leontodon taraxacoides* (Vill.) Mérat subsp. *longirostris* Finch et P.D. Sell; *L. nudicaulis* auct. subsp. *rothii* auct., non (Ball) Schinz et Thell.**

Comuníssim als conreus i prats d'annuals de tota la Conca. Ja era conegut de St. Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades a Poblet (CF38), Montblanc, etc. (MASCL. i BAT.). Creix a la vall del Titllar, 820 m (CF37), Vilaverd (CF47), Pira i Blancafort (CF48), fins més enllà del Mas d'en Llord (CF49), Prenafeta (CF58), Sarral (CF59), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Localment abundant, floreix de l'abril a l'agost i més rarament fins l'octubre.

***Picris echioides* L.; *Helmintia echioides* (L.) Gaertn.**

Herbassars poc o molt ruderalitzats i humits. Força comuna. Esmentada per BAT. i MASCL. de la vall del riu Gaià i per MASCL. i BAT. primer, i BOLDÚ posteriorment, del peu de les muntanyes de Prades. Creix a la vall de Castellfollit, 750 m (CF37), a Vimbodí i Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de maig a novembre.

***Picris hieracioides* L.**

Molt comuna als fenassars humits, sobretot als regalls. MOLERO l'esmenta de Vilanova de Prades (CF27), MASCLANS i BATALLA de Montblanc, Poblet —a partir d'un plec de P. MONT. i C. VIC.—, Vilaverd i el Pinetell, i BATALLA i MASCLANS de Vallespinosa, Pontils i Sant Magí. Creix a Riudabella i Vimbodí (CF38), Senan (CF39), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Solivella i Coll de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Sarral i Barberà (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt (CF69), la Cirera i Aguiló (CG60). Localment abundant, floreix de maig a novembre.

***Scorzonera laciniata* L.; *Podospermum laciniatum* (L.) DC.**

Molt comuna als conreus, prats i vores de camins de la Conca. Ja era coneguda de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.) i de Vimbodí!, cap a Riudabella (MASCL. i BAT.). Creix a Vimbodí, al límit amb el terme de Tarrés (CF38), Senan (CF39), Vilaverd

(CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), a les vores del poble i fins al Mas d'en Sala i el Mas d'en Llord (CF49), Barberà (CF58), Conesa i Forès (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa, a la Serra del Clot (CF69), Aguiló i Montargull (CG60). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant o bé escassa, floreix del març al juny, i més rarament torna a florir l'octubre i el novembre.

Scorzonera graminifolia L.; *S. angustifolia* L.

Força comuna a les brolles i prats secs. Ja era coneguda de Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Vallclara (CF38), l'Espluga!, Vilaverd! i el Pinetell (MASCL. i BAT.), així com de Santa Coloma (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Rojals (CF47), Blancafort (CF48) i Passanant (CF49), Barberà (CF58), Sarraí (CF59), Aguiló i la Cirera (CG60). Escassa, floreix de maig a juliol.

Scorzonera hispanica L.

Entre Blancafort i Montblanc (CF48), localitat única fins ara pel que fa a la Conca (BOLDÚ, Herb. Ilerdense 1018).

Tragopogon porrifolius L.

Força rar, apareix als herbeis poc o molt frescals de la vall del Titllar (CF37), 825 m (MASCL. i BAT.), de Vilanova de Prades (CF27) i del Tallat, al Coll de Montblanquet (CF49). Correspon a la subsp. *australis* (Jordan) Nyman. Força escàs, floreix de maig a juliol.

Tragopogon dubius Scop.; *T. major* Jacq.

Conreus i fenassars. Comú. Ja era conegut de la vall de Castellfollit (CF37!), Vimbodí! i Vallclara (CF38) i Vilaverd (CF47), dels 255 als 800 m (MASCL. i BAT.); BOLDÚ l'esmenta de Blancafort! (CF48). També l'hem herboritzat al Mas d'en Llord i a l'Hostal del Tallat (CF49), a Conesa (CF59) i segurament (l'exemplar recollit és immatur) a Llorac (CG50). Escàs, floreix d'abril a juny.

Tragopogon crocifolius L.

Rar i escàs, MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades i de Vimbodí (CF38); BAT. i MASCL. de Sant Magí, a l'alt Gaià.

Tragopogon pratensis L.

Molt rar, l'hem herboritzat a la Pena, no gaire lluny de la Font del Deport (CF48). Escàs, floreix els mesos de juny i juliol.

Reichardia picroides (L.) Roth; *Picridium vulgare* Desf.

Força comuna als prats i brolles esclarissades de sòls secs. Ja era coneguda de Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Poblet i Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Sarraí i Forès (CF59). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. Poc abundant, floreix de març a novembre.

Sonchus asper (L.) Hill

Sòls humits de conreus i vores de camins. Comú. Vores del riu Montsant, cap a

Ulldemolins (CF27), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Blancafort i Solivella (CF49), Barberà (CF58), Sarral i Passanant (CF59) i Aguiló (CG60). Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Escàs, floreix de març a setembre.

***Sonchus tenerrimus* L.**

Comuníssim als conreus i vores de cases i camins. Ja es coneixia de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.), com de les muntanyes de Prades (A. BOLÒS, MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 820 m (CF37), Vimbodí i Vallclara (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, la Guàrdia dels Prats i l'Espluga de Francolí (CF48), Solivella i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Ollers i Barberà (CF58), Sarral, Forès i Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Vallespinosa i Santa Coloma de Queralt (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. No gaire abundant. És en flor quasi tot l'any.

***Sonchus oleraceus* L.**

Molt comú als conreus i a les vores dels camins. Vilanova de Prades (CF27), Tàrrés i Vallclara (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Montblanc, l'Espluga i Blancafort (CF48), Solivella i Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta, Ollers i Barberà (CF58), Rocafort de Queralt, Forès, Conesa i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69) i Aguiló (CG60). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. BATALLA i MASCLANS l'esmenten de la vall del Gaià. Escàs, floreix de març a octubre.

***Sonchus maritimus* L. subsp. *aquatilis* (Pourr.) Nyman; *S. aquatilis* Pourr.**

Comú a les vores de rius i sèquies. Ja era conegut de St. Magí (BAT. i MASCL.); de Vallclara! (BOLDÚ); de Vilaverd! (CF47) (O. BOLÒS) i de l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Ens consta de Montblanc, al Francolí, Barberà, a l'Anguera (CF48), Sarral, a la riera de la Salada (CF58, CF59), i la Cirera, al riu Corb (CG60). Poc abundant, floreix de juny a octubre.

***Lactuca viminea* (L.) J. et C. Presl.**

Prats secs, vores de conreus i camins. Comuna. Coneguda de Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), alta vall del Titllar (CF37), Vimbodí i alta vall de St. Benet (CF38), Blancafort (CF48), Prenafeta (CF58) i Sarral (CF59). Escassa, floreix de juny a setembre.

***Lactuca serriola* L.; *L. scariola* L.**

Conreus i fenassars. Molt comuna. BATALLA i MASCLANS l'esmenten de Vallespinosa, MASCLANS i BATALLA de la vall del Titllar i BOLDÚ de la serra del Tallat. Creix a Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfolit (CF37), alta vall de St. Benet (CF38), Senan (CF39), Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort, al Mas d'en Xup i al d'en Llord (CF49), Barberà (CF58), Forès i Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera, vora del riu Corb (CG60). Escassa o bé poc abundant, és en flor de juliol a setembre.

***Lactuca sativa* L.**

Molt rara i potser testimoni d'antics conreus, l'hem herboritzada a Barberà (CF58), en un rostoll de les vores del poble. Era en flor el mes de setembre.

Lactuca saligna L.

Rara i escassa. A. BOLÒS l'herboritzà a Vallclara i BATALLA i MASCLANS l'esmenten de Vallespinosa, a l'alt Gaià. Ens consta de la baixa vall de Castellfollit (CF38), de Blancafort (CF48) i de la serra del Clot, 740 m, a llevant de Vallverd (CF69). És en flor de juliol a octubre.

Lactuca virosa L.

Herbeis frescals de les obagues de les terres elevades. Només ens consta de les muntanyes de Prades, on és freqüent. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de la Pena, de Vilanova de Prades (CF27) i de la vall del Titllar (!). Creix també a la vall de Castellfollit, 720 m (CF37), i a la vall de St. Benet, 650 m (CF48). Escassa. Floreix els mesos de juliol i agost.

Lactuca perennis L.

Prats i vores de camins a les terres elevades. Ja era coneguda de St. Magí (BAT. i MASCL.), de Vilanova de Prades (CF27) (BOLDÚ) i de les valls de Castellfollit! (CF37) i del Titllar (MASCL. i BAT.). Creix a la vall de St. Benet (CF38), a Rojals (CF47), i a Montblanc, prop de St. Joan (CF48). Rara i força escassa, floreix del maig a l'agost.

Lactuca tenerrima Pourr.

Comuna als prats i vores de conreus de sòl pedregós. Ja era coneguda de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), de Vilaverd i el Pinetell (CF47), i la vall del Titllar! (CF37), 725-750 m (MASCL. i BAT.). VICIOSO i MONTSERRAT l'herboritzaren a la Pena, damunt Poblet. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí i Vallclara (CF38), Blancafort (CF48) i Prenafeta, a la clotada de l'Estret (CF58). També a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escassa, floreix del maig a l'agost i més rarament fins el novembre.

Mycelis muralis (L.) Dumort.; *Cicerbita muralis (L.) Wallr.;* *Lactuca muralis (L.) Gaertner*

Localitzada a les terres superiors de les muntanyes de Prades, d'on O. BOLÒS (1967) i MASCL. i BAT. ja l'havien esmentada. Creix a les valls del Titllar i Castellfollit (CF37), la Vall, a Montblanc i la Pena (CF48). Localment abundant. La floració s'estén del juny a l'agost.

Taraxacum pyropappum Boiss. et Reut.

St. Magí de Brufaganya i camí de Santa Coloma de Queralt, a l'alt Gaià, d'on fou donat a conèixer per CADEVALL (1909) i posteriorment confirmat per BATALLA i MASCLANS.

Taraxacum minimum (Briganti ex Guss.) N. Terracc.

MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vallclara (CF38), 550 m, primera i única localitat coneguda de l'espècie a la Conca.

Taraxacum obovatum (Willd.) DC.

Prats i vores de camins i conreus. Comú. Vilanova de Prades (CF27); la subsp. *obovatum* a Poblet (CF38), la Pena i Vimbodí i la subsp. *ochrocarpum* van Soest entre Vimbodí i Riudabella (CF38) (MASCL. i BAT., det. V. SOEST). El mateix VAN SOEST

(1954) esmenta la subsp. *ochrocarpum* de Santa Coloma de Queralt (CG60) i l'Espluga de Francolí (CF48). L'espècie en sentit ampli ens consta de les vores del riu Sec, sota Poblet (CF38), de Blancafort, a les vores del poble (CF48) i al Mas d'en Llord (CF49), i de Sarraí (CF58). Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Taraxacum erythrospermum Andr. ex Besser (incl. *T. hispanicum* H. Lindberg f. i *T. ibericum* van Soest)

Prats de les vores de camins i conreus. Poc comú. MASCL. i BAT. l'esmenten de la Pena (CF48), 700 m, sub. *T. hispanicum* i de l'Espluga de Francolí, cap a Poblet (CF48) sub. *T. ibericum*; BOLDÚ de Vallclara (CF38). L'hem herboritzat a Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), i a Aguiló (CG60). Escàs, floreix de març a maig.

Taraxacum officinale Weber

Herbassars de sòl humit. BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del riu Gaià. Creix a la Pena, cap a la Mina (BC 601639, leg. VIC. i MONTS., det. V. SOEST), a Forès, cap a Sarraí (CF59) i a Biure de Gaià (CF69). Rar i escàs, floreix els mesos de març i abril.

Chondrilla juncea L.

Molt comuna als conreus i a les vores dels camins, a tota la Conca. Ja era coneguda de Vilanova de Prades! (CF27), Vimbodí i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vall del Titllar, 830 m (CF37), Tarrés i Vallclara (CF38), Rojals (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella i coll de Montblanquet (CF49), Sarraí (CF58), Forès, Passanant i Montbrí de la Marca (CF59), Savallà del Comtat (CG50), Pontils i Santa Coloma de Queralt (CF69) i la Cirera, no lluny del riu Corb (CG60). També ens consta del Vilosell (CF28), a les Garrigues. Abundant, floreix de juliol a octubre.

Lapsana communis L.

Fondalades ombrívols dels boscos caducifolis. Rara. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de la vall del Titllar!. Creix també a la vall de Castellfolit, 725 m (CF37), a les muntanyes de Prades, i a Llorac (CG50), al *Violo-Quercetum fagineae* de l'obac de Punta de la Serra. És en flor els mesos de juliol i agost.

Crepis albida Vill.

Brolles de sòl pedregós i talussos argilosos de les terres altes. Força comuna. La subsp. *albida*, pròpia de crestes ventejades i sòls poc profunds, creix a la Pena (CF48), cap a Rojals (MASCL. i BAT.); al coll de Montblanquet (CF49), a la serra del Tallat; a Pontils (CF69) i Sant Magí (BAT. i MASCL.). La subsp. *macrocephala* (Willk.) Bab. fou herboritzada per A. BOLÓS i F. MASCL. a Vilanova de Prades (CF27); MASCL. i BAT. l'esmenten de Vallclara (CF38) i la Variella (CF47), 600 m; també creix a Belltall (CF49), no lluny del poble. L'espècie presa en sentit ampli ha estat observada per BOLDÚ entre Vimbodí i Vallclara; a nosaltres ens consta del camí de la Pena (CF38), Rojalons (CF47), l'Espluga de Francolí (CF48), Sarraí (CF58), Passanant (CF59) i Vallespinosa, a la serra del Clot (CF69). Sempre escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Crepis pulchra L.

Prats de sòl lleugerament humit, a les vores dels camins i conreus sobretot. Força comuna. Ja era coneguda del Pinetell (CF47), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de Pontils (CF69) i Sant Magí, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Blancafort i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), Sarraí (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50) i Montargull (CG60). Poc abundant, floreix del maig a l'agost.

Crepis foetida* L. subsp. *foetida

Conreus i vores dels camins. Força comuna. MASCL i BAT. l'esmenten de Poblet, on l'herboritzà FONT QUER, Vilanova de Prades! (CF27), on l'herboritzà A. BOLÒS, Vallclara i Vimbodí. Creix a les valls de Castellfolit i el Titllar, 750-900 m (CF37), a Riudabella i camí de la Pena (CF38), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Savallà del Comtat (CG50), Aguiló i Montargull (CG60). Escassa, floreix de maig a juliol.

***Crepis capillaris* (L.) Wallr.; *C. virens* L.**

Herbeis de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades: Tossal de la Baltasana, 1050 m (A. BOLÒS et F. MASCL.), i Mola de Roquerola (CF37), 1000 m (MASCL. in BC). Rara i escassa, floreix de l'abril al juny.

***Crepis sancta* (L.) Babcock; *Lagoseris sancta* (L.) K. Malý; *Pterotheca sancta* (L.) C. Koch**

Conreus i herbeis en general. Poc comuna i escassa. Creix a Solivella i coll de Rocallaura (CF49), Forès, 600 m, i Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50), i Pontils (CF69). També ens consta de Guimerà (CG40), a l'Urgell. O. BOLÒS i J. VIGO (1979) l'esmenten de Santa Coloma de Queralt. És en flor de març a maig.

***Crepis vesicaria* L. subsp. *haenseleri* (Boiss. ex DC.) P.D. Sell; *Crepis taraxacifolia* Thuill.**

Fenassars una mica frescals de les vores de camins i conreus. Força comuna. Ja era coneguda de Vilaverd! (CF47), Montblanc, la Pena i Plans de Rojals (MASCL. i BAT.), com de Vilanova de Prades! (CF27) (MOLERO). Creix també a la baixa vall de Castellfolit, 550 m (CF38), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), sota l'Hostal del Tallat (CF49), i Forès, cap a Sarra! (CF59). Poc abundant, floreix d'abril a juliol.

***Crepis bursifolia* L.**

Montblanc (CF48), parterres ajardinats de la vila. Segurament introduït a partir de llavors barrejades amb les de la gespa, no sembla encara naturalitzat.

***Andryala integrifolia* L.**

Brolles i terres poc o molt nues. Comuna. Ja era coneguda de Rojals (CF47), 1000 m (MASCL. i BAT.), de la Pena (C. VIC. i P. MONTS. in BC) i d'entre Vallclara i Vilanova de Prades (BOLDÚ). Vall de Castellfolit, 750 m (CF37), Riudabella (CF38), l'Espluga de Francolí (CF48), vores de l'Hostal del Tallat (CF49) i Prenafeta (CF58). També es fa a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escassa, floreix de maig a octubre.

***Andryala ragusina* L.**

Rara, apareix sobretot a les rambles i llocs pedregosos. COSTA l'esmenta de l'Espluga de Francolí i MASCLANS i BATALLA de les ribes del Francolí, cap a Poblet. A. BOLÒS l'herboritzà a Vilaverd (CF47) i Montblanc. Creix a les vores del riu Sec, sota de Poblet (CF38) i vora la carretera de Poblet a l'Espluga (CF48). Poc abundant, la floració comença el mes de maig i pot allargar-se fins a l'octubre.

***Hieracium pilosella* L.**

Segons determinacions de V. SOEST, corresponen a aquest tàxon sengles plecs de Vilanova de Prades (CF27) (leg. A. BOLÒS i MASCL.) i del camí de la Pena (CF48) (leg.

P. MONTS. i BAT.). BAT. i MASCL. l'esmenten de la vall del riu Gaià i nosaltres l'hem herboritzat a Llorac (CG50), la Cirera i Aguiló (CG60). DE RETZ revisà una part dels nostres *Hieracium*, i determinà com a *H. niveum* (Müller Arg.) Zahn un plec recollit a Barberà (CF58), al prat de la vora d'un camí. En flor del juny a l'agost.

***Hieracium pseudopilosella* Ten.**

MASCLANS i BATALLA l'esmenten dels Plans de Pagès (CF37), entre Vimbodí i Valldara (CF38) i la Pena. Els nostres plecs de Blancafort, a les Carreres (CF48), i l'Hospital del Tallat (CF49) han estat determinats per DE RETZ com a inclosos dins la subsp. *plantaginoides* N.P. (= *H. portae* Willk.). En flor d'abril a juny.

***Hieracium x anchusoides* (Arvet-Touvet) Arvet-Touvet**

Altes valls de Castellfolit i del Titllar, 900-1000 m (CF37) i la Pena (CF48), 750-800 m (MASCL. i BAT.). Rar i poc abundant.

***Hieracium murorum* L.**

Indrets frescals. Valls de Castellfolit (MASCL.) i del Titllar (CF37), 750-900 m, la Pena (O. BOLÒS 1967) i Montblanc (CF48) (BATALLA), a les muntanyes de Prades. Pontils (CF69), a la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Sembla escàs i rar.

***Hieracium praecox* Schultz Bip.**

Força comú a les brolles i prats de les terres elevades. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (P. MONTS., BRAUN-BLANQUET, MASCL. i BAT.) i de l'alt Gaià: Pontils (CF69) i Sant Magí (BAT. i MASCL.). Creix al Tossal de la Baltasana (CF37), a l'Esplugu de Francolí (CF48), cap a Senan (la subsp. *cinerascens* (Jord.) Zahn segons DE RETZ), a Belltall (CF49), 800 m (la subsp. *pallidulum* (Jord.) Zahn segons DE RETZ), i a l'Illa (CF57), a l'*Aphyllanthion* del Coll Vell (la subsp. *ovalifolium* (Jord.) Sudre segons DE RETZ). De Durfort (CF72), comarca d'Anoia, determinà DE RETZ un plec com a subsp. *basalticum* (Sch.-Bip.) Zahn, subspècie que ell mateix qualifica de "fréquent en Catalogne!". Localment abundant, floreix d'abril a juny i sol tornar-hi entre setembre i novembre.

***Hieracium maculatum* Sm.**

MASCLANS i BATALLA en donen com a possible la presència a la Pena. No s'ha confirmat posteriorment ni l'hem retrobat.

***Hieracium pallidum* Biv.**

Obacs de les roques de la Pena (CF48), 750-800 m (leg. BAT. i MASCL.; det. V. SOEST), localitat única per a la comarca.

***Hieracium laniferum* Cav.**

Escletxes des les roques calcàries. MASCL. i BAT. l'esmenten del Coll de la Mola, cap a Rojals, i de la Pena (CF48), 900 m.

***Hieracium aragonense* Scheele**

Cingles de la Pena, cap a Rojals (CF48), 1000 m (MASCL. i BAT.). No ens consta d'enlloc més.

Hieracium sonchoides Arvet-Touvet

P. MONTSERRAT l'herboritzà a la baixa vall de Castellfollit (CF38) i V. SOEST tingué cura de la determinació del plec. No ha estat retrobat posteriorment.

Hieracium amplexicaule L.

Escletxes de les roques i tarteres una mica fixades. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de la vall de Castellfollit (CF37) i de la Pena (CF48), una i altra localitats situades a 900 m d'altitud.

Hieracium compositum Lapeyr.

Ha estat herboritzat a Sarraí, als talussos frescals de les vores de l'Anguera. DE RETZ determinà el plec com a *H. compositum* Lap. subsp. *lychnitis* (Scheele) Zahn i aquesta representa la primera localitat tarragonina de l'espècie. Floreix els mesos d'agost i setembre.

Hieracium pyrenaicum Jord.

Obagues frescals de les muntanyes de Prades, entre els 600 i els 1000 m, a la vall de Castellfollit (CF37, CF38) i a la Pena! (CF48) —vegeu MASCL. i BAT.—. De floració típicament estival, no és estrany de trobar-lo en flor fins el mes de novembre.

Hieracium sabaudum L.

Prats i brolles de les obagues de les muntanyes de Prades: valls del Titllar! i de Castellfollit (CF37) i la Pena (CF48) —vegeu MASCL. i BAT.—. Els nostres exemplars de la vall del Titllar, 800 m, foren determinats per DE RETZ com a subsp. *concinnum* (Jord.) Zhan. Localment abundant, floreix els mesos de setembre i octubre.

MONOCOTILEDÒNIES

POTAMOGETONÀCIES

Potamogeton pusillus L.

Molt rar, viu submergit en aigües poc ràpides. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd, al Francolí (CF47). Un plec, immatur, recollit a l'Espluga de Francolí (CF48), podria correspondre a aquesta espècie.

ZANNIQUELIÀCIES

Zannichellia palustris L.

Submergida a les aigües de St. Magí de Brufaganya (CADEVALL, MASCL. i BAT.), de Montblanc, en un aljub (CF48), i segurament també —els exemplars que hem recollit són incomplets— a Sarraí, al riu Vallverd (CF58). Floració primaveral.

LILIÀCIES

Asphodelus fistulosus L.

Vegetació termòfila i poc o molt nitròfila de les terres baixes: Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47) i Montblanc (CF48). Rar i escàs, floreix de febrer a maig.

Asphodelus ramosus L.; *A. cerasiferus* Gay

Costers pedregosos de les terres altes. MASCL. i BAT. l'esmenten de la Pena i Plans de Rojals (CF48); BAT. i MASCL. del Cogulló, a la vall del riu Gaià. L'hem vist a Sarraí, al barranc de la Solana (CF58) i encara a la Pobla de Cérvoles (CF28), prop del coll de l'Avellà, a la comarca de les Garrigues. Rar i poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Anthericum liliago L.

Rar i poc abundant. Terres pedregoses de l'alta vall de Castellfolit i Mola de Roquerola (CF37), 1100-1150 m (MASCL. i BAT.), i de Sarraí, al barranc de la Solana (CF58), 630 m. En flor els mesos de maig i juny.

Aphyllanthes monspeliensis L.

Molt comuna als prats i les brolles de les terres altes i dels llocs frescals en general. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Tarrés i Vallclara (CF38), Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort, de les vores del poble (CF48) fins al coll de Montblanquet (CF49), l'Illa (CF57), Sarraí (CF58), Rocafort de Queralt (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). Força abundant, floreix d'abril a juny.

Gagea arvensis (Pers.) Dum.

Sembrats i rostolls de les terres elevades. Poc comuna. Herboritzada per un dels SALVADOR a Santa Coloma de Queralt —vegeu CADEVALL—, ha estat darrerament observada a Vilanova de Prades (CF27) (BOLDU) i Montargull (CG60) (BAT. i MASCL.). Creix també a Senan, cap als Morellons (CF39), vora l'Hostal del Tallat (CF49) i a Pontils (CF69). Segurament present a la resta de quadres U.T.M de la meitat septentrional de la Conca i desaparegut a causa de la seva floració primerenca (març i principis d'abril).

Tulipa sylvestris L. subsp. *australis* (Link) Pampanini

Terres pedregoses del barranc de la Solana, a Sarraí (CF58), localitat única per a la Conca. També ens consta de la Pobla de Cérvoles, 760 m (CF28), a la comarca de les Garrigues. Molt rara i escassa, floreix els mesos d'abril i maig.

Fritillaria lusitanica Wikström (incl. *F. hispanica* Boiss. et Reut.)

Molt rara i escassa. La Pena (CF48), 900 m (A. i O. BOLÒS!), i serra del Tallat, vora l'Hostal (CF49), 720 m —vegeu MASALL. i PUJAD.—. És en flor l'abril i el començament de maig.

Lilium martagon L.

Fondals ombrívols, sobretot del país de les rouredes. Rar i poc abundant. L'hem observat a Llorac (CG50), a l'obac de Punta de la Serra, i a la Pena (CF48), d'on ja O.

BOLÒS primer, i MASCL. i BAT. posteriorment, l'havien observat. També és conegut de la vall del Titllar (CF37), 900 m (MASCL. i BAT.), i de St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Floreix els mesos de juny i juliol.

Dipcadi serotinum (L.) Medicus

Prats secs, sovint en codines i llocs de sòl poc profund. Comú i generalment poc abundant. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Blancafort, d'on ja BOLDÚ l'havia indicat (CF48), Ollers, Sarra i Barberà (CF58). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Floreix els mesos de maig i juny.

Scilla autumnalis L.

Altiplà de la Mola de Roquerola (CF37), 1000 m (MASCL. i BAT.), localitat única a la Conca.

Ornithogalum umbellatum L.

BATALLA l'herboritzà a Vilaverd, als herbeis frescals de les vores del Francolí (CF47). No ha estat trobat enlloc més.

Ornithogalum narbonense L.

Comú als sembrats i als marges dels conreus. Ja era conegut de Vimbodí i Vallclara (CF38), 500-625 m (MASCL. i BAT.), i de Pontils (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Blancafort i l'Espluga de Francolí (CF48), del Mas d'en Llord a l'Hostal del Tallat (CF49) i Sant Gallart (CF69), a l'alt Gaià. Generalment escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Muscari racemosum (L.) Lam. et DC. (incl. *M. neglectum* Guss.)

Comuníssima als conreus de tota la contrada. Vilanova de Prades! (CF27), 900 m (MASCL. i BAT.); Coll del Bosc, sota el Tossal de la Baltasana (CF37), Riudabella i Vimbodí (CF38), Rojals i Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), fins a l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta (CF58), Forès, Conesa i Vallverd (CF59), Llorac (CG50), Pontils i Biure de Gaià (CF69), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). També ens consta de St. Miquel de la Tosca i la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i de Guimerà i Verdú (CG40), a l'Urgell. Força abundant, floreix de març a maig.

Muscari comosum (L.) Miller

Força comú als conreus, sobretot de cereals. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Sarra, al barranc de la Solana (CF58), Forès (CF59) i Vallespinosa (CF69). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs o bé poc abundant, floreix d'abril a juny.

Allium roseum L.

Fenassars de camins i conreus. Comú a les terres baixes. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), i de la Variella, la Pena i Poblet, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vimbodí, cap a Tarrés (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), Belltall (CF49), l'Illa (CF57) i Sarra (CF58). Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Allium moly L.

Saral, al barranc de la Solana (CF58), primera citació de l'espècie a les terres tarragoneses. Floreix els mesos de maig i juny, i sembla que manifesta una certa preferència per les raconades assolellades, arrecerades i amb el sòl més aviat pedregós però humit.

Allium moschatum L.

Molt rar, ha estat observat per BATALLA i MASCLANS al Cogulló, a la carena que separa les valls del Francolí i del Gaià, i encara a les terres baixes del Puig de les Garrigues (CF47), al sud de Vilaverd, per MASCLANS i BATALLA. Floració tardoral.

Allium paniculatum L.

Brolles esclarissades i prats. Poc comú. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vimbodí (CF38), Ollers (CF58) i Conesa (CF59). Més aviat escàs, floreix de juliol a setembre.

Allium oleraceum L.

Poc comú, viu als fenassars i als conreus. Ja era conegut de la Pena (MASCL. i BAT!). Vallclara (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), i Llorac (CG50). També ens consta de la Poble de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs, floreix del juny a l'agost.

Allium ampeloprasum L.

Conreus i fenassars de les vores dels camins. Poc comú. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vallclara i Vimbodí (CF38) i de Montblanc (CF48). Creix també a Saral (CF59), als voltants de la riera de la Salada. Escàs, floreix els mesos de juny i juliol.

Allium polyanthum Schult. et Schult. fil.

Només ens consta de Vilaverd (CF47), on fou herboritzat per MASCLANS i BATALLA(!). Molt rar i escàs.

Allium rotundum L.

Poc comú, sembla localitzat a l'extrem occidental de la demarcació. Fou herboritzat per MASCLANS entre Vimbodí i Vallclara(!), i per A. BOLÒS i MASCL. a Vilanova de Prades (!), 850 m (CF27). Creix també als fenassars de les vores de Vallclara (CF38), i encara a la Poble de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Allium sphaerocephalon L.

Ermots i prats secs de les capçaleres de les valls de Castellfolit i del Titllar (CF37), per damunt dels 900 m (MASCL. i BAT.). Molt rar i escàs.

Allium vineale L.

Erms i conreus de l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat (CF48) i Vallclara, cap a Vimbodí (CF38), per damunt dels 500 m (MASCL. i BAT.).

Polygonatum odoratum (Mill.) Druce

Força rar. Boscos ombrívols dels obacs. FONT QUER l'herboritzà a la Pena (CF48) i BATALLA a la capçalera de la vall del Titllar, cap al Coll del Bosc. Creix al Tossal de la Baltasana, 1990 m (CF37), a la vall de St. Benet, 840 m (CF38), i a Llorac, al Violo-

Quercetum fagineae de l'obac de Punta de la Serra (CG50). Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

***Asparagus acutifolius* L.**

Molt comú als boscos, brolles i garrigues del país de l'alzinar. MASCLANS i BATA-LLA l'esmenten de les muntanyes de Prades. Creix a Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfolit i del Titllar, 750-800 m (CF37), Poblet, Vimbodí i Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Ollers (CF58), Sarra i Montbrió de la Marca (CF59) i Sant Magí (CF79). Poc abundant, és en flor els mesos d'agost i setembre.

***Ruscus aculeatus* L.**

Força comú als boscos i garrigues poc o molt frescals. Ja era conegut de la baixa vall del Brugent (CF47) i alta vall de Castellfolit (MASCL. i BAT.), de la Pena (VIDAL, WILLK., O. BOLÓS) i de l'Espluga, cap a Senan (BOLDÚ). Creix a Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 750 m (CF37), Blancafort, als Poals (CF48) i als Mas d'en Llord (CF49), Prenafeta i Sarra (CF58), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Poc abundant, floreix a l'estiu.

***Smilax aspera* L.**

Alzinars i garrigues. Força comuna. VIDAL en primer lloc i MASCL. i BAT. posteriorment, l'esmenten de les muntanyes de Prades; BAT. i MASCL. de la vall del riu Gaià. Vall del Titllar, 750 m (CF37), voltants de Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48) i Blancafort, al Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58) i Vallespinosa (CF69). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de la darrerria d'agost a l'octubre.

AGAVÀCIES

***Agave americana* L.**

Naturalitzada a certs indrets assolellats de Vimbodí (CF38), Blancafort, vora del poble (CF48) i al Mas d'en Llord (CF49), l'Illa (CF57) i Barberà (CF58). Escassa.

AMARIL·LIDÀCIES

***Narcissus requienii* M.J. Roemer; *N. juncifolius* auct.**

Brolles esclarissades i prats secs. Força comú. Ja era conegut de Serra la Llena (MOLERO), muntanyes de Prades (WILLK., MASCL. i BAT.) i vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades, a la Tossa (CF27) i cap a Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort, de la Mata (CF48) al Monestir del Tallat (CF49), Vilaverd i Rojals (CF47), Sarra (CF58) i Passanant (CF59). També creix al Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Poc abundant, floreix del febrer al començament de maig.

DIOSCOREÀCIES

***Tamus communis* L.**

Raconades frescals, sobretot en terres boscoses i a les vores dels rius. Comú i conegut

ja de les muntanyes de Prades (O. BOLÒS, MASCL. i BAT.). Vall de Castellfolli, 750 m (CF37), Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), l'Espluga i Montblanc (CF48) i Sarra (CF58). Escàs, floreix d'abril a juny.

IRIDÀCIES

Iris foetidissima L.

Vores dels corrents d'aigua a la Vall, la Trinitat i la Pena (CF48), dels 450 als 900 m (MASCL. i BAT.).

Iris pseudacorus L.

Creix a Vilaverd, a les vores del Francolí (CF47), on és relativament abundant i hi era conegut d'ençà d'O. BOLÒS i de MASCL. i BAT. També a Montblanc, al Pont de la Fusta (CF48). És en flor de l'abril al juny.

Iris lutescens Lam. subsp. *lutescens*; incl. *I. chamaeiris* Bertol.

Rar. Codines i prats de sòl sec i pedregós. Ja era conegut del Cogulló, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i de Puig de les Garrigues (CF47), al sud de Vilaverd (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades, al coll de l'Avellà (CF27), 1000 m, i a Montblanc, a prop del Pont de la Fusta (CF48), 300 m. Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Iris germanica L.

Cultivat i subspontani, creix a Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48), Sarra (CF59), etc., sobretot als marges dels conreus.

Crocus sativus L.

A Blancafort, Pira i possiblement d'altres localitats de la Conca existeixen encara restes d'aquest conreu que, temps enrera, convertí Rocafort de Queralt en un notable centre comercial de safrà.

Gladiolus illyricus Koch

Rar, només ens consta de les brolles i fenassars de Sarra i Barberà (CF58), on floreix els mesos de maig i juny. BATALLA i MASCLANS l'esmenten de bona part de la vall del riu Gaià. Escàs.

Gladiolus italicus Miller; *G. segetum* Ker-Gawler

Comú als sembrats i present en altres tipus de conreus i a llurs vores. Ja era conegut del Pinetell (MASCL. i BAT.). Creix a Rojals, 950 m (CF47), Blancafort, 400 m (CF48), Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58) i Passanant (CF59). Poc abundant, floreix d'abril a juny.

JUNCÀCIES

Juncus acutus L.

Raríssim, ha estat observat per BATALLA a Vilaverd (CF47) a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.).

Juncus inflexus L.; *J. glaucus* Ehrh.

Vores de rius, torrents i reguerols. Força comú. Vall de Castellfollit, 750 m (CF37), i Vallclara, 660 m (CF38); MASCL. i BAT. l'esmenten des de la Riba fins a l'Espluga, a les vores del Francolí (CF47), Poblet, Vimbodí i els Cogullons; la Pena, a l'Espluga, i Barberà, al Molí de l'Amorós (CF48), Solivella (CF49), Prenafeta (CF58) i Aguiló (CG60). Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Localment abundant, floreix del maig a l'agost.

Juncus effusus L.

Localitzat a les vores del torrent de la vall de Castellfollit, dels 720 m (CF37) fins als 900, on l'herboritzaren MASCL. i BAT(!). Poc abundant, és en flor de maig a octubre.

Juncus conglomeratus L.

MOLERO (1977) l'esmenta de la vall de Castellfollit, 680 m (CF37), en el *Carici-Salictum catalaunicae*.

Juncus compressus Jacq.

Terres humides de la vall de Castellfollit, 700 m (CF37), on va herboritzar-lo BATA-LLA. No es coneix d'enlloc més.

Juncus sphaerocarpus Nees; *J. tenageia* L. subsp. *sphaerocarpus* (Nees) Trab.

Molt rar. Localitzat per MASCL. i BAT. als Plans de Pagès (CF37), 1000-1100 m, i entre Vimbodí i Vallclara, 560 m (CF38).

Juncus bufonius L.

Sòls sorrencs de les vores dels rierols i dels llocs temporalment impregnats d'aigua. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i de les muntanyes de Prades, a Plans de Pagès i Mola de Roquerola (CF37), Vilaverd (CF47), Vimbodí i vall del Titllar (MASCL. i BAT.). Vallclara (CF38), la Guàrdia dels Prats (CF48), Llorac (CG50), Vallespinosa (CF69) i Aguiló (CG60). Comú i relativament abundant, és en flor del maig a l'agost.

Juncus subnodulosus Schrank; *J. obtusiflorus* Ehrh.

Prats i jonqueres de les vores de rius i torrents. Creix a Vilaverd (CF47) (O. BOLÒS), Vimbodí (CF38) i l'Espluga (CF48), a les vores del Francolí (MASCL. i BAT.). Creix també a Sarra, a la riera de la Salada (CF59). Poc abundant, floreix del juny a l'agost.

Juncus pygmaeus L. Richard

Petites depressions humides de la Mola de Roquerola, 1100 m (CF37) sobre sòl silici (MASCL. i BAT.), i la Guàrdia dels Prats (CF48), en sòls calcaris (BOLDÚ). Molt rar i escàs.

Juncus articulatus L.; *J. lampocarpus* Ehrh.

Força comú a les vores dels corrents d'aigua. Ja era conegut de les muntanyes de Prades a la Mola de Roquerola i als Plans de Pagès, Vallclara! (CF38), Vimbodí, Poblet i vall del Titllar (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfollit, 740 m (CF37), Pira (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Sarra (CF58 i CF59) i Aguiló (CG60).

També ens consta del Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Relativament abundant, és en flor del maig a l'agost.

Luzula campestris (L.) DC.

Alta vall del Titllar, per damunt dels 900 m (CF37), a les terres frescals. Ja hi era coneguda, a Plans de Pagès i Coll del Bosc (MASCL. i BAT.). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Luzula forsteri (Sm.) DC.

Obagues de les muntanyes de Prades, d'on ja era coneguda (FONT QUER 1934, MONTERRAT 1963, O. BOLÒS 1967, etc.). MASCLANS i BATALLA l'esmenten del Tossal de la Baltasana!, alta vall de Castellfolliet, vall del Titllar (CF38), Rojals, cap al Coll de la Mola (CF47) i la Pena. Creix també a la Moleta, 1.100 m (CF37), i a la Vall, a Montblanc (CF48). Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

GRAMÍNES (=POÀCIES)

Festuca paniculata (L.) Schinz et Thell. subsp. consobrina (Timb.-Lagr.) Markgr.-Dannenb.

Pontils (CF69), al *Violo-Quercetum fagineae*, localitat única per a la Conca (BRAUN-BLANQUET i O. BOLÒS 1950). Podria trobar-se també al vessant septentrional de les muntanyes de Prades. Floreix el mes de maig.

Festuca arundinacea Schreb.

Vores dels corrents d'aigua. Comuna. MASCL. i BAT. esmenten de Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí, a les vores del riu, la subsp. *fenas* (Lag.) Arcangeli; BAT. i MASCL. la subsp. *arundinacea* de Sant Magí. La subspècie *arundinacea* apareix a Vallclara (CF38) i Montblanc (CF48); la subsp. *fenas* a la Guàrdia, vora l'ermita dels Prats (CF48), Aguiló i la Cirera (CG60). Abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Festuca rubra L.

Sembla poc comuna. Boscos i herbeis de llocs frescals. Floreix el mes de juny.

La subsp. *rubra* a l'Espluga de Francolí, als prats de la vora del riu (leg. BAT., det. LITARDIÈRE), Blancafort, als Plans Punyets (CF48), i Forès, camí de Passanant (CF59).

La subsp. *heterophylla* (Lam.) Hackel al Tossal de la Baltasana (CF37), 1000 m (O. BOLÒS 1967), i a la Pena (CF48), sobre l'Espluga de Francolí (O. BOLÒS 1967, MASCL. i BAT.), als boscos.

Festuca ovina L.

Poc comuna. Brolles i prats secs de les terres altes. Localment abundant, floreix els mesos de maig i juny.

La subsp. *indigesta* (Boiss.) Hackel a Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). No hem vist, però, cap plec d'aquesta localitat a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona.

La subsp. *ovina* es troba fonamentalment a les muntanyes de Prades i Serra la Llena: Vilanova de Prades (CF27), 880-1000 m, i Tossal de la Baltasana (CF37); la

var. *ovina* a la Pena i Montblanc (CF48) i Rojals, cap a la Variella (CF47), segons MASCL. i BAT.; els mateixos autors esmenten la var. *glauca* (Lamk.) Link em. Hack. del Coll del Bosc, Plans de Pagès, Mola de Roquerola (CF37) i Rojals, cap al bosc del Guerxet, i la var. *duriuscula* (L.) Koch. a Plans de Pagès (CF37), Rojals, a la Variella (CF47) i la Pena (CF48), cap a la Font del Deport i a la Trinitat.

***Lolium perenne* L.**

Prats una mica frescals. Rar. Vilaverd (CF47), 260 m (MASCL. i BAT.), Pontils (CF69) i Santa Coloma de Queralt (BAT. i MASCL.). Poc abundant.

***Lolium rigidum* Gaudin**

Molt comú als conreus de tota la Conca. Vilanova de Prades (CF27); Plans de Pagès (CF37), Vilaverd! (CF47), i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Vimbodí i Vallclara (CF38), Senan (CF39), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella, Belltall i Passanant (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Forès, Conesa i Sarra! (CF59), Vallespinosa (CF69) i la Cirera (CG60). Relativament abundant, floreix de maig a juliol.

***Lolium temulentum* L.**

Rar. Sembrats i vores dels cultius. Vilaverd (CF47) i la Vall! (CF48), entre Vilaverd i Montblanc (MASCL. i BAT.). Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

***Vulpia hybrida* (Brot.) Pau; *V. broteroi* Boiss. et Reut.; *V. bromoides* (L.) S.F. Gray** subsp. *broteroi* (Boiss. et Reut.) A. et O. Bolòs

Vora el bosc del Guerxet, a la mola de Roquerola, 1000 m, en prats de l'*Helianthemion guttati* (MASCL. i BAT.). Molt rara i localitzada.

***Vulpia myuros* (L.) C.C. Gmelin**

MASCL. i BAT. l'esmenten de la Pena, cap a les Masies (CF48), i dels Cogullons, cap a Rojals.

***Vulpia ciliata* Dumort.**

Prats baixos i secs, sovint de llocs pedregosos. Ja era coneguda de St. Magí (BAT. i MASCL.) i de Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Plans de Pagès, Mola de Roquerola i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfolit, 750 m (CF37), Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Belltall (CF49), Prenafeta (CF58), Sarra! (CF59), Llorac (CG50), Aguiló i la Cirera (CG60). Comuna i relativament abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Nardurus maritimus* (L.) Murb.; *N. unilateralis* (L.) Boiss.; *Vulpia unilateralis* (L.) Stace**

Poc comú. Prats i vores de conreus. BATALLA i MASCLANS l'esmenten de St. Magí i MASCL. i BAT. de Plans de Pagès (CF37), 1000-1100 m. Belltall (CF49), Conesa (CF59), Llorac i Albió (CG50) i Aguiló (CG60). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Scleropoa rigida* (L.) Griseb.**

Molt comuna als prats secs, particularment en comunitats del *Thero-Brachypodion*. MASCL. i BAT. l'esmenten de Plans de Pagès (CF37), Vilaverd! (CF47) i vall de la Trinitat, fins als Plans de Rojals. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Montblanc, l'Esplu-

ga de Francolí i Blancafort (CF48), Belltall (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Ollers (CF58), Forès i Passanant (CF59), Santa Perpètua i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Relativament abundant, floreix de maig a juliol.

Poa annua L.

Herbeis una mica humits de les vores de cases, camins i conreus. Molt comuna arreu. MASCL. i BAT. l'esmenten de l'Espluga de Francolí, Mola de Roquerola i Plans de Pagès, i BOLDÚ de la Guàrdia dels Prats. Vall de Castellfolli, 720-900 m (CF37), Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort i Montblanc (CF48), coll de Rocallaura (CF49), l'Illa (CF57), Sarra i Prenafeta (CF58), Forès, cap a Sarra (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i Sant Magí (CF79).

Poa trivialis L.

Prats humits del país de l'alzinar. Comuna a Vilaverd (CF47), Montblanc i l'Espluga (CF48) i alta vall del Titllar, 950-1000 m (CF37), a les muntanyes de Prades (O. BOLÓS 1967, MASCL. i BAT.). Relativament abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Poa pratensis L.

Prats d'indrets més o menys frescals. Força comuna. La subsp. *pratensis* entre Vimodí i Vallclara i la subsp. *angustifolia* (L.) Hayek a Poblet (CF38), alta vall del Titllar (CF37) i la Pena (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). L'espècie en sentit ampli creix a Riudabella, vora la Mata (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret, i Solivella (CF49), Prenafeta (CF58) i Segura (CG50). Força abundant, floreix d'abril a juny, i més rarament torna a florir els mesos d'octubre i novembre.

Poa compressa L.

Prats de sòl argilós i poc o molt humit. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades, a la vall del Titllar i a la Pena, 800-950 m (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfolli, dels 620 m (CF38) als 750 (CF37), Blancafort (CF48), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Comuna però poc abundant, floreix els mesos de juny i juliol.

Poa flaccidula Boiss. et Reut.

HERNÁNDEZ (1977) l'esmenta de Vallespinosa (leg. BAT. i MASCL.), valls del Titllar, 900 m (CF37), i dels Torners (leg. MASCL.), la Pena (leg. A. i O. BOLÓS) i vall de la Trinitat (CF48), 650 m (leg. MASCL. i BAT.). Hom l'havia confós amb *P. trivialis* i *P. pratensis* subsp. *angustifolia*.

Poa nemoralis L.

Obacs i fondalades a les muntanyes de Prades, d'on O. BOLÓS (1967) i MASCL. i BAT. ja l'havien esmentat. Creix a la vall de Castellfolli, per damunt dels 720 m, al Tossal de la Baltasana (CF37), a la Pena i a la Vall, 400 m (CF48). Relativament abundant, floreix del juny a l'agost, i més rarament torna a florir el novembre.

Poa bulbosa L.

Prats secs. Molt comuna i relativament abundant. Ja era coneguda de les muntanyes

de Prades (MASCL. i BAT.). Creix al Coll del Bosc (CF37), vall de Castellfollit, 600 m (CF38), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49) i Sarraí, al barranc de la Solana (CF58), on abunda també la var. *vivipara* Koeler. A Vilanova de Prades (CF27), Poblet (CF38), coll de Rojals (CF47), Blancafort (CF48), vores del Monestir del Tallat (CF49), Vallverd i Conesa (CF59) la var. *vivipara*. Floreix d'abril a juny.

Dactylis glomerata L.

Comuníssim als prats de la comarca, on és representat per dues subspècies. La subsp. *glomerata* creix a Plans de Pagès, 1000 m (CF37), vall del Titllar, 600 m (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc! (CF48) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.); la subsp. *hispanica* (Roth) Rohlena a Plans de Pagès (CF37), Valldara (CF38) i vall de la Trinitat (MASCL. i BAT.), entre Montblanc i Blancafort (BOLDÚ) i a la Guàrdia dels Prats (CF48), vora l'ermita. L'espècie en sentit ampli a Vilanova de Prades (CF27), vall de Castellfollit, 700 m (CF37), Vimbodi (CF38), Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Ollers i Sarraí (CF58), Santa Coloma i Biure (CF69) i Sant Magí (CF79). Abundant localment, floreix d'abril a juny.

Cynosurus cristatus L.

Molt rar, només apareix als prats humits de les terres altes, a les muntanyes de Prades. Creix també a Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfollit i del Titllar, BAT.—. Escàs, floreix de maig a juliol.

Cynosurus echinatus L.

Rar i escàs. Brolles i prats secs. MASCL. i BAT. l'esmenten de l'Espluga de Francolí (CF48), la Mola de Roquerola, 1000-1125 m, i Plans de Pagès (!), a les muntanyes de Prades. Creix també a Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfollit i del Titllar, 750-900 m (CF37), i Prenafeta (CF58). Floreix els mesos de maig i juny.

Cynosurus elegans Desf.

Molt rar, ha estat herboritzat per LLENAS a l'Espluga de Francolí (CF48) i per MASCLANS i BATALLA a les valls de Castellfollit i del Titllar (!) i Plans de Pagès (CF37). Poc abundant. En flor els mesos de maig i juny.

Lamarckia aurea (L.) Moench

Vilaverd (CF47), a l'*Hordeion leporini* (MASCL. i BAT.), única localitat de l'espècie a la Conca.

Psilurus incurvus (Gouan) Schinz et Thell.; *P. aristatus* (L.) Duval-Jouve; *P. nardoides* Trin.

Baixa vall de Castellfollit, prats secs (CF38). Molt rar però no escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Briza media L.

Terres elevades, sobretot en prats de l'*Aphyllanthion*. Poc comuna. Ja era coneguda de la Pena i Plans de Rojals (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), i de Pontils, Sant Magí i Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Creix també a Rojals (CF47) i a Sant Gallart (CF69). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Echinaria capitata (L.) Desf.

Conreus i prats secs, en sòls àrids i sovint pedregosos. COSTA l'esmenta de la Conca de Barberà. Posteriorment és localitzada a Sant Magí (BAT. i MASCL.) i a l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Ens consta a Poblet, al riu Sec (CF38), i a Passanant, Forès i Conesa (CF59). Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Melica uniflora Retz.

Fondalades frescals de les muntanyes de Prades, d'on ja fou donada a conèixer per O. BOLOS (1967) i per MASCL. i BAT. Creix a les valls de Castellfollit i del Titllar (CF37), dels 750 als 900 m, a la Vall i als barrancs de St. Benet i de la Trinitat (CF48), dels 380 als 950 m. Rara i escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Melica minuta L.

Escletxes de roques i brolles de sòl pedregós. Poc comuna. MASCL. i BAT. l'esmenten de les valls del Titllar (CF37) i de la Trinitat; BOLDÚ de la baixa vall de Castellfollit. Creix també a Vilanova de Prades (CF27), Riudabella i alta vall de St. Benet (CF38), Vilaverd, cap a l'Estret (CF47), l'Espluga, a les Masies (CF48), i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escassa, floreix de l'abril al juny i tot sovint torna a florir a la tardor.

Melica ciliata L.

Molt comuna a brolles i prats. La subsp. *ciliata* (= *M. nebrodensis* Parl.), coneguda ja a la vall del Titllar (CF37) i Plans de Rojals (CF48), a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), a Blancafort (BOLDÚ) i a Sant Magí (BAT. i MASCL.), creix també a Vilanova de Prades (CF27), l'Illa (CF57) i encara a la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. La subsp. *magnolii* (Gren. et Godr.) Husnot era coneguda de mig camí entre Vimbodí i Vallclara (CF38) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), del Montclar (CF69) i de Sant Magí (BAT. i MASCL.); ens consta de Blancafort (CF48), del Tossal Gros, a la serra del Tallat (CF49), d'Ollers (CF58) i de Sarraí (CF59). L'espècie en sentit ampli creix a Vimbodí (CF38), Solivella (CF49), Prenafeta (CF58), Savallà del Comtat (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). Localment molt abundant, floreix del maig a l'agost.

Glyceria plicata (Fries) Fries; *G. fluitans* (L.) R.Br. var. *plicata* Fries.

Vores dels corrents d'aigua, en comunitats lligades a l'aliança *Glycerio-Sparganion*. Nova per a la Conca, on és poc comuna. Creix al riu Montsant, cap a Ulldemolins (CF27), Vimbodí, al Milans (CF38), Montblanc, al Francolí (CF48), Solivella (CF49) i la Cirera, al riu Corb (CG60). Poc abundant, floreix de maig a juliol, i més rarament torna a florir l'agost i el setembre.

Bromus diandrus Roth; *B. gussonii* Parl.

Conreus i vores de camins i cases. Comú. Baixa vall de Castellfollit, 560 m (CF38); Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí (CF48), dels 265 als 450 m (MASCL. i BAT.); Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), Conesa, Forès i Passanant (CF59); Valldeperes (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Força abundant, floreix d'abril a juny.

Bromus sterilis L.

Conreus i fenassars de sòls frescals. MASCL. i BAT. l'esmenten de la vall de Castell-

follit, 750-800 m (CF37) i de Vilaverd (CF47). Creix també a Passanant, cap a la Pobla de Ferran (CF49) i a Conesa (CF59). Poc abundant, és en flor de l'abril al juny.

***Bromus tectorum* L.**

Prats efímers del vessant septentrional de les muntanyes de Prades, d'on ja l'havien esmentat MASCL. i BAT. Els Segalassos, cap a Vilanova de Prades (CF27); Tossal de la Baltasana (CF37) i baixa vall de Castellfollit, 560 m (CF38). Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Bromus madritensis* L.**

Prats d'annuals conreus i vores de camins. Molt comú i ja conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), com de l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort, Montblanc i la Guàrdia dels Prats (CF48), Belltall (CF49), Prenafeta i Barberà (CF58), Forès i Passanant (CF59), Llorac (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Abundant, floreix de maig a juliol.

***Bromus rubens* L.**

Camins i vores de conreus i cases. Comú. Vilanova de Prades (CF27); baixa vall de Castellfollit (CF38) i Rojals (CF47), 750 m (MASCL. i BAT.); Blancafort, la Guàrdia dels Prats i Pira (CF48), Prenafeta (CF58), Sarra i Forès (CF59) i Santa Perpètua de Gaià (CF69); BAT. i MASCL. l'esmenten de Valldeperes, a l'alt Gaià. Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

***Bromus ramosus* Hudson; *B. asper* Murray**

Herbassars frescals dels fondals de les muntanyes de Prades, d'on ja COSTA l'havia esmentat. Creix a la vall del Titllar (MASCL. i BAT.), i a les de Castellfollit (CF37) i Sant Benet, 900 m (CF38). Rar i escàs, floreix els mesos de juny i juliol.

***Bromus erectus* Hudson**

Brolles i prats secs, sobretot a les terres elevades. Rar. Ja era conegut de Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades, prop del coll de l'Avellà (CF27), a Sarra, camí del Cogulló (CF58), a Vallespinosa, a ponent del Montclar, 800 m (CF69), i a Aguiló (CG60). Escàs, és en flor els mesos de maig i juny.

***Bromus hordeaceus* L. subsp. *hordeaceus*; *B. mollis* L.**

Molt comú a les vores de cases i camins, a tota la Conca. A BOLÒS l'herboritzà a Vilanova de Prades (CF27) i entre Vimbodí i Vallclara! (CF38); creix també, segons MASCL. i BAT., a Plans de Pagès (CF37), Poblet, Vilaverd! (CF47) i els Cogullons, cap a Rojals. Ens consta de Montblanc, la Guàrdia dels Prats i Pira (CF48), Blancafort (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta (CF58), les Piles i Santa Perpètua de Gaià (CF69), Montargull i la Cirera (CG60). Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

***Bromus squarrosus* L.; *Serrafalcus squarrosus* (L.) Bab.**

Molt comú als camins i conreus de tota la Conca. Ja era conegut de Serra la Llena (MOLERO), de les muntanyes de Prades (COSTA, MASCL. i BAT.) i de l'alt Gaià, a Sant Magí (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), vall del Titllar, 750 m (CF37), Vallclara (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort, a les vores del poble (CF48) i

sota l'Hostal del Tallat (CF49), Barberà (CF58), Passanant (CF59), Llorac (CG50), Biure de Gaià (CF69) i Montargull (CG60). També ens consta de la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Bromus commutatus Schrad.

COSTA l'esmenta de l'Espluga de Francolí, a la Pena. Només CADEVALL recull posteriorment la citació, citació que no hem pogut comprovar. A recercar.

Brachypodium sylvaticum (Hudson) Beauv.

Comú als fondals humits dels paratges boscosos. MASCL. i BAT. l'esmenten de les muntanyes de Prades. Creix a la vall de Castellfollit, 750 m (CF37), no lluny de la font de Nerola, a Riudabella (CF38), Montblanc, a la Vall, i l'Espluga, camí de la Pena (CF48), Sarral, vora l'Anguera (CF58), a la riera de Vallverd (CF59) i a Llorac, a l'obac de Punta de la Serra (CG50). Poc abundant, és en flor els mesos de juny i juliol.

Brachypodium plukenetii (All.) Beauv.; *B. retusum* (Pers.) Beauv.; *B. ramosum* Roem. et Schult.

Comuníssim i abundant a tota la Conca, viu preferentment als prats secs i a les brolles. MASCL. i BAT. l'esmenten de les muntanyes de Prades i O. BOLÒS (1967) de la serra del Tallat. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF47), Pira, Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella i vores de l'Hostal del Tallat (CF49), l'Illa (CF57), Ollers (CF58), Sarral (CF59), Llorac (CG50) i Pontils (CF69). Floreix els mesos de maig i juny.

Brachypodium phoenicoides (L.) Roem. et Schult.

Prats dels indrets poc o molt humits, de les vores dels camins i conreus fins a les comunitats de l'*Aphyllanthion*. Comuníssim. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.), serra del Tallat (O. BOLÒS 1967) i muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vallclara (CF38), Vilaverd i Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Prenafeta i Ollers (CF58), Sarral (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), Santa Coloma de Queralt i Biure de Gaià (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Força abundant, és en flor de maig a juliol.

Brachypodium distachyon (L.) Beauv.

Comú als prats d'annuals de bona part de la Conca. Mola de Roquerola, 1125 m (CF37), Vilaverd (CF47) i els Cogullons, cap a Rojals (MASCL. i BAT.); Blancafort! (CF48), als voltants del poble (BOLDÚ); Poblet, al riu Sec (CF38), Belltall (CF49) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Agropyron intermedium (Host) Beauv.; *A. glaucum* Roem. et Schult.

No hem vist a l'herbari BC cap plec d'aquest tàxon que sigui originari de la Conca de Barberà. La citació que fan BAT. i MASCL. per a Sant Magí podria correspondre a l'espècie següent, per tal com el plec BC 103981 que ells mateixos recolliren a Sant Magí fou determinat per MELDERIS com a *Elytrigia campestris* (Gren. et Godr.) Meld. (= *Agropyron campestre* Gren. et Godr.) var. *pyrenaica* Meld.

Agropyron campestre Gren. et Godr.

Comú als fenassars dels llocs humits. Ja era conegut de Vilanova de Prades (!CF27), Poblet i Vimbodí (!CF38), Vilaverd (!CF47) i entre Montblanc i l'Espluga (!), al

Francolí (MASCL. i BAT.); també de St. Magí de Brufaganya (leg. BAT. i MASCL., det. MELDERIS; vegeu l'espècie anterior). Ens consta de Blancafort i Barberà (CF48), dels voltants de l'Hostal del Tallat (CF49) i de Montbrió de la Marca (CF59). Poc abundant, és en flor del juny a l'agost.

Agropyron repens (L.) Beauv.

Rar. Prats una mica ruderalitzats i humits. Ja era conegut de la Vall, a Montblanc (!), i entre l'Espluga i Vimbodí (!) (MASCL. i BAT.); també de Vallespinosa, a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). L'hem herboritzat a Barberà, a les vores de l'Anguera (CF48) i als marges dels sembrats, no lluny del poble (CF58). Escàs, floreix de maig a juliol.

Aegilops ovata L.

Força comú als prats secs d'una gran part de la Conca. Ja era conegut de Plans de Pagès (CF37), vall del Titllar i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), com de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella i Hostal del Tallat (CF49), Sarral (CF58), Forès (CF59) i Llorac (CG50). Abundant, floreix de l'abril al juny.

Aegilops triuncialis L.

Poc comú. Prats secs. Ja era conegut de Plans de Pagès (CF37), Vimbodí!, Vallclara i baixa vall de Castellfollit (CF38) i l'Espluga de Francolí (CF48), a les vores del poble (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Barberà (CF58) i Sarral (CF59); també ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Hordeum murinum L. subsp. leporinum (Link) Asch. et Graebner.

Prats baixos de llocs trepitjats i ruderalitzats, conreus. Comú. Ja era conegut de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.) i entre l'Espluga de Francolí i Montblanc (MASCL. i BAT.). Creix, entre d'altres indrets, a Vilaverd (CF47), Blancafort, vora del poble (CF48) i a les Ricomes (CF49), Prenafeta (CF58), Sarral i Conesa (CF59), Savallà del Comtat (CG50) i la Cirera (CG60). Abundant, floreix d'abril a juny.

Avena barbata Pott; A. barbata Brot.

Conreus i marges. Comuna. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí. També es fa a Montblanc (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Conesa (CF59) i encara a la Pobra de Cérvoles (CF28), a les Garrigues. Poc abundant, és en flor de l'abril al juny.

Avena sativa L.

Molt cultivada temps enrera, apareix actualment subspontània ací i allà.

Avena sterilis L.

Molt comuna als conreus i vores dels camins. Ja era coneguda de la vall del Titllar (CF37), Vallclara, Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, vora Tarrés (CF38), Blancafort (CF48), Solivella i Passanant (CF49), Barberà (CF58), Forès i Conesa (CF59), Vallespinosa i Biure de Gaià (CF69) i Aguiló (CG60). Ben abundant, floreix d'abril a juny.

***Avena pratensis* L. subsp. *iberica* St-Yves**

Brolles i garrigues. Comuna. Esmentada de Vimbodí, Vallclara (CF38) i la Pena per MASCL. i BAT., i de Llorac (CG50) per BOLDÚ. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Blancafort (CF48), Belltall (CF49), Prenafeta (CF58) i segurament a la major part dels quadrats U.T.M. de la comarca. Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

***Avena bromoides* Gouan**

Comuna a les brolles, principalment de les terres baixes. Sant Magí (BAT. i MASCL.); Vilanova de Prades, cap a Ulldemolins (CF27); vall de Castellfolit (CF37), 650-700 m (MASCL. i BAT.); Vallclara (CF38), Blancafort (CF48) i Prenafeta (CF58). Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

***Arrhenatherum elatius* (L.) Beauv.**

Prats més o menys frescals. Força comú però escàs. COSTA, O. BOLÒS (1967), i MASCL. i BAT. l'havien esmentat ja de les muntanyes de Prades. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Tossal de la Baltasana (CF37), Riudabella (CF38), Rojalons (CF47), barranc de St. Benet, sota la Pena (CF48), Blancafort, a les Garses (CF49), Sarraí (CF58), Segura (CG50), Santa Perpètua de Gaià (CF69) i la Cirera (CG60). És en flor els mesos de maig i juny.

***Koeleria vallesiana* (Honk.) Gaudin**

Brolles de tota la Conca. Molt comuna. BAT. i MASCL. l'esmenten de Sant Magí, a l'alt Gaià. Creix també a Vilanova de Prades (CF27), Vallclara i Tarrés (CF38), Pira i Montblanc (CF48), de Blancafort a l'Hostal del Tallat (CF49), Prenafeta, Ollers i Barberà (CF58), Passanant (CF59), Llorac i Savallà del Comtat (CG50), i encara al Vilosell i la Pobla de Cérvoles (CF28), a les Garrigues, i a Argençola (CG70), a l'Anoia. Els plecs semblen majoritàriament de la subsp. *mediterranea* Br.-Bl. Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Koeleria macrantha* (Ledeb.) Schultes; incl. *K. cristata* (L.) Pers.**

Prats frescals de les muntanyes de Prades: Tossal de la Baltasana (FONT QUER in BC), Vilanova de Prades (CF27) i Plans de Pagès per damunt dels 900 m (MASCL. i BAT.). L'hem herboritzada al Coll del Bosc, a la capçalera de la vall del Titllar (CF37). Molt rara i poc abundant, floreix de maig a juliol.

***Trisetaria cristata* (L.) Kerguélen; *Koeleria phleoides* Pers.**

Conreus i vores dels camins. Força comuna. MASCLANS i BATALLA l'esmenten de Vilaverd! (CF47) i de l'Esplugu de Francolí. Vall del Titllar, 950 m (CF37), Riudabella (CF38), Pira i Montblanc (CF48), Blancafort i Solivella (CF49), Prenafeta (CF58), Savallà del Comtat (CG50) i Aguiló (CG60).

***Aira caryophylla* L.**

Prats de sòl una mica humit, a les terres elevades de les muntanyes de Prades, on ja FONT QUER, A. i O. BOLÒS, i MASCL. i BAT. l'havien herboritzada anteriorment. Rara. Vilanova de Prades, als Segalassos (CF27), i Plans de Pagès, cap a la Moleta (CF37). Relativament abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

***Aira cupaniana* Guss.**

Prats baixos a les terres poc elevades de les muntanyes de Prades. Vall de Castellfolit

(CF37) i Montblanc, cap a St. Joan (MASCL. i BAT.); Riudabella, als voltants de la Font de Nerola (CF38), i ermita de la Trinitat, a l'Espluga (CF48). Poc abundant, floreix de l'abril al juny.

Anthoxanthum odoratum* L. subsp. *odoratum

Vessant septentrional de les muntanyes de Prades, particularment a les terres altes, d'on ja fou esmentat per O. BOLÒS (1967) i per MASCL. i BAT. Creix al Serrat de la Baltasana, del Coll del Bosc fins més enllà de Plans de Pagès (CF37), i a la baixa vall de Castellfolit, 570 m (CF38). Floreix els mesos de maig i juny.

***Holcus lanatus* L.**

Herbeis de les vores del Francolí i dels seus afluents. Vall de Castellfolit, 750 m (CF37) i Vallclara, al Francolí (CF38); MASCL. i BAT. l'esmenten de la Pena, vall de la Trinitat i la Vall (CF48), Plans de Pagès i vall del Titllar. Poc comú i escàs, floreix de maig a juliol.

***Holcus mollis* L.**

Vall del Titllar, dels 800 als 950 m (CF37), localitat única per a la Conca i límit meridional de l'àrea de l'espècie (MASCL. i BAT.).

***Corynephorus fasciculatus* Boiss. et Reut.**

Rar, és abundant als indrets frescals de sòl silici de les muntanyes de Prades. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades (CF27), els Torners i Plans de Pagès (CF37); FONT QUER (1920) del Tossal de la Baltasana. Creix també entre Vallclara i Vilanova de Prades (CF38), al barranc de Viern. Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Agrostis stolonifera* L.**

Força comuna als sòls humits de les vores dels rius, als regalls, etc. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades: Montblanc i l'Espluga de Francolí (CF48), Vilaverd, Poblet, Plans de Pagès, ... (MASCL. i BAT.). Vall de Castellfolit, 720 m (CF37), Vallclara —leg. M. CAMPDEPADRÓS—, al barranc dels Albers (CF38), Rojals (CF47), Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Prenafeta (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera (CG60). Relativament abundant, és en flor de maig a setembre.

***Agrostis castellana* Boiss. et Reut.**

Altiplà de la Mola de Roquerola (CF37), 1100 m (MASCL. i BAT.), i Tossal de la Baltasana, 1000 m (O. BOLÒS 1967). No ens consta d'enlloc més.

***Agrostis verticillata* Vill.; *A. semiverticillata* (Forsk.) C. Chr.**

Rara, arrela al fang de les vores dels corrents d'aigua. MASCL. i BAT. l'esmenten de l'Espluga de Francolí (CF48). Creix, també, a Vimbodí, al riu Milans (CF38), a Blancafort i Solivella (CF49) i a Sarraí (CF59). Poc abundant, floreix de maig a setembre.

***Polypogon monspeliensis* (L.) Desf.**

Sòls humits dels horts i de les vores dels rius. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i l'Espluga de Francolí. Creix, també, a Pira (CF48) i a Solivella (CF49). Poc abundant, floreix de l'abril al setembre.

Lygeum spartum L.

Blancafort (CF48), sòls argiloso-guixencs de les vores del poble (vegeu MASALL. i PUJAD.), localitat única de l'espècie a la Conca. Força escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Lepturus cylindricus (Willd.) Trin.

Prats baixos de sòls temporalment impregnats d'aigua al nord de la Masia de Poblet (CF48), entre la Guàrdia dels Prats i Blancafort, localitat única per a la Conca. Relativament escàs, floreix els mesos de juny i juliol.

Catapodium tenellum (L.) Batt. et Trabut

Petits prats, sovint a les clarianes de les brolles. És planta calcífuga ben freqüent a les terres meridionals de la Conca. La var. *tenellum* (= var. *muticum* (Tausch) Maire) a Montblanc (CF48), cap a St. Joan (MASCL. i BAT.), a Vilanova de Prades (CF27) i a la baixa vall de Castellfolit (CF38). La var. *aristatum* (Tausch) Trabut a Vallclara (CF38) i la Pena, a les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i les Masies (CF48), a l'Espluga de Francolí. Poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

Phleum pratense L. subsp. bertolonii (DC.) Bornm.; P. nodosum L.

Fenassars de sòls poc o molt humits. Rar. Plans de Pagès (CF37), 1000 m, i voltants de Poblet (CF38), 500 m (MASCL. i BAT.); St. Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.); Vilanova de Prades (CF27), Llorac (CG50), Montargull i la Cirera (CG60). Més aviat escàs, floreix del juny a l'agost.

Phleum phleoides (L.) Karsten; P. boehmeri Wibel

Prats frescals, particularment de les terres elevades. Comú. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.), com de la vall del riu Gaià (BAT. i MASCL.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), altes valls del Titllar i Castellfolit (CF37), Riudabella i vall de St. Benet (CF38), la Pena (CF48), Passanant (CF49) i Santa Perpètua de Gaià (CF69). Escàs o bé poc abundant, floreix del juny a l'agost.

Phleum paniculatum Hudson

Conreus de cereals de Passanant, cap a la Pobla de Ferran (CF49), i de la Pobla de Cérvoles (CF27), ja a la comarca de les Garrigues. Rar i poc abundant, és en flor els mesos de maig, juny i juliol.

Phalaris arundinacea L.

Vores dels cursos d'aigua i regalls humits de camins i carreteres. Comuna. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades, entre Vallclara i Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47) i l'Espluga de Francolí. Creix, també, a Montblanc (CF48) i a Barberà (CF58). Poc abundant, floreix del maig a l'agost.

Phalaris canariensis L.

Cultivada i subspontània a Sarrià (CF59). Força rara.

Oryzopsis miliacea (L.) Ascherson et Schweinf.

Vegetació ruderal termòfila, sobretot a les vores de camins i conreus. Ja era con-

guda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i de la vall del Gaià (BAT. i MASCL.). Es fa a la vall de Castellfollit, 730 m (CF37), Poblet i Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Montblanc i Blancafort (CF48), Solivella (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Barberà (CF58), Sarral (CF59) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Molt comuna i abundant, floreix de l'abril al juliol.

***Oryzopsis paradoxa* (L.) Nutt.**

Poc comuna. Boscos i màquies del país de l'alzinar. O. BOLÒS (1967) l'esmenta de la Pena! (CF48), MASCL. i BAT. de les valls del Titllar i Castellfollit (CF37), Montblanc i l'Espluga, i BAT. i MASCL. de Pontils (CF69) i Sant Magí. També ens consta de la Pobra de Cérvoles (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

***Oryzopsis caerulea* (Desf.) Hackel**

Rara. Escletxes de les roques calcàries a Vilaverd, cap al Puig de les Garrigues (CF47), i a l'Espluga (CF48) a la Vall de la Trinitat (MASCL. i BAT.).

***Stipa pulcherrima* C. Koch; *S. pennata* L. subsp. *mediterranea* (Trin. et Rupr.) Asch. et Graebn.**

Comuna a les brolles de les terres elevades. BAT. i MASCL. l'esmenten de St. Magí i de Pontils. Creix també a Vilanova de Prades, 920 m (CF27), al Tallat, al coll de Rocallaura (CF49), Sarral (CF58), Passanant (CF59) i Vallespinosa (CF69), i encara a la Pobra de Cérvoles, cap a l'Avellà (CF28), a la comarca de les Garrigues. Escassa o bé poc abundant, floreix els mesos de maig i juny.

***Stipa offneri* Breistr.; *S. juncea* auct., non L.**

Molt comuna a les brolles del *Rosmarino-Ericion*. Ja era coneguda de Sant Magí (BAT. i MASCL.) i de Valclara i Vilaverd! (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Hostal del Tallat (CF49), Sarral (CF58), Vilaverd (CF59) i Vallespinosa, a la Serra del Clot (CF69). Força abundant, floreix de l'abril al juny.

***Stipa parviflora* Desf.**

Poc comuna, es fa sobretot als talussos argilosos fixats temps ha i assolellats. Ultra de Vimbodí! (CF38), on RIVAS-GODAY l'havia herboritzada (in MAF, vegeu BOLDÚ), ens consta de Blancafort (CF48) i Savallà del Comtat (CG50). Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

***Stipa bromoides* (L.) Dörfler**

Molt rara, ha esta citada per MASCL i BAT. de la vall del Titllar, 725 m (CF37) i del barranc de la Pena (CF48), a les muntanyes de Prades.

***Arundo donax* L.**

Molt comuna a les vores dels corrents d'aigua de tota la Conca, d'on ja MASCL. i BAT. l'havien esmentada. Creix, si més no, a la vall del Titllar (CF37), Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort i l'Espluga (CF48), Costa del Pastoret, al peu de l'Hostal del Tallat (CF49), Ollers (CF58) i Santa Coloma de Queralt (CF69). Molt abundant, floreix de setembre a novembre.

Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steudel; *P. communis* Trin.

Molt comú als llocs humits, amb l'aigua freàtica pràcticament superficial, MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilanova de Prades (CF27), la Pena i Montblanc; O. BOLÒS de Vilaverd! (CF47). Creix a la vall del Titllar, 750 m (CF37), Poblet (CF38), la Guàrdia dels Prats i l'Espluga de Francolí (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Sarra! (CF58), Montbrió de la Marca i Rocafort de Queralt (CF59), Pontils i Santa Coloma (CF69) i la Cirera (CG60), vora del Corb. Molt abundant, floreix de setembre a novembre.

Danthonia decumbens (L.) DC.; *Sieglingia decumbens* (L.) Bernh.

Molt rara, només ens consta de Plans de Pagès (CF37), 1100 m, a les muntanyes de Prades, on l'herboritzà MASCLANS l'any 1951.

Molinia caerulea (L.) Moench subsp. *arundinacea* (Schrunk) Paul

Força rara. Indrets humits, sobretot de les vores de rius i torrents. Ja era coneguda de Vilaverd (O. BOLÒS), barranc de la Variella (CF47) i la Pena (CF48), sobre la Font del Deport, 850-950 m (MASCL. i BAT.). Creix a l'Illa (CF57), al Coll Vell, i a Sarra! (CF58), vora l'Anguera i al barranc de la Solana. Més aviat escassa, floreix d'agost a octubre.

Eragrostis megastachya (Koeler) Link; *E. cilianensis* (All.) Vign.-Lut.; *E. major* Host.

Conreus de sòl pedregós. Poc comú. Poblet, conreus d'avellaners de les vores del riu Sec (CF38), l'Espluga de Francolí, cap a la Trinitat (CF48), i Sarra!, no lluny de l'Anguera (CF58). Poc abundant, floreix els mesos de setembre i octubre.

Eragrostis barrelieri Daveau

Poc comú als conreus i vores de camins, en sòls lleugers. Vall de Castellfollit, vora la casa forestal (CF37), Poblet (CF38), Blancafort i Montblanc (CF48). Poc abundant, és en flor de l'agost a l'octubre.

Cynodon dactylon (L.) Pers.

Força comú a les vores de cases, camins i conreus. MASCL. i BAT. l'esmenten de les muntanyes de Prades. Creix a Vimbodí (CF38), Senan (CF39), Vilaverd (CF41), Montblanc, l'Espluga, la Guàrdia dels Prats i Blancafort (CF48). Ollers. Barberà (CF58) i suposem que pràcticament a tota la comarca. Abundant, floreix de maig a octubre.

Tragus racemosus (L.) All.

Poblet, camps d'avellaners vora del riu Sec (CF38), localitat fins ara única a la Conca i una de les més interiors conegudes pel que fa a les comarques tarragonines.

Panicum miliaceum L.

Subspontani a Vimbodí, a les afores del poble (CF38), a Blancafort (CF48) i a Solivella, a les vores dels camins (CF49). Rar i escàs, floreix els mesos de juliol i agost.

Echinochloa crus-galli (L.) Beauv.

Poc comuna. Conreus de regadiu. BAT. i MASCL. esmenten de Sant Magí la var. *aristata* Rchb. Pensem que corresponen al tipus sengles plecs determinats com a *E. colona* (L.) Link i recollits a Vilaverd (BATALLA, BC 598827) i Montblanc, a la Vall

(TORRELLA, BC 607322). Nosaltres l'hem herboritzada a Vimbodí (CF38), Blancafort (CF48) i Sarraí (CF59). Poc abundant, floreix d'agost a octubre.

Echinochloa colonum (L.) Link.

La suposem inexistent al nostre territori (vegeu els comentaris a l'espècie anterior).

Digitaria sanguinalis (L.) Scop.; *Panicum sanguinale* L.

Horts i conreus poc o molt regats. Rara. Vallclara i Vimbodí (CF38), l'Espluga de Francolí i Montblanc! (CF48), en sòls humits (MASCL. i BAT.). Sarraí (CF59), vora la riera de la Salada. Poc abundant, floreix de juliol a novembre.

Paspalum paspalodes (Michx.) Scribn.; *Paspalum distichum* L. subsp. *paspalodes* (Michx.) Thell.

Horts i vores de les sèquies. Rar i poc abundant. Vilaverd (CF47) i Montblanc (CF48). En flor de setembre a novembre.

Setaria glauca (L.) Beauv.

Vinyes i camps d'olivers. Poc comuna i escassa. Vimbodí (CF38), Vilaverd! (CF47), Montblanc! i l'Espluga de Francolí (CF48), a les terres baixes (MASCL. i BAT.). Floreix de juliol a octubre.

Setaria verticillata (L.) Beauv.

Força comuna als conreus d'arbres i arbusts, sobretot a les terres regades. Vimbodí i Vallclara (CF38); Vilaverd! (CF47) i Montblanc (MASCL. i BAT.); Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Prenafeta (CF58), Rocafort de Queralt i Montbrió de la Marca (CF59). BAT. i MASCL. l'esmenten de Pontils (CF69). A Forès, cap a Sarraí (CF59), hem vist alguns peus vivípars. Localment abundant, floreix de juliol a setembre.

Setaria viridis (L.) Beauv.

Conreus d'arbres i arbusts. Molt comuna. Ja era coneguda de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.). Creix a Vilanova de Prades (CF27), valls de Castellfollit i del Titllar (CF37), Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47), Blancafort (CF48), Solivella (CF49), Barberà (CF58), Rocafort de Queralt (CF59) i serra del Clot, a llevant de Vallverd (CF69). Relativament abundant, floreix de juny a octubre.

Setaria italica (L.) Beauv.

Subspontània a Blancafort (CF48), a les vores de la carretera. Era en flor el mes de setembre.

Sorghum halepense (L.) Pers.

Força comú als conreus, particularment a les vinyes i camps d'avellaners. Vall del Titllar, 760 m (CF37), Vimbodí i Riudabella (CF38); Vilaverd! (CF47) i l'Espluga de Francolí! (MASCL. i BAT.); Blancafort i la Guàrdia dels Prats (CF48), Solivella (CF49), Barberà (CF58) i Rocafort de Queralt (CF59). Localment abundant, la seva presència és indicadora dels millors sòls agrícoles en les comunitats del *Diplotaxion*. Floreix d'agost a novembre.

Bothriochloa ischaemum (L.) Keng; *Andropogon ischaemum* L.

Prats secs de Vallclara (CF38), vora del Mas d'en Plaça, localitat única per a la Conca.

Hyparrhenia hirta (L.) Stapf

Terres baixes, assolellades, de la meitat meridional de la Conca. Poc comuna. La subsp. *hirta* a Vilaverd (CF47) i vall de la Trinitat! (CF48), a l'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.). La subsp. *pubescens* (Vis.) Paunero a Vilaverd (CF47), l'Espluga de Francolí! i baixa vall del Titllar (MASCL. i BAT.), baixa vall de Castellfolit (CF38) i Montblanc, camí de Sant Joan (CF48). Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

PALMES**Chamaerops humilis L.**

Raríssim, només ens consta de Puig de les Garrigues! (MASCL. i BAT.) i de les vores del Molí de l'Estret, al sud de Vilaverd (CF47). Molt escàs, floreix el mes de maig.

ARÀCIES**Arum italicum Miller**

Rar. Vores dels corrents d'aigua. L'Espluga de Francolí (MASCL. i BAT.), Montblanc i Blancafort (CF48), i Solivella, a la Rasa del Molí (CF49). Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

LEMNÀCIES**Lemna gibba L.**

Força rara i localitzada als indrets d'aigües particularment quietes: Montblanc (CF48), en una bassa, i Sarra! (CF58), a l'Anguera. Molt abundant.

Lemna minor L.

MASCL. i BAT. l'esmenten del Francolí. Creix a Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27), Vilaverd (CF47), Montblanc i Barberà (CF48), a l'Anguera. Molt abundant als rabeigs dels rius.

TIFÀCIES**Typha angustifolia L.**

Vores dels corrents d'aigua, en comunitats del *Typho-Schoenoplectetum glauci*. Comuna. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd! (CF47) i Montblanc!. També creix a Riudabella (CF38), Pira i Barberà, a l'Anguera (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastorret i als Ràfols (CF49), Sarra! (CF59) i Aguiló (CG60). Localment abundant, floreix de maig a juliol.

Typha latifolia L.

Rara i poc abundant, també creix al fang de les vores de l'aigua. MASCL. i BAT. l'esmenten de Vilaverd (CF47), al Francolí. L'hem vist a l'Espluga (CF48), a la bassa del costat de les Cent Fonts. En flor els mesos de juny i juliol.

CIPERÀCIES

Scirpus maritimus L. subsp. maritimus

Força rar i escàs, creix a Vilanova de Prades (CF27), a les vores del riu Montsant (MOLERO) i a Vilaverd (CF47), al Francolí (MASCL. i BAT.).

Scirpus holoschoenus L.; *Holoschoenus vulgaris* Link.

Sòls humits de tota la Conca. Ja era conegut de les muntanyes de Prades (MASCL. i BAT.) i vores del Francolí (O. BOLOS 1967), i de Santa Coloma (BAT. i MASCL.). Valls de Castellfollit i el Titllar, 720-800 m (CF37), Riudabella (CF38), Vilaverd (CF47), Pira (CF48), Blancafort, a la Costa del Pastoret i al Mas d'en Jover (CF49), l'Illa (CF57), Prenafeta i Sarra (CF58), Montbrió de la Marca (CF59), Llorac (CG50), Pontils (CF69), la Cirera (CG60) i Sant Magí de Brufaganya (CF79). Molt comú i abundant.

Scirpus lacustris L. subsp. glaucus Hartman

Vores dels corrents d'aigua. Vilaverd (CF47), al Francolí (MASCL. i BAT.!, A. i O. BOLOS), i a la Guàrdia dels Prats (CF48), en un rierol (BOLDÚ). Molt rar i escàs.

Scirpus cernuus Vahl; *S. savii* Seb. et Mauri; *Isolepis cernua* (Vahl) A. et O. de Bolòs

Vallclara (CF38), prop del Mas d'en Plaça, a les vores del Francolí, i Sarra, a la riera de la Salada (CF59). En flor els mesos de juliol i agost.

Eleocharis palustris (L.) Roem. et Schult. subsp. palustris.

Terres humides de les vores dels corrents d'aigua: Vilanova de Prades, al riu Montsant (CF27), Plans de Pagès, cap a la Mola de Roquerola (CF37) i Vilaverd (CF47), vora del poble (MASCL. i BAT.); Llorac, a les vores del riu Corb (CG50). Poc abundant, floreix de maig a juliol.

Schoenus nigricans L.

Terres argiloses, sovint temporalment inundades. Vallclara (CF38); Vilaverd! (CF47), al Francolí (MASCL. i BAT.); l'Illa, al Coll Vell (CF57) i Sarra (CF58); Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.). També ens consta del Vilosell (CF28), no lluny de St. Miquel de la Tosca, a la comarca de les Garrigues. Comú i abundant, és en flor del maig a l'agost.

Cyperus longus L.

Sòls humits entre l'Espluga i Montblanc (CF48), al Francolí (BC 598617!, leg. MASCL.), i vores del riu Montsant (CF27), entre Vilanova de Prades i Ulldemolins. Rar i escàs, floreix del maig a l'octubre.

Cyperus rotundus L.

Conreus de sòl frescal i pedregós. Montblanc (CF48), a la Vall (BC 607324!, leg. TORRELLA), Vilaverd, a les vinyes (CF47), i Sarra (CF59). Rar i escàs, floreix de l'agost al novembre.

Cyperus esculentus L.

TORRELLA l'herboritzà a Montblanc (CF48), als conreus de la Vall (BC 607323), la tardor del 1971. No ens consta d'enlloc més.

***Cyperus fuscus* L.**

Només l'hem observat a Solivella (CF49), als horts de la Rasa del Molí, sota el poble. Rar però força abundant, floreix de l'agost a l'octubre.

***Carex distachya* Desf.**

Alzinars i marges frescals del país de l'alzinar. Comú a les muntanyes de Prades. Baixa vall de Castellfollit, 560 m (CF38); Montblanc, a la Vall! (CF48) i la Pena, cap a Castellfollit (MASCL. i BAT.). Escàs, floreix els mesos d'abril i maig.

***Carex vulpina* L. subsp. *nemorosa* (Reb.) Schinz et Keller**

Rar, apareix als prats humits i a les vores dels corrents d'aigua de la Conca meridional. Vilanova de Prades! (CF27), a les vores del riu Montsant (MOLERO); Vimbodí (CF38), Vilaverd (CF47) i Montblanc! (CF48), a les vores del Francoí (MASCL. i BAT.). Força escàs, floreix de l'abril al juny.

***Carex muricata* L.**

Prats humits de la Trinitat (CF48), sobre l'Espluga de Francoí, 600 m (MASCL. i BAT.), única localitat de l'espècie a la comarca. Escassa, floreix de març a maig.

***Carex divulsa* Stok.**

Poc comú. Terres humides de les obagues i de les vores dels rius i torrents. Vores del riu Montsant (CF27), entre Vilanova de Prades i Ulldemolins; Tossal de la Baltasana (F.Q., BR.-BL., A. BOLÒS) i valls del Titllar i de Castellfollit (!) 700-900 m (CF37), Vimbodí (CF38) i Montblanc (CF48), a la Vall (MASCL. i BAT.); Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.). Escàs, floreix els mesos d'abril i maig.

***Carex divisa* Huds.**

Herbassars de sòls humits. Poc comú. La subsp. *divisa* a Vilanova de Prades (A. i O. BOLÒS in MASCL. i BAT.) i a Vimbodí (CF38), cap a Valldelara (MASCL. i BAT.). De la subsp. *ammophila* (Willd.) C. Vic. només ens consta una citació dels mateixos MASCL. i BAT. per a les vores del monestir de Poblet. Escàs, floreix de març a maig.

***Carex remota* L.**

Només l'hem vist a la vall de Castellfollit, 720 m (CF37), a les vores de l'aigua. A la mateixa vall de Castellfollit, 900 m, l'herboritzà MASCLANS (BC 124460!) dins el *Populus albae*. Rar i escàs, la floració s'estén del maig al juliol.

***Carex pendula* Hudson**

Vores dels corrents d'aigua, als fondals ombrívols. Vall de Castellfollit, 750 m (CF37), l'Espluga, a la Trinitat i Montblanc, a la Vall, 380 m i camí de la Font de Llorac (CF48); MASCL. i BAT. l'esmenten de la vall de Castellfollit, 900 m, de la Pena i de Rojals, cap a la Vall (CF47). Rar i poc abundant, floreix de l'abril al juliol.

***Carex sylvatica* Huds. subsp. *pau* (Senn.) A. et O. Bolòs**

Força rar, apareix a la vall de Castellfollit (CF37), 750-800 m (MASCL. i BAT.) i als alzinars frescals de la Vall (CF48), 400 m. Poc abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Carex flacca Schreb.; *C. glauca* Murr.

Prats de sòl humit. Molt comú. Vilaverd! (CF47) i la Pena (CF48), 900-950 m (MASCL. i BAT.); Blancafort, a la Costa del Pastoret (CF49), Sarral (CF58), Sant Gallart (CF69) i la Cirera (CG60). La var. *arrecta* (Drej.) Briquet (= subsp. *serrulata* (Biv.) Greuter) a Vilanova de Prades (CF27) (MOLERO); Vallclara (CF38) (!), Vila-verd! i vall de la Variella (MASCL. i BAT.); Rojals (CF47) i, a la comarca de les Garrigues, la Pobla de Cérvoles (CF28). Poc abundant, floreix de març a maig.

Carex hispida Willd.

Vilaverd (CF47), a les vores del Françolí —on ja havia estat herboritzat per A. BOLÒS, MASCL. in BC, i d'on O. BOLÒS 1967 l'havia esmentat—, i la Guàrdia dels Prats, vora l'ermita (CF48). Força rar, floreix els mesos de maig i juny.

Carex depauperata Curtis

Raríssim, fou herboritzat per BATALLA a l'alta vall de Castellfollit, 1000 m (CF37), localitat única de l'espècie a la Conca i una de les poques que hom en coneix a Catalunya (vegeu MASCL. i BAT.).

Carex distans L.

Terres humides de les vores de rius i fonts. MASCL. i BAT. l'esmenten de les vores del Françolí, de Vallclara i Vimbodí (CF38) fins a la Riba (CF48, CF47), i de l'alta vall de Castellfollit, 900-1000 m (CF37). També creix a la Guàrdia dels Prats, vora Montblanc (BOLDÚ). Poc comú i relativament escàs, floreix a la primavera.

Carex punctata Gaud.

Raríssim, només ens consta de la vall de Castellfollit, 600 m (CF38), d'on l'esmenten MASCL. i BAT.

Carex mairii Coss. et Germ.

Herbassars frescals de les muntanyes de Prades. Poc comú i escàs. Vall del Titllar, 950 m (CF37), vall de Castellfollit, 500 m (CF38), i vall de la Trinitat (MASCL. i BAT.); Montblanc, a la Vall, 400 m (CF48). Floreix els mesos d'abril i maig.

Carex flava L.

Plans de Pagès, sòl humit de les vores d'una font (CF37), 1100 m (MASCL. in MASCL. i BAT.). No es coneix d'enlloc més al nostre territori.

Carex hallerana Asso

Molt comú als boscos i brolles de la Conca. Vilanova de Prades, voltants de la Tossa del Quico (CF27, CF28, CF38); vall del Titllar 800 m (CF37), Puig de les Garrigues, la Pena i la Trinitat (MASCL. i BAT.); Belltall (O. BOLÒS 1967); Vilaverd i Rojals (CF47), Blancafort (CF48), Colls de Senan i de Montblanquet (CF49), Prenateta (CF58), Llorac (CG50), Aguiló (CG60) i Sant Magí (CF79). Poc abundant, floreix de març a maig.

Carex humilis Leyss.

Força comú als boscos i brolles. Vilanova de Prades (CF27), Vimbodí, cap a Tarrés (CF38) i Rojals, al Coll (CF47); la Pena, al Mirador (CF48), 1000 m (MASCL. i BAT.); coll de Montblanquet (CF49) i Sarral, al barranc de la Solana (CF58); BRAUN-BLAN-

QUET i O. BOLÒS l'esmenten de Pontils (CF69), i BAT. i MASCL. de Sant Magí i el Montclar. Escàs, floreix de març a juny.

Carex caryophylla Latourr.

Obac del Tossal de la Baltasana, 1000 m (CF37), al *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae* (O. BOLÒS 1967).

Carex olbiensis Jord.

Molt rar, MASCLANS l'herboritza a la vall del Titllar (!), 850-900 m (CF37). Només l'hem observat a Montblanc, a l'alzinar de la Vall (CF48), 380 m. Escàs, floreix els mesos d'abril, maig i juny.

ORQUIDÀCIES

Cephalanthera damasonium (Miller) Druce; *C. alba* (L.) Simonkai

Comuna als sòls lleugers de brolles i boscos, abunda particularment als marges d'aquests en el contacte amb els conreus. MASCL. i BAT. l'esmenten de la Mola de Roquerola, 1000 m (CF37) i de l'Espluga de Francolí. Creix també a Blancafort (CF48) i Senan (vegeu MASALL. i PUJAD.), voltants de l'Hostal i Monestir del Tallat (CF49), Passanant (CF59), Llorac (CG50) i Aguiló (CG60), Generalment escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Cephalanthera longifolia (Hudson) Fritsch; *C. ensifolia* Rich.

Poc comuna però abundant, particularment als indrets frescals de les muntanyes de Prades. Cap a Vilanova de Prades! (A. BOLÒS, MASALL. i PUJAD.), 950-960 m (CF27); Tossal de la Baltasana!, bosc del Guerxet, la Pena, la Trinitat (MASCL. i BAT.), i vall del Titllar! (O. BOLÒS 1967, MASCL. i BAT.); vall de Castellfollit, 750-900 m (CF37), Riudabella (CF38) i l'Espluga de Francolí, a les Masies (CF48). En flor els mesos d'abril i maig.

Cephalanthera rubra (L.) L.C.M. Richard

Boscos caducifolis, sobretot de les terres elevades. Comuna però escassa. Ja era coneguda de l'Espluga de Francolí i de la Pena (CF48), i també del bosc del Guerxet (MASCL. i BAT.), vall de Castellfollit i Tossal de la Baltasana (O. BOLÒS), Pontils (CF69), a l'alt Gaià (BAT. i MASCL.) i coll de l'Avellà (CF27), a la Serra la Llena (MASALL. i PUJAD.). Vall del Titllar (CF37), alta vall de St. Benet, 900 m (CF38), Passanant, a la Sala (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera (CG60). Floreix de maig a juliol.

Epipactis atrorubens (Hoffm.) Besser; *E. atropurpurea* Rafin.

Erms i brolles de sòl lleuger. Força comuna. Vilanova de Prades, 900 m (A. BOLÒS), i l'Avellà, 1000 m (CF27); vall del Titllar, 800 m (CF37), i el Pinetell (MASCL. i BAT.); vall de Sant Benet (CF38), Rojalons (CF47), Blancafort (CF48), Barberà i Prenafeta (CF58), Sarraal (CF59) i Montargull (CG60). MASALL. i PUJAD. ja l'havien esmentat de la Conca. Escassa, floreix el mesos de juny i juliol.

Epipactis helleborine (L.) Crantz; *E. latifolia* (L.) All.

Boscos i brolles de sòl lleuger. Poc comuna. Vall de Castellfollit, 1000 m (CF37),

vores de l'Esplugu de Francolí (CF48), vall de la Trinitat (MASCL. i BAT.) i la Pena (O. BOLÒS 1967, MASCL. i BAT.). Passanant, cap a la Pobla de Ferran, iserra del Tallat, al coll de Montblanquet (CF49), Ollers (CF58) i Sarra (CF59). Escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Epipactis microphylla (Ehrh.) Swartz

Bosc i brolles una mica frescals. BATALLA l'herboritza a la Vall, sota de Rojals (CF47); BAT. i MASCL. l'esmenten de Pontils (CF69) i Sant Magí. Creix a Riudabella (CF38), la Pena (CF48), Sarra (CF59) i Llorac (CG50). Rara i poc escassa, floreix els mesos de juny i juliol.

Limodorum abortivum (L.) Swartz

Brolles i pinedes, principalment en comunitats del *Rosmarino-Ericion*. Molt comú. Ja era conegut de Sant Magí de Brufaganya (BAT. i MASCL.), Tossal de la Baltasana (O. BOLÒS 1967), valls del Titllar i Castellfollet (CF37), 800-900 m (MASCL. i BAT.), i Vallclara!, cap a Vilanova de Prades (BOLDÚ). Tarrés i Vimbodí (CF38), Blancafort i l'Esplugu, a la Pena (CF48), voltants del coll de Montblanquet, a la serra del Tallat (CF49), Prenafeta i Sarra (CF58), Vallverd (CF59), Llorac (CG50) i la Cirera (CG60). També ens consta de Fonollers (CG51), a la Segarra. Escàs, floreix els mesos de maig i juny.

Neottia nidus-avis (L.) L.C.M. Richard

Vall del Titllar, a l'alzinar muntanyenc (O. BOLÒS, 1967) i a la roureda de *Quercus pubescens* (MASCL. i BAT.). L'hem vist al *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae*, 1000 m (CF37), del Tossal de la Baltasana. Molt rara i escassa.

Spiranthes aestivalis (Poiret) L.C.M. Richard

Raríssim i molt escàs, fou herboritzat per BATALLA en un prat humit de Plans de Pagès (CF37), 1100 m (MASCL. i BAT.).

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br.

Molt rara però abundant, creix als prats humits i als indrets una mica frescals de Sarra, al barranc de la Solana (CF58). És en flor els mesos de maig i juny.

Platanthera bifolia (L.) L.C.M. Richard; *Orchis bifolia* L.

Rara. Terres frescals de Sarra, al barranc de la Solana (CF58) i de la Cirera, a les vores del riu Corb (CG60). Escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Platanthera chlorantha Custer; *Orchis montana* Schmidt

Bosc frescals de la vall del Titllar, al coll del Bosc (O. BOLÒS in MASCL. i BAT.) i de la vall de Castellfollet, 780 m (CF37), a la pineda de *P. sylvestris*. Molt rara i força escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Ophrys lutea (Gouan) Gav.

Molt rara i escassa, creix a l'*Erico-Thymelaetum tinctoriae* de les vores del coll de Rocallaura (CF49), a la serra del Tallat (vegeu MASALL. i PUJAD.). En flor els mesos de maig i juny.

Ophrys fusca Link

Força comú a les brolles, garrigues i prats. MASCL. i BAT. l'esmenten de Puig de les Garrigues, al nord de la Riba. Creix a Vilanova de Prades (CF27), Blancafort (CF48) i l'Espluga de Francolí (MASALL. i PUJAD.), Poblet (CF38), Vilaverd (CF47), sota l'Hostal del Tallat, a les Garses (CF49) i Vallverd, al Coll de Deogràcies (CF59). Els exemplars de Blancafort corresponen, segons J.E. ARNOLD, a la subsp. *fusca*; el mateix ARNOLD, però, ha herboritzat a Montblanc, camí de Prenafeta i de Miramar, exemplars assimilables a la subsp. *omegaifera* (Fl.) Nelson (com. oral). Poc abundant, floreix de març a maig.

Ophrys sphegodes Miller; *O. aranifera* Hudson

Brolles i prats. Poc comú. Ja havia estat indicat a la serra del Tallat i a Serra la Llena (vegeu MASALL. i PUJAD.). Vilanova de Prades, a les vores del poble i cap al Mas d'en Moliner (CF27), Poblet, cap a Riudabella (CF38), Blancafort, dels Plans Punyets (CF48) fins al Mas d'en Xup i l'Hostal del Tallat (CF49), i Sarraí, al barranc de la Solana (CF48). J.E. ARNOLD ha vist la diapositiva d'un exemplar de Blancafort que nosaltres consideràvem inclòs dins la subsp. *atrata* (Lindley) E. Mayer i opina que cal referir-lo a la subsp. *garganica* Nelson. Segurament les observacions de la resta de localitats corresponen també a aquesta subspècie.

Ophrys scolopax Cav.

Hem herboritzat a l'Espluga de Francolí (CF48), als fenassars de les vores dels conreus, un exemplar que J.E. ARNOLD considera "un híbrid —cosa relativament freqüent— entre *O. scolopax* subsp. *scolopax* i *O. catalaunica* Danesch" (comunicació oral). En flor el mes de maig.

Ophrys fuciflora (Gr.) Moench; *O. arachnites* (Scop.) Lam.

Vall de la Variella, cap a Rojals (CF47), 800 m (MASCL. i BAT.), única localitat coneguda a la Conca.

Ophrys arachnitiformis Gren. et Phil.

Força rara i escassa, creix als herbassars i brolles de Blancafort, als Plans Punyets (CF48), i de Llorac, prop del riu Corb (CG50). En flor de la darrereria de març fins al maig.

Ophrys apifera Hudson

Terres humides, generalment a les vores dels corrents d'aigua. Poc comuna. Vilaverd (CF47) (!) i l'Espluga de Francolí (CF48), a les vores del riu (MASCL. i BAT.); Sarraí, al barranc de la Solana (CF58) i a les vores de la riera de la Salada (CF59), i Vallespinosa (CF69), vora la riera. Força escassa, floreix els mesos de maig i juny.

Orchis longibracteata Biv.; *Barlia robertiana* (Loisel) W. Greuter

Raríssim i localitzat, només n'hem vist un peu a Blancafort, 450 m (CF48), al fenassar del marge d'un conreu, en la més meridional de les seves localitats catalanes conegudes (vegeu MASALL. i PUJAD.).

Orchis ustulata L.

Rojals (CF47), cap al coll de la Mola, brolla esclarissada situada a uns 900 m (MASCL. i BAT.), única localitat coneguda a la Conca.

Orchis morio L. subsp. *picta* (Loisel) K. Richter

Brolles i prats de les terres elevades de les muntanyes de Prades. Força rara i escassa. Tossal de la Baltasana i la Moleta (CF37); vall dels Torners, 1000 m, i Rojals (CF47), als Cogullons; al bosc del Guerxet la var. *pictoalba* Barba (BC 137518, det. A. BOLÓS), 1000 m (MASCL. i BAT.). En flor d'abril a juny.

Orchis patens Desf.

MASCL. i BAT. l'esmenten de Rojals, 900 m, cap al bosc del Guerxet (CF47), en sòl àrid i pedregós. És aquesta l'única localitat coneguda fins ara de l'espècie a la Conca. El plec correspon, segons els mateixos autors, a la subsp. *brevicornis* (Viv.) Reichenb.

Orchis purpurea Hudson.

Prats i brolles situats entre l'Hostal i el Monestir del Tallat (CF49), per damunt dels 600 m (vegeu MASALL. i PUJAD.); també es fa a Segura (CG50), als fenassars frescals. La primera troballa a Catalunya correspon a SENNEN, que l'observà als turons que hi ha entre Pont de Molins i Llers, a l'alt Empordà (SENNEN, 1917). BRAUN-BLANQUET i O. BOLÓS (vegeu MASCLANS, 1966) l'herboritzaren posteriorment (leg. Br.-Bl. et al., 21.4.48, BC 102546) a Sant Esteve de Llitera. Més recentment, BOLDÚ l'esmenta d'entre Vallbona de les Monges i Rocallaura, no lluny de la nostra localitat. Força abundant, floreix els mesos d'abril i maig.

Orchis mascula (L.) L.

Brolles i prats de la meitat meridional. MASCL. i BAT. l'esmenten del Serrat de la Baltasana i vall del Titllar (CF37), 800 m, del Puig de les Garrigues, al sud-oest de Vilaverd (CF47), i de Rojals, al bosc del Guerxet. PUJADAS l'herboritzà a Montblanc (CF48) camí de la Pasquala (BOLDÚ). Creix també a Sarra, a l'*Aphyllanthion* de la Collada (CF58); es tracta segurament de la subsp. *olbiensis* (Reut. ex Gren.) Ascherson et Graebner. Rara i escassa, floreix d'abril a juny.

Orchis laxiflora Lam.

Muntanyes de Prades, al coll de la Moleta (GIBERT 1917) i a la Pena —“muntanya de la Pena (Poblet)”, a l'original— (NOGUÉS a través de BARNOLA in Butll. Inst. Cat. Hist. Nat., 1918). No ha estat retrobada posteriorment.

Orchis elata (Poiret) Soó subsp. *sesquipedalis* (Willd.) P. Fourn.

Terres humides de les fonts, regalls i vores dels rierols. Vall del Titllar, 925 m (CF37), Vallclara (CF38), entre Rojals i Rojalons (CF47), la Pena i Montblanc, a la Vall (CF48). Poc comú, floreix de maig a juliol.

Orchis incarnata L.

COSTA l'esmenta de la Pena i MASCL. i BAT. de Vallclara. Alguns dels especialistes en orquidàcies opinen, però (NELSON 1976), que l'autèntic *O. incarnata* és una planta de distribució fonamentalment centreuropea que amb prou feines penetra a l'interior de la Península Ibèrica. *O. incarnata* té les flors molt més petites que *O. elata*, a la qual cal referir segurament les anteriors citacions de MASCL. i BAT. i de COSTA.

Orchis maculata L.

Prats i boscos esclarissats de l'obac de les muntanyes de Prades: alta vall del Titllar, al

Coll del Bosc, 950 m, i Tossal de la Baltasana, 1000 m (MASCL. i BAT.); vall de Castellfollit, 780 m (CF37). Força rara i escassa, floreix de maig a juliol.

Orchis sulphurea Link; *O. romana* Sebast.

Terres elevades de les muntanyes de Prades, particularment a les pinedes de *P. sylvestris*. MASCL. i BAT. l'herboritzaren a Rojals, prop del bosc del Guerxet (BC 137473!). Creix, també, als voltants del Tossal de la Baltasana, a la Moleta (CF37) i a ponent del Coll del Bosc. Força rar i escàs, floreix els mesos de maig i juny.

ADDICIÓ

A la plana 75, entre *Vicia peregrina* i *V. lutea* cal afegir:

Vicia melanops (Sibth.) Sm.

Tossal de la Baltasana, no lluny del Coll del Bosc (CF37), on esdevé molt abundant (leg. J.M. NINOT). *Vicia melanops* fou herboritzada per B. DE RETZ l'any 1977 a les vores de la carretera de Vilanova de Prades, no pas lluny de l'encreuament amb la carretera de Poblet a Prades; era la primera troballa de l'espècie a les muntanyes de Prades i, alhora, a la península Ibèrica. La primavera del 1978 ja era als regalls de la carretera de Poblet a Prades i, ben recentment (maig del 1981), J.M. NINOT l'ha recol·lectada al Tossal de la Baltasana. Sembla que és una espècie en expansió i segurament d'introducció recent.

LA VEGETACIÓ

SINOPSI DE LES COMUNITATS VEGETALS DE LA COMARCA

Introducció

Les unitats de vegetació que hem reconegut a la Conca de Barberà són enumerades tot seguit, d'acord bàsicament amb O. BOLÒS 1967 i 1968. El treball de 1967, anomenat "Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura", ha resultat particularment útil en la redacció del present capítol.

Hem utilitzat en el nostre treball la metodologia sigmatista que defineix l'escola anomenada de Zuric-Montpeller. El suport físic dels nostres inventaris han estat els formularis ecofitosociològics que Ramon FOLCH posà a punt i comenta en la seva tesi doctoral.

En l'estudi de la vegetació de la comarca ens hem ocupat especialment de la vegetació arvense, punt de partida d'un treball que sobre la dinàmica de la vegetació a partir dels conreus abandonats estem duent a terme a la Conca. L'ordre seguit en la presentació de les unitats de vegetació respon, també, a aquest factor.

VEGETACIÓ SILVÀTICA DE CARÀCTER FORESTAL

- 1— Div. *ABIETI-PICEEA* Hadac (1962) 1967
- 1.1— Cl. *Vaccinio-Piceetea* Br.-Bl. 1939
- 1.1.1— Or. *Pinetalia sylvestris* Oberd. 1956
- 1.1.1.1— Al. *Deschampsio-Pinion* Br.-Bl. 1961

L'Ass. *Arctostaphylo-Pinetum catalaunicae* O. Bolòs 1967 és l'únic representant dels boscos naturals de pi roig que tenim al nostre territori. Es refugia al Tossal de la Baltasana, preferentment als vessants occidental i meridional, i no rarament s'imbrica amb la roureda de roure reboll, el *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae*, del qual pot arribar a representar una primera fase de degradació. Consisteix en una pineda de *Pinus sylvestris* amb el sotabosc tapissat d'*Arctostaphylos uva-ursi*. Els acompanyen *Monotropa hypopitys*, *Luzula forsteri*, *Galium rotundifolium* i ben sovint *Quercus pyrenaica*, entre d'altres espècies.

- 2— Div. *QUERCO-FAGEA* (Rivas Goday) Jacuks 1967
- 2.1— Cl. *Quercu-Fagetes* Br.-Bl. et Vlieger 1937
- 2.1.1— Or. *Origanetalia vulgaris* Th. Müller 1962
- 2.1.1.1— Al. *Geranion sanguinei* R. Tx. ap. Th. Müller 1962

Petites i fragmentàries mostres de la vorada del bosc apareixen al vessant septentrional de les muntanyes de Prades, i molt especialment als fondals ombrívols. Formen part d'aquest *Galio-Origanetum vulgaris* O. Bolòs 1967, sempre empobrit, plantes com *Origanum vulgare*, *Astragalus glycyphyllos*, *Inula conyza* i *Agrimonia eupatoria*.

2.1.2.— Or. *Prunetalia spinosae* R. Tx. 1952

2.1.2.1— Al. *Pruno-Rubion ulmifolii* O. Bolòs 1954

La bardissa de l'Ass. *Rubo-Corietum* O. Bolòs 1954 esdevé a casa nostra l'única representació del mantell marginal del bosc. El *Rubo-Corietum* és una comunitat típicament densa que voreja (i de vegades substitueix) els boscos de ribera, les roïredes i l'alzinar muntanyenc, defugint sempre els indrets secs. Consta fonamentalment de *Coriaria myrtifolia*, *Rubus ulmifolius*, *Clematis vitalba*, *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea* i *Hedera helix*, acompanyats sovint de testimonis del *Populion albae* i *Quercion ilicis*, les comunitats més pròximes en l'espai. Abunda sobretot la subass. *clematido-rubetosum* O. Bolòs 1954, molt especialment a les vores dels cursos d'aigua. Hem vist mostres poc representatives de la subass. *pteridietosum* O. Bolòs 1954 a l'alta vall del Titllar i a la capçalera del riu Montsant.

2.1.3.— Or. *Quercetalia pubescentis* Br.-Bl. (1931) 1940

2.1.3.1— Al. *Quercion pubescenti-petraeae* Br.-Bl. 1931

Totes les roïredes i comunitats afins de la Conca formen part de les *Quercetalia pubescentis* i poden ésser incloses dins de dues subaliances:

La subal. *Acerenion hispanici* (= *granatensis*) Rivas Goday et Rivas Mart. 1971 comprèn les roïredes de caràcter més meridional i ibèric. És representada a casa nostra per l'Ass. *Violo-Quercetum fagineae* (= *valentinae*) Br.-Bl. et O. Bolòs 1950, bosc de *Quercus faginea*, *Pinus sylvestris* i *P. nigra* enriquit en espècies submediterrànies meridionals com és ara *Acer granatense*, *Cytisus patens*, etc. Hem observat la subassociació típica a les terres continentals de la meitat septentrional de la Conca (altes valls del Gaià i del Corb), on són especialment freqüents *Viola willkommii*, *Acer monspessulanum*, *Viburnum lantana*, *Amelanchier ovalis*, *Ligustrum vulgare*, *Sorbus domestica*, *Cytisus sessilifolius*, *Rosa pimpinellifolia* subsp. *myriacantha* i *Chrysanthemum corymbosum*.

La subal. *Buxo-Quercenion pubescentis* (Zólyomi et Jakucs 1957) Jakucs 1961 comprèn les roïredes de roure reboll i de roure martinenc del vessant septentrional de les muntanyes de Prades.

El *Buxo-Quercetum pubescentis* Br.-Bl. (1931) 1932 *rusco-hederetosum* (Lapraz) O. Bolòs 1967 és un bosc mixt localitzat a la Pena, per damunt dels 750-800 m, i format principalment per *Acer opalus*, *Tilia platyphyllos*, *Quercus cerrioides*, *Corylus avellana*, *Lonicera xylosteum*, *Ilex aquifolium* i *Hedera helix*.

El *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae* (Font Quer) O. Bolòs et J. Vigo 1967 creix al Tossal de la Baltasana per damunt dels 950 m. Actualment és un bosquet amb un estrat arbori presidit per *Quercus pyrenaica* acompanyat de *Pinus sylvestris* i un estrat herbaci amb *Trifolium ochroleucon*, *Festuca rubra*, *Anthoxanthum odoratum*, *Cephalanthera rubra*, *Luzula forsteri*, *Doronicum plantagineum*, *Euphorbia amygdaloides*, etc. El bosc de roure reboll ha sofert una intensa explotació que segurament és en bona part la causa de la seva estructura i composició actual.

2.1.4.— Or. *Fagetalia* Pawlowski 1928

2.1.4.1— Al. *Fagion sylvaticae* (Luquet) R. Tx. et Diem. 1936

Per bé que *Taxus baccata* és present a la serra de Miramar, només hem vist el *Sanicula-Taxetum* O. Bolòs 1967 als fondals ombrívols de les valls de les muntanyes de Prades, estretament imbricat amb les comunitats de la vora (generalment el *Quercetum mediterraneo-montanum*). Les espècies més freqüents són *Sanicula europaea*, *Taxus baccata*, *Poa nemoralis*, *Brachypodium sylvaticum*, *Ilex aquifolium*, *Corylus avellana* i *Geranium robertianum*. Ocupa en general petites superfícies i és la més eurosiberiana de les comunitats vegetals de la Conca.

2.1.5— Or. *Populeta albae* Br.-Bl. 19312.1.5.1— Al. *Salicion triandrae-fragilis* (=neotrichae) Br.-Bl. et O. Bolòs 1957

Les vores dels rius i torrents de la Conca porten ben sovint salzeredes arbustives de l'Ass. *Saponario-Salicetum purpureae* Tchou (1947) 1948, presidides per *Salix elaeagnos*. Són comunitats pobres i esclarissades, riques en plantes heliòfiles i nitròfiles, i sotmeses sovint a les revingudes dels rius. Arregen preferentment als codolars de la vora immediata de l'aigua. *Fraxinus angustifolia* i *Rubus ulmifolius* acompanyen sovint *Salix elaeagnos*, conjuntament amb d'altres espècies poc constants.

2.1.5.2— Al. *Populion albae* Br.-Bl. 1931

Les alberedes i les omedes són comunitats arbòries denses situades més lluny de l'aigua i arrelades sempre en sòls més fets que no pas les salzeredes que acabem de comentar.

L'albereda és sempre una comunitat fragmentària i pobra a la Conca de Barberà. Voreja els rius Gaià i Francolí, però només *Brachypodium sylvaticum*, *Rubus ulmifolius*, *Fraxinus angustifolia*, *Populus nigra*, *Humulus lupulus*, *Tamus communis* i poques espècies més acompanyen *Populus alba* en els petits claps existents assimilables a l'Ass. *Vinco-Populeta albae* (O. Bolòs et R. Molinier 1958) O. Bolòs 1962. Les millors mostres de l'associació són a les vores del riu Gaià.

L'omeda, més estesa a la Conca que l'albereda, segueix sovint les torrenteres de les terres baixes. És al nostre territori una comunitat pobra en espècies, pròxima, però, al *Lithospermo-Ulmetum minoris* O. Bolòs 1956. *Ulmus minor* és l'arbre dominant, i l'acompanyen principalment *Rubus ulmifolius*, *Hedera helix* i *Rubia peregrina*. L'omeda devia ocupar en èpoques pretèrites moltes de les torrenteres de la comarca. La seva destrucció ha estat deguda segurament a la implantació agrícola, que ha cercat de sempre els sòls profunds i l'aigua del fons de les valls.

2.1.5.3— Al. *Alno-Padion* Knapp 1942 (=Alno-Ulmion Br.-Bl. et R. Tx. 1943)

A les barrancades de les muntanyes de Prades existeixen algunes mostres de l'Ass. *Carici-Salicetum catalaunicae* A. et O. Bolòs 1950, caracteritzada per la presència de *Salix atrocinerea* subsp. *catalaunica*, *Carex pendula* i *Equisetum telmateia*. Ocupen generalment petites superfícies, en terres la capa freàtica de les quals manté un nivell constant i pràcticament superficial. *Eupatorium cannabinum*, *Hypericum androsaemum*, *Sison amomum* i *Brachypodium sylvaticum* fan part ben sovint de l'agrupament, el de caràcter més eurosiberià d'entre els nostres boscos de ribera.

3— Div. *OLEO-QUERCEA ILICIS* O. Bolòs 19683.1— Cl. *Quercetea ilicis* Br.-Bl. 19473.1.1— Or. *Quercetalia ilicis* Br.-Bl. 19363.1.1.1— Al. *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl. 1936

La màquia litoral de llentiscle i margalló arriba, pobra i profundament degradada, fins a l'Estret de la Riba sense penetrar Conca endins. S'estén principalment pels solells de la vall del riu Brugent, on hom pot veure encara alguns claps amb *Quercus coccifera*, *Rhamnus lycioides* i *Chamaerops humilis* acompanyats de nombroses espècies pròpies de les *Rosmarinetalia*.

3.1.1.2— Al. *Quercion ilicis* Br.-Bl. (1931) 1936

Els boscos, màquies i garrigues escleròfil·les de les terres interiors de la Conca de Barberà formen part d'aquesta aliança, representada a la comarca per nombroses associacions.

L'Ass. *Quercetum cocciferae* Br.-Bl. 1924 ja és per ella mateixa una comunitat pobra.

A la Conca ocupa superfícies no gaire grans disperses ací i allà, dels 300 fins als 750 m i en terrenys calcaris. *Quercus coccifera* presideix la comunitat, on generalment mereix l'índex 5 d'abundància, i l'acompanyen, a més de les espècies característiques de l'aliança com *Teucrium chamaedrys* i *Quercus ilex*, d'altres de lligades a les *Rosmarinetalia* com és ara *Rosmarinus officinalis*, *Dorycnium pentaphyllum*, *Ulex parviflorus*, *Carex hallerana*, etc. Les actuals garrigues de la Conca són en llur major part el resultat d'incendis més o menys continuats, però només prosperen als indrets on els sòls no han sofert una erosió massa intensa.

L'Ass. *Quercetum ilicis galloprovinciale* Br.-Bl. (1915) 1936 inclou els alzinars de la serra de Miramar i de les terres baixes de les muntanyes de Prades, on ocupa segurament la més notable de les extensions de la comunitat a la Catalunya meridional. És típicament un bosc dens de *Quercus ilex* subsp. *ilex* a l'estrat arbori, amb un sotabosc atapeït de plantes herbàcies, mates, arbusts i lianes. A la Conca hem vist dues de les subassociacions fins ara descrites. La subass. *pistacietosum* Br.-Bl. 1952, la menys estesa, correspondria als indrets on l'alzinar es manté més pur i intocat. El bosc és compacte i hi són nombroses les plantes que acompanyen l'alzina: *Viburnum tinus*, *Viola alba*, *Asparagus acutifolius*, *Phyllirea media*, *Ruscus aculeatus*, *Rubia peregrina*, *Lonicera implexa*, *Smilax aspera*, etc. La subass. *arbutetosum* (Br.-Bl. 1936) A. et O. Bolòs 1950 es caracteritza per l'aclariment de l'estrat arbori (degut generalment a l'explotació humana) i l'aparició d'algunes espècies heliòfiles. La comunitat té l'aspecte d'una màquia dominada unes vegades per *Arbutus unedo*, d'altres per *Erica arborea* i més rarament per *Bupleurum fruticosum*; el trànsit cap a les brolles de substitució és ben sovint insensible.

L'Ass. *Quercetum mediterraneo-montanum* Br.-Bl. 1936 constitueix el trànsit de l'alzinar cap al bosc caducifoli. Per damunt dels 750 m, l'alzinar perd una part de les espècies que li són pròpies, sobretot els faneròfits més típicament mediterranis, i incorpora plantes generalment acidòfiles que tenen el seu òptim a les comunitats de les *Querco-Fagetea*. L'alzinar muntanyenc ocupa notables superfícies a les muntanyes de Prades, on representa la clímax entre els dominis del *Quercetum ilicis galloprovinciale* i del *Quercion pubescenti-petraeae*. *Luzula forsteri*, *Veronica officinalis*, *Lonicera periclymenum* i *Fragaria vesca*, acompanyades sovint per *Pinus sylvestris* i *Quercus pyrenaica*, són particularment presents a la comunitat i caracteritzen la subass. *sileno-luzuletosum* O. Bolòs 1967, pròpia de les muntanyes de Prades. *Rubia peregrina*, *Quercus ilex* i *Asplenium onopteris*, d'altra banda, són les plantes de l'alzinar típic que s'enfilen més amunt.

L'Ass. *Quercetum rotundifoliae* Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957, el carrascar, és típicament un bosc pobre en espècies on domina *Quercus ilex* subsp. *rotundifolia*. Clímax a les terres situades al nord de les muntanyes de Prades —si exceptuem els indrets més freds i frescals, domini del *Violo-Quercetum fagineae*—, ocupa actualment superfícies petites i encara la comunitat apareix sempre en estat molt fragmentari. Acostumen a fer costat a la carrasca algunes de les plantes dels *Quercetea ilicis* com és ara *Quercus coccifera*, *Teucrium chamaedrys* subsp. *pinnatifidum* i *Rubia peregrina*, i encara companyes com *Quercus faginea*, *Brachypodium plukenetii* i *Carex hallerana*. A les terres on la comunitat ha estat més alterada hi entren fàcilment plantes de les *Rosmarinetalia*. O. BOLÒS 1967 esmenta explícitament de la Conca la subass. *ramnetosum infectoriae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957, variant de *Quercus valentina* O. Bolòs 1967.

L'Ass. *Clematido-Osyrietum albae* O. Bolòs 1962 és una comunitat arbustiva presidida per *Osyris alba* i que assenyalava molt sovint el pas de l'alzinar cap a la vegetació de ribera. Creix principalment, doncs, en sòls frescals, i presenta força espècies del *Quercion ilicis* conjuntament amb d'altres del *Pruno-Rubion*. A la Conca sol aparèixer fragmentari, en unitats linears de poca superfície, integrat per *Asparagus acutifolius*, *Clematis vitalba*, *Rubus ulmifolius*, *Rubia peregrina* i poques espècies més.

VEGETACIÓ HELIÒFILA ARBUSTIVA I HERBÀCIA

- 4— Div. *VULPIO-BRACHYPODIEA PLUKENETII* (= *RAMOSI*) O. Bolòs 1968
- 4.1— Cl. *Helianthemetea annua* Br.-Bl. 1952.
- 4.1.1— Or. *Helianthemetalia guttati* Br.-Bl. 1940
- 4.1.1.1— Al. *Helianthemion guttati* Br.-Bl. 1931

Els prats terofítics de les terres elevades de les muntanyes de Prades —vegeu O. BOLÒS 1967—, sobre sòls silícis i oligotròfics, formen part de l'Ass. *Helianthemetum guttati* Br.-Bl. (1931) 1940. No abunden, però sobretot a la Mola de Roquerola i a Plans de Pagès és fàcil de trobar-ne mostres ben constituïdes amb *Corynephorus fasciculatus*, *Aira caryophyllaea*, *Logfia gallica* i *L. minima*, i més rarament amb *Helianthemum guttatum*.

- 4.2— Cl. *Thero-Brachypodietea* Br.-Bl. 1947
- 4.2.1— Or. *Thero-Brachypodietalia* (Br.-Bl.) R. Mol. 1934
- 4.2.1.1— Al. *Thero-Brachypodion* Br.-Bl. 1925

Els pasturatges secs dels sòls eutròfics especialment rics en teròfits menuts i vernals són presents a casa nostra a les terres eixutes i poc profundes.

L'Ass. *Phlomido-Brachypodietum plukenetii* (= *ramosi*) Br.-Bl. 1924 abunda particularment als sòls pedregosos, sobre calcàries, i típicament conté un bon nombre de camèfits. La composició de la comunitat no és pas uniforme: solen abundar *Brachypodium plukenetii*, *Phlomis lychnitis*, *Asphodelus ramosus*, *Asterolinon linum-stellatum*, *Arenaria serpyllifolia* i *Poa bulbosa* acompanyats de moltes altres espècies. La subass. *arenarietosum conimbricensis* Br.-Bl. i O. Bolòs 1950 sembla només representada a Sarrià i a Serra la Llena. La subass. *brometosum rubentis* O. Bolòs et J. Vigo in O. Bolòs 1967, en canvi, és ben constituïda i força present a les terres baixes, aprofitant moltes vegades erms recents, marges de camins i conreus, etc; es caracteritza pel domini quasi absolut d'*Aegilops ovata*, *Bromus rubens* i *Vulpia ciliata*. La subass. *convolutetosum althaeoidis* (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1962, de les terres baixes, és la més termòfila; hi són particularment abundants *Leontodon taraxacoides* subsp. *longirostris*, *Euphorbia exigua*, *Scleropoa rigida*, *Linum strictum*, *Hippocrepis ciliata* i *Helianthemum salicifolium*, entre d'altres.

A la carena de Serra la Llena existeixen bons testimonis de l'Ass. *Erodio-Arenarietum conimbricensis* A. et O. Bolòs 1950, amb *Arenaria conimbricensis* i *Hornungia petraea* com a espècies característiques i moltes vegades dominants.

L'Ass. *Trifolio-Brachypodietum plukenetii* (= *ramosi*) (A. et O. Bolòs 1950) O. Bolòs 1956 apareix a la banda de sòls silícis i eutròfics de les muntanyes de Prades, on estableix el trànsit cap a l'*Helianthemetum guttati*. Són diferencials respecte a les altres associacions de la mateixa aliança una colla de plantes silícicoles com és ara *Arabidopsis thaliana*, *Rumex acetosella* subsp. *angiocarpus*, *Aira cupaniana*, *Logfia gallica* i *Trifolium arvense*.

- 4.2.2— Or. *Brachypodietalia phoenicoidis* (Br.-Bl.) R. Mol. 1934
- 4.2.2.1— Al. *Saturejo-Hyparrhenion hirtae* O. Bolòs 1962

Els prats sabanoides d'*Hyparrhenia hirta* que hom pot observar al quadrant sud-oriental de la Conca formen part de l'Ass. *Hyparrhenietum hirta-pubescentis* A. et O. Bolòs et Br.-Bl. 1950. Només es fan als solells i, a més de les dues subespècies (*hirta* i *pubescens*) d'*Hyparrhenia hirta*, hi abunden particularment *Brachypodium plukenetii*, *Convolvulus althaeoides*, *Carlina corymbosa*, *Reichardis picroides*, *Petrorhagia prolifera* i algunes espècies més. En qualsevol cas, l'*Hyparrhenietum* de la Conca és particularment

ric a les vores de l'Estret de la Riba i es va empobrint en les terres interiors. La subass. *pubescentetosum* O. Bolòs 1962, pròpia dels sòls pedregosos, sembla la més ben representada.

4.2.2.2— Al. *Brachypodium phoenicoidis* Br.-Bl. 1931

Els prats de *Brachypodium phoenicoidis* que colonitzen la major part dels marges dels conreus i els talussos de les vores dels camins de tota la Conca s'inclouen dins l'Ass. *Brachypodietum phoenicoidis* Br.-Bl. 1924. Són prats, com els de l'*Hyparrhenietum*, amb poques espècies anuals, però en difereixen perquè demanen sòls més humits i profunds i, òbviament, per la gramínia dominant. *Centaurea aspera*, *Foeniculum vulgare*, *Dactylis glomerata*, *Cichorium intybus*, *Plantago lanceolata*, *Crepis vesicaria* subsp. *haenseleri*, *Eryngium campestre*, *Pallenis spinosa*, *Phlomis herba-venti*, entre d'altres, fan costat a *Brachypodium phoenicoides*. La subassociació típica és freqüent a la meitat septentrional de la comarca. A les terres baixes, més calentes, sembla que hi apareix la subass. *convolutetosum althaeoidis* O. Bolòs 1962 o bé alguna unitat pròxima.

5— Div. *FESTUCO-BROMEAE* (Rivas Goday) Jakucs 1967

5.1— Cl. *Festuco-Brometea* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

5.1.1— Or. *Festuco-Sedetalia* R. Tx. 1951

5.1.1.1— Al. *Thero-Airion* R. Tx. 1951

Als sòls silicis, secs, de l'estatge montà de les muntanyes de Prades, apareixen petits pradells sovint rics en teròfits. Corresponen en bona part a l'*Agrostio-Sedetum forsterani* R. Tx. et Oberd. 1956 subass. *saxifragetosum granulatae* O. Bolòs 1967, caracteritzat per la presència de *Sedum forsteranum*, *Aira caryophyllea*, *Trifolium arvense*, *Saxifraga granulata*, *Teesdalia coronopifolia*, *Jasione montana* i *Silene nutans*. La comunitat és poc freqüent i es localitza preferentment als sòls sorrencs.

6— Div. *CISTO-ROSMARINEAE* (Rivas Goday) O. Bolòs 1968

6.1— Cl. *Cisto-Lavanduletea* Br.-Bl. 1940 em. 1952

6.1.1— Or. *Lavanduletalia stoechidis* Br.-Bl. (1931) 1940

6.1.1.1— Al. *Cistion medimediterraneum* Br.-Bl. (1931) 1952 em. nom. O. Bolòs 1967

A les terres baixes de les muntanyes de Prades i a certes raconades de la Serra de Miramar són freqüents (i fins i tot dominants) les brolles de *Cistus salvifolius* i *Erica arborea*, el *Cisto-Sarothamnetum catalaunici* (A. et O. Bolòs 1950) O. Bolòs 1956. Es tracta de comunitats arbustives de fins a 2 m d'altura estrictament lligades als sòls silicis i resultat, moltes vegades, de la degradació de l'alzinar. Viuen al país del *Quercetum ilicis* i del *Quercetum mediterraneo-montanum* i són caracteritzades per la dominància dels nanofaneròfits. Algunes de les espècies que més freqüentment apareixen a la comunitat són *Lavandula stoechas*, *Cistus albidus*, *Ulex parviflorus*, *Dorycnium pentaphyllum* i *Thapsia villosa*.

6.1.1.2— Al. *Cisto-Lavandulion pedunculatae* (Rivas God.) Rivas Mart. 1968

Les brolles silicícoles de les terres més elevades de les muntanyes de Prades manifesten unes similituds molt clares envers les pròpies de les muntanyes ibèriques. L'Ass. *Peridio-Lavanduletum pedunculatae* O. Bolòs 1967 és caracteritzada per la dominància de *Cistus laurifolius* i *Lavandula pedunculata*, acompanyats d'*Anarrhinum bellidifolium*, *Pinus sylvestris*, *Quercus pyrenaica*, *Pteridium aquilinum* i *Jasione montana*, entre d'altres, esdevenen diferencials respecte a l'associació anterior. *Cistus albidus*, *Erica arborea* i *Cistus salvifolius* també hi són particularment abundants. La subassociació pròpia de les muntanyes de Prades és la *lavanduletosum pedunculatae* O. Bolòs 1967.

6.2— Cl. *Ononido-Rosmarinetea* Br.-Bl. 1947

6.2.1— Or. *Ononidetalia striatae* Br.-Bl. 1947

6.2.1.1— Al. *Genistion lobelii* R. Mol. 1934

Les crestes calcàries de les muntanyes de Prades i la serra de Miramar, sobretot els indrets més ventejats, porten una comunitat dominada per camèfits i, més típicament, per la papilionàcia pulviniforme *Erinacea anthyllis*. L'*Erinaceo-Anthyllidetum montanae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1950 fou descrit de Cardó i es presenta a casa nostra una mica empobrit, per tal com en constitueix una de les localitats més septentrionals. Hi són particularment freqüents *Erinacea anthyllis*, *Teucrium polium* subsp. *aureum*, *Carex humilis* i *Koeleria vallesiana*.

6.2.2— Or. *Rosmarinetalia* Br.-Bl. 1931 em. 1952

6.2.2.1— Al. *Aphyllanthion* Br.-Bl. (1931) 1937

Les comunitats d'aquesta aliança es localitzen a les terres elevades de la Conca de Barberà, principalment al país de les rouredes seques. Són prats secs dominats per hemimicriptòfits i camèfits que deixen pocs espais oberts. Les espècies dominants solen ésser *Brachypodium phoenicoides*, *B. plukenetii*, *Aphyllanthes monspeliensis*, *Genista scorpius*, *Euphorbia nicaeensis*, *Linum narbonense* i *Thymus vulgaris*.

L'Ass. *Brachypodio-Aphyllanthes* O. Bolòs 1956 em. 1967 és la més estesa a la comarca i la més comuna als Països Catalans. Abunda particularment a les valls del riu Gaià i del riu Corb (subass. *onobrychido-brachypodietosum phoenicoidis* O. Bolòs 1967) però també apareix a Prades, on és representada per la subass. *erinaceo-brometosum* O. Bolòs 1967. Ultra les espècies ja citades fan part important de la comunitat les següents: *Lavandula latifolia*, *Bromus erectus*, *Dorycnium pentaphyllum*, *Polygala calcarea*, *Potentilla neumanniana*, *Leuzea conifera*, *Asperula cynanchica* i *Genista hispanica*. *Pinus nigra*, *P. sylvestris* i *Quercus faginea* també hi intervenen ben sovint.

L'Ass. *Salvio-Aphyllanthes* O. Bolòs et J. Vigo 1967, més muntanyenca i de distribució més meridional que l'anterior, sembla arribar empobrida i fragmentària a Serra la Llana. D'altra banda, la relativa abundància de *Salvia lavandulifolia* i la presència de *Scorzonera graminifolia* i *Satureja montana*, entre d'altres, a l'*Aphyllanthion* de la serra del Tallat, ens fa pensar en formes de trànsit entre una i altra associacions.

6.2.2.2— Al. *Rosmarino-Ericion* Br.-Bl. 1931

Representada bàsicament a casa nostra per la brolla de romaní i bruc d'hivern, l'aliança agrupa les comunitats esclarissades constituïdes principalment per nanofaneròfits i camèfits pròpies dels terrenys calcaris i margosos. És pròpia de les terres baixes i els indrets assolellats. A les terres elevades és substituïda per l'*Aphyllanthion*.

L'*Erico-Thymelaeetum tinctoriae* (Br.-Bl. et collab. 1935) A. et O. Bolòs 1950 és la comunitat més estesa a la Conca i, doncs, la més característica del seu paisatge. Fou descrita precisament de Montblanc, en l'ocasió de l'excursió de la S.I.G.M.A. a Catalunya la pasqua del 1934. Sovint acompanyada de *Pinus halepensis* com a únic element d'un estrat arbori no sempre present, ofereix una composició força homogènia i constant arreu, particularment pel que fa a les seves espècies característiques: *Erica multiflora*, *Rosmarinus officinalis*, *Bupleurum frutescens*, *Thymelaea tinctoria*, *Centaurea linifolia*, *Fumana ericoides*, *Globularia alypum*, *Stachelina dubia*, etc. Hem reconegut al nostre territori les subassociacions que segueixen:

subass. *thymelaeetosum* O. Bolòs (1956) 1962, particularment resistent al fred i estesa sobretot per les terres septentrionals. Hi abunden *Thymelaea tinctoria* i *Koeleria vallesiana*, mentre que les espècies més termòfiles en desapareixen quasi completament.

subass. *ulicetosum parviflora* O. Bolòs (1956) 1962, especialment rica en espècies ter-

mòfiles com és ara *Ulex parviflorus*, *Hyparrhenia*, etc. Substitueix la subassociació anterior als indrets més assolellats i tèrmics.

subass. *arctostaphyletosum* O. Bolòs 1967. Caracteritzada per la presència d'*Arctostaphylos uva-ursi*, *Linum suffruticosum*, *Erinacea anthyllis* i d'altres plantes típicament muntanyenques, ens consta de l'alt Gaià i dels voltants de Rojals, a les muntanyes de Prades.

subass. *ononidetosum tridentatae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1950, pròpia dels sòls guixencs. És definida principalment per la presència d'*Ononis tridentata*, l'única de les plantes pròpies del *Gypsophilion* que apareix al nostre territori. Aquest fet, insòlit si ens fixem en la considerable riquesa de plantes gipsícoles de les veïnes comarques de l'Urgell, la Segarra i les Garrigues, possiblement és degut a la pluviositat de la Conca, suficient per a rentar del sòl el sulfat de calci, la qual cosa permet el domini de les plantes del *Rosmarino-Ericion*.

- 7— Div. *IMPERATO-TAMARICEA* O. Bolòs 1968
- 7.1— Cl. *Nerio-Tamaricetea* Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957
- 7.1.1— Or. *Tamaricetalia africanae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957
- 7.1.1.1— Al. *Tamaricion africanae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957

Apareixen petits bosquets de tamarius a les vores dels rius i als clots temporalment plens d'aigua de les guixeres (Vilaverd, Pira). Ocupen generalment poca superfície i es presenten pobres i fragmentaris, raó per la qual la seva adscripció a l'Ass. *Tamaricetum canariensis* (=gallicae) Br.-Bl. et O. Bolòs 1957 se'ns fa difícil. Existeixen, però, i en volem deixar constància.

VEGETACIÓ AQUÀTICA I HIGRÒFILA, HERBÀCIA

- 8— Div. *LEMNEA* O. Bolòs 1968
- 8.1— Cl. *Lemnetea* W. Koch et R. Tx. in W. Koch 1954
- 8.1.1— Or. *Lemnetalia* W. Koch et R. Tx. 1954
- 8.1.1.1— Al. *Lemnion minoris* W. Koch et R. Tx. 1954

Les aigües quietes del Francolí, l'Anguera i el Gaià, com algunes de les basses de la comarca, porten ben sovint denses poblacions de llentïes d'aigua. Aquest *Lemno-Azollatum* Br.-Bl. 1952 acostuma a ésser una població pura de *Lemna minor*, definidora de la subass. *lemnetosum minoris* O. Bolòs et F. Masclans 1955. Només a Montblanc i a Sarraí, al riu Vallverd, hem vist la subass. *lemnetosum gibbae* O. Bolòs et F. Masclans 1955, en aigües manifestament eutròfiques.

- 9— Div. *NAJADEA* O. Bolòs 1968
- 9.1— Cl. *Potamogetonetea* (=Potametea) R. Tx. et Preisg. 1942
- 9.1.1— Or. *Potamogetonetalia* (=Potametalia) W. Koch 1926
- 9.1.1.1— Al. *Potamogetonion* (=Potamion) *eurosibiricum* W. Koch 1926

Submergits a les aigües de rius i sèquies apareixen de manera discontinua i escadussera masses de *Zannichelia palustris* i, més rarament, de *Potamogeton pusillus*, que poden ésser considerades mostres empobrides de l'Ass. *Potamogetonetum* (=Potametum) *dens-nodosi* O. Bolòs 1957.

- 10— Div. *PHRAGMITEA* O. Bolòs 1968
- 10.1— Cl. *Phragmitetea* R. Tx. et Preisg. 1942
- 10.1.1— Or. *Phragmitetalia eurosibirica* (W. Koch) R. Tx. et Preisg. 1942
- 10.1.1.1— Al. *Glycerio-Sparganion* Br.-Bl. et Sissingh 1942

D'entre la vegetació helofítica de la comarca, dues comunitats poden ésser incloses en l'aliança. Una i altra consten de petites plantes generalment tendres arrelades a l'aigua i amb la base de les tiges sovint submergida. Viuen a les fonts, les rieres i les sèquies de curs permanent.

L'*Apietum nodiflori* Br.-Bl. 1931 es troba a quasi tots els cursos d'aigua. El caracteritzen la presència d'*Apium nodiflorum*, *Glyceria plicata* i *Nasturtium officinale* entre d'altres. *Veronica anagallis-aquatica* és indicadora de la variant que es fa a les terres baixes, en aigües eutròfiques. *Veronica beccabunga* prefereix les aigües oligotròfiques, és més muntanyenca, i caracteritza la variant que només hem vist al riu Montsant, entre Vilanova de Prades i Ulldemolins.

Assenyalant el trànsit cap a les jonqueres i herbassars dels *Holoschoenetalia*, apareixen de manera molt esporàdica petites comunitats presidides per *Eleocharis palustris*, el qual acompanyen *Juncus articulatus* i *J. bufonius* principalment. Aquestes comunitats, que només hem vist al riu Montsant i al riu Corb, són assimilables a l'*Acrocladio-Eleocharitetum palustris* O. Bolòs et J. Vigo 1967. Representen, però, formes pobres de l'associació.

10.1.1.2— Al. *Phragmition australis* W.Koch 1926

L'Ass. *Thypho-Schoenoplectetum glauci* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957 inclou tots els canyissars, sovint helofítics, de les vores dels nostres cursos d'aigua. És una comunitat generalment densa en la qual intervien *Phragmites australis*, *Thypha angustifolia*, *Phalaris arundinacea*, *Iris pseudacorus*, *Althaea officinalis*, *Lycopus europaeus* i *Lythrum salicaria*, entre d'altres espècies. La trobem ben representada a bona part de les basses i dels cursos d'aigua de la Conca.

10.1.1.3— Al. *Magnocaricion elatae* W. Koch 1926

Vorejant els canyissars, però sempre en sòls ben humits, s'estableix de vegades una comunitat caracteritzada per la presència de càrex i hemicriptòfits en general de considerables dimensions. El *Cladio-Caricetum hispidae* O. Bolòs 1967 fou descrit de Vila-Verd, a les vores del Francolí, i es caracteritza per la presència de *Carex hispida* i *Juncus subnodulosus*, acompanyats d'alguns representants de les unitats superiors com *Iris pseudacorus*, *Sonchus aquatilis*, *Lycopus europaeus*, etc. No és freqüent a casa nostra i, fora del Francolí, l'hem vist sempre pobre i fragmentari.

11— Div. *ARRHENATHEREA ELATIORIS* Hadac (1956) 1967

11.1— Cl. *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tx. 1937

11.1.1— Or. *Arrhenatheretalia elatioris* Pawl. 1928

11.1.1.1— Al. *Cynosurion cristati* R. Tx. 1947

O. BOLÒS descriu l'any 1967 el *Cynosuretum pradense*, comunitat excepcional localitzada al peu del Tossal de la Baltasana i caracteritzada per la dominància de *Cynosurus cristatus* acompanyat de *Cerastium fontanum* subsp. *triviale*, *Holcus lanatus*, etc. —vegeu O. BOLÒS 1967:48—. Potser podria retrobar-se en algun altre indret de les terres més elevades del massís de Prades.

11.1.2— Or. *Holoschoenetalia* Br.-Bl. (1931) 1947

11.1.2.1— Al. *Molinio-Holoschoenion* Br.-Bl. (1931) 1947

Jonqueres i herbassars de les terres humides i poc o molt freqüentades.

L'Ass. *Cirsio-Holoschoenetum* Br.-Bl. 1931 es fa als sòls compactes de les vores dels cursos d'aigua. És molt estesa a tota la Conca, principalment a les vores dels rius. *Cir-*

sium monspessulanum i *Holoschoenus vulgaris*, que donen el nom a la comunitat, són acompanyats de *Dorycnium rectum*, *Mentha suaveolens*, *Pulicaria dysenterica*, *Agrostis stolonifera*, *Festuca arundinacea* i *Potentilla reptans* entre d'altres espècies. És representada per la subass. *agrostio-potentilletosum reptantis* O. Bolòs 1962.

A les muntanyes de Prades apareixen *Carex loscosii* i *Sonchus aquatilis* en proporcions elevades. Podria tractar-se del *Mentho-Caricetum loscosii* O. Bolòs (1957) 1967, que incorpora a certs indrets ruderalitzats *Peucedanum hispanicum*. No tenim inventaris d'aquestes comunitats, però podria ben ésser que l'Ass. *Peucedano-Sonchetum aquatilis* O. Bolòs 1957 em. 1967 fos present al nostre territori, particularment a les vores de la Trinitat i a la Vall.

Als sòls temporalment impregnats d'aigua sol aparèixer l'Ass. *Inulo-Schoenetum* Br.-Bl. 1924. Més rar que no pas el *Cirsio-Holoschoenetum*, amb qui manté de vegades relacions de veïnatge, però no pas escàs, és caracteritzat per la dominància de *Schoenus nigricans*, *Molinia caerulea* subsp. *arundinacea*, *Holoschoenus vulgaris* i *Carex flacca*, entre d'altres. *Hypericum tomentosum* i *Lysimachia ephemereum* també solen formar-ne part. En tot cas, l'hem vist quasi sempre fragmentari.

VEGETACIÓ DE LES ROQUES I DEL PEDRUSCALL

12— Div. *ASPLENIEA RUTAE-MURARIAE* O. Bolòs 1968

12.1— Cl. *Asplenietea rupestris* Br.-Bl. et Meier 1934

12.1.1— Or. *Parietarietalia* (Rivas Mart. in Rivas G.) Rivas Mart. 1960

12.1.1.1— Al. *Parietario-Centranthion rubri* Rivas Mart. 1960

A les parets velles i als marges frescals, particularment al vessant septentrional de les muntanyes de Prades, apareix una comunitat que presideix *Parietaria officinalis*, sovint acompanyada d'*Asplenium trichomanes*, *Ceterach officinarum*, *Sonchus tenerimus*, *Sedum dasyphyllum* i *Sarcocapnos enneaphylla*. Normalment en estat fragmentari, pensem que cal incloure aquestes mostres dins un *Parietarietum murales* (Arènes) Br.-Bl. 1932, pobre però ben individualitzat.

12.1.2— Or. *Asplenietalia petrarchae* Br.-Bl. et Meier 1934

12.1.2.1— Al. *Asplenion petrarchae* Br.-Bl. et Meier 1934

Les roques calcàries sotmeses a un clima mediterrani tenen colonitzades les fissures per una colla de plantes com *Jasonia glutinosa*, *Chaenorhinum origanifolium* subsp. *cadevallii*, *Polygala rupestris*, *Sedum sediforme* i poques espècies més. Particularment desenvolupat a la serra del Tallat, a Brufaganya i a Serra la Llena, el *Jasonio-Chaenorhinum cadevallii* A. et O. Bolòs 1950 és representat a les nostres terres per la subass. *sedetosum sediformis*.

Als indrets més assolellats, particularment a les codines de la serra de Miramar i la meitat oriental del massís de Prades, la presència de *Micromeria fruticosa* i *Melica minuta* fa pensar en un *Melico-Micromerietum fruticosae* O. Bolòs et J. Vives 1957 incipient i fragmentari.

12.1.3— Or. *Potentilletalia caulescentis* Br.-Bl. 1926

12.1.3.1— Al. *Saxifragion mediae* Br.-Bl. 1934

A l'estatge muntanyenc, les esclatxes de les roques calcàries canvien clarament de composició. A les exposicions nord de la Pena, no lluny del Pic de l'Àguila, és present el *Hieracio-Salicetum tarraconensis* Br.-Bl. et O. Bolòs 1950 amb *Salix tarraconensis*, *Hieracium laniferum*, *Potentilla caulescens* i *Globularia repens* com a espècies més abun-

dants (cf. MOLERO 1976: 25). A Rojals també hi ha petits representants d'aquesta mateixa associació.

12.1.4— Or. *Anomodonto-Polypodietalia* O. Bolòs et J. Vives 1957

12.1.4.1— Al. *Homalothecio-Polypodion australis* Br.-Bl. (1931) 1947

MOLERO i PUJADAS descriviren l'any 1976 (in MOLERO, Tesi doctoral inèdita), de les tarteres fixades que hi ha al vessant septentrional de les muntanyes de Prades, el *Polypodio-Saxifragetum corbariensis*. És aquesta una associació molt clara dominada per *Saxifraga corbariensis* i *Polypodium australe*, estesa des de la Pena fins a la vall de Castellfolli, a les terres situades per damunt dels 700 m. Seguim el criteri dels autors en considerar la comunitat inclosa dins l'*Homalothecio-Polypodion australis*, però pensem que més endavant caldrà revisar aquesta adscripció per tal com no és propiament una comunitat comofítica i el substrat és clarament silici. En qualsevol cas, l'estat present del nostre coneixement sobre aquest tema fa aconsellable de mantenir la comunitat dins el seu *status* actual.

12.1.4.2— Al. *Bartramio-Polypodion australis* O. Bolòs et J. Vives 1957

Bé que de manera fragmentària, petites poblacions de *Polypodium australe* acompanyat per *Asplenium trichomanes*, *Sedum sediforme*, *Umbilicus rupestris* i una bona gamma de briòfits arriben a fer-se als replans de les roques silícies de la Vall i més rarament d'algunes raconades de les valls de Castellfolli i del Titllar. Aquestes comunitats potser podrien ésser considerades fragments pobres del *Sedo-Polypodietum australis* O. Bolòs et J. Vives 1957.

12.2— Cl. *Adiantetea* Br.-Bl. 1947

12.2.1— Or. *Adiantetalia* Br.-Bl. 1931

12.2.1.1— Al. *Adiantion* Br.-Bl. 1931

A les roques on regalima l'aigua i es precipita carbonat càlcic apareixen notables i denses poblacions d'*Adiantum capillus-veneris* acompanyat de briòfits i d'algunes fanerògames atretes per l'aigua que cau (*Samolus valerandi* principalment). L'*Eucladio-Adiantetum* Br.-Bl. 1931 no falta a les fonts i recs de la Conca —l'hem vist també, incipient, a St. Miquel de la Tosca, a la comarca de les Garrigues—, on és representat per la subass. *adiantetosum*. Sembla ben constituït als indrets frescals i poc mediterranis, mentre que a les terres baixes és pobre i els seus constituents poden arribar a marcir-se temporalment.

13— Div. *GALEOPSIEA* O. Bolòs 1968

13.1— Cl. *Thlaspietea rotundifolii* Br.-Bl. 1947

13.1.1— Or. *Andryaletalia ragusinae* Rivas God. et R. M. 1963

13.1.1.1— Al. *Andryalo-Glaucion* Br.-Bl. 1947 em. nom. O. Bolòs 1962

Els codolars fluvials, particularment en els rius de llit ample, porten una vegetació caracteritzada per tota una colla de plantes grisenques (*Andryala ragusina*, *Mercurialis tomentosa*, *Ruta montana* i *Glaucium corniculatum* principalment). L'*Andryaletum ragusinae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957 és perfectament representat al riu Sec, sota Poblet, on a les plantes abans esmentades s'afegeixen *Hyoscyamus albus*, *Satureja montana*, *Datura stramonium*, *Chrozophora tinctoria* i d'altres espècies pròpies sobretot dels *Chenopodietalia* i dels *Thero-Brachypodietalia*. En conjunt, la comunitat és força esclarissada.

13.1.1.2— Al. *Pimpinello-Gouffeion* Br.-Bl. 1947

Les pedrusques calcàries, poc freqüents i minses a la Conca, dibuixen només en alguns indrets un *Conopodio-Laserpitietum gallici* O. Bolòs 1967 sempre fragmentari i molt poc clar.

Els talussos esquistosos de les baixes valls de St. Benet, la Trinitat, el Titllar i Castellfolli, en canvi, comporten una vegetació claríssimament assimilable al *Lactuco-Silene-tum inapertae* que O. BOLÒS descriu l'any 1956 (Coll. Bot., V: 204-206). *Silene inaperta* i *Lactuca viminea*, característiques de l'associació, hi són abundants. També s'hi fan *Ptychotis saxifraga*, *Chondrilla juncea*, *Sedum sediforme* i *Plantago cynops*, notablement representats als inventaris tipus que O. BOLÒS dreça al Bruc. *Logfia gallica*, *Rumex acetosella* subsp. *angiocarpus* i *Anarrhinum bellidifolium* són indicadors de la subass. *filaginetosum gallicae*, però la seva abundància va molt lligada al nostre país a la presència de pedruscall menut.

VEGETACIÓ RUDERAL I ARVENSE

14— Div. *CHENOPODIO-SCLERANTHEA* Hadac (1956) 196714.1— Cl. *Rudero-Secalieta* Br.-Bl. 1931 em. 193614.1.1— Or. *Secalietalia* Br.-Bl. 1931 em. 193614.1.1.1— Al. *Secalion mediterraneum* (Br.-Bl.) R. Tx. 1937

Els sembrats de la Conca de Barberà porten tots una vegetació típicament mediterrània que cal incloure, doncs, dins una sola aliança, l'aliança *Secalion mediterraneum*. Si a nivell d'aliança, però, les coses són clares, ja no ho són tant a nivell d'associació. La tipificació de la vegetació dels sembrats de la Conca ens ha plantejat nombroses qüestions derivades en bona part de les característiques pròpies d'aquest tipus de comunitats, unes comunitats que deixen d'existir bruscament cada any el mes de juny per a presentar-se amb una nova cara a la tardor, en els rostolls encara no llaurats.

La general uniformitat dels conreus de cereals d'hivern no regats, els elements més peculiars dels quals són espècies d'origen oriental presents ací i allà, és la primera dificultat que es presenta en llur ordenació. L'actual ús i abús d'herbicides, ben generalitzat a casa nostra, contribueix a desdibuixar la composició de les comunitats, de tal manera que resulta més pràctic i còmode recórrer a les espècies diferencials que no pas a les característiques. La problemàtica que presenta la tipificació de les comunitats de cereals d'hivern, d'altra banda, no és nova, i s'ha manifestat principalment a l'hora de descriure comunitats, moltes basades més en criteris geogràfics que no pas en una composició d'espècies intrínsecament pròpia. Cal afegir, a més, que les comunitats arvenses no han estat tan intensament estudiades a les nostres terres com les unitats de vegetació dites naturals.

Una segona font de problemes ha resultat de l'existència d'una fàcies de tardor (el rostoll) que ha estat considerada per la major part dels autors com una comunitat diferent —el mateix BRAUN-BLANQUET escriu el 1952 a propòsit del *Polycnemo-Kickxietum* (= *Polycnemo-Linarietum*): “. . . diffère sensiblement du point de vue floristique et écologique des autres groupements du *Secalion*. Il est probable qu'il devra en être séparé pour former une sous-alliance ou alliance spéciale”. Hem tingut ocasió, aconsellats pel Dr. O. de Bolòs, de realitzar alguns inventaris de rostolls als mateixos indrets on anteriorment havíem aixecat inventaris de sembrats a la primavera. La comparació entre els uns i els altres (vegeu taula 1) fa pensar en la conveniència de considerar els primers com a aspectes estacionals dels segons més que no pas com a comunitats diferents: només *Euphorbia falcata* i *Kickxia spuria* (presentes, d'altra banda, a nombrosos inventaris de primavera) poden fer pensar en quelcom de diferent. Això sí, els inventaris de tardor són més pobres que no pas els de primavera (el nombre d'espècies queda re-

duït a la meitat). Cal, per a poder decidir amb coneixement de causa, un estudi més aprofundit i global d'aquest tipus de comunitats, un estudi que no es limiti al territori de la Conca de Barberà. Creiem que un treball d'aquest tipus haurà d'aportar molta llum al problema i, per aquesta raó, ha d'entendre's com a provisional la consideració de fàcies que assumim per a la vegetació dels rostolls.

D'entre els nombrosos inventaris de sembrats que hem tingut ocasió d'aixecar, els de les terres baixes constitueixen segurament el conjunt més ben individualitzat. En aquests ens hem basat a l'hora d'establir el nou sintàxon que comentem seguidament.

De la mateixa manera que la flora de la Conca és especialment condicionada per la seva qualitat de terra de trànsit entre les comarques marítimes (el Camp de Tarragona) i les de clima més o menys continental (la Segarra, l'Urgell i les Garrigues), la vegetació dels sembrats comporta elements peculiars del *Centaureo-Galietum verrucosi* (= *valantiae*) O. Bolòs 1962, però també algunes espècies que l'emparenten amb el *Roemerio-Hypecoetum* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957. Així, la notable presència, entre d'altres, de *Coronilla scorpioides*, *Agrostemma githago* i *Lathyrus cicera* fa pensar en la primera comunitat, mentre que l'abundància de *Galium tricornutum*, *Roemeria hybrida* i *Caucalis platycarpus* assenyalen el parentiu amb la segona.

Per totes aquestes raons, i tenint en compte que les terres baixes de la Conca es troben temporalment sotmeses a fenòmens d'inversió tèrmica (consegüentment representen estacions especialment fredes), considerem oportú d'establir una subassociació nova de l'Ass. *Centaureo-Galietum verrucosi* que anomenem subass. *herniario-papaveretosum hybridi* O. Bolòs et R.M. Masalles i que establiria el trànsit envers el *Roemerio-Hypecoetum*. Aquesta subassociació és definida per la taula núm. 2, de la qual considerem inventari tipus el que porta el núm. 4. *Herniaria cinerea*, *Papaver hybridum* i *Anagallis arvensis* en són les característiques territorials i *Centaurea scabiosa* la diferencial de subassociació.

La subass. *herniario-papaveretosum hybridi* del *Centaureo-Galietum verrucosi* s'estableix de manera preferent a les terres baixes i planes de la Conca, entre els 300 i els 700 m d'altitud. La roca mare és calcària i els sòls són majoritàriament profunds i argilosos. Els amples fons de vall de la comarca, sovint d'origen antròpic, acullen en general bons representants de la comunitat.

14.1.2— Or. *Solano-Polygonetalia* (Sissingh) O. Bolòs 1962

14.1.2.1— Al. *Diplotaxion* Br.-Bl. 1931 em. 1936

Les nombroses vinyes i camps d'ametllers i olivers de la Conca porten l'acompanyament de tota una munió de plantes herbàcies lligades a una intervenció agrícola que es manifesta bàsicament per llaurades periòdiques. És l'Ass. *Diplotaxietum eruroidis* Br.-Bl. 1931, representada a casa nostra per les subassociacions *diplotaxietosum* O. Bolòs (1959) 1962, i *ptychotidetosum* O. Bolòs 1967 (vegeu taula 3).

La subass. *diplotaxietosum* (inventaris 2-7) és la més estesa a la comarca, on ocupa els sòls oligocènics no gaire humits. Els inventaris 2, 3 i 4 corresponen a la forma més típica del sintàxon, mentre que els 5, 6 i 7, tal com indica la presència d'*Equisetum ramosissimum* i *Phragmites australis*, són de sòls més humits i representen una forma equivalent a la subass. *equisetetosum* que O. BOLÒS 1959 descriu de la comarca de la Selva. L'inventari núm. 7 manifesta, d'altra banda, notables influències de l'aliança veïna *Panico-Setarion*. Curiosament, aquestes comunitats de les terres més humides són de vegades més pobres que les dels sòls normals.

La subass. *ptychotidetosum* (inv. 1), de llicorella, és rica en espècies dels *Thero-Brachypodietea*, cap als quals tendeix la comunitat. Les espècies diferencials són *Lactuca viminea* i *Ptychotis saxifraga*, i solen ésser poques les característiques de les unitats superiors que apareixen als inventaris.

TAULA 1

Comparació d'inventaris de primavera (1 i 3) amb d'altres aixecats al mateix lloc (2 i 4) de tardor, corresponents a l'Ass. *CENTAUREO-GALIETUM VERRUCOSI* O. Bolòs 1962.

Inventari número	1	2	3	4
Superfície estudiada (m ²)	50	100	50	40
Recobriment total %	95	40	85	30

Característiques de classe (*Rudero-Secalietae*) i d'ordre (*Secalietalia*):

<i>Cirsium arvense</i>	1.1	1.1	1.1	+
<i>Polygonum aviculare</i>	1.1	1.1	+	+
<i>Diploaxis eruroides</i>	1.1	r	+	+
<i>Anagallis arvensis</i>	1.1	+	+	.
<i>Lolium rigidum</i>	1.1	.	+	r
<i>Papaver rhoeas</i>	2.3	.	+	.
<i>Fumaria officinalis</i>	1.1	.	+	.
<i>Scandix pecten-veneris</i>	1.1	.	+	.
<i>Calendula arvensis</i>	+	.	+	.
<i>Galium tricornutum</i>	+	.	+	.
<i>Papaver hybridum</i>	+	.	+	.
<i>Anacyclus clavatus</i>	1.1	.	.	.
<i>Avena sterilis</i>	+	.	.	.
<i>Sonchus tenerrimus</i>	+	.	.	.
<i>Fumaria parviflora</i>	+	.	.	.
<i>Galium aparine</i>	r	.	.	.
<i>Anthemis arvensis</i>	.	.	+2	.
<i>Lamium amplexicaule</i>	.	.	+	.
<i>Reseda phyteuma</i>	+	r	.	.
<i>Agrostemma githago</i>	.	.	1.1	+
<i>Caucalis platycarpus</i>	.	.	+	+
<i>Atriplex patula</i>	.	1.1	+	+
<i>Filago pyramidata</i>	.	+	.	.
<i>Euphorbia falcata</i>	.	1.2	.	r
<i>Kickxia spuria</i>	.	1.2	.	r

Característiques de l'aliança (*Secalio*):

<i>Coronilla scorpioides</i>	1.1	.	1.2	.
<i>Roemeria hybrida</i>	1.1	.	+	.
<i>Lathyrus cicera</i>	+	r	+	.
<i>Hypecoum imberbe</i>	+	.	+2	.
<i>Vicia peregrina</i>	1.1	.	.	.
<i>Neslia paniculata</i> subsp. <i>thracica</i>	(+)	.	.	.

Altres espècies presents

<i>Convolvulus arvensis</i>	1.1	1.1	+	2.2
<i>Herniaria cinerea</i>	+	.	+	1.1
<i>Centaurea scabiosa</i>	.	.	+3	1.1
<i>Silene vulgaris</i>	r	+2	.	.
<i>Sanguisorba minor</i>	+	+	.	.

	1	2	3	4
<i>Vicia sativa</i>	1.1	.	.	.
<i>Vicia hybrida</i>	.	.	+	.
<i>Muscari comosum</i>	.	.	+	.

LOCALITATS:

- 1 (RMS9) i 2 (RMS62) – Blancafort, voltants del poble (CF48). Margues. Terreny pla.
 3 (RMS24) i 4 (RMS61) – Vimbodí, cap a Tarrés (CF38). Margues. Terreny pla.

TAULA 2

CENTAUREO-GALIETUM VERRUCOSI O. Bolòs 1962 subass. *HERNIARIO-PAPA-VERETOSUM HYBRIDI* nova

Inventari número	1	2	3	4	5	6	7	8
Altitud (m s.m.)	430	640	520	510	400	350	475	580
Superfície estudiada (m ²)	50	60	60	50	60	75	60	40
Recobriment total (%)	95	90	100	85	100	95	85	100

Característiques de classe (*Rudero-Secalieta*) i d'ordre (*Secalietalia*):

<i>Papaver rhoeas</i>	2.3	1.1	1.1	+	+	2.2	2.1	3.3
<i>Cirsium arvense</i>	1.1	+	+	1.1	+	+	1.1	2.2
<i>Fumaria officinalis</i>	1.1	+	1.1	+	+	1.1	+	+
<i>Anagallis arvensis</i>	1.1	+	+	+	r	1.1	+	+
<i>Galium tricornutum</i>	+	+	+	+	1.1	+	r	+
<i>Polygonum aviculare</i>	1.1	+	+	+		1.1	3.3	+
<i>Lolium rigidum</i>	1.1	1.1		+	r	1.1	.	+
<i>Papaver hybridum</i>	+	+	+	+	r	+	.	.
<i>Scandix pecten-veneris</i>	1.1	.	1.1	+	.	+	.	+
<i>Avena sterilis</i>	+	+	2.1	.	.	+	.	.
<i>Diplotaxis erucoides</i>	1.1	+	.	+	.	.	+	.
<i>Calendula arvensis</i>	+	.	.	+	.	.	+	r
<i>Agrostemma githago</i>	.	.	.	1.1	2.1	+	.	.
<i>Lithospermum arvense</i>	.	1.2	+	.	.	1.2	.	.
<i>Anacyclus clavatus</i>	1.1	.	.	.	+2	1.1	.	.
<i>Fumaria parvisflora</i>	+	.	.	.	r	.	r	.
<i>Reseda phyteuma</i>	+	r	.	.	.	.	.	+
<i>Asperula arvensis</i>	.	+	.	.	+	.	r	.
<i>Kickxia spuria</i>	.	r	.	.	.	.	+	+
<i>Lamium amplexicaule</i>	.	.	.	+	r	.	+	.

Característiques d'aliança (*Secalio mediterraneum*) i d'associació:

<i>Vicia peregrina</i>	1.1	1.1	.	.	+	+	+	+
<i>Lathyrus cicera</i>	+	+	+	+	.	.	r	r
<i>Coronilla scorpioides</i>	1.1	2.1	.	1.2	1.2	1.1	.	.
<i>Neslia paniculata</i> subsp. <i>thracica</i>	(+)	r	+	.	.	.	.	+
<i>Hypocoum imberbe</i>	+	.	.	+2	.	.	.	.
<i>Roemeria hybrida</i>	1.1	.	.	+	.	.	.	.

Diferencial de la subassociació:

<i>Centaurea scabiosa</i>	.	.	+	+3	.	+	.	+
---------------------------	---	---	---	----	---	---	---	---

Companyes:

<i>Convolvulus arvensis</i>	1.1	+	+	+	1.1	1.1	+	+
<i>Herniaria cinerea</i>	+	1.1	.	+	.	1.1	r	+
<i>Vicia sativa</i>	1.1	1.1	1.1	.	+	.	.	.
<i>Vicia hybrida</i>	.	.	+	+	r	.	+	.
<i>Erucastrum nasturtiifolium</i>	.	+	.	.	.	.	1.1	1.1
<i>Chaenorhinum minus</i>	.	r	.	.	.	.	+	r
<i>Medicago lupulina</i>	.	.	+	.	.	.	+	+

Característiques de classe i ordre presents en un o dos inventaris: *Ajuga chamaepitys* 8:r, *Anthemis arvensis* 4: +.2, 8, *Antirrhinum orontium* 8:r, *Capsella bursa-pastoris* subsp. *rubella* 8, *Caucalis platycarpus* 2, 4, *Chenopodium opulifolium* 7:r, *Chenopodium vulvaria* 7:r, 8, *Euphorbia falcata* 2, 8, *Euphorbia serrata* 2, 6:1.1, *Filago pyramidata* 5, 6:1.1, *Galium aparine* 1:r, 3, *Lathyrus aphaca* 3, *Lepidium draba* 3:1.1, *Ranunculus arvensis* 3: +.2, 8:r, *Rumex pulcher* 4, *Senecio vulgaris* 7:r, *Sonchus oleraceus* 7, 8:r, *Veronica hederifolia* 1:r, *Veronica polita* 5:r, 8.

Companyes presents en un o dos inventaris: *Atriplex patula* 3, 4, *Medicago orbicularis* 5, *Medicago sativa* 7:r, *Muscari comosum* 3, 4, *Ononis spinosa* 8, *Potentilla reptans* 7:r, 8:+.2, *Rumex crispus* 3, *Sanguisorba minor* 1, *Scorzonera angustifolia* 1, *Silene vulgaris* 1:r, 2:2.2, *Sonchus tenerrimus* 1, 6, *Valerianella echinata* 4, *Vicia ervilia* 7:r.

LOCALITATS:

- 1 (RMS09) — Blancafort, camí de les Garses (CF48).
- 2 (RMS14) — Blancafort, a la Cova (CF49).
- 3 (RMS23) — Vimbodí, cap a Tarrés (CF38).
- 4 (RMS24) — Vimbodí, vora de l'anterior.
- 5 (RMS45) — L'Espluga de Francolí, nord-est del poble (CF48).
- 6 (RMS12) — La Guàrdia dels Prats, vora l'ermita (CF48).
- 7 (RMS41) — Sarral, vora la riera de la Salada (CF59).
- 8 (RMS49) — Vallclara, no lluny del Francolí (CF38).

CULTIUS:

Els cultius són de blat (inventaris 1, 3 i 6), ordi (inventaris 2, 4 i 5), ordi de cervesa (inventari 8) i escaiola (inventari 7).

TAULA 3
 DIPLLOTAXIETUM ERUCOIDIS Br.-Bl. 1931

Inventari número	1	2	3	4	5	6	7
Altitud (m s.m.)	800	500	500	380	530	450	580
Superfície estudiada (m ²)	65	75	50	75	50	60	40
Recobriment %	60	90	95	95	100	95	95

Característiques de classe (*Rudero-Secalieta*):

<i>Cirsium arvense</i>	.	2.2	+	2.1	+	+	+
<i>Chenopodium album</i>	.	+	1.1	+	1.1	.	1.1
<i>Lolium rigidum</i>	.	+	1.1	+	.	2.2	1.1
<i>Anagallis arvensis</i>	1.1	+	r	.	.	.	r
<i>Calendula arvensis</i>	.	1.1	+	+	.	.	.
<i>Polygonum aviculare</i>	.	+	.	.	.	1.2	+
<i>Atriplex patula</i>	.	+	.	.	.	+3	+
<i>Stellaria media</i>	.	1.1	.	.	.	(+)	+
<i>Amaranthus retroflexus</i>	.	.	.	1.2	1.1	.	.
<i>Fumaria officinalis</i>	.	.	+	.	.	r	.
<i>Chenopodium vulvaria</i>	.	.	.	.	.	+2	r
<i>Poa annua</i>	.	.	.	.	.	.	2.2
<i>Amaranthus blitoides</i>	.	.	2.2	.	.	.	.
<i>Cirsium acarna</i>	r	.	.	.	.	.	.

Característiques de l'ordre (*Solano-Polygonetalia*):

<i>Senecio vulgaris</i>	.	1.1	.	+	+	+	1.1
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	+	.	+	+	1.1	1.1
<i>Setaria verticillata</i>	.	.	.	r	1.1	.	2.2
<i>Setaria viridis</i>	.	.	+	1.1	+	.	.
<i>Solanum nigrum</i> s.l.	+	.	.	.	.	r	(+)
<i>Veronica polita</i>	.	.	r	.	.	.	1.1
<i>Veronica persica</i>	.	.	.	.	.	+	r
<i>Portulaca oleracea</i>	.	.	.	1.1	.	.	.

Característiques d'aliança (*Diplotaxion*) i associació :

<i>Diplotaxis erucoides</i>	.	4.4	2.2	4.3	5.5	5.5	3.3
<i>Sorghum halepense</i>	.	r	r	r	.	.	(+)
<i>Amaranthus albus</i>	.	.	1.1	3.3	+	.	.
<i>Diplotaxis muralis</i>	.	1.2	.	(+)	.	.	.
<i>Heliotropium europaeum</i>	r	.	.	+	.	.	.
<i>Eragrostis barrelieri</i>	.	.	1.3	.	.	.	.
<i>Antirrhinum orontium</i>	+	.	.	.	.	.	.
<i>Reseda phyteuma</i>	.	.	.	+	.	.	.

Transgressives del *Panico-Setarion*:

<i>Amaranthus graecizans</i>	.	.	.	2.2	2.2	.	2.1
<i>Echinochloa crus-galli</i>	.	.	.	.	.	.	+

	1	2	3	4	5	6	7
Diferencials de subass. <i>pychotidetosum</i> :							
<i>Ptychotis saxifraga</i>	2.1	.	.	.	.	.	.
<i>Lactuca viminea</i>	1.1	.	.	.	.	.	.
Companyes:							
<i>Convolvulus arvensis</i>	.	.	1.1	1.1	1.1	2.1	+
<i>Chondrilla juncea</i>	1.1	.	+	r	.	r	.
<i>Centaurea scabiosa</i>	+	2.1	.	r	.	+	.
<i>Sonchus tenerrimus</i>	1.1	.	+	.	.	+	(+)
<i>Euphorbia serrata</i>	+	r	+	+	.	.	.
<i>Equisetum ramosissimum</i>	.	.	.	.	3.2	1.1	+
<i>Phragmites australis</i>	.	.	.	.	+	r	2.2
<i>Erodium cicutarium</i>	.	1.1	+	r	.	.	.
<i>Cynodon dactylon</i>	.	.	+	2.3	.	.	.
<i>Vicia sativa</i>	.	.	.	.	r	.	+
<i>Daucus carota</i>	.	+	.	.	.	.	r
<i>Scorzonera laciniata</i>	.	r	r	.	.	.	.
<i>Hypericum perforatum</i>	.	.	r	.	.	.	+
<i>Foeniculum vulgare</i>	r	r	.	.	.	.	.

Companyes presents en un sol inventari: *Alyssum alyssoides* 1:r, *Avena cf. sterilis* 3:1.1, *Brachypodium phoenicoides* 2:1.3, *Centaurea aspera* 3, *Crucianella angustifolia* 1:r, *Crupina vulgaris* 1:r, *Cynanchum acutum* 1:1.1, *Erucastrum nasturtiifolium* 5, *Eryngium campestre* 1:r, *Lactuca serriola* 2:r, *Leontodon taraxacoides* subsp. *longirostris* 1, *Medicago lupulina* 2:1.1, *Medicago minima* 1:r, *Melilotus cf. officinalis* 7:r, *Muscari cf. comosum* 3, *Muscari racemosum* 2, *Plantago albicans* 2, *Potentilla reptans* 7:1.1, *Psoralea bituminosa* 1, *Rubia peregrina* 2, *Rubus ulmifolius* 2:r, *Sanguisorba minor* s.l. 1, *Sedum sediforme* 1:r, *Silene nocturna* 3:r, *Torilis arvensis* 2:1.2.

LOCALITATS:

- 1 (RMS32) — Muntanyes de Prades, a la vall del Titllar (CF37). Vinya. Llicorella. Inclinació 30° i exposició sud-est.
- 2 (RMS33) — Blancafort, a llevant del Mas d'en Llord (CF49). Vinya. Terreny pla.
- 3 (RMS35) — Vimbodí, al sud-oest del poble (CF38). Vinya. Terreny pla.
- 4 (RMS28) — Blancafort, al terme de la Guàrdia. Conreu de pomeres. Terreny pla.
- 5 (RMS29) — Rocafort de Queralt, vora del Torrent. Hort. Fons de vall. Terreny pla.
- 6 (RMS36) — L'Espluga de Francolí, cap a Senan. Vinya. Terreny pla.
- 7 (RMS37) — Forès, vora del barranc del Xano. Conreu de pomeres. Fons de vall. Terreny pla.

14.1.2.2— Al. *Panico-Setarion* Sissingh 1946

Els horts i els fruiterars d'enregar, rars a la Conca, no solen presentar dominància de *Diplotaxis eruroides*. La comunitat que s'hi instal·la, caracteritzada per la presència d'*Amaranthus graecizans* i *Echinochloa crus-galli*, pot ésser inclosa encara dins l'Ass. *Setario-Echinochloetum colonae* (A. et O. Bolòs 1950) O. Bolòs 1956. Pot servir de mostra un inventari aixecat a l'Espluga de Francolí (CF48), en un hort situat vora del barranc del Reguer (altitud 400 m, superfície 50 m², recobriment 95 %) i amb la composició florística que segueix:

Espècies característiques de la classe (*Rudero-Secalieta*) i de l'ordre (*Solano-Polygonetalia*): *Stellaria media* 3.4, *Portulaca oleracea* 2.2, *Amaranthus retroflexus* 1.1, *Senecio vulgaris* 1.1, *Chenopodium album* +, *Capsella bursa-pastoris* +, *Mercurialis annua* +, *Galium aparine* +, *Amaranthus deflexus* r, *Lamium amplexicaule* r, *Poa annua* r, *Setaria verticillata* r, *Setaria viridis* r, *Sonchus oleraceus* r, *Veronica polita* r. Característiques d'aliança (*Panico-Setarion*) i associació: *Amaranthus graecizans* 2.2, *Echinochloa crus-galli* 2.3. Transgressiva de l'aliança *Diplotaxion*: *Amaranthus albus* r. Companyes: *Phragmites australis* (plàntula) 5.4, *Rumex crispus* r.

La proximitat de l'hort al corrent d'aigua del barranc explica aquesta fàcies de *Phragmites australis*, sempre present a les terres agrícoles situades en aquestes condicions (vegeu els inventaris 5, 6 i 7 de la taula 3).

14.1.3— Or. *Chenopodietalia* Br.-Bl 1931 em. O. Bolòs 196214.1.3.1— Al. *Chenopodion muralis* Br.-Bl. 1931

Els enderrocs, les vores de les cases i els abocadors d'escombraries porten una vegetació terofítica profundament nitròfila representada a casa nostra per dues comunitats lligades a la humitat del sòl.

L'Ass. *Chenopodietum muralis* Br.-Bl. et Maire 1924 és pròpia dels sòls més frescals. Sol fer-se a l'interior de les poblacions, i ateny dos màxims de biomassa al llarg de l'any, l'un a la primavera i l'altre a la tardor. Les espècies més abundants a la comunitat són *Chenopodium murale*, *Sisymbrium irio*, *Urtica urens*, *Mercurialis annua* i *Poa annua*. Només hem observat la subass. *sisymbriosum* Br.-Bl. 1952.

L'Ass. *Amarantho-Chenopodietum ambrosioidis* (Br.-Bl.) O. Bolòs 1967 es refugia als indrets més secs i assolellats. *Chenopodium ambrosioides*, *Xanthium spinosum*, *Chenopodium album* i *Erigeron bonariensis* són segurament les espècies més abundants. Al seu costat, *Oryzopsis miliacea* i *Alyssum maritimum* diferencien la subass. *chenopodietosum ambrosioidis* (Br.-Bl. 1936) O. Bolòs 1967, pròpia dels indrets arrecerats i menys nitrogenats, i que relaciona les comunitats del *Chenopodion muralis* amb les de l'*Hordeion leporini* i encara amb les incloses dins els *Thero-Brometalia annua*.

Ben sovint en estat fragmentari o bé ocupant petites superfícies, les comunitats del *Chenopodion muralis* són presents a tota la Conca.

14.1.3.2— Al. *Silybo-Urticion* Sissingh 1950

Els sòls mitjanament nitrogenats però humits porten una vegetació de desenvolupament principalment primaveral dominada per megaforbis i rica en plantes anuals. Les comunitats del *Silybo-Urticion* que hem pogut observar a la Conca són:

L'Ass. *Silybo-Urticetum* Br.-Bl. (1931) 1936 em. 1952, de sòls frescals. Presidida per plantes herbàcies de notables dimensions com és ara *Silybum marianum*, *Carduus tenuiflorus* i *Lactuca serriola*, aquest tipus de vegetació ocupa les raconades on s'acumula aigua i matèria orgànica (principalment restes vegetals). *Ballota foetida*, *Borago officinalis*, *Galium aparine*, *Euphorbia helioscopia* i *Geranium rotundifolium* constitueixen, con-

juntament amb les anteriorment esmentades, el principal nucli d'espècies de la comunitat, representada a la Conca per la subass. *boragini-euphorbietosum helioscopiae*. O. Bolòs 1962. Estesa per tota la Conca, és particularment abundant al voltant de les poblacions.

L'Ass. *Melandrio-Eupatorietum* O. Bolòs 1962, caracteritzada per la presència d'*Eupatorium cannabinum*, *Sison amomum* i *Bilderdykia dumetorum*, ateny segurament a la vall de Castellfolit la més meridional de les seves localitats conegudes. Apareix com a comunitat de substitució del *Carici-Salicetum catalaunicae* i arrela, doncs, en sòls francament humits.

14.1.3.3— Al. *Hordeion leporini* Br.-Bl. (1931) 1947

Les vores dels camins i llocs freqüentats, de sòls menys nitrogenats que els que acullen les comunitats de les dues aliances anteriors, porten una vegetació principalment terofítica de creixement primaveral presidida per *Hordeum murinum* subsp. *leporinum*, *Anacyclus clavatus*, *Lolium rigidum*, *Sisymbrium officinale*, *Malva sylvestris*, *Erodium ciconium* i diverses gramínies, principalment del gènere *Bromus*. La presència de *Lepidium draba*, *Cynodon dactylon* i *Potentilla reptans* és indicadora de sòls més humits. L'Ass. *Carduo-Hordeetum leporini* Br.-Bl. (1931) 1936 és una comunitat generalment densa que voreja (més rarament n'apareix a l'interior) els camins de pràcticament tota la Conca.

14.1.4— Or. *Thero-Brometalia annua* Rivas Goday et Rivas Mart. (1963) 1964

14.1.4.1— Al. *Aegilopion* (Rivas Goday et Rivas Mart. 1963 nom.) Rivas Goday 1964

En un ordre decreixent de materia orgànica i humitat edàfiques, l'Ass. *Medicago (rigidulae)-Aegilopetum geniculatae* Rivas Mart. et Izco 1977 seguiria les comunitats de l'aliança anterior i establiria l'enllaç amb els prats del *Thero-Brachypodion*. El *Medicago-Aegilopetum* ocupa a la Conca petites superfícies i consisteix generalment en un prat terofític presidit per *Aegilops ovata* i *A. triuncialis* (aquest molt més rar), acompanyats per *Medicago minima*, *Crepis foetida*, *Filago pyramidata*, *Medicago rigidula* i més rarament *Astragalus hamosus*, *Bromus rubens* i *Vulpia ciliata*, entre d'altres. El trànsit cap al *Thero-Brachypodion* és progressiu, de manera que un i altre tipus de comunitats no són sempre fàcilment destriables.

14.1.4.2— Al. *Bromo-Oryzopsis miliaeeae* O. Bolòs 1970

Els conreus abandonats i els camins de les terres inferiors de la Conca de Barberà, sotmesos encara a un clima mediterrani de caràcter marítim, porten una vegetació dominada per *Inula viscosa*, *Alyssum maritimum* i *Oryzopsis miliaeeae*. L'Ass. *Inulo-Oryzopsietum miliaeeae* (A. et O. Bolòs 1950) O. Bolòs 1957 comporta camèfits, nanofaneròfits i teròfits, i és indicadora d'una insolació notable i d'un sòl sec i poc o molt remenat. Presenta activitat quasi tot l'any i és particularment visible de Montblanc cap a l'Estret de la Riba. *Lepidium graminifolium*, *Reichardia picroides* i *Bromus madritensis* també tenen una notable presència al si d'aquesta comunitat que es desplaça a mesura que ens endinsem a la comarca.

14.1.5— Or. *Convolvuletalia sepium* R. Tx. 1950

14.1.5.1— Al. *Convolvulion sepium* R. Tx. 1947

Els canyars de la Conca, ben freqüents a les terres baixes, constitueixen una comunitat on abunden les plantes enfiladisses. L'Ass. *Arundini-Convolvuletum sepium* (R. Tx. et Oberd.) O. Bolòs 1962 presenta típicament *Arundo donax*, *Convolvulus sepium* i

Cynanchum acutum, acompanyats d'altres (poques) espècies d'afinitats higròfiles i nitròfiles.

14.1.6— Or. *Onopordetalia acanthii* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

14.1.6.1— Al. *Arction* R. Tx. 1937

Els sòls molt humits de les raconades amb notables aportacions de matèria orgànica poden acollir una vegetació megafòrbica particularment rica en hemicriptòfits. Les comunitats de l'Ass. *Urtico-Sambucetum ebuli* Br.-Bl. (1936) 1952 són poc representades, i encara de manera força fragmentària, al nostre territori. Consten fonamentalment de *Sambucus ebulus*, *Arctium minus*, *Urtica dioica*, *Conium maculatum* i *Ballota foetida*, que acompanyen *Galium aparine*, *Lepidium draba* i no gaires plantes més. L'*Urtico-Sambucetum ebuli* creix a les vores dels principals cursos d'aigua de la Conca.

14.1.7— Or. *Plantaginetalia majoris* R. Tx. (1947) 1950 em.

14.1.7.1— Al. *Lolio-Plantaginion* Sissingh 1969

A les terres trepitjades de l'estatge muntanyenc de les muntanyes de Prades (vegeu O. BOLÒS 1967) poden veure's petites mostres, sovint empobrides, de l'Ass. *Lolio-Plantaginetum majoris* (Linkola) Berger 1930. Aquesta comunitat, que ateny a les muntanyes de Prades la més meridional de les seves localitats conegudes, és una gespa baixa de *Poa annua*, *Polygonum aviculare* i *Plantago major*. Acostuma a fer-se als indrets més frescals dels camins.

14.1.7.2— Al. *Paspalo-Agrostion verticillatae* Br.-Bl. 1952

Les comunitats de l'Ass. *Paspalo-Agrostietum verticillatae* Br.-Bl. 1936 apareixen a les terres humides i poc o molt freqüentades de sòl fangós. Les vores dels rius, sèquies i canals, particularment, ofereixen les mostres més reeixides d'aquest tipus de vegetació caracteritzat per la presència de *Paspalum paspalodes* i *Agrostis verticillata*. *Aster squamatus*, *Cynodon dactylon*, *Agrostis stolonifera* i *Rumex crispus*, entre d'altres, formen part també de la comunitat.

14.1.7.3— Al. *Trifolio-Cynodontion* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957

Als sòls trepitjats i argilosos però menys humits que en l'aliança anterior la vegetació és generalement més densa i rica en espècies. L'Ass. *Trifolio-Cynodontetum* Br.-Bl. et O. Bolòs 1957 ocupa a la Conca les vores dels camins i carreteres immediatament a tocar dels regalls. Té un màxim d'activitat biològica a la tardor, i és caracteritzada per la presència de *Trifolium fragiferum*, *Cynodon dactylon*, *Plantago coronopus* i *Cichorium intybus*. A les terres més humides enllaça amb el *Paspalo-Agrostion*, i a les més seques amb l'*Hordeion leporini*.

EL PAISATGE VEGETAL

La diversitat climàtica, edàfica i florística de la Conca determina una heterogeneïtat paisatgística remarcable. La intervenció humana (vegeu capítol I), d'altra banda, ha esmicolat notablement les unitats de vegetació de manera que el paisatge vegetal de la contrada, particularment el de les terres baixes, presenta un mosaic de comunitats no sempre fàcilment destriables.

De manera general, podríem dir que totes les terres de la Conca estricta, si exceptuem les situades per damunt dels 800 m, són terres d'alzinar. Aquest alzinar és un *Quercetum ilicis galloprovinciale* a les muntanyes de Prades i alguns punts de la serra de Miramar, i

un *Quercetum rotundifoliae* a la resta del territori. En tot cas, els testimonis de carrascar que resten a la Conca són sempre petits perquè la major part de les terres, sobretot els fondals, són dedicades a l'agricultura. Només els turons solen presentar vegetació natural, i aquesta acostuma a ésser una brolla de l'*Erico-Thymelaeetum tinctoriae* amb un estrat arbori, esclarissat, de *Pinus halepensis*. Les vores del Francolí, de l'Anguera i dels seus principals afluents porten petites salzeredes (*Saponario-Salicetum purpureae*) i sobretot omedes més pobres que les barcelonines del *Lithospermo-Ulmetum*; conjuntament amb els canyissars (*Typho-Schoenoplectetum glauci*) emmarquen les vores dels principals cursos d'aigua.

La vegetació de les muntanyes de Prades és quelcom totalment diferenciat de la resta de la demarcació a causa de les seves peculiars característiques de substrat, clima i orografia, però també a causa de la poca alteració que hi ha sofert la vegetació natural. El vessant septentrional de les muntanyes de Prades és un país de boscos, alzinars a les terres baixes i rouredes per damunt dels 800-900 m. Entremig, el *Quercetum mediterraneo-montanum* fa el trànsit entre el bosc perennifoli, esclerofil·le, i el bosc caducifoli (un *Buxo-Quercetum pubescentis* a la Pena i un *Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae* a les altes valls de Castellfolit i sobretot del Titllar). La pineda de *P. sylvestris* substitueix en part l'alzinar muntanyenc i les rouredes, mentre que algunes raconades especialment ombrívols i frescals presenten petites mostres de *Saniculo-Taxetum*. Per damunt dels 1000 m, els terrenys desforestats ofereixen brolles del *Cistion laurifolii*, brolles que són predominantment del *Cistion medimediterraneum* a les terres poc elevades. Les muntanyes de Prades, com la serra de Miramar, presenten petites però nombroses extensions de coixinets espinosos de l'aliança *Genistion lobelii*.

La roureda de *Quercus faginea*, esporàdica als obacs de la Conca estricta, esdevé l'element paisatgístic més característic de les altes valls del Corb i del Gaià, conjuntament amb els conreus de cereals. Els boscos del *Violo-Quercetum fagineae* recobreixen notables extensions a la riba esquerra del Corb, al vessant septentrional de la serra del Tallat i a les terres més frescals de la vall del riu Gaià. Sovint dominen la comunitat, però, *Pinus nigra* i *P. sylvestris*, pins que no rarament constitueixen l'estrat arbori d'un *Aphyllanthion* particularment estès en aquestes contrades.

Si l'*Aphyllanthion* és el prat més estès a les obagues de les muntanyes, a baixa altitud predominen les pastures dels ordres *Thero-Brachypodietalia* i *Brachypodietalia phoenicoidis*, el primer a les terres més seques i esquelètiques (codines, etc.) i el segon als indrets més frescals i de sòl profund. Els fenassars són característics dels marges dels conreus, on s'acumula en bona part l'aigua de la bançalada.

La vegetació rupestre és sempre molt esclarissada i va lligada a les característiques físico-químiques de la roca mare. Les comunitats que apareixen als terrenys silícis de les muntanyes de Prades corresponen principalment als ordres *Androsacetalia vandellii* i *Anomodonto-Polypodietalia*. A les roques calcàries predominen les de l'ordre *Asplenietalia petrarchae*. Les comunitats de les pedrusques s'inclouen dins la classe *Thlaspietea rotundifolii*.

La vegetació arvense és rica i variada com correspon a una comarca fonamentalment agrícola. Les comunitats dels *Secalietalia* acompanyen els cereals a la Conca estricta però abunden sobretot a les valls del Corb i del Gaià. Són ben sovint pobres a causa de la selecció de llavors i l'ús generalitzat d'herbicides, particularment a les explotacions de superfície elevada. Els conreus d'arbres i arbusts porten comunitats dels *Solano-Polygonetalia*, amb un claríssim predomini del *Diplo-taxietum erucoidis* a vinyes i camps d'olivers i ametllers.

Les contrades on l'activitat humana i dels animals és més intensa presenten una vegetació ruderal que manifesta unes clares exigències de nitrogen als sòls. Aquestes comunitats de l'ordre *Chenopodietalia*, força abundants al nostre territori, són ben sovint dominades per megaforbis.

BIBLIOGRAFIA

- ALBENTOSA, L.M. 1973 — Los climas de Cataluña. Estudio de climatología dinámica. *Tesi doctoral inèdita* (Fac. Geografia). Barcelona.
- ALLUÉ ANDRADE, J.L. 1966 — Subregiones fitoclimáticas de España. *Inst. Forest. Invest. y Exper.* Madrid.
- ALTISENT, A. 1974 — Història de Poblet. Poblet.
- AMARAL FRANCO, J. do i ROCHA AFONSO, M.L. da 1968 — Distribuição de zimbros e pomóideas na Península Ibérica. *Collect. Bot.*, VII (1): 449-481. Barcelona.
- AMO Y MORA, M. del 1871-1873 — Flora Fanerogámica de la Península Ibérica. Granada.
- BARNOLA, J.M. de 1915 — Contribució a l'estudi de les falgueres de Catalunya. *Treb. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 1: 91-163. Barcelona.
- BATALLA, E. y MASCLANS, F. 1950 — Catálogo de las plantas observadas en la cuenca del Gaià (Tarragona). *Collect. Bot.*, II (3): 343-429. Barcelona.
- BECH, J. 1976 — Sinopsi dels sòls dels Països Catalans. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 40 (Sec. Geol. 1): 31-44. Barcelona.
- BOLDÚ I PERELLÓ, A. 1975 — Estudio florístico y fitogeográfico de la zona comprendida entre los montes de Prades y el río Segre. *Tesi doctoral inèdita* (Fac. Farmàcia). Barcelona.
- BOLÒS, A. de y O. de 1950 — Vegetación de las comarcas barcelonesas. *Inst. Esp. Est. Medit.* Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1951 — El elemento fitogeográfico eurosiberiano en las sierras litorales catalanas. *Collect. Bot.*, III (1): 1-42. Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1954 — De vegetatione notulae, I. *Collect. Bot.*, IV (2): 253-286. Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1959 — El paisatge vegetal de dues comarques naturals: la Selva i la Plana de Vic. I.E.C., *Arx. Sec. Ciènc.* XXVI. Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1967 — Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura. *Mem. R. Acad. Cien. Art. Barcelona*, XXXVIII (1). Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1968 — Tabula vegetationis Europae occidentalis. *Acta Geobot. Barcin.*, 3. Barcelona.
- BOLÒS, O. de 1976 — L'Aphyllanthion dans les Pays Catalans. *Collect. Bot.*, X (5): 107-141. Barcelona.
- BOLÒS, O. de i VIGO, J. 1979 — Observacions sobre la flora dels Països Catalans. *Collect. Bot.*, XI (2): 25-89. Barcelona.
- BRAUN-BLANQUET, J. et al. 1935/36 — L'Excursion de la Sigma en Catalogne (Fâques 1934). *Cavanillesia*, VII: 89-110, 153-167. Barcelona.
- BRAUN-BLANQUET, J. et BOLÒS, O. de 1950 — Aperçu des Groupements Végétaux des Montagnes Tarragonaises. *Collect. Bot.*, II. (3): 303-342. Barcelona.
- BRAUN-BLANQUET, J. (en col·lab. amb ROUSSINE, N. i NEGRE, R.) 1952 — Les groupements végétaux de la France Méditerranéenne. C.N.R.S. Montpellier.
- CADEVALL, J. 1909 — El género *Taraxacum* Hall. en Cataluña. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, Any VI, 2ª ep.: 66-70. Barcelona.
- CADEVALL, J. (en col·lab. amb FONT QUER, P., ROTHMALER, W. i SALLENT, A.) 1913-1937 — Flora de Catalunya, 6 vol. I.E.C. Barcelona.
- CALVET, J. 1976 — Notas geomorfológicas sobre un sector de contacto Depresión Central Catalana-Cordillera Prelitoral (alrededores de l'Esplugu de Francolí). *Acta Geologica Hispanica*, XI (2). Barcelona.

- CALVET, J. 1977 — Contribución al conocimiento geomorfológico de la Depresión Central Catalana. *Tesi doctoral inèdita* (Fac. Geologia). Barcelona.
- CASELLAS, J. 1962 — El género *Medicago* en España. *Collect. Bot.*, VI: 183-291. Barcelona.
- COSTA, A.C. 1877 — Introducción a la Flora de Cataluña y catálogo razonado de las plantas observadas en esta región. 2ª ed. amb suplement. Barcelona.
- COSTE, H. 1901-1906 — Flore descriptive et illustrée de la France, de la Corse et des contrées limitrophes, 3 vol. París.
- FEBRER, J. 1930 — Atlas pluviométric de Catalunya. *Memòries Patxot*, I. Barcelona.
- FOLCH I GUILLÈN, R. 1976 — El poblament vegetal de les comarques litorals situades entre el Coll d'Alforja i el riu Ebre. *Tesi doctoral inèdita* (Fac. Biologia). Barcelona.
- FOLCH, R. i BRUGUÉS, M. 1975 — *Doronicum plantagineum* L. al Puig Molló (Coll d'Alforja), espècie nova per a Catalunya. *Acta Phytotax. Barcin.*, 17: 14-16. Barcelona.
- FOLCH, R. i VELASCO, E. 1978 — Dades cartogràfiques per a l'estudi de la vegetació de les muntanyes de Prades. *Ponències de la XVIII Assembl. Intercomarc. d'Estudiosos*, 1974. L'Espluga de Francolí.
- FONT QUER, P. 1915 — Una excursió botànica a la Catalunya transibèrica. *Treb. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 1: 9-35. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1920 — Contribució al coneixement de la flora catalana occidental. *Treb. Mus. Ciènc. Nat.*, V: 193-233. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1921 — Estudi fitogeogràfic de la garriga litoral a l'occident de Catalunya. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, XXI: 156-179. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1926 — De flora occidentale adnotationes, II. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, VI: 53-57. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1933 — De flora occidentale adnotationes, XI. *Cavanillesia*, VI: 22-24. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1934 — El *Quercus toza* a Catalunya i al Marroc. *Cavanillesia*, VI: 49-58. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1943 — Los estudios botánicos en la provincia de Lérida. *Ilerda*, I (2): 213-273. Lleida.
- FONT QUER, P. 1947 — Acerca de algunas plantas raras, críticas o nuevas. *Collect. Bot.* I (3): 292-294. Barcelona.
- FONT QUER, P. 1950 — Flórlula de Cardó. Barcelona.
- FOURNIER, P. 1961 — Les quatre flores de France. París.
- GALIANO, E.F. y VALDÉS, B. 1972 — Catálogo de las plantas vasculares de la provincia de Sevilla: III. Centrospermae (excepto Caryophyllaceae). *Lagascalia*, 2 (2): 193-209. Sevilla.
- GIBERT, A.M. 1917 — Notes fitogeogràfiques de quelques encontrades de la Catalunya occidental. *Butll. de l'Agr. Exc. de Reus*, 22-23: 5-21. Reus.
- GOERZ, P. 1929 — Les saules de Catalogne. *Cavanillesia*, II: 79-158. Barcelona.
- GOUNOT, M. 1969 — Méthodes d'étude quantitative de la végétation. París.
- GUERRA, A. et al. 1968 — Mapa de suelos de España, escala 1:1.000.000 C.S.I.C. Madrid.
- GUINQCHET, M. et VILMORIN, R. de 1973-1975 — Flore de France, vol. I i II. París.
- HERNÁNDEZ, A.M. 1977 — Una nova espècie per al Principat de Catalunya: *Poa flaccidula*. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 41 (Sec. Bot., 2): 61-65. Barcelona.
- HESS, E.H., LANDOLT, E. und HIRZEL, R. 1967-1972 — Flora der Schweiz, 3 vol. Basilea.
- HUSNOT, T. 1896-1899 — Graminées. Cahan, par Athis (Orne).

- IGLÉSIES, J. 1967 — La població de la Conca de Barberà a través de la Història. *VIII Assemblea intercomarcal d'estudiosos, Montblanc 1966*. Granollers.
- IGLÉSIES, J. 1972 — Situació i estadística dels espais cultivats de la Conca de Barberà en la primera meitat del segle XX. *Cuadernos de historia económica de Cataluña*, VIII. Barcelona.
- IGLÉSIES, J. 1974 — Conca de Barberà. In *SOLE i SABARÍS, Ll. et al.: Geografia de Catalunya, III*. Barcelona.
- IGME, 1972 — Mapa geològic de España, esc. 1:200.000. Hoja 34: Hospitalet. Madrid.
- IGME, 1973 — Mapa geològic de España, esc. 1:50.000. Hoja 418: Montblanc. Madrid.
- KLAPP, E. 1965 — Taschenbuch der Gräser. Berlin.
- LAGUNA, M. (amb la col·lab. de PEDRO DE AVILA) 1875 — Flora forestal española, que comprende la descripción de los árboles, arbustos y matas que se crían silvestres o asilvestrados en España. *Imprenta de los Señores Rojas*. Madrid.
- LOSA, M.T. 1946 — Algo sobre las especies españolas del género Euphorbia. *Anal. Jard. Bot. Madrid*, 7: 357-431. Madrid.
- LOSA, M.T. 1963 — Especies españolas del gén. Chaenorrhinum Lge. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 21 (2): 543-572. Madrid.
- MAIRE, R. 1952 — Flore de l'Afrique du Nord. París.
- MALAGARRIGA FSC, H.T. 1971 — Flora de la provincia de Tarragona. Plantas vasculares. *Inst. Est. Tarrac. Ramón Berenguer IV*. Tarragona.
- MASALLES, R.M. i PUJADAS, J. 1977 — Notes florístiques. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 41 (Sec. Bot. 2): 5-16. Barcelona.
- MASCLANS, F. 1949 — Aspecte general de la vegetació en la Conca del Gaià. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 37: 79-83. Barcelona.
- MASCLANS, F. 1961 — Contribució a l'estudi del gènere Rosa a les terres catalanes. *Miscel·lània Fontserè*: 277-290. Barcelona.
- MASCLANS, F. 1966 — Flora del Segrià i l'Urgell, a la plana occidental catalana. I.E.C., *Arx. Sec. Ciènc.* XXX. Barcelona.
- MASCLANS, F. y BATALLA, E. 1964, 1966, 1972 — Flora de los montes de Prades. *Collect. Bot.*, VI (3): 485-533; VI (4): 609-695; VIII: 139-276. Barcelona.
- MOLERO, J. 1975 — Notas taxonómicas y fitogeográficas. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 32 (2): 349-361. Madrid.
- MOLERO, J. 1976 — Estudio florístico y fitogeográfico de la Sierra del Montsant y su área de influencia. *Tesi doctoral inèdita* (Fac. Farmàcia). Barcelona.
- MOLERO, J. 1977 — Notas corològiques, I. *Acta Phytotax. Barcin.*, 20. Barcelona.
- MONTERRAT, P. 1963 — El género Luzula en España. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 21 (2): 407-542. Madrid.
- NELSON, E. 1962 — Gestaltwandel und Artbildung erörtert am Beispiel der Orchidaceen Europas und der Mittelmeerländer, insbesondere der Gattung Ophrys. *Chernex-Montreux*.
- NELSON, E. 1976 — Monographie und Ikonographie der Orchidaceen-Gattung Dactylorhiza. Zurich.
- NOGUÉS, A. 1918 — Quelques plantes intéressantes de la flora tarragonina. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 18: 101. Barcelona.
- NUÑEZ, J.M. i PÉREZ, J. 1976 — El climograma nuvolositat-insolació com a indicador climàtic: aplicació a Catalunya. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 40 (Sec. Geol. 1): 11-22. Barcelona.
- OBERDORFER, E. 1970 — Pflanzensoziologische Exkursionsflora für Süddeutschland und die angrenzenden Gebiete. Stuttgart.
- PAUNERO, E. 1946 — Las especies españolas del gén. Agrostis. *Anal. Jard. Bot. Madrid*, 7: 561-644. Madrid.

- PAUNERO, E. 1954 — Las aveneas españolas I. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 13: 149-230. Madrid.
- PAUNERO, E. 1955 — Las aveneas españolas II. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 14: 187-251. Madrid.
- PEREIRA COUTINHO, A.X. 1913 — A Flora de Portugal. Lisboa.
- PIGNATTI, S. 1962 — Note sulla sistematica delle specie iberiche di *Limonium*. *Collect. Bot.*, VI: 293-330. Barcelona.
- RIVAS G., S. y RIVAS-M., S. 1967 — Las especies del gén. *Linum* de la grex suffruticoso-salsoloides. *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 25: 181-187. Madrid.
- RIVAS-MARTÍNEZ, S. 1977 — Datos sobre la vegetación nitrófila española. *Acta. Bot. Malac.*, 3: 159-167. Málaga.
- RIVAS-MARTÍNEZ, S. e IZCO, J. 1977 — Sobre la vegetación terofítica subnitrófila mediterránea (*Brometalia rubenti-tectori*). *Anal. Inst. Bot. Cavanilles*, 34 (1): 355-381. Madrid.
- SALES, A. i FONT QUER, P. 1936 — Les espècies catalanes del grup de la *Veronica teucrium* L. *Cavanillesia*, VIII: 160-162. Barcelona.
- SALVADOR, Joan 1972 — Viatge d'Espanya i Portugal (1716-1717). (Edició a cura de R. Folch i Guillèn). Barcelona.
- SENNEN, Fr. 1917 — Flore de Catalogne. *Treb. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 3: 55-266. Barcelona.
- SOEST, J.L. van 1954 — Sur quelques *Taraxaca* d'Espagne. *Collect. Bot.*, IV (1): 1-32. Barcelona.
- TALAVERA, S. y VALDÉS, B. 1976 — Revisión del género *Cirsium* (Compositae) en la Península Ibérica. *Lagascalia*, 5 (2): 127-223. Sevilla.
- TORRES, Ll. 1968 — Algunas especies interesantes recolectadas en el Delta del Ebro y en el Montsià. *Collect. Bot.*, VII (II): 1159-1161. Barcelona.
- TUTIN, T.G. et al. 1964-1976 — *Flora Europaea*, vol. I-IV. Cambridge.
- VICIOSO, C. 1959 — Estudio monográfico sobre el género *Carex* en España. *Inst. Forest. Invest. y Exper.*, 79. Madrid.
- VICIOSO, C. 1964 — Estudios sobre el gén. *Rosa* en España. *Inst. Forest. Invest. y Exper.*, 40. Madrid.
- VIDAL I SOLER, S. 1872 — Prov. Tarragona. Excursión a los Montes de la Espluga de Francolí y de Poblet. In *Comisión de la Flora Forestal española. Resumen de los trabajos verificados por la misma durante los años de 1869 y 1870*. Madrid.
- WAGENITZ, G. 1965 — Zur Systematik und Nomenklatur einiger Arten von *Filago* L. emend. Gaertn. suben. *Filago* ("Filago germanica"-Gruppe). *Willdenowia*, 4/1: 37-59. Berlín.
- WALTER, H. und LIETH, H. 1960 — Klimadiagramm-Weltatlas. Jena.
- WILLKOMM, M. et LANGE, J. 1861-1893 — *Prodromus florae hispanicae*. 3 vol. i 1 suplement. Stuttgart.
- WILLKOMM, M. 1896 — Grundzüge der pflanzenverbreitung auf der Iberischen Halbinsel. *Die Vegetation der Erde*, I. Leipzig.

ÍNDIXS

ÍNDIX DE GÈNERES DEL CATÀLEG FLORÍSTIC

- Acer, 94
 Achillea, 152
 Acinos, 128
 Adiantum, 25
 Adonis, 49
 Aegilops, 183
 Aethionema, 58
 Agave, 173
 Agrimonia, 66
 Agropyron, 182
 Agrostemma, 45
 Agrostis, 185
 Ailanthus, 93
 Aira, 184
 Aizoon, 40
 Ajuga, 124
 Alliaria, 54
 Allium, 171
 Althaea, 97
 Alyssum, 56
 Amaranthus, 39
 Amelanchier, 68
 Ammi, 109
 Anacyclus, 152
 Anagallis, 113
 Anarrhinum, 134
 Anchusa, 122
 Androsace, 113
 Andryala, 167
 Anethum, 107
 Anogramma, 26
 Anthemis, 151
 Anthericum, 170
 Anthoxanthum, 185
 Anthriscus, 106
 Anthyllis, 83
 Antirrhinum, 134
 Aphanes, 67
 Aphyllanthes, 170
 Apium, 108
 Aquilegia, 51
 Arabidopsis, 54
 Arabis, 55
 Araujia, 117
 Arbutus, 112
 Arctium, 156
 Arctostaphylos, 113
 Arenaria, 41
 Argyrobolium, 71
 Aristolochia, 35
 Armoracia, 55
 Arrhenatherum, 184
 Artemisia, 153
 Arum, 190
 Arundo, 187
 Asparagus, 173
 Asperugo, 123
 Asperula, 118
 Asphodelus, 170
 Asplenium, 26
 Aster, 146
 Asterolinon, 113
 Astragalus, 72
 Atractylis, 155
 Atriplex, 38
 Atropa, 132
 Avena, 183
 Ballota, 127
 Barbarea, 55
 Bellis, 146
 Bidens, 150
 Bifora, 106
 Bilderdychia, 36
 Biscutella, 59
 Blackstonia, 116
 Bombycilaena, 148
 Borago, 123
 Bothriochloa, 189
 Boussingaultia, 41
 Brachypodium, 182
 Brassica, 60
 Briza, 179
 Bromus, 180
 Broussonetia, 33
 Bryonia, 103
 Bufonia, 42
 Buglossoides, 122
 Bunias, 54
 Bupleurum, 107
 Buxus, 95
 Calamintha, 128
 Calendula, 154
 Callitriche, 124
 Calystegia, 120
 Camelina, 57
 Campanula, 144
 Capsella, 57
 Cardamine, 55
 Cardaria, 59
 Carduncellus, 161
 Carduus, 156
 Carex, 192
 Carlina, 155
 Carthamus, 160
 Castanea, 31
 Catananche, 161
 Catapodium, 186
 Caulis, 111
 Celtis, 33
 Centaurea, 159
 Centaurium, 116
 Centranthus, 143
 Cephalanthera, 194
 Cephalaria, 143
 Cerastium, 43
 Ceratocephalus, 50
 Ceterach, 27
 Chaenorhinum, 134
 Chamaerops, 190
 Cheilanthes, 25
 Chelidonium, 52
 Chenopodium, 37
 Chondrilla, 166
 Chrozophora, 89
 Chrysanthemum, 152
 Cichorium, 161
 Cirsium, 156
 Cistus, 100
 Clematis, 49
 Clinopodium, 129
 Clypeola, 57
 Colutea, 71
 Conium, 107
 Conopodium, 106
 Conringia, 59
 Consolida, 49

- Convolvulus, 120
 Conyza, 147
 Coriaria, 94
 Coris, 114
 Cornus, 105
 Coronilla, 84
 Corylus, 31
 Corynephorus, 185
 Crataegus, 69
 Crepis, 166
 Crocus, 174
 Crucianella, 117
 Crucjata, 120
 Crupina, 160
 Cuscuta, 120
 Cydonia, 67
 Cymbalaria, 135
 Cynanchum, 117
 Cynodon, 188
 Cynoglossum, 123
 Cynosurus, 179
 Cyperus, 191
 Cystopteris, 27
 Cytinus, 35
 Cytisus, 69

 Dactylis, 179
 Danthonia, 188
 Daphne, 98
 Datura, 132
 Daucus, 112
 Dianthus, 48
 Dictamnus, 92
 Digitalis, 135
 Digitaria, 189
 Dipcadi, 171
 Diplotaxis, 60
 Dipsacus, 143
 Dittrichia, 150
 Doronicum, 153
 Dorycnium, 82
 Draba, 57
 Dryopteris, 27

 Ecballium, 103
 Echinaria, 180
 Echinochloa, 188
 Echinops, 155
 Echium, 122
 Eleocharis, 191
 Epilobium, 104

 Epipactis, 194
 Equisetum, 25
 Eragrostis, 188
 Erica, 112
 Erigeron, 147
 Erinacea, 71
 Erinus, 135
 Erodium, 87
 Erophila, 57
 Eruca, 60
 Erucastrum, 60
 Eryngium, 105
 Erysimum, 54
 Euonymus, 95
 Eupatorium, 146
 Euphorbia, 90
 Evax, 148

 Ferula, 109
 Festuca, 176
 Ficus, 34
 Filago, 147
 Filipendula, 63
 Foeniculum, 107
 Fragaria, 67
 Fraxinus, 115
 Fritillaria, 170
 Fumana, 102
 Fumaria, 53

 Gagea, 170
 Galactites, 158
 Galeopsis, 127
 Galium, 118
 Genista, 70
 Geranium, 86
 Geum, 66
 Gladiolus, 174
 Glaucium, 52
 Globularia, 138
 Glyceria, 180
 Gnaphalium, 148
 Gymnadenia, 195

 Hedera, 105
 Hedypnois, 161
 Hedysarum, 85
 Helianthemum, 101
 Helianthus, 151
 Helichrysum, 148
 Heliotropium, 121

 Helleborus, 48
 Hepatica, 49
 Heracleum, 110
 Herniaria, 44
 Hieracium, 167
 Hippocrepis, 85
 Hirschfeldia, 61
 Holcus, 185
 Holosteum, 43
 Hordeum, 183
 Hornungia, 58
 Humulus, 34
 Hyoscyamus, 132
 Hyparrhenia, 190
 Hypecoum, 52
 Hypericum, 98
 Hypochoeris, 162

 Iberis, 58
 Ilex, 95
 Inula, 149
 Iris, 174

 Jasione, 146
 Jasminum, 115
 Jasonia, 150
 Juglans, 31
 Juncus, 174
 Juniperus, 29
 Jurinea, 156

 Kickxia, 135
 Knautia, 144
 Kochia, 39
 Koeleria, 184

 Lactuca, 164
 Lamarckia, 179
 Lamium, 127
 Lappula, 123
 Lapsana, 166
 Laserpitium, 110
 Lathyrus, 75
 Laurus, 51
 Lavandula, 130
 Legousia, 145
 Lemna, 190
 Lens, 75
 Leontodon, 162
 Lepidium, 59
 Lepturus, 186

- Leucanthemum, 153
 Leuzea, 158
 Ligusticum, 109
 Ligustrum, 115
 Lilium, 170
 Limodorum, 195
 Limonium, 114
 Linaria, 134
 Linum, 88
 Lithodora, 122
 Lithospermum, 121
 Lobularia, 57
 Logfia, 148
 Lolium, 177
 Lonicera, 141
 Lotus, 83
 Lunaria, 56
 Lupinus, 71
 Luzula, 176
 Lycium, 131
 Lycopersicon, 132
 Lycopus, 129
 Lygeum, 186
 Lysimachia, 113
 Lythrum, 104

 Malus, 68
 Malva, 97
 Mantisalca, 159
 Marrubium, 126
 Matthiola, 55
 Medicago, 79
 Melampyrum, 137
 Melica, 180
 Melilotus, 78
 Melissa, 128
 Mentha, 129
 Mercurialis, 89
 Micromeria, 129
 Minuartia, 42
 Mirabilis, 40
 Misopates, 134
 Moehringia, 42
 Moenchia, 44
 Molinia, 188
 Monotropa, 112
 Moricandia, 60
 Morus, 34
 Muscari, 171
 Mycelis, 165
 Myosotis, 123

 Narcissus, 173
 Nardurus, 177
 Nasturtium, 55
 Neottia, 195
 Nepeta, 127
 Neslia, 57
 Nigella, 48

 Odontites, 137
 Olea, 115
 Onobrychis, 85
 Ononis, 77
 Onopordum, 158
 Ophioglossum, 25
 Ophrys, 195
 Opuntia, 104
 Orchis, 196
 Origanum, 129
 Orlaya, 111
 Ornithogalum, 171
 Ornithopus, 84
 Orobanche, 138
 Oryzopsis, 186
 Osyris, 34
 Oxalis, 86

 Pallenis, 150
 Panicum, 188
 Papaver, 51
 Parentucellia, 138
 Parietaria, 34
 Paronychia, 44
 Paspalum, 189
 Pastinaca, 110
 Petrorhagia, 47
 Petroselinum, 108
 Peucedanum, 109
 Phagnalon, 149
 Phalaris, 186
 Philyrea, 115
 Phleum, 186
 Phomis, 126
 Phragmites, 188
 Phyllitis, 27
 Phytolacca, 40
 Picnemon, 157
 Picris, 162
 Pimpinella, 106
 Pinus, 28
 Pistacia, 94
 Pisum, 77

 Plantago, 139
 Platanthera, 195
 Platycapnos, 53
 Plumbago, 114
 Poa, 178
 Polycarpon, 44
 Polycnemum, 37
 Polygala, 93
 Polygonatum, 172
 Polygonum, 36
 Polypodium, 27
 Polypogon, 185
 Polystichum, 27
 Populus, 30
 Portulaca, 41
 Potamogeton, 169
 Potentilla, 66
 Primula, 113
 Prunella, 127
 Prunus, 69
 Psilurus, 179
 Psoralea, 73
 Pteridium, 26
 Ptychotis, 109
 Pulicaria, 150
 Punica, 104
 Pyrus, 68

 Quercus, 31

 Ranunculus, 49
 Raphanus, 61
 Rapistrum, 61
 Reichardia, 163
 Reseda, 61
 Rhagadiolus, 161
 Rhamnus, 96
 Ribes, 63
 Robinia, 71
 Roemeria, 52
 Rosa, 64
 Rosmarinus, 130
 Rubia, 120
 Rubus, 64
 Rumex, 36
 Ruscus, 173
 Ruta, 92

 Sagina, 43
 Salix, 30
 Salvia, 131

- Sambucus, 140
 Samolus, 114
 Sanguisorba, 66
 Sanicula, 105
 Santolina, 151
 Saponaria, 47
 Sarcocapnos, 53
 Satureja, 128
 Saxifraga, 63
 Scabiosa, 144
 Scandix, 106
 Schoenus, 191
 Scilla, 171
 Scirpus, 191
 Scleranthus, 44
 Scleropoa, 177
 Scolymus, 161
 Scorpiurus, 85
 Scorzonera, 162
 Scrophularia, 133
 Sedum, 62
 Senecio, 154
 Serratula, 158
 Seseli, 107
 Setaria, 189
 Sherardia, 117
 Sideritis, 126
 Silene, 45
 Silybum, 158
 Sinapis, 60
 Sison, 109
 Sisymbrium, 54
 Smilax, 173
 Solanum, 132
 Solidago, 146
 Sonchus, 163
 Sorbus, 68
 Sorghum, 189
 Spartium, 71
 Spargula, 44
 Spargularia, 45
 Spiranthes, 195
 Stachys, 127
 Staehelina, 156
 Stellaria, 42
 Stipa, 187
 Succisa, 143
 Symphytum, 122
 Tagetes, 151
 Tamarix, 103
 Tamus, 173
 Tanacetum, 152
 Taraxacum, 165
 Taxus, 29
 Teesdalia, 58
 Telephium, 45
 Teline, 70
 Tetragonolobus, 83
 Teucrium, 124
 Thalictrum, 51
 Thapsia, 110
 Thesium, 35
 Thlaspi, 58
 Thymelaea, 98
 Thymus, 129
 Tilia, 96
 Tordylium, 110
 Torilis, 110
 Tragopogon, 163
 Tragus, 188
 Tribulus, 88
 Trifolium, 81
 Trigonella, 79
 Trinia, 108
 Trisetaria, 184
 Tuberaria, 101
 Tulipa, 170
 Turgenia, 111
 Tussilago, 153
 Typha, 190
 Ulex, 71
 Ulmus, 33
 Umbilicus, 62
 Urospermum, 161
 Urtica, 34
 Vaccaria, 47
 Valerianella, 142
 Velezia, 48
 Verbascum, 132
 Verbena, 124
 Veronica, 135
 Viburnum, 141
 Vicia, 73
 Vinca, 117
 Vincetoxicum, 117
 Viola, 99
 Viscum, 35
 Vulpia, 177
 Xanthium, 151
 Xeranthemum, 155
 Zannichellia, 169

INDEX D'ALIANCES I ASSOCIACIONS DEL CATÀLEG FITOCENOLÒGIC

- Acrocladio-Eleocharitetum palustris, 207
 Adiantion, 209
 Aegilopion, 218
 Agrostio-Sedetum forsterani, 204
 Alno-Padion, 201
 Amarantho-Chenopodietum ambrosioidis, 217
 Andryaletum ragusinae, 209
 Andryalo-Glaucion, 209
 Aphyllanthion, 205
 Apietum nodiflori, 207
 Arction, 219
 Arctostaphylo-Pinetum catalaunicae, 199
 Arundini-Convolvuletum sepium, 218
 Asplenion petrarchae, 208

 Bartramio-Polypodietum australis, 209
 Brachypodietum phoenicoidis, 204
 Brachypodio-Aphyllanthetum, 205
 Brachypodion phoenicoidis, 204
 Bromo-Oryzopsis miliaeeae, 218
 Buxo-Quercetum pubescentis, 200

 Carduo-Hordeetum leporini, 218
 Carici-Salicetum catalaunicae, 201
 Centaureo-Galietum verrucosi, 212
 Cephalanthero-Quercetum pyrenaicae, 200
 Chenopodietum muralis, 217
 Chenopodion muralis, 217
 Cirsio-Holoschoenetum, 207
 Cistion medimediterraneum, 204
 Cisto-Lavandulion pedunculatae, 204
 Cisto-Sarothamnetum catalaunicae, 204
 Cladio-Caricetum hispidae, 207
 Clematido-Osrietum albae, 202
 Conopodio-Laserpitietum gallici, 210
 Convolvulion sepium, 218
 Cynosuretum pradense, 207
 Cynosurion cristati, 207

 Deschampsio-Pinion, 199
 Diplotaxietum erucoidis, 214
 Diplotaxion, 214

 Erico-Thymelaetum tinctoriae, 205
 Erinaceo-Anthyllidetum montanae, 205
 Erodio-Arenarietum conimbricensis, 203
 Eucladio-Adiantetum, 209
 Fagion sylvaticae, 200

 Galio-Origanetum vulgaris, 199
 Genistion lobelii, 205
 Geranion sanguinei, 199
 Glycerio-Sparganion, 206

 Helianthemetum guttati, 203
 Helianthemion guttati, 203
 Hieracio-Salicetum tarraconensis, 208
 Homalothecio-Polypodion australis, 209
 Hordeion leporini, 218
 Hyparrhenietum hirtopubescentis, 203

 Inulo-Oryzopsietum miliaeeae, 218
 Inulo-Schoenetum, 208

 Jasonio-Chaenorhinetum cadevallii, 208

 Lactuco-Silenetum inapertae, 210
 Lemnion minoris, 206
 Lemno-Azolletum, 206
 Lithospermo-Ulmetum minoris, 201
 Lolio-Plantaginetum majoris, 219
 Lolio-Plantaginion, 219

 Magnocaricion elatae, 207
 Medicago-Aegilopetum geniculatae, 218
 Melandrio-Eupatorietum, 218
 Melico-Micromerietum fruticosae, 208
 Menthocaricetum loscosii, 208
 Molinio-Holoschoenion, 207

 Oleo-Ceratonion, 201

 Panico-Setarion, 217
 Parietarium murale, 208
 Parietario-Centranthion rubri, 208
 Paspalo-Agrostietum verticillatae, 219
 Paspalo-Agrostion verticillatae, 219

Peucedano-Sonchetum aquatilis, 208
 Phlomidio-Brachypodietum plukenetii,
 203

Phragmition australis, 207
 Pimpinello-Gouffeion, 210
 Polypodio-Saxifragetum corbariensis,
 209

Populion albae, 201
 Potamogetonetum denso-nodosi, 206
 Potamogetonion eurosibiricum, 206
 Pruno-Rubion ulmifolii, 200
 Pteridio-Lavanduletum pedunculatae,
 204

Quercetum cocciferae, 201
 Quercetum ilicis galloprovinciale, 202
 Quercetum mediterraneo-montanum,
 202

Quercetum rotundifoliae, 202
 Quercion ilicis, 201
 Quercion pubescenti-petraeae, 200

Rosmarino-Ericion, 205
 Rubo-Corarietum, 200

Salicion triandrae-fragilis, 201
 Salvio-Aphyllanthetum, 205
 Saniculo-Taxetum, 200
 Saponario-Salicetum purpureae, 201
 Saturejo-Hyparrhenion hirtae, 203
 Saxifragion mediae, 208
 Secalio mediterraneum, 210
 Sedo-Polypodietum, 209
 Setario-Echinochloetum colonae, 217
 Silybo-Urticetum, 217
 Silybo-Urticion, 217

Tamaricetum canariensis, 206
 Tamaricion africanae, 206
 Thero-Airion, 204
 Thero-Brachypodion, 203
 Trifolio-Brachypodietum plukenetii,
 203

Trifolio-Cynodontetum, 219
 Trifolio-Cynodontion, 219
 Typho-Schoenoplectetum glauci, 207

Urtico-Sambucetum ebuli, 219

Vinco-Populetum albae, 201
 Violo-Quercetum fagineae, 200

TAULA GENERAL

PREFACI

INTRODUCCIÓ AL MEDI

Generalitats	9
Hidrologia i Topografia	9
El substrat	
<i>Els materials geològics</i>	11
<i>Morfogènesi</i>	11
<i>Els sòls</i>	13
Climatologia	
<i>Generalitats</i>	13
<i>Les precipitacions</i>	13
<i>El règim tèrmic</i>	14
<i>La insolació</i>	14
La població i la seva activitat	
<i>Demografia</i>	16
<i>Els conreus</i>	17

INVESTIGACIONS BOTÀNIQUES PRECEDENTS	21
--	----

LA FLORA

Generalitats	23
Catàleg florístic	
<i>Introducció</i>	23
<i>Signes utilitzats</i>	24
<i>Pteridòfits</i>	25
<i>Espermatòfits</i>	28

LA VEGETACIÓ

Sinopsi de les comunitats vegetals de la comarca	
<i>Introducció</i>	199
<i>Vegetació silvática de caràcter forestal</i>	199
<i>Vegetació heliòfila arbustiva i herbàcia</i>	203
<i>Vegetació aquàtica i higròfila, herbàcia</i>	206
<i>Vegetació de les roques i del pedruscall</i>	208
<i>Vegetació ruderal i arvense</i>	210
El paisatge vegetal	220

BIBLIOGRAFIA	222
------------------------	-----

ÍNDEXS

Índex de gèneres del catàleg florístic	227
Índex d'aliances i associacions del catàleg fitocenològic	230

**ACABAT D'IMPRIMIR
A ROMARGRAF, S.A.,
DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT,
EL DIA 31 D'OCTUBRE DEL 1983**

